

1903. gada 22. marta

SODU LIKUMI.

Tulkojums ar paskaidrojumiem un ar motīviem
par Latvijas valdības laikā izdotiem
grozījumiem.

Tieslietu ministrijas sevišķas komisijas sagatavojumā.

Trešais izdevums.

36
27.-

Rīgā, 1930. g.

~~1931. gada 12. m.~~

112

1931:4203

✓

34/2015

Priekšvārds pirmam izdevumam.

Sodu likumu pirmais izdevums valsts valodā sagatavots uz tieslietu ministra V. Holcmaņa ierosinājumu.

Komisija, kurai ministra kungs uzdeva sagatavot šo izdevumu valsts valodā, ieskatīja par pareizu izdot 1903. g. Sodu likumu tulkojumu ar vēlākiem likumdošanas ceļā izdotiem papildinājumiem un neoficiāliem kodifikātoriska satura paskaidrojumiem par Sodu likumu piemērošanu Latvijā. Tulkojamā likuma teksts ir atstāts negrozīts, un tikai paskaidrojumā zem katra atsevišķa likuma panta norādīts, ciktāl šis likums varētu attiekties uz Latviju. Tā likuma tekstā viscaur atstāts arī vārds „Krievija“ un paskaidrojumos zem attiecīgiem pantiem norādīts uz 1918. g. 6. decembra likumu, ar kuŗu 1903. g. Sodu likumi ievesti Latvijā. Izmesti no likuma teksta tikai 99. p. un 103.—107. p., kuŗi zīmējas uz ķeizara un ķeizara nama piederīgo sevišķu aizsardzību un kuŗi ar Krievijas februāra revolūciju automātiski zaudējuši savu nozīmi un nepastāvēja spēkā arī vairs Krievijā 1917. g. 24. oktobrī. Šo pantu tulkojums kā vēsturisks materiāls dots grāmatas beigās. Visos pārējos pantos, kā 11., 12., 53., 58., 68., 102., 163., 652., kuŗos likumdevējs norādījis uz 99. p. un 103.—107. p. kā sevišķi sodāmiem noziedzīgiem nodarījumiem, likuma tekstā šie norādījumi stripoti un paskaidrojumā zem attiecīga panta norādīts uz tādu stripojumu. Tajos likuma pantos, kuŗi nestāv tiešā sakarā ar aprāditiem, bet kuŗos tikai kādā daļā ir runa par monarcha personu vai viņa rikojumiem, kā 121., 128., 134., 155., 355., 446., 447., 449., 455., 471., 550. un 640., likuma teskts atstāts negrozīts, liekot šo daļu stūrīnās iekavās ([...]) un tāpat kā pie visiem pārējiem pantiem, norādot paskaidrojumos uz šo likumu anachronismu Latvijā. Lai ieturētu zinamu vienību, negrozīti iespiesti arī 437. p. un 668. p., lai gan šie likuma panti visā to visumā Latvijā piemērojami nav. Jaunā redakcijā pašā likuma tekstā ievietoti tie panti, kas likumdošanas ceļā pilnīgi grozīti, kā 100., 101., 179.—191., 218., 585. un 618., vai grozītas atsevišķas viņu daļas, kā 574. p. 2. un 3. d., 581. p. 3. un 4. d., 591. p. 2. un 3. d. Tāpat pašā likuma tekstā ievietots jaunais likums par neatļautu advokātūru, kuŗam vietu ierādījis pats likumdevējs (1611. p.), kā arī 641. p., 2621. p. un piezīme pie 636. p. Jaunie likumi, kas izdoti Latvijā vai Krievijā un kuŗiem likumdevējs pats vietu nav ierādījis, ievietoti pēc tiem pantiem, kur tie vislabāk ieder. Tā Noteikumi par soda nosacītu atļaušanu ievietoti pēc 24. p., Sodu likums par Saeimas un pašvaldības iestāžu vēlēšanu brīvības un pareizības traucēšanu pēc 155. p., nodaļas beigās par nepaklausību likumīgai varai, Sodu likumi attiecībā uz noteikumu pārķāpšanu par nekustamu īpašumu atsavināšanu, kā arī par neatļautu mērniecību pēc 261. p., XI nodaļas beigās.

Paskaidrojumos norādīts likums, uz kuŗu paskaidrojums dibināts, aizrādot uz likuma izdošanas dienu un tekoŗu likuma numuru Likumu un valdības rīkojumu krājumā. Paskaidrojumi bez šādiem aizrādījumiem dibināti uz paŗu likumu būtību un izpratni.

No krievu teksta tulkojums atšķiras ar to, ka tekstā izmests pēc būtības nesvarīgais krievu „kas vainīgs“. Ar to tulkojuma teksts pieņemts Latvijā izdotam 1921. g. 4. novembra likumam par kaŗaklausības likuma noteikumu pārkāpŗanu (S. l. 179.—191. p.) un jaunam izstrādājamam Sodu likumu projektam. „Vainīgs“ atstāts tikai tur, kur tas likuma gara vai valodas prasību dēļ izrādījās par vajadzīgu. Vecā formūla „kas vainīgs“ paliel 585. p., kur to līcis Latvijas likumdevējs.

Izdevumā uzņemti un paskaidrojumos ievēroti līdz 1923. g. 1. janvārim izdotie attiecīgie likumi.

Sodu likumu tekstu tulkojis un alfabētisko rādītāju sastādījis Tieslietu ministrijas kodifikācijas nodaļas tulks J. Lauva, kodifikātoriska rakstura paskaidrojumus devis tās pašas nodaļas redaktors O. Valters, galveno redakciju izdarījuŗi Palātas tiesnesis K. Gaigals, Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētājs A. Būmanis un kodifikācijas nodaļas tulks J. Lauva.

Rīgā,
1923. g. 12. janvārī.

Priekšvārds otram izdevumam.

Tā kā 1903. g. Sodu likumu pirmais neoficiālais izdevums galīgi izpārdots, tad tieslietu ministra uzdevumā sagatavots šis otrais izdevums.

Sistēma, pie kuŗas pieturējās komisija pirmajā izdevumā, piepaturēta galvenos vilcienos arī šajā izdevumā, un tikai attiecībā uz dažiem sīkumiem pielaisti nelieli grozījumi. Tā aizrādījums paskaidrojumos zem atsevišķiem pantiem, kuŗos atrodams vārds „Krievija“, uz tiem likumiem, ar kuŗiem Sodu likumi ievesti višā Latvijā pilnā apmērā, strīpots un pārvietots piezīmes veidā pie grāmatas virsraksta. No otras puses, aizrādījumu uz sodiem, kas uzliekami par nekustamu īpašumu atsavināšanas noteikumu pārkāpšanu, kā arī par neatļautu mērniecību, kuŗi pirmā izdevumā bija ievesti kopā XI nodaļas beigās, šajā izdevumā ievietoti: pirmie pēc 138. panta, bet otrie — pēc 151. panta, kur tie labāk ieder pēc sava satura.

Neatkarīgi no tam dažos pantos izlabotas pirmā izdevumā ieviesušās tulkojuma kļūdas, kā arī izdarīti attiecīgās vietās vajadzīgie pārgrozījumi redakcionālā un valodnieciskā ziņā, tuvākas saskaņošanas labad ar to terminoloģiju, kas jau nodibinājusies jaunākos likumdošanas aktos.

Pārgrozījumi, kas izdarīti likumdošanas ceļā 68. panta 1. punktā un 607. pantā, ērtības labad ievietoti minētos pantos pašā tekstā.

Šajā izdevumā uzņemti un paskaidrojumos ievēroti līdz 1925. gada 15. jūlijam izdotie likumi un noteikumi.

Labākas orientēšanās dēļ izdevuma beigās ievietots saraksts no 1917. g. 1. marta līdz 1925. g. 1. jūlijam izdotiem likumiem, kas vai nu ievietoti šajā izdevumā, vai norādīti paskaidrojumos, ar aizrādījumu uz to atrašanās vietu.

Šā izdevuma iespiešanas laikā izdotie attiecīgie noteikumi ievietoti atsevišķi pēc nupat minētā saraksta.

Kā pirmā, tā arī šajā izdevumā visu attiecīgo materiālu ir sakārtojis un kodifikātoriska rakstura paskaidrojumus devis kodifikācijas nodaļas redaktors O. Valters, bet šā izdevuma tehniskos darbus ir izpildījis un alfabētisko rādītāju saskaņojis ar jaunājiem pārgrozījumiem un papildinājumiem tās pašas nodaļas sekretārs J. Lauva.

Rīgā, 1925. g. 29. septembrī.

Priekšvārds trešam izdevumam.

Tā kā Sodu likumu II izdevums ir izpārdots un oficiāla izdevuma klajā laišana būs iespējama tikai pēc sevišķās komisijas izstrādātā jaunā Sodu likumu projekta pieņemšanas Tieslietu ministrija uzticēja apakšā apzīmētiem šā III izdevuma sagatavošanu.

Viss tas, kas attiecas vienīgi uz agrāko Krieviju, vai nu valsts iekārtas vai teritoriālā ziņā, šajā izdevumā vairs nav uzņemts un, ciktāl iespējams, atvietots ar Latvijas valdības laikā izdotiem noteikumiem, aizrādot uz to paskaidrojumos zem attiecīgiem pantiem. No vienīgi uz agrāko Krieviju attiecināmiem noteikumiem atstāti tikai tie, par kuŗu atvietošanu vai pilnīgu neievērošanu varētu rasties šaubas. Tā, piemēram, iespiesta negrozītā veidā II nodaļa — par ticības aizsardzības noteikumu pārkāpšanu, kaut gan, pastāvot ticības brīvībai, šie noteikumi pa lielākai daļai ir jāatzīst par atkritušiem.

Zem tiem pantiem, kuŗi pamatojas uz Latvijas valdības laikā izdotiem aktiem, ir ievietoti likumdošanas motīvi, ciktāl tie attiecīgiem projektiem bija pievienoti. Šie motīvi atrodami gandrīz vienīgi pie Tieslietu ministrijas ierosinātiem grozījumiem, kamēr attiecībā uz Saeimas pieņemtiem likumiem jāaprobežojas ar attiecīgām stenogrammām. Tieslietu ministrijas izstrādāto projektu motīvi saņemti no juriskonsultācijas pastāvīgā locekļa P. Jakobi kga.

Šajā izdevumā uzņemti un paskaidrojumos ievēroti līdz š. g. 31. maijam izsludinātie likumi un noteikumi.

Rīgā, 1930. g. 4. jūnijā.

H. Ehlerss. J. Lauva.

1903. gada 22. marta

SODU LIKUMI.*)

Pirmā nodaļa.

Noziedzīgi nodarījumi un sodi vispār.

Pirmais nodaļējums.

Vispārēji noteikumi.

1. Par noziedzīgu atzīstams nodarījums, kuŗš tā izdarīšanas laikā noliegts likumā ar soda piedraudējumu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 1. p.

Piezīme. Šās pirmās nodaļas noteikumi piemērojami arī noziedzīgiem nodarījumiem, kas paredzēti noteikumos par sodiem kontrabandas lietās (Muitas nolik. 1910. g. izd. 1045. un turpm. p.), un pārkāpumiem, kas norādīti Muitas nolikuma (1910. g. izd.) 1011¹. un 1038. pantā. 1906. g. 27. marta (27616) XII.

Sakarā ar šo Sodu likumu ievēšanu Latvijā pilnā apmērā, šās piezīmes pirmā daļa izmesta.

2. Par noziedzīgiem nodarījumiem noliekamie sodi ir šādi:

- 1) nāves sods,
- 2) spaidu darbi,
- 3) izsūtījums nometinājumā,
- 4) ieslodzījums pārmācības namā,
- 5) ieslodzījums cietoksnī,
- 6) ieslodzījums cietumā,
- 7) arests,
- 8) naudas sods. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 2. p.

1) Nāves sods atvietots ar spaidu darbiem uz visu mūžu vai uz noteiktu laiku [1917. g. 12. marta (Lik. kr. 375) I].

Bet kaut gan civilresora tiesa nāves sodu nevar piespriest, tomēr kara tiesa var to piespriest arī civilresora personām, pamatojoties uz likumu par dažu noziedzīgu nodarījumu pastiprinātu apkaŗošanu (Lik. kr. 1927. g. 20). Saskaņā ar šo likumu iekšlietu ministriņ pagaidām piešķirta tiesība, saziņā ar tieslietu un kara ministriņ, nodot kara tiesai iztiesāt pēc kara laika likumiem atsevišķas lietas par noziedzīgiem nodarījumiem, kas paredzēti Sodu likumu 100., 455. p. 3., 4., 6., 8., 9., 11. un 12. pk., 558. p. 3. daļā, 562. p. 3. daļā, 563. p. 3. pk., 589. p. 2. daļā 1.—6. pk. un 590. p. 2. daļā 1.—4. pk., kā arī par 643. un 644. p. paredzētiem noziedzīgiem nodarījumiem, ciktāl pēdējie divi panti attiecas uz 100. pantā paredzētiem noziedzīgiem nodarījumiem.

2) Izsūtījums nometinājumā atvietots ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne mazāku par trim gadiem [1917. g. 26. apr. (Lik. kr. 556) I, 1. pk.]. Sk. tekstu pēc 34. p.

*) Krievijas 1903. g. Sodu likumi ievēsti pilnā apmērā visā Latvijā [1918. g. 6. dec. (Lik. kr. 10) 1. p.; 1920. g. 15. marta (Lik. kr. 177)].

3. Noziedzīgus nodarījumus, par kuriem likumā kā augstākais sods nolikts nāves sods, spaidu darbi vai izsūtījums nometinājumā, sauc par smagiem noziegumiem.

Noziedzīgus nodarījumus, par kuriem likumā kā augstākais sods nolikts ieslodzījums pārmācības namā, cietoksni vai cietumā, sauc par noziegumiem.

Noziedzīgus nodarījumus, par kuriem likumā kā augstākais sods nolikts arests vai naudas sods, sauc par pārkāpumiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 3. p.

Sk. 1. un 2. paskaidr. pie 2. p.

Otrais nodalījums.

Sodu likumu piemērošanas robežas.

4. Šie Sodū likumi piemērojami, ar 5. pantā norādītiem izņēmumiem, noziedzīgiem nodarījumiem, ko izdarījuši Latvijas robežās kā Latvijas pilsoņi, tā arī ārzemnieki. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 4. p.

5. Šie Sodū likumi nav piemērojami:

1) noziedzīgiem nodarījumiem, kas sodāmi pēc baznīcas likumiem, kaŗa un kaŗa-jūŗas sodū likumiem, disciplinārlikumiem, likumiem par izsūtāmiem un valsts un administrātiŗo pāŗvalŗu likumiem, kā arī pēc seviŗķiem nolikumiem un noteikumiem — ŗajos likumos, nolikumos un noteikumos nosacītās robeŗās;

2) } atkrīt, jo neattiecas uz Latvijas apstāķiem;

3) }

4) to āŗzemnieku noziedzīgiem nodarījumiem, kuŗi Latvijā bauda āŗzemniecības tiesības. Turpat, 5. p.

1. punkts pa lielāķai daļai ir zaudējis savu nozīmi un jāatzīst par lieku. Ģarīgo tiesu Latvijā nav. Sal. Lik. kr. 1921. g. 1. febr. (39) 10. p.

6. Šie Sodū likumi piemērojami noziedzīgiem nodarījumiem, ko izdarījuši āŗvalstīs Latvijas pilsoņi, kas ŗajās valstīs bauda āŗzemniecības tiesības. Turpat, 6. p.

7. izmests, jo neattiecas uz Latviju.

8. izmests, jo neattiecas uz Latviju.

9. Šie Sodū likumi piemērojami, ievēŗojot 10.—12. panta noteikumus, noziedzīgiem nodarījumiem, ko izdarījuši Latvijas pilsoņi āŗpus Latvijas robeŗām:

1) ja izdarītāis nodarījums ir smags noziegums vai noziegums, un

2) ja āŗvalstī vai vispār āŗpus Latvijas robeŗām izdarītāis nodarījums ir tāds pāŗkāŗpums, kuŗa sodāmība paredzēta Latvijas noslēgtā starptautiskā līgumā (a), un

3) ja izdarītāis nodarījums ir dienesta pāŗkāŗpums (b).

Šie Sodū likumi piemērojami, ievēŗojot 10. un 11. panta noteikumus, arī noziedzīgiem nodarījumiem, ko izdarījuši āŗzemnieki āŗpus Latvijas robeŗām:

1) ja izdarītāis nodarījums ir smags noziegums vai tāds noziegums, ar kuŗu apsūdzētais apdraudējis Latvijas pilsoņu tiesības vai Latvijas valsts mantu vai ienāķumus, un

2) ja ārvalsti vai vispār ārpus Latvijas robežām izdarītā noziedzīgā nodarījuma sodāmība paredzēta Latvijas noslēgtā starptautiskā līgumā (c).

(a) 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 9. p. — (b) 1928. g. 14. dec. (228). — (c) 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 9. p.

MOTĪVI. Likumā nekur nav norādīts, ka 9. p. teiktais nav piemērojams dienesta pārkāpumiem. Bet ar tādu amatpersonu nolaidību, kas komandētas uz ārzemēm, valstij var celties svarīgi kaltējumi. Tomēr minētās amatpersonas, ievērojot Sodū lik. 9. p., nebija līdz šim iespējams saukt pie atbildības, jo viņu noziedzīgais nodarījums bija pārkāpums, t. i. ja viņām draudēja arests vai naudas sods. Tāpat nevar saukt pie atbildības par pārkāpumiem arī konsulātu sekretārus, sūtniecību kancelejas ierēdņus u. t. t., ja tie nebauda eksteritoriālītātes tiesības. Tādā kārtā iznāk, ka piem. ārzemēs izpaust slepenībā turamus valdības rīkojumus (Sodū lik. 653. p.) var, bet Latvijā to nedrīkst darīt. Ievērojot sacīto, 9. p. pirmā daļa papildināta ar 3. punktu.

10. Kas izdarījis noziedzīgu nodarījumu ārpus Latvijas robežām, 9. pantā norādītos gadījumos neatbild pēc šiem Sodū likumiem:

1) ja nodarījums nav noliegts tā izdarīšanas vietas likumā;

2) ja apsūdzētais attaisnots vai atsvabināts no soda ar likumīgā spēkā nākušū ārvalsts tiesas spriedumu;

3) ja notiesātais izcietis visu sodu pēc ārvalsts tiesas sprieduma, un

4) ja izdarītais noziedzīgais nodarījums, kas vērstš pret ārvalsti, pieder pie tādiem, par kuŗiem izdošana nav pielaižama.

Tam, kas izdarījis noziedzīgu nodarījumu ārpus Latvijas robežām un ir atbildīgs pēc šiem Sodū likumiem saskaņā ar 9. pantu, sods mīkstināms pēc 53. panta noteikumiem, ja notiesātais jau izcietis daļu no viņam ar ārvalsts tiesas spriedumu uzliktā soda, vai ja nodarījuma izdarīšanas vietas likumā paredzēts vieglāks sods nekā šajos Sodū likumos. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 10. p.

11. Iepriekšējā (10.) panta pirmās daļas 1. un 2. punkta, kā arī tā paša panta otrās daļas noteikumi nav piemērojami 100.—102. un 126. pantā paredzētiem noziedzīgiem nodarījumiem, bet ja vainīgais ir Latvijas pilsonis, tad nav piemērojami arī 108.—111., 114.—118., 643. (2. un 3. d.) un 645. (4. d.) pantā paredzētiem nodarījumiem. Turpat, 11. p.

Šajā pantā izmesti aizrādījumi uz 99., 103. (1. d.) un 668. p.

12. Latvijas pilsonim, kas ārpus Latvijas robežām izcietis visu sodu (10. p. 1. d. 3. pk.) par noziedzīgu nodarījumu, par kuŗu šajos Sodū likumos vai sevišķos likumos vai noteikumos nolikts sods, ne zemāks par spaidu darbiem, atgriezties Latvijā, atņemamas ar tiesas spriedumu tiesības, saskaņā ar 25., 28.—31., 34. un 35. panta noteikumiem, bet ja viņš izcietis sodu par 100.—102. pantā paredzētiem smagiem noziegumiem, tad viņam, līdz ar tiesību atņemšanu, piespriežams arī izsūtījums noletinājumā. Turpat, 12. p.

1) Šā panta aizrādījums uz Sodū likumu 99. p. izmests.

2) Izsūtījums noletinājumā, kā spaidu darbu sekas, atcelts (Lik. kr. 1917. g. 556, 11) un atvietots ar dzīves vietas izvēles ierobežojumiem (turpat 1V). Sk. tekstu pēc 34. p.

13. Ārzemnieks, kas ārpus Latvijas robežām izdarījis smagu noziegumu vai noziegumu un par šo noziedzīgu nodarījumu Latvijā nav notiesāts, attaisnots vai no soda atsvabināts likumā noteiktā kārtībā, izdodams saskaņā ar līgumu, kāds noslēgts ar valsti, kuŗa prasa apsūdzētā izdošanu, vai arī uz savstarpības pamata, kāda šajā ziņā nodibinājušies ar šo valsti. Turpat, 13. p.

Piezīme (pēc 1912. g. Turp.). Noteikumi par noziedznieku izdošanu uz ārvalstu pieprasījumiem atrodas Kriminālprocesa likumos (852¹.—852²⁵. p. pēc Turp.). 1911. g. 15. dec. (36219).

Piezīmē minētiem Kriminālprocesa likumu pantiem atbilst 847.—871. p. 1926. g. izdevumā.

14. Jaunizdotu Sodū likumu tiesa, kas taisa spriedumu, piemēro arī tiem pirms šā likuma spēkā stāšanās izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas to izdarīšanas laikā bijuši noliegti ar soda piedraudējumu.

Pēc jaunizdotā likuma noliekamais sods mīkstināms uz 53. pantā noteiktiem pamatiem, ja likumā, kas bijis spēkā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā, par to nolikts vieglāks sods nekā jaunajā likumā.

Noilguma laiks, kas dzēš noziedzīgā nodarījuma sodāmību, aprēķināms pēc tā likuma, kurš bijis spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā (68. p. 1. un 2. pk.) vai tajā laikā, kad taisīts spriedums par to (68. p. 3. pk.), ja šajā likumā noteikts īsāks noilguma laiks nekā jaunajā likumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 14. p.

Trešais nodaļījums.

Sodi.

15. Nāves sods izpildāms pakarojot un ne atklāti. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 15. p.

Sk. 1. paskaidr. pie 2. p.

16. Spaidu darbi piespriežami vai nu uz visu mūžu, vai uz laiku no četriem līdz piecpadsmit gadiem.

Notiesātie turami spaidu darbu cietumos kopieslodzījumā un nodarbināmi pie smagiem piespiedu darbiem kā šo cietumu telpās, tā arī ārpus tām.

Pēc spaidu darbu izciešanas noziedznieki pārvedami nometināšanai uz šim nolūkam noteiktiem apvidiem. Turpat, 16. p.

1. piezīme. Spaidu darbu cietumos ieslodzītie pa nakti atšķījami cits no cita, ja tam nolūkam ir vajadzīgie ierīkojumi.

Sievietes var izciest spaidu darbu sodu arī sevišķās telpās pie pārmācības namiem. Turpat, Valsts pad. atzin. II, 1. un 2. p.

2. piezīme. Uz spaidu darbiem notiesātie pagaidām izcieš šo sodu pēc noteikumiem par soda izciešanu izsūtījumā pie spaidu darbiem, kas izdoti uz pastāvošo noteikumu pamata. 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 2. un 3. p.

Attiecībā uz panta 3. daļu sk. 2. paskaidr. pie 12. p. un 2. un 5. paskaidr. pie 34. p.

17. izmests, jo neattiecas uz Latviju.

18. Ieslodzījums pārmācības namā piespriežams uz laiku no viena gada un sešiem mēnešiem līdz sešiem gadiem.

Notiesātie sākumā turami vienieslodzījumā no trim līdz sešiem mēnešiem, bet pēc tam pārvedami kopieslodzījumā.

Notiesātiem obligātoriski jāstrādā pārmācības namā ievestie darbi šā nama telpās, bet viriešus var nodot darbos arī ārpus pārmācības nama. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 18. p.

1. piezīme. Ja pārliecinās, ka vienieslodzījums bīstams notiesātā veselībai, viņš turams kopieslodzījumā. Turpat, Valsts pad. atzin. 6. un 7. p.

2. piezīme. Uz ieslodzījumu pārmācības namā notiesātie pa savu kopieslodzījuma laiku turami naktīs un no darba brīvajā laikā šķirti cits no cita, ja ir tam nolūkam vajadzīgie ierīkojumi.

Virieši, kuŗus nodod darbos ārpus pārmācības nama, strādā šos darbus atsevišķi no brīvlīguma strādniekiem. Turpat, 3. un 4. p.

3. piezīme. Uz ieslodzījumu pārmācības namā notiesātie pagaidām izcieš šo sodu arestantu pārmācības nodaļās, kuŗas pārtaisītas pēc Sodu likumu prasībām; bet tajās no šīm nodaļām, kuŗās tāda pārtaisīšana nav vēl nobeigta, uz minēto ieslodzījumu notiesātie izcieš šo sodu arestantu pārmācības nodaļās uz pastāvošo noteikumu pamata. 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 2. un 5. p.; 1906. g. 27. marta (27616) XIII, 1. p.; 1909. g. 25. dec. (32855) VI un VII.

4. piezīme. Uz ieslodzījumu pārmācības namā notiesātos var nosacīti atsvabināt no ieslodzījuma, kad viņi izcietuši ne mazāk kā trīs ceturtdaļas no viņiem tiesas spriedumā noteiktā soda laika, ja viņi, izpildot spriedumu, sabijuši ieslodzījuma vietā ne mazāk par sešiem mēnešiem, neieskaitot šajā laikā pirms tam apcietinājumā pavadīto laiku. Sīkāki noteikumi šajā lietā paredzēti Nolikumā par ieslodzītiem (416.—439. p., pēc 1912. g. Turp.). 1909. g. 22. jūn. (32241) I, 1. p.

1) Latvijā līdz šim nav tādu cietumu, kas ierīkoti pēc vienieslodzījuma sistēmas (sal. Nolik. par ieslodz. 266. p.), kamdēļ pie mums vienieslodzījums šā (18.) un 20. panta nozīmē faktiski nepastāv.

2) 1. piezīmes 2. daļa izmesta, jo notiesāto aplūkošanu izdara attiecīgā cietuma administrācija.

3) 4. piezīmē norādītie Nolikuma par ieslodzītiem 416.—439. panti atvietoti ar jauniem noteikumiem (Lik. kr. 1917. g. 1326), pēc kuŗiem jautājumu par notiesāto nosacītu pirms-termiņa atsvabināšanu izšķir nevis apgabaltiesa, bet sevišķa komisija.

19. Ieslodzījums cietoksnī piespriežams uz laiku no divām nedēļām līdz sešiem gadiem.

Notiesātie turami kopieslodzījumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 19. p.

1. piezīme. Cietokšņos noziedznieki pa nakti atšķījami cits no cita, ja ir tam nolūkam vajadzīgie ierīkojumi. Turpat, Valsts pad. atz. II, 5. p.

2. piezīme. Par cietokšņa soda pārvēršanu citos brīvības atņemšanas veidos personām, kas notiesātas uz ieslodzījumu cietoksnī, izdoti pagaidu noteikumi, kuŗi šē pievienoti sevišķā pielikumā. 1906. g. 22. nov. (28566)

20. Ieslodzījums cietumā piespriežams uz laiku no divām nedēļām līdz vienam gadam.

Notiesātie turami vienieslodzījumā. Ja cietumā nav vai nepietiek vienkameru, tad notiesātie turami kopā ar citiem ieslodzītiem, un šādā gadījumā četras dienas kopieslodzījuma pielīdzināmas trijām dienām vienieslodzījuma.

Notiesātiem obligātoriski jāstrādā cietumā ievestie darbi. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 20. p.

1. piezīme. Ja pārliecinās, ka vienieslodzījums bīstams notiesātā veselībai, viņš turams kopieslodzījumā. Šādā gadījumā kopieslodzījuma laiks nav pagarināms pēc šā (20.) panta. Turpat, Valsts pad. atzin. II, 6. un 7. p.

2. piezīme. Uz ieslodzījumu cietumā notiesātos var nosacīti atsvabināt no ieslodzījuma, kad viņi izcietuši ne mazāk kā trīs ceturtdaļas no viņiem tiesas spriedumā noteiktā soda laika, ja viņi, izpildot spriedumu, sabijuši ieslodzījuma vietā ne mazāk par sešiem mēnešiem,

neieskaitot šajā laikā pirms tam apcietinājumā pavadīto laiku. Sīkākī noteikumi šajā lietā atrodas Nolikumā par ieslodzītiem (416.—439. p. pēc 1912. g. Turp.). 1909. g. 22. jūn. (32241) I, 1. p.

1) Attiecībā uz *notiesāto turēšanu vieneslodzījumā* sk. 1. paskaidr. pie 18. p. Sakarā ar tur sacīto atkrit arī panta 2. daļa.

2) 1. piezīmes 2. daļa izmesta saskaņā ar 18. p. 2. paskaidrojumu.

3) Attiecībā uz 2. piezīmē norādītiem pantiem sk. 3. paskaidr. pie 18. p.

21. Arests piespriežams uz laiku no vienas dienas līdz sešiem mēnešiem.

Notiesātie turami arestam ierīkotās telpās kopieslodzījumā, bet uz viņu lūgumu, ja ir brīvas kameras, ievietojami vieneslodzījumā.

Notiesātiem uz arestu uz ilgāku laiku par septiņām dienām jāizvēlas kāda nodarbošanās no tādām, kas pieļaujamas aresta telpās.

Notiesātie uz arestu uz ne ilgāku laiku par septiņām dienām var, pēc tiesas lēmuma, izciest arestu savā dzīves vietā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 21. p.

Piezīme. Uz arestu notiesātie pagaidām izcieš šo sodu pēc noteikumiem par aresta izciešanu saskaņā ar 1885. g. Sodu likumiem. 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 2. un 6. p.; 1906. g. 27. marta (27616) XIII, 2. p.; 1909. g. 25. dec. (32855) VI un VIII.

22. Spaidu darbu laiks noteicams gadiem un pusgadiem; ieslodzījuma laiks: pārmācības namā — gadiem un mēnešiem; cietoksnī un cietumā — gadiem, mēnešiem un nedēļām, bet aresta laiks — mēnešiem, nedēļām un dienām.

Papildu sodiem — tiesības atņemšanai nodarboties pēc soda izciešanas ar likumā noteiktiem tirdzniecības vai rūpniecības veidiem vai ar citādu likumā norādītu darbību, kā arī aizliegumam ieņemt līdzīgu vai augstāku amatu, kā sekām ierēdņu un citticīgo kristīgo un nekristīgo ticību garīdznieku atcelšanai no amata — likumā paredzētais laiks noteicams gadiem un mēnešiem.

Sodu laika ilgumu aprēķinot, mēnesī skaitāmas trīsdesmit dienas, bet dienā — divdesmit četras stundas. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 22. p.

Ar panta 2. daļā minētiem citticīgo kristīgiem garīdzniekiem bija domāti tie, kas nepieder pie pareizticīgiem. Attiecībā uz garīdznieku tiesību aprobežojumu atcelšanu sk. arī Lik. kr. 1917. g. 407.

23. Šis pants izmests, jo runāja par notiesāto uz spaidu darbiem pārvešanu uz noņemšanu. Sal. noteikumus par noņemšanu atcelšanu (Lik. kr. 1917. g. 556 — sk. tekstu pēc 34. p.), kā arī par nosacītu pirmstermiņa atsvabināšanu (Lik. kr. 1917. g. 1326).

24. Naudas sods noteicams latos, izņemot gadījumus, kuŗos likumā norādīta sevišķa soda aprēķināšanas kārtība. Ja likumā augstākais naudas soda apmērs nolikts ne mazāks par simts latiem, tad šis sods piespriežams ne mazāks par desmit latiem.

Soda naudas samaksu tiesa var atlikt vai sadalīt termiņos uz laiku, ne ilgāku par vienu gadu, skaitot no tās dienas, kad spriedums stājies likumīgā spēkā.

Soda nauda, kuŗai likumā nav noteikts īpašs mērķis, nāk valstij par labu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 24. p.; 1923. g. 17. febr. (5) 1. p.

Latvijā nepastāv kapitāls ieslodzījuma vietu ierīkošanai, kamdēļ aizrādījums uz to atvietots ar noteikumu, ka soda nauda nāk valstij par labu. Sal. 1922. g. 13. janv. (23) C, II; 1923. g. 26. jūl. (97) II.

1922. g. 12. janv. izdoto noteikumu par sodu nosacītu atlaišanu (Lik. kr. 1922. g. 13 un 1928. g. 75) 1., 2. un 4.—6. pants skan šādi:

1) Ja apsūdzētam piespriež cietuma, aresta vai naudas sodu, vai ievie-tošanu audzināšanas-labošanas iestādē, un tiesai ir pamatoti iemesli sagaidīt, ka notiesātais, arī sodu neizpildot, turpmāk nevainojami uzvedīsies, viņai ir tiesība notiesātam nosacīti atlaist soda izpildīšanu.

2) Iepriekšējais (1.) pants nav piemērojams: 1) lietās, uz kuļu iztiesāšanu nav ieradies apsūdzētais, 2) lietās, kas ierosināmas tikai uz cietušo sūdzību pamata, 3) ar naudas sodu sodāmiem fiska noteikumu pārkāpumiem, 4) uz ieslodzījumu cietumā notiesātiem, ja viņi jau agrāki sodīti par smagu noziegumu vai noziegumu, un ja līdz jauna nozieguma nodarīšanai nav pagājuši pieci gadi no cietuma soda izciešanas dienas, bet desmit gadi no smagāka soda izciešanas dienas, un 5) lietās, kurās vainīgais notiesāts par huliganismu (262¹. p.) un par noziedzīgiem nodarījumiem, kas izdarīti aiz huliganiskiem dzenuļiem un sevišķas nepamatotas ļaunprātības, bez iemesla no cietušā puses (64¹. p.).

4) Tiesas piespriež soda izpildīšanu, kā arī likumā paredzētā sodam sekojošā tiesību ierobežošana atliekama uz ieslodzījumu cietumā notiesātiem — uz pieciem gadiem, pārējos gadījumos — uz trim gadiem. Šo termiņu laikā tiesa var nodot notiesāto sevišķā uzraudzībā.

5) Ja nosacīti notiesātais iepriekšējā (4.) pantā minētos termiņos nevainojami uzvedies, tiesas piespriežtais sods, kā arī likumā paredzētā sodam sekojošā tiesību ierobežošana atzistami par galīgi atlaistiem.

6) Ja 1) nosacīti notiesāto no jauna notiesātu par smagu noziegumu vai noziegumu, kas nodarīts iepriekš 4. pantā minētiem termiņiem vai šajos termiņos, 2) vai šajos pašos termiņos nāktu zināms, ka nosacīti notiesātais jau agrāki ir bijis sodīts un līdz nozieguma nodarīšanai, par kuļu tam piespriežtais sods, nav bijuši pagājuši šā likuma 2. panta 4. punktā paredzēti termiņi, 3) vai šajos pašos 4. pantā minētos termiņos nāktu zināms, ka nosacīti notiesātais nekrietni uzvedas, apdraudēdams personīgu un sabiedrības drošību un kārtību, 4) vai arī nosacīti notiesātais slēpjas no tiesas ieceltas uzraudzības, — tiesa nekavējoties taisa lēmumu par sava nosacītā sprieduma izpildīšanu.

Ja šā panta 1. punktā paredzētos apstākļos nosacīti notiesāto no jauna notiesātu par noziegumu, nodarītu aiz neuzmanības, vai tikai pārkāpumu, nosacītā sprieduma izpildīšana atkarājas no tiesas.

25. Notiesāšana uz nāvi, spaidu darbiem, vai izsūtījumu nometinājumā saistīta ar kārtas tiesību zaudēšanu.

Ši tiesību zaudēšana pastāv: muižniekiem — dzimtas vai personīgas muižnieka kārtas un visu ar to saistīto priekšrocību zaudēšanā; garīdzniekiem, mūkiem un vispār garīdzniecības personām — garīgā amata un kārtas un visu ar tiem saistīto priekšrocību zaudēšanā; dzimtiem un personīgiem godpilsoņiem, kā arī tirgotājiem un citu kārtu personām — katrai no šīm kārtām sevišķi piešķirto tiesību un priekšrocību zaudēšanā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 25. p.

Šis (25.), 26. un 27. pants atstāti negrozīti, kaut gan kārtu agrākā izpratnē pie mums vairs nav. Tā agrākās tiesības un priekšrocības jāuzskata par atkritušām, jo saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 82. pantu likuma un tiesas priekšā visi pilsoņi ir vienlīdzīgi. Tomēr nav likumdošanas akta par kārtu atcelšanu, bet ar 1920. g. 29. jūnija likumu (Lik. kr. 187) slēgtas tikai muižniecības korporācijas.

Zināma nozīme varētu būt 25.—27. panta aizrādījumam uz garīdzniecību.

26. Notiesāšana uz ieslodzījumu pārmācības namā saistīta ar kārtas tiesību zaudēšanu (25. p.) muižniekiem, garīdzniekiem, mūku un vispār garīdznieku kārtas personām, godpilsoņiem un tirgotājiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 26. p.

Sk. paskaidr. pie 25. p.

27. Notiesāšana uz ieslodzījumu cietumā saistīta ar kārtas tiesību zaudēšanu (25. p.) muižniekiem, garīdzniekiem, mūku un vispār garīdznieku kārtas personām, kā arī godpilsoņiem, ja pēdējie izdarījuši noziegumus, kas paredzēti 158. (2. d. 1. pk.), 168. (2. d. 2. pk.), 274. (2. d.), 279., 344. (4. d.), 351., 352., 427., 428., 431., 432., 434., 435. (2. d.), 440., 441., 442. (3. d.), 443. (3. d.), 516., 524.—527., 574. (1. un 2. d.), 575.—578., 579. (2. d.), 580., 581. (1.—3. d.), 582., 583., 586., 588., 590., 591. (1. un 2. d.), 592.—596., 598., 599., 607.—609., 611.—616., 619. (2. d.), 626., 656. (3. d.), 657.—659., 661., 664., 665. un 673.—675. pantā.

Atvaļinātiem kareivjiem, ja tie izdarījuši šā panta pirmā daļā uzskaitītos pantos paredzētos noziegumus, notiesāšana uz ieslodzījumu cietumā saistīta ar kaŗa dienesta pakāpju zaudēšanu. Turpat, 27. p.

Piezīme. Notiesājot uz ieslodzījumu cietumā, vispārējās tiesu iestādes var pievienot brīvības atņemšanai 27. un 28. pantā norādīto tiesību zaudēšanu, bez minētā (27.) pantā pievestiem noziedzīgiem nodarījumiem, arī par tiem nodarījumiem, kas izdarīti aiz huliganiskiem dzenuļiem, aiz sevišķas nepamatotas ļaunprātības, bez iemesla no cietušā puses (64¹. p.). 1928. g. 3. apr. (74) 1.

Sk. paskaidr. pie 25. p.

Panta otrā daļā „rezervē stāvošo kareivju“ vietā aizrādīts uz „atvaļinātiem kareivjiem“ un vārdi „apakšvirsnieka un citu tai atbilstošu (dienesta pakāpju)“ atvietoti ar vārdu „kaŗa (dienesta pakāpju)“.

MOTĪVI. Kas attiecas uz jaunā piezīmē minēto tiesību atņemšanu, tad to neattiecināja bez izņēmuma uz visām lietām par huliganismu, jo tas prasītu piekritības grozīšanu, kas savkārt būtu atstājis iespaidu uz represijas ātrumu; aiz šā iemesla piezīme attiecināta tikai uz lietām, kas piekrit vispārējām tiesu iestādēm.

28. Notiesāšana uz nāvi, spaidu darbiem, vai izsūtījumu nometinājumā vai ieslodzījumu pārmācības namā, kā arī ar kārtas tiesību zaudēšanu saistītu ieslodzījumu cietumā (27. p.), savienota ar goda tituļu, ordeņu un citu valdības piešķiramu goda zīmju, goda amatu un pensiju zaudēšanu, kā arī ar atcelšanu no valsts, kārtu, pilsētu un sabiedriskiem amatiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 28. p.

1) Sk. 1. un 2. paskaidr. pie 2. p. un paskaidr. pie 25. p.

2) Vārdi „činu“ un „zemstes“ striepoti.

3) Atstāts aizrādījums uz „sabiedriskiem amatiem“, kādā apzīmējumā, kā visplašākā, ietilpst starp citu visi pašvaldības dienesta amati.

29. Ar notiesāšanu uz nāvi, spaidu darbiem vai izsūtījumu nometinājumā notiesātais zaudē:

1) mantas tiesības, kas cēlušās no radniecības sakariem vai vispār viņam piederējušas, iekam spriedums stājies likumīgā spēkā;

2) tiesību mantot pēc likuma mantojumus, kas atklājušies pēc tam, kad spriedums stājies likumīgā spēkā.

Bez šā panta 1. un 2. punktā norādītām sekām, ar notiesāšanu uz spaidu darbiem vai uz izsūtījumu nometinājumā saistītas:

1) laulāto tiesību izbeigšanās, ja notiesātā laulātais nav viņam sekojis, un laulības šķiršana šādā gadījumā, ja viens no laulātiem to lūdz;

2) vecāku varas izbeigšanās par bērniem, kas piedzīvoti, iekam spriedums stāties likumīgā spēkā, un nav sekojuši notiesātam vai vēlāk to ir atstājuši.

Sīkāki noteikumi par notiesāto ģimenes un mantas tiesībām, kā līdz viņu atsvabināšanas dienai no nometinājuma, tā arī pēc šās atsvabināšanas, tāpat arī par to mantas tiesību mantošanas kārtību, kurās notiesātie zaudējuši ar tiesas spriedumu, atrodas Civillikumos un Nolikumā par izsūtītiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 29. p.

Sk. 1. un 2. paskaidr. pie 2. p.

30. Notiesātie uz spaidu darbiem, izsūtījumu nometinājumā vai ieslodzījumu pārmācības namā, kā arī ar kārtas tiesību zaudēšanu saistītu ieslodzījumu cietumā, zaudē tiesības:

- 1) piedalīties kārtas sapulču lemšanās un vēlēšanās un būt par vēlētāju vai ievēlamo pilsētu vai sabiedriskās sapulcēs;
- 2) stāvēt valsts, kārtu, pilsētu vai sabiedriskā dienestā;
- 3) kalpot armijā vai flotē;
- 4) ieņemt baznīcas amatus;
- 5) izņemt tirdzniecības uzņēmumiem pirmo divu šķiru, bet rūpniecības uzņēmumiem — pirmo piecu šķiru rūpniecības zīmes, kā arī šim atbilstošās rūpniecības zīmes kuģniecības uzņēmumiem;
- 6) būt par aizbildni vai aizgādni;
- 7) būt par priekšnieku, audzinātāju vai skolotāju sabiedriskā vai privātā mācības iestādē, kā arī izlietot mājskolotāja tiesības;
- 8) būt par šķirējtiesnesi, kā arī konkursa valdes vai administrācijas locekli, zvērinātu aizgādni, zvērinātu piesēdētāju, zvērinātu advokātu vai pilnvarnieku valsts, kārtu, pilsētu vai sabiedriskās iestādēs vedamās lietās;
- 9) būt par liecinieku pie līgumiem vai aktiem, kuriem vajadzīgs liecinieku pastiprinājums. Turpat, 30. p.

1) Sk. 2. paskaidr. pie 2. p., paskaidr. pie 25. p. un 3. paskaidr. pie 28. p.

2) Zvērināto tiesa Latvijā nav ieviesta. Sal. Latv. Republ. Satv. (Lik. kr. 1922. g. 113) 85. p.

3) 5. punktā strīpots aizrādījums uz zelta un platīnas rūpniecības uzņēmumiem, jo tādu pie mums nav.

31. (Pēc 1913. g. Turp.) Uz iepriekējā (30.) panta pamata zaudētās tiesības, izņemot gadījumus, kad viņu atjaunošana pēc jebkāda laika notecējuma nesaskanētu ar sevišķiem likuma noteikumiem, iegūst no jauna: uz spaidu darbiem vai izsūtījumu nometinājumā notiesātie — pēc desmit gadiem no atsvabināšanas no nometinājuma, bet uz ieslodzījumu pārmācības namā notiesātie — pēc desmit, un uz ieslodzījumu cietumā notiesātie — pēc pieciem gadiem no soda izciešanas.

Kad notiesāto uzvešanās bijusi nevainojama, tad minēto laiku uz viņu lūgumu var saīsināt, ja viņiem pagājuši jau puse no šā laika un ja viņi turklāt nodzīvojuši savā pēdējā dzīves vietā ne mazāk par diviem gadiem. 1913. g. 26. jūn. (Lik. kr. 1276) B, 31. p.

Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

32. Uz ieslodzījumu cietumā notiesāto var uz tiesas lēmumu, tieši pēc cietuma soda izciešanas, ievietot darba namā uz laiku no sešiem mēnešiem līdz diviem gadiem, ja tiesa atzīst, ka viņš izdarījis noziedzīgo nodarījumu aiz liekēdības vai slinkuma. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 32. p.

Darba namu Latvijā nav.

33. Likumā paredzētos gadījumos piespriežams likumā sevišķi norādīts papildu sods, ievērojot attiecīgos gadījumos sekošos noteikumus:

1) laiks, uz kādu atņem tiesību nodarboties ar likumā noteiktiem tirdzniecības vai rūpniecības veidiem vai ar citu likumā norādītu darbību, skaitāms no soda izciešanas;

2) soda nauda, kuŗas piespriešana likumā sevišķi norādīta, nāk valstij par labu, ja likumā nav noteikta šās soda naudas citāda izlietošana;

3) ja likumā norādīts, ka spriedums jāizsludina, tiesas spriedums iespiežams uz vainīgā rēķinu Valdības Vēstnesi un vienā no privātiem periodiskiem izdevumiem, pēc tiesas izvēles (a);

4) likumā norādītā dienestpersonu, tāpat arī citticīgo kristīgo ticību garīdzniecības personu, kuŗas stāv garīdznieka amatā vai vecticībnieku vai sektantu draudžu, vai arī nekristīgo ticību priekšnieku vai vadītāju amatos, atcelšana no amata, izņemot 65. panta otrā daļā paredzēto gadījumu, saistīta ar aizliegumu ieņemt līdzīgu vai augstāku amatu likumā noteiktā laikā vai uz visiem laikiem (b).

(a) 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 33. p. — (b) 1906. g. 14. marta (27560) I, 33. p. IV.

1) Attiecībā uz 2. pk. skat. paskaidr. pie 24. p.

2) 3. punktā vārdu „vienā no Valdības periodiskiem izdevumiem“ vietā aizrādīts uz Valdības Vēstnesi, kas ir vienīgais valdības oficiālais laikraksts (Skat. Lik. kr. 1925. g. 86).

3) Attiecībā uz 4. punktu skat. paskaidr. pie 22. p.

34. Notiesātiem uz spaidu darbiem, izsūtījumu noņemšanā vai ieslodzījumu pārmācības namā, kā arī ar kārtas tiesību zaudēšanu saistītu ieslodzījumu cietumā (27. p.), pēc atsvabināšanas no noņemšanas vai ieslodzījuma, uzlikti šādi tiesību ierobežojumi:

1) viņiem aizliegts dzīvot un uzturēties likumā norādītos apriņķos, pilsētās vai citās vietās;

2) ja atsvabinot no soda viņi paši neizvēlas sev dzīves vietu, tādu viņiem noteic vietējā administratīvā vara;

3) viņiem aizliegts bez vietējās policijas sevišķas atļaujas atstāt izvēlēto vai noteikto dzīves vietu, iekam pagājis pusgads no viņu apmešanās tajā, un

4) pēc pusgada no apmešanās izvēlēta vai noteiktā dzīves vietā, viņiem atļauts to mainīt tikai ar vietējās policijas ziņu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 34. p.

1. piezīme — izmesta.

2. piezīme. Nav pieņemamas valsts dienestā personas, kas notiesātas uz spaidu darbiem, izsūtījumu noņemšanā vai ieslodzījumu pārmācības namā, kā arī ar kārtas tiesību zaudēšanu saistītu ieslodzījumu cietumā. Turpat, 10. p.

3. piezīme. Pie nosacītas pirmstermiņa atsvabināšanas (Nolikuma par ieslodzītiem 416.—439. p., pēc 1909. g. Turp.) dzīves vietas izvēles un maiņas ierobežojuma laiks skaitāms no tās dienas, kad notiesātais nosacīti atsvabināts. 1909. g. 22. jūn. (32241) I, 4. p.

1) Sk. 2. paskaidr. pie 2. p. un paskaidr. pie 25. p.

2) Sal. Galvenās cietumu valdes 1926. g. 24. martā izdotos, tieslietu ministra apstiprinātos vispārējos nosacījumus par spaidu darbu un pārmācības nama sodu izcietušo un nosacīti pirmstermiņa atsvabināto personu uzraudzības veidiem.

3) Šā (34.) panta 1. piezīme par tiesības zaudējušo personu pierakstīšanu pie pagastiem zaudējusi spēku (sal. paskaidr. pie 25. p.) un tāpēc izmesta.

4) Attiecībā uz šā panta 3. piezīmē minētiem Nolik. par ieslodz. 416.—439. pantiem skat. 3. paskaidr. pie 18. p.

5) Likums par izsūtījuma noņemšanu atcelšanu [1917. g. 26. apr. (Kriev. lik. kr. 556)] noteic:

II. Noņemšanu tam nolūkam norādītos apvidos, kuŗš likumā noteikts kā sekas notiesājumam uz izsūtījumu pie spaidu darbiem un uz spaidu darbiem, — atcelt.

III. Apņemšanu tam nolūkam noteiktos apvidos ar ieskaitīšanu izsūtītos apņemšanos, kuŗš likumā noteikts kā sekas notiesājumam ar sodu par vazaņķību, — atcelt.

IV. Personām, kas atsvabināmas no ieslodzījuma tādēļ, ka tās izcietušas izsūtījuma sodus pie spaidu darbiem vai spaidu darbu sodus, kā arī sodus par vazaņķību, II un III atdaļā minēto noņemšanu un apņemšanu vietā noteikt uz trim gadiem pēc viņu atsvabināšanas sekošos dzīves vietas izvēles un maiņas tiesību ierobežojumus:

1. p. Pēc atsvabināšanas no ieslodzījuma vietas atsvabinātais nododams patronāta biedrības vai citas kādas sabiedriskas organizācijas uzraudzībā, kuŗa stādījusi par savu mērķi palīdzēt no ieslodzījuma vietām atsvabinātiem vai gādāt par viņiem, bet ja tādu biedrību vai organizāciju nav vai tās liedzas atsvabināmo uzņemt savā aizsardzībā, viņš nododams tās administratīvās varas uzraudzībā, kuŗas tuvākā pārziņā viņš atradies pēc savas dzīves vietas.

2. p. Pagaidām, līdz attiecīgu noteikumu izdošanai šajā lietā pēc tieslietu ministŗa vienošanās ar iekšlietu ministŗi, atsvabinātam aizliegts uzturēties un dzīvot Pasu nolikuma 24. pantā un tā paša panta 1. piezīmē (pēc Turp.) norādītos apvidos. Atsevišķos gadījumos pielaižams atkāpties no šā nosacījuma ar Tieslietu ministŗijas atļauju.

3. p. Atsvabināmam ir tiesība izvēlēties sev dzīves vietu pēc sava ieskats, izņemot tikai šās atdaļas 2. pantā norādītos apvidus. Attiecīgais paziņojums atsvabināmam jāiesniedz ieslodzījuma vietas priekšniekam rakstiskā veidā ne vēlāk kā trīs dienas pirms atsvabinājuma. Ja atsvabinātais neizvēlas dzīves vietu, šo vietu noteic vietējā administratīvā vara.

4. p. Atsvabinot sodu izcietušu personu, ieslodzījuma vietas priekšnieks atsvabinātam dara zināmus saskaņā ar šās atdaļas 7.—9. panta norādījumiem viņam uzstādītos prasījumus attiecībā uz: 1) nepārtrauktu uzturēšanos viņa izvēlētajā vai viņam noteiktā dzīves vietā un 2) viņa kārtīgu uzvešanos, kā arī dara zināmas šās atdaļas 10. pantā norādītās sekas, ja viņš neizpildītu šos prasījumus.

5. p. Gadījumā, kad atsvabināmā izvēlētajā vai viņam noteiktā dzīves vieta atrodas vairāk vai mazāk ievērojamā attālumā no ieslodzījuma vietas, kuŗā viņš izcietis sodu, atsvabināmais nosūtāms uz turieni ar ceļa zīmi, kuŗu viņam izdod ieslodzījuma vietas priekšnieks. Pēdējais līdz ar to paziņo par to šās atdaļas 1. pantā norādītai administratīvai varai un nosūta tai pie viņa uzglabājamo atsvabināmam piederošo naudu, atskaitot ceļa izdevumiem iedoto summu.

6. p. Pēc atsvabinātā nonākšanas viņa izvēlētajā vai viņam noteiktā dzīves vietā viņam jāierodas divdesmit četru stundu laikā pie vietējās administratīvās varas organa, kas viņam norādīts atsvabinot no ieslodzījuma vietas. Pēdējais nekavējoties ziņo par atsvabinātā pienākšanu vietējai patronāta biedrībai vai citai kādai sabiedriskai organizācijai, bet ja tādu nav vai ja tās

liedzas uzņemties uzraudzību un gādību par atsvabināto, viņš atstāj to savā uzraudzībā. Pieņemot atsvabināto patronāta biedrības vai citas kādas sabiedriskas organizācijas gādībā, viņam piederošo naudu nekavējoties nodod minēto biedrību valdei.

7. p. Dzīves vietu atsvabināmais izvēlas vai viņam to noteic šās atdaļas 3. pantā norādītā kārtībā uz visu to laiku, kamēr viņš atrodas attiecīgās sabiedriskās organizācijas vai administratīvās varas uzraudzībā un gādībā. Mainīt sākumā izvēlēto vai atsvabinātam noteikto dzīves vietu atvēlēts tikai uz viņa lūgumu un ne citādi, kā ar vietējās administratīvās varas atļauju un ievērojot augstāk, šās atdaļas 2. un 4. pantā norādītus atbilstošus prasījumus.

8. p. Atstāt paša izvēlēto vai viņam noteikto dzīves vietu uz laiku līdz vienam mēnesim atsvabinātam atļauj ievērojamu iemeslu dēļ sabiedriskās organizācijās vai administratīvās varas organi, kuŗiem uzlikta uzraudzība un gādība par atsvabināto, bet uz ilgāku laiku — tās pašas organizācijas un varas organi, bet ne citādi, kā vienojoties ar vietējo cietumu inspekciju vai tās vietu izpildošu iestādi.

9. p. Noteikt atsvabinātam uzstādāmos prasījumus attiecībā uz viņa uzvešanās kārtīgumu, kā arī izvēlēties uzraudzības veidus par viņu, atkarājas no attiecīgās sabiedriskās organizācijas vai administratīvās varas organa, kuŗi šajā lietā vienojas ar vietējo cietuma inspekciju. Vispārējos norādījumus par augstāk minēto prasījumu būtību un raksturu un uzraudzības veidiem izdod tieslietu ministris.

10. p. Ja atsvabinātais neierodas viņa izvēlētā vai viņam noteiktā dzīves vietā, kā arī ja viņš patvalīgi atstāj šo vietu vai uzvedas nekārtīgi, apdraudēdams vispārējo drošību, tad, kā aizsardzības līdzeklis, pret viņu jāizvēlas arests vai ieslodzījums cietumā viņa atrašanās vai apcietināšanas vietā, uz ne ilgāku laiku par vienu gadu, pēc attiecīga miertiesneša vai pilsētas tiesneša lēmuma.

Minēto lēmumu var taisīt tikai uz prokurātūras vai tās sabiedriskās organizācijas vai administratīvās varas iesniegumu, kuŗu uzraudzībā atsvabinātais atrodas, un tas nav pārsūdzams.

11. p. Šās atdaļas 10. pantā norādītos gadījumos administratīvā vara vai sabiedriskā organizācija, kuŗu uzraudzībā atsvabinātais atrodas, var viņu ņemt iepriekšējā apcietinājumā, lai nogādātu viņu attiecīgam tiesnesim.

12. p. Ja atsvabinātais pirms šajā atdaļā norādītā laika notecējuma izdara noziedzīgu nodarījumu, par kuŗu nākas ne zemāks sods par ieslodzījumu cietumā, tad attiecīgā tiesas vara var izvēlēties, kā drošības līdzekli pret apsūdzētā izvairīšanos no izmeklēšanas un tiesas, ieslodzījumu apcietinājumā, neatkarīgi no Kriminālprocesa likumos norādītiem pamatiem.

13. p. Laiks, kuŗu atsvabinātais šās atdaļas 10. pantā norādītos gadījumos pavadījis apcietinājumā, nav ieskaitāms tajā triju gadu laikā, pa kuŗu atsvabinātam ierobežotas dzīves vietas izvēles un maiņas tiesības.

35. Iepriekšējā (34.) pantā norādītie ierobežojumi dzīves vietas izvēles un maiņas tiesībās noteicami: uz spaidu darbiem vai izsūtījumu nometinājumā notiesātiem — uz pieciem gadiem pēc atsvabināšanas no nometinājuma; uz ieslodzījumu pārmācības namā notiesātiem — uz trim gadiem, bet cietumā — uz vienu gadu pēc atsvabināšanas no ieslodzījuma.

Ja notiesātie nevainojami uzvedušies, tad minēto laiku var saīsināt: trīsgadīgo, no ieslodzījuma pārmācības namā atsvabinātiem, — līdz vienam gadam, bet viengadīgo — pavisam atcelt.

Uz spaidu darbiem notiesātiem arī pēc tam, kad pagājis šajā pantā norādītais dzīves vietas izvēles un maiņas tiesību ierobežojumu laiks, nav tiesības pastāvīgi uzturēties Rīgā, Rīgas jūrmalā, Liepājā un Daugavpilī.

Ārzemniekiem dzīves vietas izvēles un maiņas tiesību ierobežojumu (34. p.) var pārvērst izraidījumā no valsts robežām, ar aizliegumu atgriezties Latvijā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 35. p.

Piezīme. Saīsināt dzīves vietas izvēles un maiņas tiesību ierobežojumu laiku (35. p.) atkarājas no iekšlietu ministra, kad vietējā priekšniecība pienācīgi apliecinājusi, ka šajās tiesībās ierobežotie nevainojami uzvedušies. 1903. g. 22. marta (22704) Valsts pad. atzin. II, 11. p. Sk. 2. paskaidr. pie 2. p. un 2. un 3. paskaidr. pie 34. p.

Šis pants ar piezīmi lielā mērā grozīts ar noteikumiem par izsūtījuma noņemšanu atceļšanu (sk. pēc 34. p.) un ar 2. paskaidrojuma pie 34. p. minētiem nosacījumiem, kas izdoti uz 1917. g. 26. aprīļa un 1. augusta noteikumu (Lik. kr. 556 resp. 1326) pamata.

36. Priekšmeti, kuŗus aizliegts izgatavot, pārdot, izplatīt, turēt pie sevis vai glabāt, atņemami un, ja likumā nav norādīts sevišķs mērķis viņu izlietošanai, iznīcināmi vai nododami valsts īpašumā. Nauda, kuŗu saņēms pārdodot valstij par labu ienākušās lietas, nāk valstij par labu.

Uz tā paša pamata atņems un iznīcina vai nodod valsts īpašumā:

1) lietas, kas bijušas nolemtas vai jau izlietotas noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai, ja viņu atņemsana likumā sevišķi paredzēta, un

2) citus likumā sevišķi norādītus priekšmetus. Turpat, 36. p.

Sk. paskaidr. pie 24. p.

37. Kas atvērts vai ierikots bez pienācīgas atļaujas, jāslēdz līdz tam laikam, kamēr tādu atļauju saņems.

Kas nepareizi uzbūvēts, atvērts, ierikots, pārbūvēts, izlabots vai atjaunots, tiesas nosacītā laikā un uz vainīgā rēķinu jānoārda, jāslēdz, jāizlabo, jāpārvieta vai jāsaved agrākā stāvoklī:

1) ja vainīgā izdarītais atzīts par kaitīgu sabiedriskai drošībai vai tautas veselībai;

2) ja izdarīti 223. (3. pk.), 224., 310. (2. d.), 311., 312., 316. (3. pk.), 318., 384., 388., 398. un 407. pantā paredzētie noziedzīgie nodarījumi. Turpat, 37. p.; 1906. g. 14. marta (27560) II un IV.

38. Iepriekšējo 36. un 37. pantu noteikumus tiesa piemēro arī tad, ja apsūdzēto attaisno vai atsvabina no soda, kā arī ja kriminālvajāšanu izbeidz vai aptur. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 38. p.

Ceturtais nodalījums.

Nodarījumu pieskaitāmība un noziedzīgums.

39. Nav pieskaitāms par vainu noziedzīgais nodarījums, ja to izdarījis persona, kas, noziedzīgo nodarījumu izdarīdama, nav varējusi saprast sava nodarījuma raksturu un nozīmi vai vadīt savu rīcību aiz slimīga gara darbības traucējuma, vai nesamaņas stāvoklī būdama, vai aiz garīgas neattīstības, kas cēlusies no miesīga trūkuma vai slimības.

Ja tādas personas atstāšanu bez sevišķas uzraudzības tiesa atzīst par bīstamu, tad viņa nodod šo personu atbildīgā uzraudzībā vecākiem vai citām

personām, kas izteikušas vēlēšanos pieņemt to savā gādībā, vai arī ievieto to ārstniecības iestādē. Bet tāds, kas izdarījis vai mēģinājis izdarīt slepkavību, ļoti smagu miesas bojājumu, izvarošanu vai dedzināšanu, katrā ziņā ievietojams ārstniecības iestādē. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 39. p.

40. Nav pieskaitāms par vainu noziedzīgs nodarījums, ko izdarījis mazgadīgais, kuŗam vēl nav desmit gadu. Turpat, 40. p.

41. Nav pieskaitāms par vainu noziedzīgs nodarījums, ko izdarījis desmit līdz septiņpadsmit gadus vecs nepilngadīgais, kas nav varējis saprast sava nodarījuma raksturu un nozīmi vai vadīt savu rīcību.

Šādus nepilngadīgos var nodot atbildīgā uzraudzībā vecākiem vai personām, kuŗu gādībā viņi atrodas, vai citām uzticamām personām, kas uz to izteikušas savu piekrišanu; bet ja šie nepilngadīgie izdarījuši smagus noziegumus vai noziegumus, viņus var ievietot audzināšanas un labošanas iestādē.

Četrpadsmit līdz septiņpadsmit gadus vecus nepilngadīgos, kas izdarījuši smagus noziegumus, pirmā kārtā nodod audzināšanas un labošanas iestādē, bet ja nav iespējams viņus tur ievietot — nepilngadīgiem sevišķi ierīkotās telpās pie cietumiem vai aresta namiem.

Nepilngadīgos, kas nodoti audzināšanas un labošanas iestādēs vai viņiem sevišķi ierīkotās telpās pie cietumiem vai aresta namiem, nevar atstāt šajās iestādēs vai telpās, kad viņi sasnieguši divdesmit viena gada vecumu. Turpat, 41. p.; 1909. g. 19. apr. (31727) nolik. 7. p. 1. pk.

Piezīme. Audzināšanas un labošanas iestādē ievietotie nepilngadīgie, kas ar tiesas lēmumiem vai spriedumiem atzīti par vainīgiem kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, turami šajā iestādē tik ilgi, kamēr tie izlabojas. Katrā ziņā šie nepilngadīgie jāatstāj iestādē ne mazāk par vienu gadu un ne ilgāk kā līdz astoņpadsmit gadu vecumam, bet tie, kas ievietojot viņus iestādē bijuši vecāki par piecpadsmit gadiem — ne ilgāk par pilngadības sasniegšanu. Sikāk noteikt, cik ilgi nepilngadīgajiem jāpaliek audzināšanas un labošanas iestādēs, piekrit šo iestāžu paidagoģiskām padomēm. 1909. g. 19. apr. (31727) nolik. 7. p. 1. pk.; 25.

Nepilngadīgo noziedznieku ievietošana klosterī, kā drošības līdzeklis pret izvairīšanos no tiesas, atcelta [1922. g. 13. janv. (23) C, VII; 1923. g. 26. jūl. (97) II], sakarā ar ko jāatzīst par atkritušiem arī Sodu likumu aizrādījumi uz nepilngadīgo sieviešu nodošanu sieviešu klosteros. Tamdēļ attiecīgie aizrādījumi izmesti.

42. Nav pieskaitāms par vainu noziedzīgs nodarījums, kuŗu tā izdarītājs nav varējis paredzēt vai novērst. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 42. p.

43. Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nav neko zinājis par apstākli, kas nosaka nodarījuma noziedzīgumu, vai palielina atbildību, pats nodarījums vai atbildību palielinošais apstāklis nav pieskaitāms par vainu.

Aiz neuzmanības izdarītiem nodarījumiem šis noteikums nav piemērojams, ja pati nezināšana bijusi vainīgā paviršības sekas. Turpat, 43. p.

44. Nav uzskatāms par noziedzīgu ne nodarījums, kas izdarīts izpildot likumu, ne arī nodarījums, kas izdarīts izpildot dienesta pavēli, kuŗu devusi attiecīga vara savas piekritības robežās un saskaņā ar pastāvošiem noteikumiem, ja pavēle neuzdod ko acimredzami noziedzīgu. Turpat, 44. p.

45. Nav uzskatāms par noziedzīgu nodarījums, kas izdarīts pie nepieciešamas aizstāvēšanās pret paša vai citas personas personisko vai mantisko labumu nelikumīgu apdraudējumu.

Aizstāvēšanās robežu pārkāpšana ar aizsargāšanās pārmērību vai aizsargāšanos nelaikā sodāma tikai likumā sevišķi norādītos gadījumos. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 45. p.

46. Nav uzskatāms par noziedzīgu nodarījums, kas izdarīts, lai glābtu savu vai citas personas dzīvību no briesmām, kuņas radušās draudu, nelikumīgas piespiešanas vai cita kāda iemesla dēļ un kuņas tajā pašā laikā nav bijušas novēršamas ar citu līdzekli.

Nav arī uzskatāms par noziedzīgu nodarījums, kas izdarīts, lai glābtu savu vai citas personas veselību, brīvību, šķīstību vai citu kādu personisku vai mantisku labumu no briesmām, kuņas radušās draudu, nelikumīgas piespiešanas vai cita kāda iemesla dēļ un kuņas tajā pašā laikā nav bijušas novēršamas ar citu līdzekli, ja nodarījuma izdarītājam ir bijis pietiekošs pamats uzskatīt paša izdarāmo kaitējumu par mazsvarīgu, salīdzinot ar ap-sargājamo labumu.

Šie noteikumi nav piemērojami tajos gadījumos, kad pati izvairīšanās no briesmām ir noziedzīgs nodarījums. Turpat, 46. p.

47. Nav uzskatāms par noziedzīgu nodarījums, kas vērst pret neesošu priekšmetu vai tādu priekšmetu, kas acīmredzot ir nederīgs nodomātā veida noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai. Turpat, 47. p.

Piektais nodalījums.

Vainīguma veidi.

48. Noziedzīgs nodarījums uzskatāms par tišu jeb nodomātu ne tikai tad, kad vainīgais ir gribējis to izdarīt, bet arī tad, kad viņš apzinīgi pielaidis tās sekas, kas nosaka šā nodarījuma noziedzīgumu.

Noziedzīgs nodarījums uzskatāms par izdarītu aiz neuzmanības ne tikai tad, kad vainīgais nav viņu paredzējis, kaut gan būtu varējis vai viņam būtu vajadzējis to paredzēt, bet arī tad, kad viņš, kaut gan paredzējis sekas, kas nosaka šā nodarījuma noziedzīgumu, tomēr vieglprātīgi domājis šādas sekas novērst.

Smagi noziegumi sodāmi tikai tad, ja tie izdarīti tiši.

Noziegumi sodāmi, ja tie izdarīti tiši, bet ja tie izdarīti aiz neuzmanības — tikai likumā sevišķi norādītos gadījumos.

Pārkāpumi sodāmi ne tikai tad, ja tie izdarīti tiši, bet arī tad, ja tie izdarīti aiz neuzmanības, izņemot likumā sevišķi norādītus gadījumos. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 48. p.

49. Darbība, ar kuņu sākas tā noziedzīgā nodarījuma izpildīšana, kuņu vainīgais gribējis izdarīt, bet nav to pabeidzis no viņa gribas neatkarīga apstākļa dēļ, uzskatāma par mēģinājumu.

Mēģinājums izdarīt smagus noziegumus un, likumā sevišķi norādītos gadījumos, arī noziegumus — sodāms, bet sodi, kas noteikti likumā par šiem noziedzīgiem nodarījumiem, mikstināmi pēc 53. panta noteikumiem.

Mēģinājums izdarīt pārkāpumus nav sodāms.

Mēģinājums izdarīt noziedzīgu nodarījumu ar acīmredzami nederīgu līdzekli, kas izraudzīts aiz galējas muļķības vai māntcības, nav sodāms. Turpat, 49. p.

50. Līdzekļu iegūšana vai sagatavošana tiša noziedzīga nodarījuma izpildīšanai uzskatāma par sagatavojumu.

Sagatavojums sodāms likumā sevišķi norādītos gadījumos, un ja tas apturēts no vainīgā gribas neatkarīga apstākļa dēļ. 1903. g. 22. marta (22704) Soda lik. 50. p.

51. Noziedzīgā nodarījumā, ko izdarījušas vairākas personas, kuŗas vienojušās to izpildīt vai rikojušās apzināti kopīgi, par līdzdalībniekiem atzīstami tie, kas:

- 1) tieši izdarījuši noziedzīgo nodarījumu vai piedalījušies tā izpildīšanā;
- 2) uzkūdijuši kādu citu piedalīties noziedzīgā nodarījumā;
- 3) kā pabalstītāji piegādājuši līdzekļus, vai novērsuši kavēkļus, vai palīdzējuši noziedzīgo nodarījumu izdarīt ar padomu, norādījumu vai apsolījumu nekavēt tā izdarīšanu vai to apslēpt.

Smaga nozieguma vai nozieguma līdzdalībniekiem uzliekams sods, kāds likumā paredzēts par izdarītu noziedzīgu nodarījumu, bet pabalstītājam, kuŗa palīdzība bijusi mazvērtīga, sods mikstināms pēc 53. panta noteikumiem.

No pārkāpuma līdzdalībniekiem sodāms tikai tas, kas pārkāpumu tieši izdarījis vai piedalījies viņa izpildīšanā, bet uzkūditājs un pabalstītājs sodāmi tikai likumā sevišķi norādītos gadījumos.

Sevišķām personīgām attiecībām un apstākļiem, kas nosaka, palielina vai pamazina kāda atsevišķa līdzdalībnieka sodāmību, nav iespaids uz pārējo līdzdalībnieku atbildību.

Līdzdalībnieks, kas atteicies no līdzdalības noziedzīgā nodarījumā un laikā spēris visus no viņa atkarīgus soļus, lai novērstu šo nodarījumu, atsvabināms no soda. Turpat, 51. p.

52. Kas vienojies piedalīties savienībā smaga nozieguma vai nozieguma izdarīšanai un nav atteicies no turpmākas līdzdalības, bet nav bijis smaga nozieguma vai nozieguma līdzdalībnieks, atbild tikai par piedalīšanos savienībā.

Piedalīšanās savienībā, kas nodibinājusies smaga nozieguma vai nozieguma izdarīšanai, vai bandā, kas sastādījusies vairāku smagu noziegumu vai noziegumu izdarīšanai, sodāma likumā sevišķi norādītos gadījumos. Turpat, 52. p.

Sestais nodaļums.

Sodu mikstināšana un pārvēršana.

53. Ja atzīst, ka vainīgais, vainu pamazinošu apstākļu dēļ, pelna saudzību, sods viņam mikstināms uz sekošiem pamatiem:

- 1) nevar piespriest augstāko soda mēru, kāds likumā noteikts par izdarīto noziedzīgo nodarījumu;
- 2) ja likumā par noziedzīgo nodarījumu noteikta soda zemākā robeža, tiesa var sodu pamazināt līdz šāda soda veida zemākam likumīgam apmēram, un
- 3) ja likumā par noziedzīgo nodarījumu soda zemākā robeža nav sevišķi noteikta, tiesa var pamazināt šo sodu līdz tāda soda veida zemākam likumīgam apmēram, vai arī, izņemot tālāk norādītos gadījumus, pāriet uz citu sodu sekošā pakāpenībā: no nāves soda — uz mūža spaidu darbiem vai uz laiku no desmit līdz piecpadsmit gadiem; no mūža spaidu darbiem — uz spaidu

darbiem uz noteiktu laiku; no spaidu darbiem uz noteiktu laiku — uz ieslodzījumu pārmācības namā; no izsūtījuma nometinājumā — uz ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne mazāku par vienu gadu; no ieslodzījuma pārmācības namā — uz ieslodzījumu cietumā, un no ieslodzījuma cietumā — uz arestu.

Mikstinot sodu par smagiem noziegumiem, kas paredzēti 100.—102., 108., 110., 126., 129., 130., 163., 164., 166., 168., 173. un 643.—645. pantā, spaidu darbus var pārvērst tikai izsūtījumā uz nometinājumu.

Mikstinot notiesātiem sodu par smagiem noziegumiem, kas paredzēti 84. (2. d.) un 85. pantā, spaidu darbus var pārvērst tikai izsūtījumā uz no-
metinājumu šādiem notiesātiem sevišķi norādītās vietās. No izsūtījuma no-
metinājumā sevišķi norādītās vietās nav atļauts pāriet uz ieslodzījumu
cietoksnī. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 53. p.; 1906. g. 14. marta (27560) 11.

1) Sk. 1. un 2. paskaidr. pie 2. p.

2) Šā panta aizrādījums uz 103. un 105. p. izmests. Sk. paskaidr. pie 103.—107. p.

54. Tiesa, kas lietā taisa spriedumu, var ieskaitīt sodā iepriekšējā apcietinājumā pavadīto laiku, visu vai daļu no tā, ja vainīgam piespriež ieslodzījumu pārmācības namā, cietoksnī vai cietumā, vai arī arestu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 54. p.

55. Desmit līdz septiņpadsmit gadus veci nepilngadīgie, kuŗiem viņu izdarītais noziedzīgais nodarījums pieskaitīts par vainu, sodāmi:

1) četrpadsmit līdz septiņpadsmit gadus vecs nepilngadīgais: nāves soda vai mūža spaidu darbu vietā — ar ieslodzījumu cietumā uz laiku no astoņiem līdz divpadsmit gadiem, bet noteikta laika spaidu darbu vietā — ar ieslodzījumu cietumā uz laiku no trim līdz astoņiem gadiem;

2) desmit līdz četrpadsmit gadus vecs nepilngadīgais: nāves soda, spaidu darbu, nometinājuma, pārmācības nama, cietokšņa vai cietuma soda vietā, bet četrpadsmit līdz septiņpadsmit gadus veci nepilngadīgie — nometinājuma, pārmācības nama, cietokšņa vai cietuma soda vietā — ar ievietošanu audzināšanas un labošanas iestādē;

3) desmit līdz septiņpadsmit gadus veci nepilngadīgie: aresta vai naudas soda vietā — ar brīdinošu pamācību no tiesas; bet ja tiesa atzīst ka pārkāpumus nepilngadīgais piekopi kā amatu vai ka tie liecina par pieradumu pie noziedzīgas darbības — ar ievietošanu audzināšanas un labošanas iestādē

Ja nav iespējams nepilngadīgo ievietot audzināšanas un labošanas iestādē:

1) to, kas atzīts par vainīgu smaga nozieguma vai tāda nozieguma izdarīšanā, par kuŗu likumā noteikts kā augstākais sods ieslodzījums pārmācības namā, var ieslodzīt nepilngadīgiem sevišķi ierīkotās telpās pie cietuma vai aresta nama;

2) to, kas atzīts par vainīgu mazāksvarīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā nekā augšā norādītie, var nodot atbildīgā uzraudzībā vecākiem vai personām, kuŗu gādībā viņš atrodas, vai citām uzticamām personām, kas izteikušas uz to savu piekrišanu.

Nepilngadīgos, kas nodoti audzināšanas un labošanas iestādēs vai viņiem sevišķi ierīkotās telpās pie cietumiem vai aresta namiem, nevar atstāt šajās iestādēs vai telpās, kad viņi sasnieguši divdesmit viena gada vecumu.

Ja nepilngadīgajam, kas uz šā panta pirmās daļas 2. punkta pamata atzīts par ievietojamu audzināšanas un labošanas iestādē, spriedumu nododot

izpildīšanai, jau pagājuši pilni astoņpadsmit gadi, viņš ieslogāms cietumā: pārvēršot viņam izsūtījumu nometinājumā vai citu augstāku sodu — uz laiku, ne ilgāku par pieciem gadiem, bet pārējos gadījumos — saīsinot pārvēršamā soda laiku uz ne mazāk par pusi. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 55. p.; 1909. g. 19. apr. (31727) nolik. 7. p. 1. pk.

1. piezīme. Četrpadsmit līdz septiņpadsmit gadus veci nepilngadīgie, kuriem uz šā (55.) panta 1. punkta pamata piespriests ieslodzījums cietumā, turami kopieslodzījumā, bet atsevišķi no pieaugušiem. 1903. g. 22. marta (22704) Valsts pad. atzin., II, 12. p.

2. piezīme. Audzināšanas un labošanas iestādē ievietotie nepilngadīgie, kas ar tiesas lēmumiem vai spriedumiem atzīti par vainīgiem kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, turami šajā iestādē tik ilgi, kamēr tie izlabojas. Katrā ziņā šie nepilngadīgie jāatstāj iestādē ne mazāk par vienu gadu un ne ilgāk kā līdz astoņpadsmit gadu vecumam, bet tie, kas ievietojot iestādē bijuši vecāki par piecpadsmit gadiem — ne ilgāk par pilngadības sasniegšanu. Sīkāk noteikt, cik ilgi nepilngadīgajiem jāpaliek audzināšanas un labošanas iestādēs, piekrit šo iestāžu pāragoģiskām padomēm. 1909. g. 19. apr. (31727) nolik. 7. p. 1. pk.; 25. p.

Sk. 1. un 2. paskaidr. pie 2. p.

Panta 3. punkts, kas runāja par nepilngadīgas sievietes nodošanu klosterī, izmests (sk. paskaidr. pie 41. p.).

56. Desmit līdz septiņpadsmit gadus veciem nepilngadīgajiem nav atņemamas vai ierobežojamas tiesības, izņemot četrpadsmit līdz septiņpadsmit gadus vecus nepilngadīgos, kuriem par viņu izdarītu smagu noziegumu nāves sods vai mūža spaidu darbi pārvērsti uz 55. panta pirmās daļas 1. punkta pamata ieslodzījumā cietumā. Šiem nepilngadīgajiem piemērojamas nāves soda un spaidu darbu piesprieduma sekas, kas norādītas 25., 28., 30., 31., 34., un 35. pantā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 56. p.

Sk. 1. paskaidr. pie 2. p., paskaidr. pie 25. p. un 2. paskaidr. pie 34. p.

57. Septiņpadsmit līdz divdesmit vienu gadu vecam nepilngadīgajam:

- 1) nāves sods pārvēršams mūža spaidu darbos;
- 2) mūža spaidu darbi pārvēršami spaidu darbos uz piecpadsmit gadiem;
- 3) spaidu darbu un ieslodzījuma laiks pārmācības namā, cietoksnī vai cietumā saīsināms par vienu trešdaļu;
- 4) tiesību atņemšana vai ierobežošana piemērojama tikai piespriežot spaidu darbus vai izsūtījumu nometinājumā. Turpat, 57. p.

Sk. 1. un 2. paskaidr. pie 2. p.

58. Virietim vai sievietei, kas sasnieguši septiņdesmit gadu vecumu, nāves sods un spaidu darbi pārvēršami izsūtījumā nometinājumā. Sieviete, kas nav sasniegusi septiņdesmit gadu vecumu, nāves sods pārvēršams mūža spaidu darbos. Turpat, 58. p.

1) Sk. 1. un 2. paskaidr. pie 2. p.

2) Šā panta aizrādījums uz 99. p. izmests. Sk. paskaidr. pie 99. p.

59. Ja soda nauda nav samaksāta mēneša laikā no tās dienas, kad spriedums stājies likumīgā spēkā, vai arī noliktā termiņā gadījumos, kad samaksa

atlikta vai pielaista nomaksa pa daļām, tad, pārliecinoties noteiktā kārtībā, ka notiesātam nav līdzekļu soda naudas samaksai, šis naudas sods pārvēršams arestā uz laiku, kuŗa ilgumu tiesa noteic spriedumā pēc sekoša samēra: naudas sods līdz divdesmit pieciem latiem — arestā līdz vienai nedēļai; no divdesmit pieciem līdz simts latiem — arestā no vienas nedēļas līdz vienam mēnesim, no simta līdz pieci simti latiem — arestā no viena līdz trim mēnešiem, no pieci simti līdz vienam tūkstošim latu — arestā no trim līdz sešiem mēnešiem, pāri par vienu tūkstoši latu — arestā no sešiem mēnešiem līdz vienam gadam.

Ja soda naudu vai daļu no tās samaksā tajā laikā, kad notiesātais izcieš naudas soda vietā uzlikto arestu, arests izbeidzams vai arī viņa ilgums saīsināms samērā ar nomaksāto soda naudas daļu. Šāds aresta ilguma saīsinājums aprēķināms pēc tiesas spriedumā noteiktā samēra. 1903. g. 22. marta (22704) Soda lik. 59. p.

Septītais nodaļjums.

Apstākļi, kas palielina atbildību.

60. Kas izdarījis līdz sprieduma, rezolūcijas vai verdikta pasludināšanai divus vai vairāk noziedzīgus nodarījumus, sodāms ar smagāko no sodiem, kuŗus tiesa piespriedusi par šiem nodarījumiem. Tiesa var paaugstināt viņas piespriesto smagāko sodu līdz augstākam likumā par šo nodarījumu noliktam soda apmēram, ievērojot tomēr, ka sods nedrīkst pārsniegt visu vainīgam piespriesto sodu kopsummu, un pieturoties pie 22. panta noteikumiem, pie kam spaidu darbus var noteikt arī pa trim mēnešiem. Tomēr, ja smagākais sods ir spaidu darbi vai ieslodzījums pārmācības namā, bet par kādu citu nodarījumu, kuŗu iztiesā pēc kopības, tiesa piespriedusi naudas sodu, arestu vai ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par vienu gadu, tad tiesa nevar paaugstināt viņas piespriesto smagāko sodu.

Tiesību zaudēšana un ierobežošana, kā arī likumā norādītie papildu sodi, kas nav saistīti ar smagāko sodu, bet kuŗus tiesa piespriedusi par citiem, pēc kopības iztiesājamiem noziedzīgiem nodarījumiem, pievienojami smagākam sodam. 1903. g. 22. marta (22704) Soda lik. 60. p.

1) Aizrādījums uz verdiktu neattiecas uz Latviju. (Sal. 2. paskaidr. pie 30. p.)

2) Šā panta piezīme izlaista, jo viņa varēja būt spēkā tikai pastāvot vienā un tajā pašā laikā diviem kriminālkodeksiem (1885. un 1903. g.), bet ar 1903. g. Soda likumu ieviešanu Latvijā pilnā apmērā viņa zaudējusi spēku [1918. g. 6. dec. (10) l. p.].

61. Ja vainīgais jau izcietis visu sodu vai daļu no tā par vienu no noziedzīgiem nodarījumiem, kuŗi, pēc 60. panta noteikumiem par kopību, sodāmi ar brīvības atņemšanu uz noteiktu laiku vai ar naudas sodu, izciestais sods viņam ieskaitāms pēc kopības piespriežamā sodā. Turpat, 61. p.

62. Piespriežot sodu pēc kopības, vienāda veida sodu smagums noteicams pēc viņu ilguma vai lieluma, bet dažādu veidu — pēc viņu pakāpenības, ievērojot 2. un 63. panta noteikumus. Turpat, 62. p.

63. Sodus saskaitot un ieskaitot, seši mēneši spaidu darbu skaitāmi par līdzīgiem vienam gadam ieslodzījuma pārmācības namā, vienam gadam un sešiem mēnešiem ieslodzījuma cietumā, diviem gadiem ieslodzījuma cietoksnī un četriem gadiem aresta.

Saskaitot ieslodzījumu cietoksnī ar ieslodzījumu cietumā, arvien piespriežams ieslodzījums cietumā, attiecīgi pagarinot šā ieslodzījuma ilgumu.

Naudas sods pielīdzināms arestam 59. pantā norādītās robežās. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 63. p.

64. Kas izdarījis līdz sprieduma, rezolūcijas vai verdikta pasludināšanai divus vai vairāk pilnīgi vienādus vai vienāda veida noziedzīgus nodarījumus aiz pieraduma pie noziedzīgas darbības vai tapēc, ka tādu darbību viņš piekopi kā amatu, atbild pēc 60.—63. panta noteikumiem par kopību, ja likumā nav noteikts par tādiem nodarījumiem sevišķs sods.

Bez tam tiesa var, piespriedama kā smagāko sodu:

1) mūža spaidu darbus — aizliegt pārvest uz nometinājumu, iekam nav pagājuši divdesmit gadi;

2) brīvības atņemšanu uz noteiktu laiku — pagarināt: sodu, kam likumā nosacīta augstākā ilguma robeža — līdz šā soda veida augstākam apmēram, bet ja augstākā ilguma robeža nav nosacīta, tad: spaidu darbus — līdz divdesmit gadiem, ieslodzījumu pārmācības namā un cietoksnī — līdz astoņiem gadiem, ieslodzījumu cietumā — līdz diviem gadiem un arestu — līdz vienam gadam;

3) naudas sodu — piespriet bez tam arī arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi. Turpat, 64. p.

Sk. 2. paskaidr. pie 12. p., 2. un 3. paskaidr. pie 34. p. un 1. paskaidr. pie 60. p.

64¹. Uz iepriekšējā (64.) panta pamata sods paaugstināms arī tad, ja noziedzīgais nodarījums nodarīts aiz huliganiskiem dzenuļiem — aiz sevišķas nepamatotas ļaunprātības, bez iemesla no cietušā puses. 1922. g. 28. okt. (264) II, 64¹. p.

MOTĪVI. Huliganisms ir jauns noziegumu veids — sevišķa nepamatota svešas labklājības (personības vai mantas) apdraudēšana. No objektīvās puses huliganisms raksturojams kā nelietīgs nodarījums, no subjektīvās — kā ļaunprātīga palaidnība.

Mantkārības pazīmju trūkums šādos nodarījumos nedeva praksei iespēju piemērot novecojušās kriminālnormas, lai gan bieži ārēji šāda nepamatota nodarījuma sekas ļoti stipri sajuta cietušais.

Ņemot vērā to, ka huliganisms ar maz izņēmumiem bieži savienojas ar kaut kādām sekām — mantas, morāliskiem vai citiem kaitējumiem, jāsaka, ka noteicošais moments, kas atšķir huliganismu no citiem tam radnieciskiem nodarījumiem, ir subjektīvais — proti, palaidnība.

Analizējot huliganisma parādības, jāatzīst, ka huliganismu var kvalificēt 1) kā noziegumu „sui generis“ un 2) kā motīvu smagāku noziegumu nodarīšanai.

Visvienkāršākā huliganisma forma, — kuŗā ļaunprātība neparādās sevišķi asā formā, formulēta kā „nelietība“, kas izdarīta aiz nepamatotas ļaunprātības“ (262¹. p.).

Šāds palaidnīgs nodarījums, kas vērstš pret mantu vai personību, bet bez kāda mantkārīga nolūka, var sarežģīties caur sevišķu ļaunprātību un savienoties ar sevišķu noziedzīgu nodomu. Pēdējā gadījumā huliganisms uzskatāms kā noziedzīga nodarījuma motīvs; jaunajā pantā tas minēts kā nosacījums, kas kvalificē vienu vai otru noziegumu (64¹. p.).

Kas attiecas uz jautājumu, vai kvalificējami būtu visi noziegumi, kas nodarīti aiz huliganiskiem dzenuļiem, vai tikai daži — smagākie, — tad pants nosaka, ka sods paaugstināms par visiem noziegumiem, kas nodarīti aiz huliganiskiem dzenuļiem.

Huliganisma lietās soda nosacīta atļaišana nav pielaižama. (Sk. pēc 24. p., noteik. 2. p. 5. pk.).

65. Uz 64. panta noteikumu pamata tiesa var paaugstināt sodu dienestpersonai, kas izdarījusi vispārēju noziedzīgu nodarījumu vai piedalījusies tajā: vai nu pārkāpjot dienesta padotības attiecības, vai izlietojot nelietīgi savus pienākumus vai pilnvarojumu, vai piedraudot ar spaidiem vai citādu

nelietīgu varas izlietošanu, vai arī pārkāpjot savu dienesta pienākumu pret privātpersonām, ja par tādu varas pārkāpšanu, tās nelietīgu izlietošanu vai draudiem likumā nav noteikti sevišķi sodi.

Ja dienestpersonu notiesā uz arestu par noziedzīgu nodarījumu valsts vai sabiedrības dienestā, tiesa var: pārvērst arestu atcelšanā no amata, vai pievienot arestam atcelšanu no amata.

Ja dienestpersonu par noziedzīgu nodarījumu valsts vai sabiedrības dienestā notiesā uz ieslodzījumu cietumā, kas nav saistīts ar kārtas tiesību zaudēšanu (27. p.), tiesa var atcelt vainīgo no viņa ieņemtā amata uz laiku no viena līdz pieciem gadiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 65. p.

Sk. paskaidr. pie 25. p.

Attiecībā uz sabiedrības dienestu sal. 3. paskaidr. pie 28. p.

66. Kas izdarījis noziedzīgu nodarījumu pēc sprieduma, rezolūcijas vai verdikta pasludināšanas, vai arī soda izciešanas laikā, ir atbildīgs uz vispārēja pamata, ievērojot tomēr sekošus nosacījumus:

1) savienojot mūža spaidu darbus ar šo pašu sodu, laiks, pēc kuŗa var pārvēst uz nometinājumu (23. p.), pagarināms līdz trīsdesmit gadiem;

2) savienojot mūža spaidu darbus ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku, laikam, pēc kuŗa var pārvēst uz nometinājumu (23. p.), pieskaitāma puse no tajā spriedumā noteiktā spaidu darbu laika, ar kuŗu piespriesti spaidu darbi uz noteiktu laiku;

3) savienojot mūža spaidu darbus vai spaidu darbus uz noteiktu laiku ar izsūtījumu nometinājumā, kā arī izsūtījumu nometinājumā ar abu paveidu spaidu darbiem, laiks, pēc kuŗa var pārvēst no spaidu darbiem uz nometinājumu (23. p.), pagarināms ar laiku no sešiem mēnešiem līdz diviem gadiem;

4) savienojot mūža spaidu darbus ar pārējiem noteikta laika brīvības atņemšanas sodiem, izņemot spaidu darbus, laiks, pēc kuŗa var pārvēst no spaidu darbiem uz nometinājumu (23. p.), pagarināms ar spaidu darbu laiku, kāds atbilst šiem brīvības atņemšanas sodiem pēc 63. panta noteikumiem par ieskaitīšanu, bet ne vairāk kā par diviem gadiem;

5) savienojot izsūtījumu nometinājumā ar šo pašu sodu, nevar atsavināt no nometinājuma, iekam nav pagājuši piecpadsmit gadi;

6) savienojot izsūtījumu nometinājumā ar ieslodzījumu pārmācības namā, cietoksnī vai cietumā vai ar arestu, noteikta laika brīvības atņemšanas sods jāizcieš tūlī, spriedumam likumīgā spēkā stājoties, un ieslodzījuma laiks pie tam nav ieskaitāms 23. pantā noteiktā laikā, pēc kuŗa var atsavināt no nometinājuma;

7) savienojot sodus, kas pastāv brīvības atņemšanā uz noteiktu laiku, viņu ilgumi saskaitāmi, bet ja vainīgais sodāms ar dažāda veida sodiem, vieglākā veida sods pievienojams smagākam, saisinot soda laiku pēc 63. pantā norādītā aprēķina, pie kam sodu kopilgums nedrīkst pārsniegt 64. panta otrās daļas 2. punktā norādīto laiku.

Uz spaidu darbiem notiesāto atbildība par noziedzīgiem nodarījumiem, kuŗus tie izdarījuši šā soda izciešanas laikā, noteicama pēc Nolikuma par izsūtītiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 66. p.

Sk. 2. paskaidr. pie 2. p., 2. paskaidr. pie 12. p., 2. un 3. paskaidr. pie 34. p. un 1. paskaidr. pie 60. p.

67. Kas izdarījis noziedzīgu nodarījumu pēc soda izciešanas, ir atbildīgs uz vispārēja pamata. Bet ja notiesātais izdarījis ar agrāko pilnīgi vienādu vai vienāda veida nodarījumu, sods, kuŗu piespriež par šo nodarījumu, izņemot gadījumus, kuŗos likumā noteikti par noziedzīgu nodarījumu

atkārtojumu sevišķi sodi, paaugstināms pēc 64. panta noteikumiem, ja līdz jaunā, pilnīgi vienādā vai vienāda veida noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai pagājis no soda izciešanas par agrākiem: smagu noziegumu — ne vairāk par pieciem gadiem, noziegumu — ne vairāk par trim gadiem un pārkāpumu — ne vairāk par vienu gadu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 67. p.

Astotais nodalījums.

Apstākļi, kas nepielaiž sodāmību.

68. Sods nav piemērojams noilguma dēļ:

1) ja no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas dienas līdz tai dienai, kad pret apsūdzēto noteiktā kārtībā ierosināta kriminālvajāšana, pagājis šāds laiks: attiecībā uz smagiem noziegumiem, par kuŗiem likumā kā augstākais sods noteikts nāves sods, — piecpadsmit gadi; attiecībā uz pārējiem smagiem noziegumiem — desmit gadi; attiecībā uz noziegumiem, par kuŗiem likumā kā augstākais sods noteikts ieslodzījums pārmācības namā, — astoņi gadi; attiecībā uz pārējiem noziegumiem — trīs gadi, un attiecībā uz pārkāpumiem — divi gadi;

2) ja no smagu noziegumu un noziegumu izdarīšanas dienas līdz sprieduma taisīšanas dienai ir pagājis divkārtīgs, bet no pārkāpumu izdarīšanas dienas līdz sprieduma taisīšanas dienai — trīskārtīgs laiks, salīdzinot ar šā panta 1. punktā norādīto laiku;

3) ja no sprieduma taisīšanas dienas līdz tai dienai, kad to nodod izpildīšanai, pagājis šā panta 2. punktā noteiktais laiks, kuŗu šādos gadījumos aprēķina saskaņā ar tiesas spriedumā noteikto sodu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 68. p.; 1925. g. 16. apr. (73) 11.

1) Sk. 1. paskaidr. pie 2. p.

2) Šā panta otrā daļa izmesta. Sk. paskaidr. pie 99. p.

3) Šā panta 1. punktā aizrādījums uz vienu gadu atvietots ar aizrādījumu uz diviem gadiem [1925. g. 16. apr. (73) 11.].

69. Tiesību zaudēšanu vai ierobežošanu, ar kuŗu notiesātais sodāms pēc sprieduma, kas stājies likumīgā spēkā, bet nav izpildāms noilguma dēļ, noilgums nedzēš. Tiesību zaudēšanas vai ierobežošanas laiks skaitāms no tās dienas, no kuŗas ar noilgumu dzēsts spriedumā noteiktais sods. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 69. p.

70. Noziedzīgam nodarījumam, kas sastāv no vairākiem atsevišķiem darbiem, noilguma laiks skaitāms no tās dienas, kad pabeigts pēdējais no šiem darbiem, bet noziedzīgam nodarījumam, kas turpinās nepārtraukti, — no viņa izbeigšanas dienas. Turpat, 70. p.

71. Ja kriminālvajāšanu pēc likuma nevar ierosināt, iekam lieta nav skatīta cauri civīlā vai garīgā tiesā, vai ja ierosinātā lietā iztiesāšana vai sprieduma izpildīšana apturēta uz likumā norādītiem pamatiem, lietas iztiesāšanas laiks šajās tiesās vai likumīgais apturējuma laiks nav ieskaitāms noilguma laikā. Turpat, 71. p.

Latvijā garīgo tiesu nav [sal. 1921. g. 1. febr. (39) 10. p.].

72. Apžēlošana un piedošana neatkarājas no tiesas.

Tālākais panta teksts, kas runāja par monarha tiesībām, izmests.

Latvijas Republikas Satversmes (Lik. kr. 1922. g. 113) 45. pants skan šādi: „Valsts Prezidentam ir tiesība apžēlot noziedzniekus, par kuŗiem tiesas spriedums stājies likumīgā spēkā. Šis apžēlošanas tiesības neattiecas uz gadījumiem, kuŗiem likums paredz citu apžēlošanas kārtību. Amnestiju dod Saeima“.

Otrā nodaļa.

Ticības aizsardzības noteikumu pārkāpšana.

73. Kas nozaimojis vienīgā Trīsvienībā slavējamo Dievu, visšķīsto valdnieci mūsu Dievmāti un mūžam Jaunavu Mariju, bezmiesīgos debesu spēkus vai svētajos; nogānījis darbiem vai nonievājis svētos sakramentus, svēto krustu, svētās relikvijas, svētbildes vai citus priekšmetus, kuŗus pareizticīgā vai cita kāda kristīga baznīca uzskata par svētiem (II pielik.); nonievājis svētos rakstus vai pareizticīgo baznīcu un viņas mācības, vai vispār kristīgu ticību,

par šādu dievzaimojumu vai svētumu aizskārumu sodāms:
ja tāds izdarīts:

1) atklātā dievkalpojumā vai baznīcā:

ar spaīdu darbiem uz noteiktu laiku vai ar izsūtījumu noņemšanā;

2) kapličā vai kristīgo lūgšanas namā, vai atklāti, vai izplatītos vai atklāti izliktos iespieduma ražojumos, rakstos vai notēlojumos:

ar izsūtījumu noņemšanā;

3) lai saceltu piedauzību starp klātesošiem:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, vai ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ja dievzaimojums vai svētuma aizskārums izdarīts kaut arī šajā pantā norādītos apstākļos, bet aiz nesaprašanas, muļķības vai dzērumā, vainīgais sodāms:

ar arestu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 73. p.; 1906. g. 14. marta (27560) IV, 1. p.

1) Sal. noteik. par apziņas brīvību [1917. g. 14. jūl. (Lik. kr. 1099) 1. un 4. p.] un 1920. g. 1. jūn. Latv. valsts iekārtas pagaidu noteikumu (Lik. kr. 183) 9. p. par apziņas brīvības izsludināšanu.

2) Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

74. Kas:

1) nonievājis pareizticīgās baznīcas vai vispār kristīgās ticības iestādījumus vai ceremonijas;

2) nogānījis darbiem vai nonievājis pie pareizticīgo vai citu kristīgo dievkalpošanas lietošanā iesvētītus priekšmetus (III pielik.);

3) nepieklājīgi zobojies par svētītiem priekšmetiem vai 73. pantā pieminētiem ticības priekšmetiem,

par šādu ticības zaimošanu sodāms:

ja tā izdarīta:

1) atklātā dievkalpojumā vai baznīcā:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem;

2) kapličā vai kristīgo lūgšanas namā, vai atklāti, vai izplatītos vai atklāti izliktos iespieduma ražojumos, rakstos vai notēlojumos:

ar ieslodzījumu cietumā;

3) lai saceltu piedauzību starp klātesošiem:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Ja ticības zaimojums izdarīts kaut arī šajā pantā norādītos apstākļos, bet aiz nesaprašanas, muļķības vai dzērumā, vainīgais sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 74. p.; 1906. g. 14. marta (27560) IV, 1. p.

Sk. I. paskaidr. pie 73. p.

75. Kas nepieklājīgi kļiedzis, trokšņojis vai izdarījis citas nelietības, kuŗas traucē kristīgu dievkalpošanu vai izdarītas baznīcā, kapličā vai kristīgo lūgšanas namā, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem.

Ja tādu nelietību dēļ pārtraukta dievkalpošana vai ja tādas nelietības izdarījis pūlis, vainīgais sodāms:

ar arestu.

Ja šā panta pirmā daļā minētās nelietības izdarītas, lai kavētu dievkalpošanu, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja nelietību dēļ, kas izdarītas, lai kavētu dievkalpošanu, pārtraukta dievkalpošana, vai ja tādas nelietības izdarījis pūlis, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 75. p.; 1906. g. 14. marta (27560) IV, 1. p.

Sk. 1. paskaidr. pie 73. p.

76. Kas nonievājis Latvijā atzītu nekristīgu ticību vai nogānījis darbiem vai nonievājis šās ticības reliģiskas godināšanas priekšmetu, ja šāds nonievājums vai nogānījums izdarīts nekristīgās ticības lūgšanas namā vai atklāti noturot šās ticības noteiktu reliģisku kalpojumu, sodāms:

ar arestu.

Ja tāds nonievājums vai nogānījums izdarīts aiz nesaprašanas, muļķības vai dzērumā, vainīgais sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 76. p.;

1906. g. 14. marta (27560) IV, 1. p.

Sk. 1. paskaidr. pie 73. p.

77. Kas nepieklājīgi kļiedzis, trokšņojis vai izdarījis citas nelietības, kuŗu dēļ pārtraukts Latvijā atzītas nekristīgas ticības atklāts reliģisks kalpojums, ja šādas nelietības izdarītas atklāti vai tādas ticības lūgšanas namā, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 77. p.; 1906. g. 14. marta (27560) IV, 1. p.

Sk. 1. paskaidr. pie 73. p.

78. Kas apbedījis kristīgo bez kristīgas ceremonijas, ja nav bijis sevišķu grūtību pieaicināt šās ceremonijas izpildīšanai attiecīgās ticības garīdznieku, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 78. p.; 1906. g. 14. marta (27560) IV, 1. p.

Sk. 1. paskaidr. pie 73. p.

79. Kas nolaupījis vai ar darbiem nogānījis apbedītu vai neapbedītu mironi, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ja turklāt vainīgais izdarījis pie miroņa tikumību aizsarga darību, viņš sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Bet ja šajā pantā norādītie nodarījumi izdarīti aiz māņticības, nesaprašanas, muļķības vai dzērumā, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 79. p.; 1906. g. 14. marta (27560) IV, 1. p.

80. Kas:

1) ar vardarbību pret personu vai ar sodāmiem draudiem piespiedis kādu noturēt dievkalpojumu vai ceremoniju, kas aizliegti vai nav atļauti pēc tās ticības noteikumiem, pie kuŗas pieder piespiežamais, vai tādā pašā kārtā piespiedis viņu piedalīties pie šāda dievkalpojuma vai ceremonijas;

2) ar vardarbību pret personu vai ar sodāmiem draudiem kavējis kādu noturēt dievkalpojumu vai ceremoniju, kādi noteikti tās Latvijā atzītās ticības noteikumos, pie kuŗas pieder piespiežamais, vai arī tādā pašā kārtā kavējis viņu piedalīties šādā dievkalpojumā vai ceremonijā,

sodāms:

ar ielodzījumu cietumā.

Ja šāds piespiedums vai kavējums izdarīts pret kristīgas ticības garīdzniecības personu, kas atrodas garīdznieka amatā vai vecticībnieku vai sektantu draudzes priekšnieka vai vadītāja amatā, kā arī pret nekristīgas ticības garīdzniecības personu, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

1906. g. 14. marta (27560) I, 80. p.; IV, I. p.

81. atcelts. [1917. g. 20. marta (Lik. kr. 400) VII].

82. Kas, izlietojot nelietīgi savu varu, vai ar piespiešanu, vai vilinot ar labumu apsoliņumiem, vai arī ar viltu nogriezis kristīgo nekristīgā ticībā, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, vai ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ja nogriezumam izdarīts ar vardarbību pret personu vai ar sodāmiem draudiem, vainīgais nogriezējs sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par sešiem gadiem, vai ar izsūtījumu noņemšanā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 82. p.; 1906. g.

14. marta (27560) IV, I. p.

Sk. 2. paskaidr. pie 2. p. un 1. paskaidr. pie 73. p.

83. Kas, izlietojot nelietīgi savu varu, vai ar piespiešanu, vai vilinot ar labumu apsoliņumiem, vai ar viltu nogriezis pareizticīgo citā kādā ticībā, sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ja nogriezumam izdarīts ar vardarbību pret personu vai ar sodāmiem draudiem, vainīgais nogriezējs sodāms:

ar izsūtījumu noņemšanā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 83. p.;

1906. g. 14. marta (27560) IV, I. p.

Šis pants pamatots uz pareizticīgās baznīcas valdošo stāvokli agrākā Krievijā.

Sk. 1. paskaidr. pie 73. p.

84. Kas, izlietojot nelietīgi savu varu, vai ar piespiešanu, vai vilinot ar labumu apsoliņumiem, vai arī ar viltu nogriezis pareizticīgo fanātiskā māņmācībā, kuŗas piederība savienota ar paša vai citu dzīvības apdraudējumu, vai ar paša vai citu izrāmišanu, vai arī ar acimredzami netikumīgiem darbiem, sodāms:

ar izsūtījumu noņemšanā šiem notiesātiem sevišķi norādītos apvidos.

Ja tāds nogriezumš izdarīts ar vardarbību pret personu vai ar sodāmiem draudiem, vainīgais nogriezējs sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Ar tiem pašiem sodiem un uz tā paša pamata sodāms skopcu sektes vai citas augšā minētas fanātiskas māņmācības piekritējs, kas nogriezis savā mācībā citas kādas kristīgas vai nekristīgas ticības personu. 1906. g. 14. marta (27360) I, 84. p.; IV, 1. p.

Sk. 2. paskaidr. pie 2. p. un 1. paskaidr. pie 73. p.

85. Kas izrāmījis ar paša izrāmījamā piekrišanu pie skopcu māņmācības piederīgo vai kaut arī pie tās nepiederīgu, bet ar nolūku nogriezt šajā māņmācībā, sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par sešiem gadiem.

Ja izrāmījums izdarīts ar vardarbību pret personu vai ar sodāmiem draudiem, vainīgais izrāmītājs sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par desmit gadiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 85. p.; 1906. g. 14. marta (27560) IV, 1. p.

Sk. 1. paskaidr. pie 73. p.

86. Muhamedānis, žīds, Budas ticības piekritējs (lamaits) vai pagāns, kas, izlietojot nelietīgi savu varu, vai ar piespiešanu, vai vilinot ar labumu apsoliņumiem, vai arī ar viltu nogriezis nekristīgas ticības cittautības Latvijas pilsoni citā nekristīgā ticībā, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem.

1906. g. 14. marta (27560) I, 86. p.; IV, 1. p.

Sk. 1. paskaidr. pie 73. p.

87. Kas ar vardarbību pret personu vai ar sodāmiem draudiem nogriezis kādu no vienas ticības otrā — ja nav sodāms pēc 82.—84. panta — sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik., 87. p.; 1906. g. 14. marta (27560) IV, 1. p.

Sk. 1. paskaidr. pie 73. p.

88. Ja vecāki vai aizbildņi, kam pēc likuma jāaudzina savi vai viņu aizbildnībā esoši par četrpadsmit gadiem jaunāki mazgadīgie pēc kristīgas ticības noteikumiem, ir izdarījuši pie šāda mazgadīgā nekristīgas ticības ceremonijas, tad viņi sodāmi:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 88. p.; 1906. g. 14. marta (27560) IV, 1. p.

Sk. 1. paskaidr. pie 73. p.

89. Ja vecāki vai aizbildņi, kam pēc likuma jāaudzina savi vai viņu aizbildnībā esoši par četrpadsmit gadiem jaunāki mazgadīgie pēc pareizticības noteikumiem, ir kristījuši vai pieveduši šādu mazgadīgo pie citiem kādiem citas kristīgas ticības sakramentiem, tad viņi sodāmi:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par vienu gadu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 89. p.; 1906. g. 14. marta (27560) IV, 1. p.

1) Sk. 1. paskaidr. pie 73. p.

2) Šis pants pamatots uz pareizticīgās baznīcas valdošo stāvokli agrākā Krievijā.

90. Kas atklāti lasījis vai turējis sprediķi, runu vai sacerējumu, vai izplatījis vai atklāti izlicis sacerējumu vai notēlojumu, kas uzmusina pareizticīgos pāriet citā ticībā vai mācībā, vai sektē, ja šādi nodarījumi izdarīti, lai nogrieztu pareizticīgos no viņu ticības, sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par vienu gadu, vai ar arestu.

1906. g. 14. marta (27560) I, 90. p.; V, 1. p.

Sk. 1. paskaidr. pie 73. p. un 2. paskaidr. pie 89. p.

91. un 92. atcelti. [1906. g. 14. marta (27560) III].

93. Citticīgo kristīgas ticības garīdzniecības persona, kas atrodas garīdznieka amatā vai vecticībnieku vai sektantu draudzes priekšnieka vai vadītāja amatā un kas:

1) izdarījusi pēc savām ceremonijām vēl nepilngadīga pareizticīgā — zinot, ka tas pareizticīgs — iesvētīšanu vai svaidīšanu, vai izpildījusi pie viņa kādu citu svētdarbību, kuŗa nozīmē viņa uzņemšanu citticīgo kristīgā ticībā, vai arī nokristījusi vai ļāvusi nokristīt pēc savām ceremonijām bērnu, zinot, ka tas kristījams pēc pareizticīgās ticības noteikumiem;

2) pielaidusi vēl nepilngadīgu pareizticīgo — zinot, ka tas pareizticīgs — pie grēku sūdzēšanas vai svētā vakarēdiena, vai izpildījusi pie viņa pēdējo svaidījumu pēc savas ticības ceremonijām;

3) mācījusi savas ticības katķismu vēl nepilngadīgai pareizticīgās ticības personai, zinot, ka tā pareizticīga;

4) salaulājusi citticīgo ticības personu ar pareizticīgās ticības personu — zinot, ka tā pareizticīga — iekam laulāšanu nav izdarījis pareizticīgo priesteris, sodāma:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Bez tam vainīgais, šā panta 1. punktā norādītā gadījumā, atceļams no ieņemamā amata uz laiku no trim mēnešiem līdz vienam gadam, bet pārkāpumu atkārtojot — uz laiku no viena gada līdz trim gadiem vai uz visiem laikiem; atkārtojot šā panta 2. un 3. punktā norādītos pārkāpumus — uz laiku no trim mēnešiem līdz vienam gadam, bet atkārtojot šā panta 4. punktā norādīto pārkāpumu — uz laiku no trim līdz sešiem mēnešiem. 1906. g. 14. marta (27560) I, 93. p.; IV, 1. p.

Sk. 1. paskaidr. pie 73. p., 2. paskaidr. pie 89. p. un paskaidr. pie 22. p.

94. Citticīgo kristīgas ticības garīdzniecības persona, kas atrodas garīdznieka amatā vai vecticībnieku vai sektantu draudzes priekšnieka vai vadītāja amatā un kas:

1) salaulājusi citticīgo kristīgas ticības personu ar pareizticīgas ticības personu — zinot, ka tā pareizticīga, — ja laulāšana pēc tam nav izdarīta pēc pareizticības ceremonijām;

2) izdarījusi laulāšanu starp pareizticīgiem, zinot, ka tie pareizticīgi, sodāma:

ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Bez tam vainīgais atceļams no ieņemamā amata uz laiku no trim mēnešiem līdz vienam gadam, bet pārkāpumu atkārtojot — uz laiku no viena gada līdz trim gadiem vai uz visiem laikiem. 1906. g. 14. marta (27560) 94. p.; IV, 1. p.

Sk. 1. paskaidr. pie 73. p., 2. paskaidr. pie 89. p. un paskaidr. pie 22. p.

95. Kas ar vardarbību pret personu vai ar sodāmiem draudiem kavējis pieņemt pareizticību tam, kas vēlējis tai pievienoties, sodāms: ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 95. p.; 1906. g. 14. marta (27560) IV, 1. p. Sk. 1. paskaidr. pie 73. p. un 2. paskaidr. pie 89. p.

96. Kas pieder pie fanātiskas māņmācības, kuŗā piederība savienota ar paša vai citu dzīvības apdraudējumu, vai ar paša vai citu izrāmīšanu, vai arī ar acīmredzami netikumīgiem darbiem, sodāms: ar izsūtījumu nometinājumā šiem notiesātiem sevišķi norādītos apvidos. Ar to pašu sodu sodāms vainīgais, kas aiz fanātiskas maldības izrāmījis pats sevi. 1906. g. 14. marta (27560) I, 96. p.; IV, 1. p. Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

97. Kas, patvaļīgi piesavinādamies kristīgas ticības garīdznieka amatu, izdarījis svētdarbību, kuŗu drīkst izdarīt tikai šās ticības garīdznieks, sodāms: ar ieslodzījumu cietumā. Ja vainīgais izdarījis kristīšanu vai laulāšanu, viņš sodāms: ar ieslodzījumu pārmācības namā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 97. p.; 1906. g. 14. marta (27560) IV, 1. p.

98. Nekristīgas ticības piederīgais, fanātiskas māņmācības piekritējs, sektants vai cītticības kristīgais, kā arī vecticībnieks, kas aizskāris pareizticīgu garīdznieku vai izdarījis pret viņa personu 475. p. paredzētu vardarbību, gan ne tajā laikā, kad viņš notur dievkalpojumu vai izpilda svētdarbību, bet ar nolūku parādīt necienību pret pareizticīgo ticību un baznīcu, sodāms: ar ieslodzījumu cietumā. Ja šis aizskārums vai vardarbība pret personu izdarīti tajā laikā, kad garīdznieks notur dievkalpojumu vai izpilda svētdarbību, tad vainīgais sodāms: par aizskārumu — ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem; par vardarbību — ar ieslodzījumu pārmācības namā. 1906. g. 14. marta (27560) I, 98. p.; IV, 1. p. Sk. 2. paskaidr. pie 89. p.

Trešā nodaļa.

Dumpis pret valsts suverēno varu.

99. izmests, jo attiecās uz agrāko Krievijas valsts iekārtu.

100. Kas:

- 1) apdraudējis grozīt ar varu Latvijā pastāvošo valsts iekārtu;
- 2) atrāvis no Latvijas kādu viņas teritorijas daļu;
- 3) ar varu atņēmis Valsts Prezidentam, Saeimai vai Ministŗu kabinetam iespēju izpildīt ar Latvijas Republikas Satversmi viņiem piešķirtās funkcijas, sodāms: ar spaidu darbiem uz visu mūžu vai uz noteiktu laiku. 1929. g. 9. apr. (64).

MOTĪVI. Sodu likumu 100. p. agrākais teksts pilnīgi neatbilst tagadējai Latvijas iekārtai. Agrākā redakcijā minētais pants praksē izrādījies par nepiemērojamu, jo stridams

ir „augstākās varas“ jēdziena apjoms demokrātiskā valsti, kur par tādās varas nesēju patiesībā uzskatāma visa tauta, bet Saemai, Ministru kabinetam un tiesai pieder pa vienai trešdaļai šās varas, izteicoties likumdošanas, administratīvu vai tiesas funkciju veidā.

Apdraudējums ar varu grozīt pastāvošo valsts iekārtu nemaz neapņēvis visus iespējamus valsts pamata satricinājuma veidus. Apdraudējumu var vērst pret Valsts Prezidenta personu vai arī pret Saeimu, pēdējā ietilpstot partiju personā. Abos pēdējos gadījumos iespējams, ka vainīgās personas nemaz negrib grozīt demokrātisko iekārtu, bet, neaiztiekot šo iekārtu, grib panākt vienīgi pārstāvju maiņu.

Jaunajā 100. p. 3. punktā paredzēta pilnīgi reāla darbība, piem., gadījumā, kad personu grupa, gribēdama panākt Prezidenta maiņu, ar vardarbību piespiež Prezidentu atkāpties no amata.

Tas pats punkts attiecībā uz Saeimu var izpausties likumdošanas iestādes padzišanā, kaut arī ar nolūku izvest jaunas tautas pārstāvju vēlēšanas, lai tādējādi pārbaudītu tautas gribu. Šādu padzišanu 100. p. izprot kā pilnīgu Saeimas darbības pārtraukšanu, bet ne kā atsevišķas Saeimas sēdes darbības kavējumu vai traucējumu, ko paredz cits likums.

Lai gan tiesa arī darbojas Suverēnās tautas vārdā, tomēr, formulējot 100. p., tajā nav minēts par tiesu iestādēm aiz tā iemesla, ka tiesas vara izplūdusi pa visu valsts teritoriju, sākot no Senāta un beidzot ar vienpersonīgiem tiesas darbiniekiem, tā ka pilnīgi paralizēt tiesas darbību ir daudz grūtāki, kurpretim likumdošanas un valdības varas, Saeimas un Ministru kabineta personās, koncentrētas katra atsevišķā, vienā iestādē.

Uzbrukumu atsevišķiem tiesas orgāniem vai iestādēm, tāpat kā atsevišķiem resoriem (tēlegrafam, dzelzceļam, ministriem u. t. t.) paredz cita rakstura kriminālas normas.

101. Kas sagatavojies uz 100. pantā paredzētu smagu noziegumu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā vai ar ieslodzījumu cietoksnī.

Ja šajā nolūkā vainīgā rīcībā atradušies spridzināmie līdzekļi vai ieroču noliktava, viņš sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem. 1917. g. 4. aug. (Lik. kr. 1132).

102. Kas piedalījies savienībā, kuŗa sastādījusies 100. pantā paredzēta smaga nozieguma izdarīšanai, sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Ja tādās savienības rīcībā atradušies spridzināmie līdzekļi vai ieroču noliktava, vainīgais par piedalīšanos šajā savienībā sodāms:

ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku.

Kas pierunājis sastādīt savienību 100. pantā paredzēta smaga nozieguma izdarīšanai, vai piedalīties tādā savienībā, ja savienība nav sastādījusies, sodāms:

ar izsūtījumu nometinājumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 102. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

1) Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

2) Šā panta aizrādījums uz 99. p. izmests. Sk. paskaidr. pie 99. p.

103.—107. izmesti. Sk. paskaidr. pie 99. p.

Ceturrtā nodaļa.

Valsts nodevība.

108. Latvijas pilsonis, kas pabalstījis ienaidnieku vai rīkojies viņam labvēlīgi kara vai citos kādos naidīgos darbos pret Latviju, sodāms: ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku.

Ja:

1) tāda pabalstišana vai labvēlīga rīcība sagādājusi ienaidniekam vērtīgu palīdzību;

2) nodevīgā nolūkā izdarīta slepkavība, vainīgais sodāms: ar mūža spaidu darbiem.

Ja tāda pabalstišana vai ienaidniekam labvēlīga rīcība pastāvējusi:

1) armijas vai flotes, kara spēka nodaļas, atsevišķas daļas vai komandas, apcietinātas vietas, kara ostas vai kara kuģu nodošanā ienaidniekam vai mēģinājumā viņam nodot, vai arī iespējas atņemšanā aizsargāties pret ienaidnieku;

2) kara spēka nodaļas, atsevišķas daļas vai komandas vai arī viņu pavēlnieka pamudināšanā vai pierunāšanā pāriet ienaidnieka pusē;

3) pretestībā ar varu Latvijas kara spēkiem vai uzbrukšanā tiem;

4) armijas, štāba, kara spēka nodaļas, atsevišķas daļas vai komandas, apcietinātas vietas, kara ostas, eskadras, vai kara kuģa pavēlnieka nogalināšanā, vai tādās personas nogalināšanā, kuŗa izpilda — vainīgajam to zinot — svarīgus kara uzdevumus vai pienākumu, vai arī kādas no šīm personām nodošanā ienaidnieka rokās;

5) uzbrukuma līdzekļu, vai aizsardzības līdzekļu pret ienaidnieku, vai kara spēka pārtikas līdzekļu noliktavu iznīcināšanā vai sauszemes vai ūdens satiksmes ceļu, vai tēlegrafu vai tālrunu, vai citu kādu dažādo armijas daļu satiksmes līdzekļu bojāšanā;

6) spiegošanā, tad vainīgais sodāms: ar nāves sodu.

Ar tiem pašiem sodiem un uz tiem pašiem pamatiem sodāms Latvijas pilsonis, kas izdarījis šajā pantā paredzētu smagu noziegumu pret ārvalsti, kuŗa atrodas ar Latviju ieroču savienībā.

Visos notiesāšanas gadījumos par šajā (108.) pantā paredzētiem noziedzīgiem nodarījumiem, tiesa var nolemt, ka notiesātam atņemama visa manta. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 108. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.; 1916. g. 3. okt. (Lik. kr. 2285).

Sk. 1. paskaidr. pie 2. p.

109. Latvijas pilsonis, kas iestājies apzināti ienaidnieka kara spēkā vai nav izstājies no tā, sodāms:

ar mūža spaidu darbiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 109. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

110. Latvijas pilsonis, kas:

1) pamudinājis ārvalsts valdību uz kara vai citiem naidīgiem darbiem pret Latviju, vai uz kara savienības izbeigšanu ar viņu, vai uz izvairīšanos noslēgt tādu savienību;

2) pirms kara pieteikšanas apsolinjis ārvalsts valdībai, savā vai citu vārdā, palīdzēt viņas kara darbos pret Latviju, sodāms:

ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku.

Ja vainīgais, pēc sava dienesta stāvokļa, varējis zināt Latvijas kara spēku stāvokli vai sniegt ārvalsts valdībai vērtīgu palīdzību kara gadījumā ar Latviju, viņš sodāms:

ar mūža spaidu darbiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 110. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

111. (pēc 1912. g. Turp.). Kas palīdzējis ārvalsts valdībai vai aģentam ievākt ziņas vai priekšmetus, kuŗi attiecas uz Latvijas ārējo drošību vai viņas bruņotiem spēkiem vai valsts kaŗa apsardzībai nolemtiem ierīkojumiem, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. 1912. g. 5. jūl. (37724) 1, A, 111. p.

111¹. (pēc 1912. g. Turp.). Kas izsludinājis, paziņojis vai nodevis citai personai, ārvalsts interesēs, bez pienācīga pilnvarojuma:

1) slepenībā turamas ziņas vai priekšmetus, kuŗi attiecas uz Latvijas ārējo drošību vai viņas bruņotiem spēkiem vai valsts kaŗa apsardzībai nolemtiem ierīkojumiem;

2) Latvijas apcietinātas vietas, noteikta rajona vai tā esplanādes, kaŗa kuŗa vai cita valsts kaŗa apsardzībai nolemta ierīkojuma plānu, rasējumu, zīmējumu vai citu kādu notēlojumu vai aprakstu, vai arī dokumentu, kuŗš attiecas uz mobilizāciju un vispār rīkojumiem kaŗa gadījumam,

sodāms:

šā panta 1. punktā paredzētā gadījumā —

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem,

bet šā panta 2. punktā paredzētā gadījumā —

ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku. Turpat, 111¹. p.

111². (pēc 1912. g. Turp.). Kas vienojies ar ārvalsts valdību vai aģentu izdarīt 111. (pēc Turp.) vai 111¹. (pēc Turp.) pantā norādītu noziedzīgu nodarījumu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 111². p.

111³. (pēc 1912. g. Turp.). Kas izdarījis 111. (pēc Turp.), 111¹. (pēc Turp.) vai 111². (pēc Turp.) pantā paredzētu noziedzīgu nodarījumu, ja šajos pantos minētās ziņas vai priekšmeti bijuši viņam uzticēti kā dienestpersonai, vai ja viņam bijis iespējams tos dabūt vai ar tiem iepazīties, izlietojot savu dienesta stāvokli, sodāms:

1) ja izdarīts 111. (pēc Turp.) pantā paredzēts nodarījums —

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par sešiem gadiem;

2) ja izdarīts 111¹. (pēc Turp.) panta 1. punktā paredzēts nodarījums — ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku;

3) ja izdarīts 111¹. (pēc Turp.) panta 2. punktā paredzēts nodarījums — ar spaidu darbiem uz laiku, ne mazāku par astoņiem gadiem;

4) ja izdarīts 111². (pēc Turp.) pantā paredzēts nodarījums —

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

1912. g. 5. jūl. (37724) 1, A, 111³. p.

111⁴. (pēc 1912. g. Turp.). Kas pārdevis vai pieteicis privileģēšanai ārvalstī slepenībā turamu izgudrojumu vai papildinājumu, kuŗš attiecas uz valsts kaŗa apsardzību vai viņas bruņotiem spēkiem vai valsts kaŗa apsardzībai nolemtiem ierīkojumiem, sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Ar to pašu sodu sodāms, kas bez pienācīga pilnvarojuma izsludinājis vai paziņojis citai personai ziņas, kuŗas attiecas uz šā panta pirmā daļā minētā izgudrojuma vai papildinājuma būtību, kā arī kas nodevis citam pašu izgudrojuma vai papildinājuma priekšmetu vai viņa daļu. Turpat, 111⁴. p.

112. (pēc 1912. g. Turp.). Kas bez pienācīgas atļaujas uzņēmis vai sastādījis Latvijas apcietinātas vietas, noteikta rajona vai tā esplanādes, kara kuģa vai cita kāda valsts kara apsardzībai nolemta ierīkojuma plānu, rasējumu, zīmējumu vai citu kādu notēlojumu vai aprakstu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Mēģinājums sodāms.

Ar to pašu sodu sodāms, kas bez pienācīgas atļaujas ievācis slepenībā turamas ziņas vai priekšmetus, kuŗi attiecas uz Latvijas ārējo drošību vai viņas bruņotiem spēkiem vai valsts kara apsardzībai nolemtiem ierīkojumiem. 1912. g. 5. jūl. (37724) I, A, 112. p.

112¹. (pēc 1912. g. Turp.). Kas turējis pasta baložus vai ietaisījis bezdrāts tēlegrafa ierīkojumus ar nolūku izdarīt 111. (pēc Turp.) vai 111¹. (pēc Turp.) pantā norādītu noziedzīgu nodarījumu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem. Turpat, 112¹. p.

113. Kas bez pienācīgas atļaujas, slēpdams savu kārtu, vārdu, pavalstniecību vai tautību, vai izlietodams citu kādu viltību, iekļūvis Latvijas apcietinātā vietā, kara kuģī, vai citā kādā valsts aizsardzībai nolemtā ierīkojumā, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 113. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

113¹. (pēc 1912. g. Turp.). Kas bez pienācīgas atļaujas lidojis ar lidojamo aparātu pār Latvijas apcietinātu vietu cietokšņa rajona robežās, kā arī pār rajoniem, pār kuŗiem lidot attiecīgā vara aizliegusi, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. 1912. g. 5. jūl. (37724) I, A, 113¹. p.

114. Kas, izpildot līgumu vai valdības uzdevumu attiecībā uz līdzekļu sagādāšanu uzbrukumam vai aizsardzībai pret ienaidnieku vai pārzinot šo līdzekļu sagādāšanu, sagādājis tos apzināti lietošanai nederīgus, ja šie līdzekļi uzrādīti pieņemšanai vai viņu sagādāšana pabeigta, kā arī kas nokavējis minētā līguma vai uzdevuma izpildīšanu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja sagādātie līdzekļi uzbrukumam vai aizsardzībai pret ienaidnieku bijuši nodoti vai nu norunājoties ar pieņēmēju vai ar sevišķiem paņēmieniem noslēpjot šo līdzekļu nederību, kā arī ja līguma vai uzdevuma izpildīšana nokavēta kara laikā, tad vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku.

Ar to pašu sodu un uz tā paša pamata sodāma dienestpersona, kas pielaidusi sagādāt minētos līdzekļus vai pieņēmusi tos apzināti lietošanai nederīgus. 1903. g. 22. marta (22704) 114. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.; 1916. g. 31. janv. (Lik. kr. 206) 114. p.

115. Kas, izpildot līgumu vai valdības uzdevumu attiecībā uz apgādes priekšmetu piegādāšanu aktīvai armijai vai viņas slimnīcām vai aktīvai flotei vai tās slimnīcām, vai būdams tāda piegādātāja kalpotājs, kara laikā nodevis apzināti veselībai kaitīgus vai apzināti lietošanai nederīgus apgādes priekšmetus, kā arī kas nokavējis minētā līguma vai uzdevuma izpildīšanu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Mēģinājums sodāms.

Ar to pašu sodu sodāma dienestpersona, kas pielaidusi piegādāt minētos apgādes priekšmetus vai tos pieņēmusi apzināti veselībai kaitīgus vai apzināti lietošanai nederīgus. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 115. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.; 1916. g. 31. janv. (Lik. kr. 206) 115. p.

116. Latvijas pilnvarotais, kas vērsis savu darbību uz Latvijai apzināti kaitīga līguma noslēgšanu ar ārvalsts valdību, vai vedis ar ārvalsts valdību diplomātiskas sarunas apzināti Latvijai kaitīgā virzienā, sodāms: ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku.

Ar to pašu sodu sodāma pie pilnvarotā pastāvoša dienestpersona, kas sniegusi viņam apzināti nepatiesas ziņas vai citādi pārkāpusi dienesta pienākumus ar nolūku pamudināt pilnvaroto uz darbību, kuŗa vērsta uz Latvijai apzināti kaitīga līguma noslēgšanu ar ārvalsts valdību, vai uz diplomātiskām sarunām ar ārvalsts valdību Latvijai apzināti kaitīgā virzienā, ja tāda darbība vai sarunas notikušas. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 116. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

117. Kas:

1) bojājis, slēpis, piesavinājis, vai viltojis dokumentu, kuŗš noderējis — vainīgam to zinot — par pierādījumu Latvijas tiesībām attiecībā uz ārvalsti;

2) sabojājis vai pārvietojis robežzīmi vai citādi kā sagrozījis valsts robežlīniju ar nolūku nodot ārvalstij daļu no Latvijas, sodāms:

ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku. 1903. g. 22. marta (22704) 117. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

118. (pēc 1912. g. Turp.). Kas piedalījis savienībā, kuŗa sastādījusies, lai izdarītu valsts nodevību, sodāms:

1) ja savienība uzstādījusi par savas darbības mērķi izdarīt nodevīgu nodarījumu, par kuŗu likumā nolikts ne zemāks sods par spaidu darbiem, — ar ieslodzījumu pārmācības namā;

2) visos pārējos gadījumos —

ar ieslodzījumu cietumā. 1912. g. 5. jūl. (37724) I, A, 118. p.

118¹. (pēc 1912. g. Turp.). Iepriekšējā (118.) pantā paredzētas pretlikumīgas savienības dalībniekam, kas paziņojis par tādu savienību, iekam atklāta viņas pastāvēšana, sods mikstināms pēc 53. panta noteikumiem, vai arī viņš pavisam atsvabināms no soda. 1912. g. 5. jūl. (37724) I, A, 118¹. p.

118². (pēc 1912. g. Turp.). Kas izdarījis kuŗa laikā:

1) noziedzīgu nodarījumu, kāds paredzēts 111¹. (pēc Turp.) panta 2. punktā, kā arī 111³. (pēc Turp.) panta 2. vai 3. punktā, sodāms:

ar mūža spaidu darbiem;

2) noziedzīgu nodarījumu, kāds paredzēts 111. (pēc Turp.) pantā, 111¹. (pēc Turp.) panta 1. punktā, 111². (pēc Turp.) pantā, 111³. (pēc Turp.) panta 1. vai 4. punktā, 111⁴. (pēc Turp.) un 112¹. (pēc Turp.) pantā, vai 118. (pēc Turp.) panta 1. punktā, sodāms:

ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku;

3) noziedzīgu nodarījumu, kāds paredzēts 112. (pēc Turp.), 113., 113¹. (pēc Turp.) vai 118. (pēc Turp.) panta 2. punktā, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 118². p.

119. (pēc 1912. g. Turp.). Ārzemnieks, kas pa savu uzturēšanās laiku Latvijā izdarījis 108. pantā paredzētu noziedzīgu nodarījumu, vai šādā nodarījumā vainīgais kara gūsteknis, ja viņi nav atbildīgi pēc kara likumiem, sodāmi uz minētā panta pamata, kā Latvijas pilsoņi.

Kas izstājies no Latvijas pavalstniecības, bet nav iestājies citas valsts pavalstniecībā, vai iestājies ienaidnieka valsts pavalstniecībā pēc kara pieņemšanas vai tieši priekš tam, sakarā ar gaidāmo miera attiecību izbeigšanos, par 108.—110. pantā paredzēta noziedzīga nodarījuma izdarīšanu sodāms uz šo pantu pamata, kā Latvijas pilsonis. 1912. g. 5. jūl. (37724) I, A, 119. p.

Piektā nodaļa.

Nemieri.

120. Kas nav atstājis atklātu koppelci, zinot, ka policijas vara prasījusi, lai tā izklist, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem.

Ja tādas koppelces izklīdināšanai, ievērojot tās dalībnieku stūrgalvīgo nepaklausību koppelces vietā esošai policijas varai, izrādītos par vajadzīgu saukt palīgā citu policijas varu, tad tas, kas koppelci nav atstājis pēc jauna, viņam apzināti izteikta prasījuma izklist, sodāms:

ar arestu.

Ja tādas koppelces izklīdināšanai izsaukts bruņots spēks, tad tas, kas koppelci nav atstājis pēc bruņota spēka klātbūtnē izteikta prasījuma izklist, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Šādas koppelces dalībnieks, kas kūdījis nepaklausīt izteiktam prasījumam izklist, sodāms:

šā panta pirmā daļā norādītā gadījumā —

ar arestu;

šā panta otrā daļā norādītā gadījumā —

ar ieslodzījumu cietumā;

šā panta trešā daļā norādītā gadījumā —

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 120. p.

121. Kas piedalījies atklātā koppelcē, kuŗa sapulcējusies ar nolūku — vainīgam to zinot — izteikt necienību valsts suverēnai varai vai nopaļāt Valsts pamata likumos noteikto valdības veidu, vai izteikt līdzjūtību dumpim vai nodevībai vai personai, kas izdarījusi dumpīgu vai nodevīgu nodarījumu, vai mācībai, kuŗa tiecas ar varas līdzekļiem graut valstī pastāvošo sabiedrisko iekārtu, vai tādas mācības piekritējiem, sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, vai ar ieslodzījumu cietumā.

Šādas koppelces sarīkotājs vai pierunātājs to sarīkot, kā arī tās dalībnieks, kuŗš to vadījis, sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī vai ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem.

Ja tādas koppelces izklīdināšanai izsaukts bruņots spēks, tad tas, kas koppelci nav atstājis pēc bruņota spēka klātbūtnē izteikta prasījuma izklist, sodāms:

ar izsūtījumu nometinājumā vai ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Turpat, 121. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

122. Kas piedalījies atklātā koppelcē, kuŗa, rikodamās savienotiem dalībnieku spēkiem:

1) izdarījusi vardarbību pret personu, vai nolauņijusi vai sabojājusi svešu mantu, vai iebrukusi svešās apdzivojamās ēkās vai citās kādās telpās, vai mēģinājusi šādus nodarījumus izdarīt, vadoties no reliģiska, cilšu vai kārtu naida vai no saimniecisko attiecību dzenuļiem, vai sabiedrisko mieru traucējošu baumu dēļ;

2) izdarījusi 142. vai 145. pantā paredzētu pretošanos vai spaidus, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Šādas koppelces sarīkotājs vai pierunātājs to sarīkot, kā arī tās dalībnieks, kuŗš to vadījis izdarot šajā pantā paredzētos nodarījumus, vai tas, kas kūdījis tos izdarīt vai turpināt, vai kas lietojis to izdarīšanā ieročus,

sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 122. p.

Sk. paskaidr. pie 25. p.

123. Kas piedalījies koppelcē, kuŗa, rikodamās savienotiem dalībnieku spēkiem:

1) pretojusies ar varu bruņotam spēkam, kas izsaukts koppelces izklīdināšanai, vai uzbrukusi ar varu kuŗa apsardzei vai tās sargam;

2) sagrābusi savā varā, izlauņijusi vai izpostījusi ieroču vai kuŗa materiālu noliktavu, ieroču vai lielgabalu fabriku, apcietinātu vietu, kuŗa kuģi, dzelzceļu, vispārējā vai valdības lietošanā esošu tēlegrafu vai tēlefonu, naudas kaltuvi, valsts kasi vai arī valsts vai ar valdības atļauju nodibinātu sabiedrisku vai akciju kredītiestādi;

3) atsvabinājusi arestantus no apcietinājuma, lietojot vardarbību pret personu attiecībā uz sargiem, vai bojājot ieslodzījuma vietu;

4) lietojusi varas darbu izdarīšanai spridzināmu vielu vai spridzekli, sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Šādas koppelces sarīkotājs vai pierunātājs to sarīkot, kā arī tās dalībnieks, kuŗš to vadījis izdarot šajā pantā paredzētos nodarījumus, vai tas, kas kūdījis tos izdarīt vai turpināt, vai kas lietojis to izdarīšanā spridzināmu vielu vai spridzekli, sodāms:

ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku. Turpat, 123. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

124. Kas nodibinājis biedrību vai savienību vai piedalījies tajā, pārkāpdams likuma noteikumus, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simtiem latiem.

Bet ja vainīgais nodibinājis biedrību vai savienību, vai piedalījies tajā:

1) zinādams, ka biedrība vai savienība spraudusi sev likumos aizliegtus, vai sabiedriskai tikumībai pretīgus, vai arī sabiedrisku mieru vai drošību apdraudošus mērķus;

2) zinādams, ka biedrību vai savienību, kas spraudusi sev politiskus mērķus, pārvalda iestādes vai personas, kuŗu pastāvīgā atrašanās vieta ir ārzemēs;

3) zinādams, ka biedrība vai savienība noteiktā kārtībā nav reģistrēta vai ir slēgta tiesas ceļā, vai ka to darbība noteiktā kārtībā apturēta;

4) zinādams, ka biedrība vai savienība spēŗ sevišķus soļus, lai slēptu savu pastāvēšanu, vai sev sprastos mērķus, vai savu pārvaldības kārtību, vai pārvaldībā piedalošās personas,

tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. 1925. g. 8. sept. (156) l.

MOTĪVI. Šā (124.) panta jaunā redakcija pieskaņota likumam par biedrībām, savienībām un politiskām organizācijām (Lik. kr. 1923. g. 87).

125. Kas piedalījies savienībā, zinādams, ka tā uzstādījusi par savas darbības mērķi:

1) musināt uz nepaklausību vai pretdarbību likumam, vai saistošam noteikumam, vai likumīgam varas rīkojumam;

2) musināt uz naidu starp atsevišķām iedzīvotāju daļām vai šķirām, starp kārtām, vai starp darba devējiem un strādniekiem;

3) musināt strādniekus uz 367. pantā paredzēta streika sarīkošanu vai turpināšanu,

sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā vai ar ieslodzījumu cietoksnī.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 125. p.; 1905. g. 16. jūn. (26440) III.

1) Sk. paskaidr. pie 25. p.

2) Latvijā pastāv streika brīvība. Sal. 1920. g. 1. jūn. (183) 9. p.

126. Kas piedalījies savienībā, zinādams, ka tā uzstādījusi par savas darbības mērķi graut valstī pastāvošo sabiedrisko iekārtu vai izdarīt smagus noziegumus ar spridzināmu vielu vai spridzekļu palīdzību, sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem, vai ar izsūtījumu nometinājumā.

Ja tādas savienības rīcībā — vainīgam to zinot — ir bijuši spridzināmie līdzekļi vai ieroču noliktava, tad vainīgais par piedalīšanos tādā savienībā sodāms:

ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik.

126. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

127. Kas pielaidis sapulcēties 124.—126. pantā paredzētai savienībai — zinot, ka tā pretlikumīga — viņam piederošās vai viņa pārvaldībā vai pārzinā stāvošās telpās vai vietā, sodāms kā savienības dalībnieks.

124.—126. pantā paredzētas pretlikumīgas savienības dalībniekam, kas paziņojis par tādu savienību, iekam atklāta tās pastāvēšana, sods mīkstināms pēc 53. panta noteikumiem, vai arī viņš pavisam atsvabināms no soda. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 127. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

128. Kas nonievājis pastāvošo valsts iekārtu vai Valsts Prezidenta personu, atklāti turēdams vai nolasīdams runu vai sacerējumu, vai izplatīdams vai atklāti izlikdams sacerējumu vai notēlojumu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, vai ar ieslodzījumu cietumā. 1929. g. 9. apr. (64).

MOTĪVI. Šim (128.) pantam piedots konkrētāks saturs. — Pantā norādītā nonievāšana, atšķirīties no vispārīgās likumā noteiktās vajāšanas kārtības goda aizskaršanas gadījumos, ir sodāma arī tad, ja nonievāšana izdarīta aizmuguriski.

129. Kas atklāti turējis vai lasījis runu vai sacerējumu vai izplatījis vai atklāti izlicis sacerējumu vai notēlojumu, kuŗos musina:

- 1) izdarīt dumpīgu vai nodevīgu nodarījumu;
- 2) graut valstī pastāvošo sabiedrisko iekārtu;
- 3) nepaklausīt vai rīkoties pretim likumam, vai saistošam noteikumam, vai likumīgam varas rīkojumam;
- 4) izdarīt smagu noziegumu, izņemot augšā norādītos;
- 5) pārkāpt kaŗavīriem kaŗa dienesta pienākumus;
- 6) uz naidu starp iedzīvotāju atsevišķām daļām vai šķirām, starp kārtām vai starp darba devējiem un strādniekiem,

sodāms:

par šā panta 1. un 2. punktā paredzētu musinājumu —

ar izsūtījumu nometinājumā;

par šā panta 3. vai 4. punktā paredzētu musinājumu —

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem;

par šā panta 5. punktā paredzētu musinājumu —

ar izsūtījumu nometinājumā vai ar ieslodzījumu pārmācības namā;

par šā panta 6. punktā paredzētu musinājumu —

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja:

1) vainīgais musinājis rīkoties daudzu personu dzīvībai bīstamā kārtā;

2) musinājuma sekas bijušas smaga nozieguma izdarišana,

tad vainīgais — ja viņš nav jāsoda, kā izdarītā noziedzīgā nodarījuma

līdzdalībnieks, ar bargāku sodu — sodāms:

par šā panta pirmās daļas 1. un 2. punktā paredzētu musinājumu —

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem;

par šā panta pirmās daļas 3., 4. vai 6. punktā paredzētu musinājumu —

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 129. p.; 1904. g.

7. jūn. (24732) VII, 1. p.; 1905. g. 24. nov. (26962) IX; 1916. g. 13. febr. (27395) II.

Sk. paskaidr. pie 2. un 25. p.

1917. g. 6. jūl. (Lik. kr. 1508) Krievijas pagaidu valdība nolēma:

1. Kas atklāti uzaicinājis uz slepkavību, laupīšanu, grautiņiem un citiem smagiem noziegumiem, kā arī uz vardarbību pret kādu iedzīvotāju daļu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, vai ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

2. Kas atklāti uzaicinājis neizpildīt attiecīgas varas likumīgus rīkojumus, sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, vai ar ieslodzījumu cietumā.

3. Kas kaŗa laikā uzaicinājis virsniekus, kareivjus un citus kaŗavīrus neizpildīt jaunā dēmokratiskā armijas iekārtā pastāvošos likumus un ar tiem saskanošus kaŗa varas rīkojumus, sodāms kā par valsts nodevību.

130. Kas neatklāti izplatījis mācības un ieskatus, kuŗi musina:

1) izdarīt dumpīgu vai nodevīgu nodarījumu;

2) graut valstī pastāvošo sabiedrisko iekārtu;

3) nepaklausīt vai rīkoties pretim likumam, vai saistošam noteikumam, vai likumīgam varas rīkojumam;

4) izdarīt smagu noziegumu, izņemot augšā norādītos, ja šis noziedzīgās mācības vai ieskati izplatīti starp lauku iedzīvotājiem, kaŗaspēku, strādniekiem vai vispār tādām personām, starp kuŗām šīs mācības vai ieskati nevarētu atrast pienācīgo pretdarbību un kuŗu uzmusināšana līdz ar to apdraudētu valsts mieru, sodāms:

par šā panta 1. un 2. punktā paredzēto mācību izplatīšanu — ar izsūtījumu nometinājumā;

par šā panta 3. un 4. punktā paredzēto mācību izplatīšanu — ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem. Ja izplatot šajā pantā norādītās mācības vai ieskatus:

1) vainīgais musinājis rīkoties daudzu personu dzīvībai bīstamā kārtā;

2) musinājuma sekas bijušas smaga nozieguma izdarīšana, tad vainīgais — ja viņš nav jāsoda, kā izdarītā noziedzīgā nodarījuma līdzdalībnieks, ar bargāku sodu — sodāms:

par šā panta pirmās daļas 1. vai 2. punktā paredzēto mācību izplatīšanu —

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem;

par šā panta pirmās daļas 3. vai 4. punktā paredzēto mācību izplatīšanu —

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 130. p.; 1904. g.

7. jūn. (24732) VII, 1. p.

Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

131. Kas izplatījis, bet ne atklāti, starp kaŗaspēku mācību vai ieskatus, kuŗi musina kaŗavīrus pārkāpt kaŗa dienesta pienākumus, sodāms: ar izsūtījumu nometinājumā.

Ja tādas mācības vai ieskatus izplatot:

1) vainīgais musinājis rīkoties daudzu personu dzīvībai bīstamā kārtā;

2) musinājuma sekas bijušas smaga nozieguma izdarīšana,

tad vainīgais, ja viņš nav jāsoda, kā izdarītā noziedzīgā nodarījuma līdzdalībnieks, ar bargāku sodu — sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem. 1903. g.

22. marta (22704) Sodu lik. 131. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

132. Kas:

1) izgatavojis 128. vai 129. pantā minētu sacerējumu vai notēlojumu ar nolūku tos izplatīt vai atklāti izlikt, ja to izplatīšana vai atklāta izlikšana nav notikusi;

2) pavairojis, uzglabājis, vai pārvedis no ārzemēm šā panta 1. punktā minēto sacerējumu vai notēlojumu, zinādams par viņu saturu, ar tajā pašā punktā norādīto nolūku, ja tāda sacerējuma vai notēlojuma izplatīšana vai atklāta izlikšana nav notikusi, sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem. 1903. g.

22. marta (22704) Sodu lik. 132. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

133. Kas cildinājis smagu noziegumu vai noziegumu atklāti turētā vai nolasītā runā vai sacerējumā, vai izplatījis vai atklāti izlicis sacerējumu vai notēlojumu, zinādams, ka tajos atrodas tāds cildinājums, sodāms:

ar arestu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 133. p.

134. Kas:

1) .....

2) .....

3) izplatījis apzināti nepatiesas baumas par Valsts pamata likumos noteiktā valdības veida grozišanu, sodāms:
ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja tādu baumu izplatīšana radījusi sabiedrisko drošību apdraudošu nemieru tautā vai kaņaspēkā, tad vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 134. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

No šā panta izmests viss, kas stāv sakarā ar agrāko Krievijas valsts iekārtu.

135. Kas izdarījis Latvijas robežās mēģinājumu gāzt ar varu Latvijai draudzīgas valsts valdību vai grozīt ar varu tajā pastāvošo valdības veidu, vai izdarījis sagatavošanas darbus šiem nolūkiem, vai piedalījies ar tiem pašiem nolūkiem sastādītā savienībā, ja attiecībā uz tādu nodarījumu sodāmību pastāv savstarpība, sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 135. p.

136. Kas tiši nogānījis Latvijai draudzīgas valsts atklāti izliktu ģerboni vai citu valsts varas nozīmi, sodāms:

ar arestu.

Bet ja šo gānīšanu izdarījis pūlis, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 136. p.

137. Kas pārkāpis noteiktā kārtā izsludinātus noteikumus par neitralitāti, sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī. Turpat, 137. p.

Sestā nodaļa.

Nepaklausība likumīgai varai.

138. Kas nav izpildījis saistošu noteikumu, ja par tā neizpildīšanu likumā nav nolikts sevišķs sods, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem (a).

Ja neizpildītais saistošais noteikums izdots uz likuma pamata par nacionālo apgādi un rekvizīcijām, tad vainīgais sodāms:

1) miera laikā — ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem;

2) kara laikā — ar ieslodzījumu cietumā (b).

(a) 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 138. p. — (b) 1929. g. 13. jūn. (154) II.

1923. g. 26. jūn. likuma par pieminekļu aizsardzību (Lik. kr. 75) 12. un 19. pants skan šādi:

12. Kas pretēji šā likuma 10. pantā paredzētām aizliegumam pieminekļus izved uz ārzemēm, iznīcina, restaurē vai citādi kā pārveido bez pieminekļu valdes atļaujas, vai arī pārdod vai nodod tos citās rokās bez pieminekļu valdes ziņas, — sodāms ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par tūkstošiem latiem, vai ar abiem šiem sodiem kopā.

Mēģinājums izdarīt šo pārkāpumu sodāms; bez tam attiecīgos pieminekļus confiscē pieminekļu valde.

19. Kas izdara archeoloģiskus izrakumus bez pieminekļu valdes atļaujas — sodāms ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

1924. g. 16. jūn. likuma par telpu iri (Lik. kr. 91) 6. pants skan šādi:

6. Par šā likuma 21., 22., 23., 24., 25., 28. panta un 37. panta 2. piezīmes noteikumu pārkāpšanu, par 32. panta 4., 7. un 8. punktā paredzēto tiesību izlietošanu īres valdes vai īrnieku maldināšanas nolūkā, kā arī par 46. un 49. panta noteikumu neizpildīšanu, vainīgie sodāmi ar naudas sodu līdz pieci simti latiem vai ar arestu līdz trim mēnešiem, vai ar abiem šiem sodiem kopā, bet par 50. panta noteikumu tišu pārkāpšanu vainīgie sodāmi ar naudas sodu līdz pieci simti latiem.

138¹. Kas pārkāpis tāda sevišķa likuma noteikumus, par kuŗu neizpildīšanu gan draud kriminālatbildība, bet nav paredzēts soda veids, sodāms: ar arestu uz laiku, ne ilgāku pa trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ja minētais pārkāpums izdarīts ar nolūku rīkoties pret šā panta pirmā daļā minēto likumu, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Pēdējā gadījumā tiesa var amatpersonu vai garīdznieku, kas šādi rīkojies, atcelt no amata uz laiku no sešiem mēnešiem līdz trim gadiem. 1925. g. 16. apr. (73) 1, 138¹. p.

MOTĪVI. Šajā (138¹.) pantā ir paredzētas represijas par speciālo noteikumu pārkāpšanu, kad tajos ir runa par atbildību pēc krimināllikumiem, bet nav norādīti noteikti sodi, un kad **Sodu likumi attiecīgo nodarījumus neparedz.**

Ir izdota vesela rinda speciālu likumu, kuŗu formālam pārkāpumam varētu piemērot vienu vispārēju sodu līdzekli. Tas dotu likumdošanai lielu atvieglojumu un novestu pie taisnīgas vienības, noteicot sodu veidu par dažādo speciālo noteikumu pārkāpumiem.

Šāda vispārēja rakstura panta vajadzību pierāda Sodu likumu 138. panta praktiskā nozīme. 138. pants uzliek atbildību par saistošu noteikumu neizpildīšanu, bet nezīmējas uz gadījumiem, kad nav izpildīti noteikumi, kas paredzēti likumos vai Latvijas Republikas Satversmes 81. p. kārtībā izdotos noteikumos.

Panta pēdējā daļa formulēta atbilstoši 425. panta pēdējai daļai.

Par 138¹ panta piemērošanu ir aizrādīts sekošos likumos un noteikumos:

1926. g. 20. septembra noteikumos par āboliņa un timotiņa sēklu ieviešanu (Lik. kr. 137) 10. p.

1926. g. 18. decembra likumā par aizdevumu procentu normu (Lik. kr. 174) 4. p.

1927. g. 24. janvāra likumā par 1929. un 1930. g. lauksaimniecības skaitīšanām (Lik. kr. 13) B.

1927. g. 26. aprīļa likumā par jaunatnes pasargāšanu no sēnalu un neķītrību literatūras (Lik. kr. 74) 7. p.

1927. g. 4. oktobra noteikumos par negodīgas konkurences apkaŗošanu (Lik. kr. 174) 20. p.

1927. g. 25. oktobra likumā par starpniecības un komisijas uzņēmumiem (Lik. kr. 185) 14. p.

1928. g. 28. janvāra likumā par tirdzniecību ar lopbarības līdzekļiem, lopbarības preparātiem un lopbarības kaļķi (Lik. kr. 33) 10. p.

1928. g. 28. janvāra likumā par statistisku ziņu ievākšanu no pašvaldību iestādēm (Lik. kr. 34) 4. p.

1928. g. 7. marta pārgrozījumos un papildinājumos likumā par laulību (Lik. kr. 50) I.

1928. g. 22. marta pārgrozījumos un papildinājumos likumā par civiltāvokļa aktu reģistrāciju (Lik. kr. 51) IV, 43. un 54. p.

1928. g. 1. jūnija likumā par tirdzniecības-rūpniecības skaitīšanu 1932. gadā (Lik. kr. 110 un Lik. kr. 1929. g. 86) 4. p.

1928. g. 25. septembra noteikumos par valsts himnu (Lik. kr. 190) 4. p.

1928. g. 30. oktobra noteikumos par benzina uzglabāšanu apakšzemes tvērtņēs un tā izdalīšanu (Lik. kr. 195) 37. p.

1929. g. 8. janvāra noteikumos par atklātiem izziņojumiem (Lik. kr. 7) 7. p.
 1929. g. 17. janvāra papildinājumā likumā par tirdzniecību ar poligrafisko iestāžu ražojumiem, par bibliotēkām un lasītavām (Lik. kr. 17).
 1929. g. 24. septembra papildinājumā likumā par sapulcēm (Lik. kr. 196).
 1929. g. 15. oktobra noteikumos par tirdzniecību ar mākslīgiem mēsliem (Lik. kr. 211) 10. p.
 1929. g. 15. oktobra noteikumos par eksportējamo linsēklu un āboliņa sēklu kontroli (Lik. kr. 212) 11. p.
 1929. g. 15. oktobra noteikumos par sēklu tirdzniecības kontroli (Lik. kr. 213) 14. p.
 1929. g. 15. oktobra noteikumos par aizliegumu ievest kultūras augu sēklu tīrīšanas atkritumus un nezāļu sēklas (Lik. kr. 214) 4. p.
 1929. g. 15. oktobra pārgrozījumos un papildinājumos likumā par civiltāvokļa aktu reģistrāciju (Lik. kr. 215) VI.
 1929. g. 17. oktobra pārgrozījumos un papildinājumos likumā par kreditiestāžu un tirdzniecības-rūpniecības uzņēmumu norēķiniem un iesniedzamām ziņām (Lik. kr. 221) 7. p.
 1930. g. 16. janvāra papildinājumā likumā par lopkautuvēm un gaļas izmeklēšanas stacijām (Lik. kr. 14) 30. p. — Sal. tomēr arī Sodu likumu 312. un 313. p.
 1930. g. 26. aprīļa noteikumos par sējumu un mājlopu skaitīšanu (Lik. kr. 71) 6. p.

139. Kas nav paklausījis likumīgam rīkojumam vai likumīgam prasījumam, ar kuŗu pie viņa griezusies dienestpersona, vai dzelzceļa vilciena kustības vadītājs, vai tvaikoņa vai jūras kuģa kapteinis, vai vispār persona, no kuŗas dienesta pienākumu izpildīšanas atkarājas dzelzceļa kustības vai kuģošanas vai jūrbraukšanas drošība, ja par šo nepaklausību likumā nav nolikts sevišķs sods, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem.

Ja tāda nepaklausība:

1) izrādīta kopīgi no vairākām personām, kuŗas tomēr nav sastādījušas noziedzīgu koppelci;

2) izrādīta liela ļaunū saplūduma laikā un vietā un pārtraukusi ļaunū pareizu kustību vai padarījusi to nedrošu;

3) bijusi par iemeslu vilciena, tvaikoņa vai jūras kuģa apturēšanai vai padarījusi viņu kustību nedrošu;

4) izrādīta kuŗa apsardzei vai tās sargam;

5) izrādīta ārpus ostas braucošā tvaikonī vai jūras kuģī no kuģa dienestpersonas puses tāda tvaikoņa vai kuģa kapteinim,

tad vainīgais sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 139. p.

139¹. Kas atteicas tautas skaitīšanā dot skaitītājam prasītās ziņas vai apzināti dod nepareizas ziņas, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1924. g. 10. marta (43) II.

140. Kārtas vai sabiedriskā sapulcē klātesoša nepiedalīga persona, kas nav paklausījusi likumīgam prasījumam, ar kuŗu pie tās griezies šās sapulces vadītājs, sodāma:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem.

Bet ja tādas nepaklausības dēļ pārtraukta sēde, tad vainīgais sodāms: ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 140. p.

Sk. paskaidr. pie 25. p.

141. Kārtas vai sabiedriskas sapulces loceklis, kas turpinājis debates vai piedalījies sapulces lēmuma taisīšanā pēc tam, kad sapulces vadītājs pasludinājis sapulci par slēgtu, vai arī patvaļīgi atklājis jau slēgtas sapulces sēdi, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Ja debates vai taisītais lēmums pārkāpj minētai sapulcei ar likumu piešķirto tiesību robežas, tad vainīgais, ja tas pēc debatu vai taisītā lēmuma satura nav jāsoda ar bargāku sodu, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Bez tam tiesa var aizliegt vainīgam, kas vadījis debates vai patvaļīgi piesavinājis sapulces vadītāja varu, piedalīties sapulcē uz laiku no viena līdz trim vēlēšanu periodiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 141. p.

Sk. paskaidr. pie 25. p.

142. Kas ar vardarbību pret personu vai ar sodāmiem draudiem pretojies dienestpersonai vai viņai palīdzošai privātpersonai, ar nolūku strādāt pretim likuma, saistoša noteikuma vai likumīga varas rīkojuma izsludināšanai vai ievēšanai dzīvē vai likumīga dienesta darba izpildīšanai, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja tādu pretošanos izrādījušas vairākas personas, nesastādīdamas tomēr noziedzīgu koppelci, tad tas no vainīgiem, kuŗš pretojoties lietojis ieroci vai nodarījis miesas bojājumu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar tiem pašiem sodiem un uz tiem pašiem pamatiem sodāms vainīgais par šajā pantā paredzētu pretošanos dzelzceļa vilciena kustības vadītājam, vai tvaikoņa vai jūras kuģa kapteinim, vai vispār personai, no kuŗas dienesta pienākumu izpildīšanas atkarājas dzelzceļa kustības vai kuģošanas vai jūrbraukšanas drošība. Turpat, 142. p.

143. Kas tiši kavējis amatpersonu iekļūt ēkā, telpās, vai citā kādā vietā, kur tādai personai pēc likuma bijusi tiesība ieiet, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne ausgtāku par trīs simti latiem.

Ar to pašu sodu sodāms, kas tiši nav pielaidis tirdzniecības uzraudzības personu izpildīt viņai ar noteikumiem par valsts rūpniecības nodokli uzliktos pienākumus attiecībā uz uzraudzību par tirdzniecības un citu rūpalu pareizu aplikšanu ar šo nodokli. Turpat, 143. p.

Attiecībā uz šā panta 2. daļu sk. Nodokļu nolikuma (1928. g. izd.) 345. un turpm. pantus.

144. Kas bojājis zīmogu vai citu kādu zīmi, kas uz amatpersonas rīkojumu, likumā norādītos gadījumos, uzlikti telpām, glabātuvei vai priekšmetam ar nolūku apsargāt tos, vai atvēris ieeju tādās aizzīmogatās telpās vai glabātuvē, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Mēģinājums sodāms.

Zīmoga vai citas kādas zīmes bojāšana vai ieejas atvēršana aizzīmogatās telpās vai glabātuvē nav skaitāmas par noziedzīgām, ja šos nodarījumus izdarījis aizzīmogoto telpu, glabātuves vai priekšmeta saimnieks pēc likumīgā kārtībā taisīta un izpildāma lēmuma vai rīkojuma par zīmoga vai zīmes noņemšanu vai pēc tās personas apmierināšanas, kuŗas labā izdarīts aizzīmogojums. Turpat, 144. p.

145. Kas ar vardarbību pret personu vai ar sodāmiem draudiem piespiedis dienestpersonu neizpildīt viņas pienākumus vai izlietot nelietīgi dienesta pilnvaras, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja piespiešanu izdarījušas vairākas personas, nesastādīdamas tomēr noziedzīgu koppelci, tad tas no vainīgajiem, kuŗš piespiežot lietojis ieroci vai nodarījis miesas bojājumu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem. Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 145. p.

146. Kas ar vardarbību pret personu vai ar sodāmiem draudiem mēģinājis piespiest dienestpersonu, lai tā, neizpildīdama savu pienākumu vai nelietīgi izlietodama dienesta pilnvaras, izdarītu noziegumu vai smagu noziegumu, sodāms:

ja spiedis izdarīt noziegumu —

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem;

ja spiedis izdarīt smagu noziegumu —

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Ja noziegumu vai smagu noziegumu vai viņu sodāmu mēģinājumu izdarījis piespiestais, un piespiedējs, kā noziedzīgā nodarījuma līdzdalībnieks, par tiem nav jāsoda ar bargāku sodu, tad viņš sodāms:

par piespiešanu izdarīt noziegumu —

ar ieslodzījumu pārmācības namā;

par piespiešanu izdarīt smagu noziegumu —

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem. Turpat, 146. p.

147. Kas novedis dienestpersonu nesamaņas stāvoklī, bez viņas gribas, ar nolūku atņemt tai iespēju izpildīt savu pienākumu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 147. p.

148. Kas ar vardarbību pret personu vai ar sodāmiem draudiem piespiedis dzelzceļa vilciena kustības vadītāju, vai tvaikoņa vai jūras kuģa kapteini, vai citu personu, no kuŗas dienesta pienākumu izpildīšanas atkarājas dzelzceļa kustības vai kuģošanas vai jūrbraukšanas drošība, neizpildīt viņu pienākumu vai novedis šīs personas, bez viņu gribas, nesamaņas stāvoklī, ar nolūku atņemt tām iespēju izpildīt viņu pienākumu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja no tam radušās dzelzceļa vilcienam, tvaikonim vai jūras kuģim katastrofas briesmas, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Bet ja no tam radusies dzelzceļa vilciena, tvaikoņa vai jūras kuģa katastrofa, tad vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku.

Ja piespiešana vai novešana nesamaņas stāvoklī izdarīta ar nolūku radīt dzelzceļa vilciena, tvaikoņa vai jūras kuģa katastrofu, tad vainīgais sodāms:

šā panta pirmā daļā norādītā gadījumā —

ar ieslodzījumu pārmācības namā;

šā panta otrā daļā norādītā gadījumā —

ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku;

šā panta trešā daļā norādītā gadījumā —

ar mūža spaidu darbiem

Mēģinājums sodāms. Turpat, 148. p.

149. Kas ar kukuli mēģinājis piedabūt dienestpersonu, lai tā, neizpildīdama savu pienākumu vai nelietīgi izlietodama dienesta pilnvaras, izdarītu noziegumu vai smagu noziegumu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja noziegumu vai smagu noziegumu vai viņu sodāmu mēģinājumu izdārijis kukulnēmējs, un piekukuļotājs, kā noziedzīgā nodarījuma līdzdalībnieks, nav jāsoda par tiem ar bargāku sodu, tad viņš sodāms:

par piekukuļošanu uz noziegumu —

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem;

par piekukuļošanu uz smagu noziegumu —

ar ieslodzījumu pārmācības namā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 149. p.

150. Kas mēģinājis ar kukuli vai ar sodāmiem draudiem piedabūt kārtas vai sabiedriskās sapulces locekli, lai tas nodotu balsi viņam vai citai personai par labu vai pret citu personu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Bez tam tiesa var aizliegt vainīgajam piedalīties tādā sapulcē uz laiku no viena līdz trim vēlēšanu periodiem. Turpat, 150. p.

Sk. paskaidr. pie 25. p.

150¹. Kas ar nolūku gūt kādas priekšrocības preču, darba vai citu pakalpojumu piegādāšanā, veikaliskā apgrozībā piedāvājis, apsolijs vai devis uzņēmuma dienestā stāvošai vai uzņēmuma pilnvarotai personai kukuli naudā, graudā vai citās materiālās vērtībās, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ar to pašu sodu un uz tiem pašiem pamatiem sodāma uzņēmuma dienestā stāvoša vai uzņēmuma pilnvarotā persona, kas veikaliskā apgrozībā, netaisnā kārtā, dodot nepelnītu priekšrocību kādai personai vai uzņēmumam, pieprasījusi vai pieņēmusi kukuli naudā, graudā vai citās materiālās vērtībās.

Dotais kukulis vai tā pretvērtība atņemama valstij par labu.

1927. g. 4. okt. (175) l.

151. Kas piesavinājis varu:

1) patvaļīgi uzņēmoties dienestpersonas nosaukumu, ar nolūku izdarīt tādu darbu, kuŗu var izpildīt tikai dienestpersona;

2) patvaļīgi izdarot tādu darbu, kuŗu var izdarīt tikai dienestpersona, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja varu piesavinājusies persona, izlietodama nelietīgi sev piesavināto varu, izdarījusi smagu noziegumu vai noziegumu, tad viņa sodāma pēc noteikumiem par kopību.

Ja varu piesavinājusies persona izdarījusi nodarījumu, kas atbilst smagam noziegumam vai noziegumam valsts vai sabiedriskā dienestā, tad viņa jāsoda ar to pašu sodu, ar kādu būtu sodāma par tādu nodarījumu dienestpersona. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 151. p.

1922. g. 10. febr. likuma par zvērīnātiem mērniekiem (Lik. kr. 49) 3. p. 2. un 3. daļa skan šādi: Personas, kuŗām nav tiesības patstāvīgi izpildīt juridiska rakstura mērniecības darbus un kuŗas tos patstāvīgi izpilda, sodāmas ar arestu vai naudas sodu. Šim pārkāpumam atkārtojoties pirms triju gadu notecēšanas pēc agrāk piespriestā soda izciešanas, vainīgais sodāms ar ieslodzījumu cietumā.

152. Kas patvaļīgi izpildījis pienākumus, kuŗi pēc likuma uzlikti valdības rabinjiem vai viņu palīgiem, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 152. p.

Šim pantam atbilstošais 1885. g. Sodu likumu 302. p. atcelts [1917. g. 20. marta (Lik. kr. 400) VII]. Kaut gan tādai atcelšanai nav izšķirošas nozīmes [1918. g. 6. dec. (10) 1. p.], tomēr šā panta atcelšana pilnīgi saskan ar ticību ierobežojumu atcelšanu un Latvijas likumdošanas garu.

153. Kas pie tiesas tiši uzdevies par citu personu, kuŗa aicināta izpildīt zvērināta piesēdētāja pienākumus, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ja vainīgais tiesām izpildījis cita vietā zvērinātā piesēdētāja pienākumu, viņš sodāms:

ar arestu.

Ar to pašu sodu un uz tiem pašiem pamatiem sodāms, kas uzkūdijs ierasties savā vai cita vietā izpildīt zvērināta piesēdētāja pienākumus, ja tāda ierašanās notikusi. Turpat, 153. p.

Sk. 2. paskaidr. pie 30. p.

154. Kas izrādījis necienību pret likumīgu varu, izturēdamies acīmredzami nepieklājīgi valsts vai sabiedriskā iestādē pa dienesta darba laiku tajā, sodāms:

ar arestu.

Ja necienība pret likumīgu varu izrādīta, aizskarot valsts vai sabiedrisku iestādi šai iestādei iesniegtā rakstā, vai atklāti turētā vai nolasītā runā vai sacerējumā, vai izplatītā vai atklāti izliktā iespieduma ražojumā, rakstā vai notēlojumā, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja necienība pret likumīgu varu izrādīta, aizskarot valsts vai sabiedrisku iestādi vai kādu no viņas locekļiem pa dienesta darba laiku tajā, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Bet ja necienība pret likumīgu varu izrādīta, izdarot vardarbību pret personu attiecībā uz kādu no valsts vai sabiedriskas iestādes locekļiem pa dienesta darba laiku tajā, tad vainīgais, ja tas par izdarīto noziedzīgo nodarījumu nav jāsoda ar bargāku sodu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 154. p.

154¹. Kas nav izpildījis tiesas sprieduma aizliegumu vai priekšrakstu negodīgas konkurences apkaŗošanas lietā vai rīkojies pret to, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. 1927. g. 4. okt. (175) I.

155. Kas tiši noplēsis, sabojājis vai izķēmojis uz attiecīgas varas rīkojumu izliktu sludinājumu vai citu kādu valsts vai sabiedriskas iestādes dokumentu, uzrakstu, ģerboni vai citu likumīgas varas zīmi, vai kuŗa karogu vai štandartu, vai kuŗa jūras flagu, ja par izdarīto dokumenta bojāšanu tas nav jāsoda ar bargāku sodu, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja:

1) šis pārkāpums izdarīts ar nolūku izrādīt necienību likumīgai varai;

2) atklāti nogānīts kuŗa karogs vai štandarts vai kuŗa jūras flaga,

tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 155. p.

Panta 3. daļa izmesta, jo attiecas uz agrāko Krievijas valsts iekārtu.

1922. g. 4. apr. Satversmes Sapulce pieņēma Sodu likumu par Saeimas un pašvaldības iestāžu vēlēšanu un tautas nobalsošanas brīvības un pareizības un Saeimas darbības traucēšanu (Lik. kr. 90 un 1929. g. 7), kuŗš skan šādi:

1. Kas ar draudiem, varas darbiem pret personu vai ar amata varas ļaunprātīgu lietošanu kavē vēlētāju vai balsotāju brīvi izlietot vēlēšanu vai balsošanas tiesības, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Ja šo noziegumu ir izdarījušas vairākas personas kopīgi vai valsts vai pašvaldības iestāžu darbinieki, izpildot savus pienākumus pie vēlēšanu vai tautas nobalsošanas pārraudzības vai vadīšanas, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja vainīgam ir valsts dienesta tiesības un noziegums izdarīts amatu izpildot, tad tiesa bez cietuma soda var nospriest arī vēl atļaišanu no dienesta

2. Kas ar nemieriem vai satiksmes pārtraukšanu kavē vēlētāju vai balsotāju daļu izlietot viņas vēlēšanu vai balsošanas tiesības, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms.

3. Kas ar pacienāšanu, dāvanām vai personīga labuma solījumiem piedabū vēlētāju vai balsotāju, ka viņš ir ar mieru vēlēt vai nodot balsi sev vai citai personai par labu vai atturēties no vēlēšanas vai balsošanas, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

4. Kas vēlētāju vai balsotāju uzciēnā vai piesola viņam personīgus labumus ar nolūku piedabūt viņu vēlēt vai nodot balsi par labu sev vai citai personai, vai atturēties no vēlēšanas vai balsošanas, sodāms:

ar arestu.

5. Ja baznīcas amatpersona, vai arī cita persona ar viņas piekrišanu, pa dievkalpošanas laiku, vai tieši pēc tam Dieva namā vai citā šim nolūkam noliktā vietā, mēģina ar runu vai rakstu izplatīšanu, vai citādā ceļā atstāt iespaidu uz vēlēšanām vai tautas nobalsošanu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

6. Kas ar draudiem, varas darbiem pret personu, amata varas ļaunprātīgu lietošanu, telpu bojāšanu, gaisa mākslīgu maitāšanu vai apgaismošanas ietaises bojāšanu traucē vēlēšanu vai tautas nobalsošanas nolūkos sa-sauktu sapulci, vēlēšanu vai balsošanas komisijas darbību, ja par padarīto nedraud lielāks sods, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ja šo noziegumu izdarījušas vairākas apbruņotas personas kopīgi, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

7. Kas noņem, saplēš, apklāj, sagroza vai citādi sabojā atļautā vietā atklāti izliktus vēlēšanu vai tautas nobalsošanas uzsaukumus, paziņojumus vai sarakstus, vai mudina uz šo pārkāpumu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem.

8. Kas vēlē vai nodod balsi, zinādams, ka viņam uz to nav tiesības vai ka viņš šīs tiesības zaudējis, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem.

Ar to pašu sodu sodāms, kas vēlē vai nodod balsi vairāk kā vienu reizi vai citas personas vietā.

Mēģinājums sodāms.

9. Kas ar nolūku pielaiž nepareizības, saņemot vai saskaitot balsis, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

10. Kas nolaupa vai ar nolūku samaitā vēlētāju vai balsotāju sarakstus, vēlēšanu vai balsošanas zīmes, protokolus, paziņojumus vai aktis, izdara tajos viltojumus vai izplata viltotas vēlēšanu vai balsošanas zīmes vai kandidātu sarakstus, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ja nolaupa vai ar nolūku samaitā vēlētāju vai balsotāju sarakstus, vēlēšanu vai balsošanas zīmes, protokolus, paziņojumus vai aktis vairākas apbruņotas personas kopīgi, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

11. Iepriekšējos (1.—10.) pantos minētos gadījumos tiesa bez soda piespriešanas vainīgam var atņemt vēlēšanu un balsstiesības uz laiku, ne ilgāku par desmit gadiem.

12. Kas ar draudiem, varas darbiem pret personu vai ar amata varas ļaunprātīgu lietošanu traucē Saeimas locekli viņa pienākumu izpildīšanā, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

13. Kas ar draudiem, varas darbiem, telpu bojāšanu, gaisa mākslīgu maitāšanu vai apgaismošanas ietaises bojāšanu traucē Saeimas darbību, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja šo noziegumu izdara vairākas apbruņotas personas, tad vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāk par desmit gadiem.

Septītā nodaļa.

Pretdarbība taisnai tiesai.

156. Kas sniedzis attiecīgai varai, no kuŗas atkarājas ierosināt kriminālvajāšanu, apzināti nepatiesu paziņojumu par smagu noziegumu vai noziegumu, kāds nav noticis, sodāms:

ar arestu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 156. p.

157. Kas apzināti nepatiesi apsūdzējis attiecīgai varai, no kuŗas atkarājas ierosināt kriminālvajāšanu vai saukt pie disciplīnaratbildības, noteiktu personu par noziedzīga nodarījuma vai dienesta pārkāpuma izdarīšanu, norādīdams šās apsūdzības pamatus, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja izdarīta apzināti nepatiesa apsūdzība par smagu noziegumu, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 157. p.

158. Kas, kaitējot taisnai tiesai, apzināti izteicis nepatiesību pie izmeklēšanas vai tiesas, kā liecinieks, lietpratējs vai tulks, vai pie izziņas caur apkārtņiekām, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja vainīgais nepatiesu liecību devis:

1) būdams uzpirkts;

2) nopratināts zem zvēresta vai ar zvērestu atvietojošu atgādinājumu vai apsolījumu,

tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Nepatiesa liecība, ko devusi apsūdzētā labā tāda persona, kuŗai pēc likuma ir tiesība atteikties no liecības došanas kā lieciniekam, nav uzskatāma par noziedzīgu, ja nopratinājušā vara lieciniekam nav iepriekš norādījusi uz šo tiesību. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 158. p.

Šā panta 2. daļas 2. punkta aizrādījums uz nopratināšanu ar zvērestu atvietojošu apsolījumu atkrīt, jo Kriminālprocesa likumu (1914. g. izd.) 712. pants, kuŗa 2. punktā bija runa par tāda apsolījuma došanu, atcelts [1923. g. 26. jūl. (97) III, 5. p.].

159. Kas:

1) taisījis pakaļ vai pārtaisījis rakstisku vai lietisku pierādījumu ar nolūku griezt uz noteiktu personu aizdomas par noziedzīga nodarījuma vai dienesta pārkāpuma izdarīšanu, ja tāds nepatiess pierādījums kļuvis par izziņas priekšmetu vai bijis par iemeslu kriminālvajāšanas ierosināšanai vai saukšanai pie disciplinārbildības;

2) sniedzis tiesai vai varai, kuŗa pilnvarota izdarīt izziņu, ierosināt kriminālvajāšanu vai saukt pie disciplinārbildības, apzināti nepatiesu rakstisku vai lietisku pierādījumu ar nolūku griezt uz noteiktu personu aizdomas par noziedzīga nodarījuma vai dienesta pārkāpuma izdarīšanu,

sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja taisīts pakaļ vai pārtaisīts rakstisks vai lietisks pierādījums smaga nozieguma lietā vai sniegts nepatiess pierādījums tādā lietā, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem. Turpat, 159. p.

160. Prasītājs vai atbildētājs, kas zem zvēresta devis apzināti nepatiesu liecinājumu civillietā, kaitēdams taisnai tiesai, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 160. p.

161. Kas:

1) pie izmeklēšanas vai tiesas liecinājis apzināti nepatiesi par apstākli, kuŗš noder par likumīgu iemeslu viņa atstatīšanai vai noraidīšanai no liecības došanas zem zvēresta vai bez zvēresta vai no piedalīšanās lietā par lietpratēju vai tulku;

2) lūgumrakstā dēļ apliecības izdošanas par tiesību vest svešas lietas apgalvojis apzināti nepatiesi, ka nav likumīgu šķēršļu tādas apliecības dabūšanai;

3) iesniedzis tiesai apzināti nepatiesas ziņas par savu mantas stāvokli atsvabināšanai no tiesas nodevu un citu maksājumu samaksas civillietu iztiesāšanā vai apliecības dabūšanai par mazzurības tiesību vai par šās tiesības baudīšanu, neraugoties uz to, ka apzināti grozījušies tie apstākļi, kuŗu dēļ vainīgais ticis atsvabināts no minēto nodevu un nodokļu samaksas,

sodāms:

ar arestu.

Ar to pašu sodāma persona, kuŗai nav noteiktas apliecības svešu lietu vešanai un kuŗa uzdevusi tiesai apzināti nepareizi savu vesto svešu lietu skaitu gada laikā šās tiesas apgabala robežās. Turpat, 161. p.

161¹. Personas, kuŗām nav tiesības vest svešas lietas tiesu iestādēs un kuŗas:

1) par atlīdzību un ar nemākulību dod padomus vai sastāda rakstus;

2) nodarbojas amata veidā un mantkārīgā nolūkā ar svešu lietu vešanu tiesu iestādēs, iegūstot svešas prasības tālākdošanas (cesijas) ceļā, sodāmas:
ar arestu vai ar naudas sodu.

Šim pārkāpumam atkārtojoties, pirms triju gadu notecējuma pēc agrāk piespriesta soda izciešanas, vainīgais sodāms:
ar ieslodzījumu cietumā. 1921. g. 15. jūn. (119).

162. Kas bez ievērojama iemesla nav paziņojis attiecīgai varai vai apdraudētam par viņam droši zināmu nodomātu vai uzsāktu smagu noziegumu, ja bijis iespējams spert soļus tāda novēršanai vai izbeigšanai, un ja turklāt nodomātais smagais noziegums vai tā mēģinājums tiešām izdarīti, sodāms:
ar ieslodzījumu cietumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 162. p.

163. Kas bez ievērojama iemesla nav paziņojis attiecīgai varai par viņam droši zināmu nodomātu vai uzsāktu smagu noziegumu, kāds paredzēts 100.—102., 108. vai 118. pantā, ja nodomātais smagais noziegums tiešām izdarīts, sodāms:

ja nav paziņots par 100. vai 108. pantā paredzētu smagu noziegumu — ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem;

ja nav paziņots par 101. vai 102. pantā paredzētu smagu noziegumu — ar izsūtījumu nometinājumā;

ja nav paziņots par 118. pantā paredzētu smagu noziegumu —

ar ieslodzījumu cietoksnī. Turpat, 163. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

Sk. paskaidr. pie 99. p.

2) Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

164. Kas bez ievērojama iemesla nav paziņojis attiecīgai varai par viņam droši zināmu 100.—102., 108. vai 118. pantā paredzēta smaga nozieguma dalībnieku, sodāms:

ja nav paziņots par 100.—102. vai 108. pantā paredzēta smaga nozieguma dalībnieku —

ar izsūtījumu nometinājumā;

ja nav paziņots par 118. pantā paredzēta smaga nozieguma dalībnieku —

ar ieslodzījumu cietoksnī. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 164. p.;

1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

1) Šajā pantā strīpots aizrādījums uz 99. pantu un viss, kas ir sakarā ar šo pantu.

2) Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

165. Kas tiši nav paklausījis likumīgam prasījumam, ar kuŗu pie viņa griežas attiecīga vara, lai tas nodotu viņa rīcībā esošu lietisku vai rakstisku pierādījumu krimināllietā, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ja pierādījums no vainīgā prasīts lietas iztiesāšanai par smagu noziegumu, viņam to zinot, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 165. p.

166. Kas:

1) bojājis, slēpis vai paņēmis savā valdišanā lietisku vai rakstisku pierādījumu, zinādams, ka attiecīgā iestāde to glabā pievienošanai vai pievienotu pie iztiesājamās krimināl- vai civillietas;

2) bojājis, slēpis vai paņēmis, lai piesavinātos, pie iztiesājamās krimināl-lietas vēl nepievienotu lietisku vai rakstisku smaga nozieguma vai nozieguma pierādījumu, ar nolūku apslēpt no tiesas tādu noziedzīgu nodarījumu vai tā izdarītāju,

sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja pierādījums attiecas uz 100.—102., 108. vai 118. pantā paredzētu smagu noziegumu, tad vainīgais sodāms:

pierādījumam attiecoties uz 100.—102. vai 108. pantā paredzētu smagu noziegumu —

ar izsūtījumu nometinājumā;

pierādījumam attiecoties uz 118. pantā paredzētu smagu noziegumu — ar ieslodzījumu cietoksnī. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 166. p.;

1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

1) Šajā pantā strīpots aizrādījums uz 99. pantu un viss, kas ir sakarā ar šo pantu.

2) Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

167. Kas slēpis vai palīdzējis slēpt personu, kuŗa — vainīgam to zinot — notiesāta uz arestu vai atrodas zem izmeklēšanas vai tiesas apsūdzībā par pārkāpumu, ja tāda slēpšana izdarīta ar nolūku apslēpt šo personu no tiesas vai soda, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 167. p.

168. Kas slēpis vai palīdzējis slēpt personu, kuŗa — vainīgam to zinot:

1) notiesāta uz ieslodzījumu cietumā vai ar bargāku sodu;

2) atrodas zem izmeklēšanas vai tiesas apsūdzībā par smagu noziegumu vai noziegumu vai tiek meklēta no attiecīgas varas uz aizdomu pamata par tādiem;

3) izdarījusi smagu noziegumu, bet attiecīgā vara viņu vēl nemeklē, ja tāda slēpšana izdarīta ar nolūku apslēpt slēpjamo personu no tiesas vai soda,

sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja:

1) slēpta persona, kuŗa — vainīgam to zinot — notiesāta uz spaidu darbiem;

2) slēpšana piekopta kā amats,

tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Bet ja slēpta persona, kuŗa — vainīgam to zinot — izdarījusi 100.—102., 108. vai 118. pantā paredzētu smagu noziegumu, vai apsūdzēta par tādu nodarījumu, vai notiesāta par to, tad vainīgais sodāms:

ja slēpta persona, kuŗa izdarījusi 100.—102. vai 108. pantā paredzētu smagu noziegumu —

ar izsūtījumu nometinājumā;

ja slēpta persona, kuŗa izdarījusi 118. pantā paredzētu smagu noziegumu — ar ieslodzījumu cietoksnī. Turpat, 168. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

1) Šajā pantā strīpots aizrādījums uz 99. pantu un viss, kas ir sakarā ar šo pantu.

2) Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

169. Kas:

1) uzdevies par vainīgo smagā noziegumā vai noziegumā, zinādams ka to izdarījusi cita persona;

2) izmeklēšanā vai pie tiesas uzdevies apzināti nepareizi par citu personu, kuŗa saukta pie atbildības kā apsūdzētais smagā noziegumā vai noziegumā;

3) izcietis brīvības atņemšanas sodu apzināti priekš citas personas, kuŗai tāds piespriests,

sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 169. p.

170. 162.—169. pantā paredzēta noziedzīga nodarījuma izdarītājs nav sodāms:

1) ja paziņošana būtu bijusi neziņotāja vai viņa ģimenes locekļa apsūdzība par smaga nozieguma vai nozieguma izdarīšanu;

2) ja slēpts noziedzīgs nodarījums, kuŗa izdarīšanā piedalījies pats slēpējs vai viņa ģimenes loceklis;

3) ja slēpts slēpēja ģimenes loceklis. Turpat, 170. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

171. Kas apbedījis vai bez apbedīšanas apslēpis mironi pirms viņa tiesmedicīniska apskatījuma, zinādams, ka tāds šā miroņa apskatījums bijis vajadzīgs, ja pie tam nav bijis nolūka apslēpt smaga nozieguma vai nozieguma pēdas, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 171. p.

172. Kas ieradies pie izmeklēšanas vai tiesas kā liecinieks, pieaicināts liecinieks, lietpratējs vai tulks un bez ievērojamiem iemesliem atteicies izpildīt savu pienākumu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 172. p.

173. Kas atsvabinājis arestantu no apcietinājuma vai no ieslodzījuma vietas vai palīdzējis tam izbēgt, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja atsvabināšana izdarīta ar vardarbību pret personu attiecībā uz sargiem vai ar ieslodzījuma vietas bojājumu, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ja atsvabināta persona, kuŗa, vainīgam to zinot, notiesāta uz spaidu darbiem vai izcieš tos, tad vainīgais sodāms:

šā panta pirmā daļā norādītā gadījumā —

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem;

šā panta otrā daļā norādītā gadījumā —

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Bet ja atsvabināta persona, kuŗa, vainīgam to zinot, atrodas zem izmeklēšanas vai notiesāta par 100.—102., 108. vai 118. pantā paredzētu smagu noziegumu, tad vainīgais sodāms:

šā panta pirmā daļā norādītos apstākļos, ja atsvabināta persona, kas atrodas zem izmeklēšanas vai notiesāta par 100.—102. vai 108. pantā

paredzētu smagu noziegumu — ar izsūtījumu nometinājumā, bet par 118. pantā paredzētu smagu noziegumu — ar ieslodzījumu cietoksnī; šā panta otrā daļā norādītos apstākļos, ja atsvabināta persona, kas atrodas zem izmeklēšanas vai notiesāta par 100.—102. vai 108. pantā paredzētu smagu noziegumu — ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem, bet par 118. pantā paredzētu smagu noziegumu — ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 173. p.; 1904. g.

7. jūn. (24732) VII, 1. p.

1) Šajā pantā strīpots aizrādījums uz 99. pantu un viss, kas ir sakarā ar šo pantu.

2) Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

174. Arestants, kas bēdzis no apcietinājuma vai no ieslodzījuma vietas, lietodams vardarbību pret personu attiecībā uz sargiem vai bojādams ieslodzījuma vietu, ja vainīgā izdarītais nodarījums nav smagāks noziegums, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja tāda bēgšana izdarīta pēc vienošanās ar citiem arestantiem, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 174. p.

175. Kas bēdzis no nometinājuma, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, vai pagarinot 23. pantā atsvabināšanai no nometinājuma noteikto laiku ar laiku no viena gada līdz diviem gadiem. Turpat, 175. p.

Sk. 2. paskaidr. pie 2. p. un 2. paskaidr. pie 12. p.

176. Kas bēdzis no spaidu darbiem, sodāms:

ar spaidu darbu laika pagarinājumu no viena gada līdz diviem gadiem.

Ja bēgšana no spaidu darbiem izdarīta 174. panta pirmā daļā norādītos apstākļos, vainīgais sodāms:

ar spaidu darbu laika pagarinājumu no diviem līdz četriem gadiem.

Bet ja bēgšana no spaidu darbiem izdarīta 174. panta otrā daļā norādītos apstākļos, vainīgais sodāms:

ar spaidu darbu laika pagarinājumu no četriem līdz astoņiem gadiem. Turpat, 176. p.

177. Kas:

1) patvaļīgi atstājis viņam ar likumīgu varas rīkojumu noteiktu saistošu dzīves vietu;

2) patvaļīgi uzturējies tādā vietā, kurā viņam ar likumīgu varas rīkojumu aizliegts uzturēties;

3) patvaļīgi izlietojis tiesību, kuŗa viņam atņemta ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu,

sodāms:

ar arestu.

Ja vainīgais jau bijis sodīts par šajā pantā paredzētu nodarījumu, un no soda izciešanas laika nav pagājis vairāk par vienu gadu, viņš sodāms: ar ieslodzījumu cietumā.

Ar šo pēdējo sodu sodāms ārzemnieks, kas ar likumīgu varas rīkojumu izsūtīts uz ārzemēm un patvaļīgi atgriezies Latvijā. Turpat, 177. p.

178. Parādnieks, kas pārkāpis tiesas rīkojumu vai Civilprocesa likumos paredzētos gadījumos tiesai doto parakstu par dzīves vietas vai pagaidu uzturēšanās vietas neatstāšanu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 178. p.

Astotā nodaļa.

Karaklausības un zemes kļaušu noteikumu pārkāpšana.

179. Kas nav pieteicies karaklausības pienākumu izpildīšanai vietējā pašvaldības iestādē līdz karaklausības likumā noteiktam laikam, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1921. g. 4. nov. (220) 179. p.; 1923. g. 17. febr. (5) 3. p. b pk.

180. Kas sasniedzis iesaukšanas vecumu, bet paša vainas dēļ nav ievests iesausamo sarakstā un nav pieteicies attiecīgā karaklausības komisijā līdz iesaucamo saraksta galīgai noslēgšanai šinī komisijā, —

ja viņš aiz likumīgiem iemesliem netiek atzīts par ieskaitāmu aktīvā kara dienestā vai dabūjis iesaukšanas pagarinājumu, sodāms:

ar arestu;

ja viņš tiek ieskaitīts aktīvā kara dienestā, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem.

1921. g. 4. nov. (220) 180. p.

181. Kam pienākas izpildīt karaklausību un kas bez likumīga iemesla nav ieradies attiecīgā karaklausības komisijā uz medicīnisko apskati vai otrreizējo apskati viņam noliktā laikā, tad, ja viņš atzīts par ieskaitāmu aktīvā kara dienestā, —

ja neierašanās bijusi ar nolūku pavisam izvairīties no kara dienesta vai dienesta aktīvā armijā, sodāms:

1) miera laikā — ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem;

2) kara laikā — ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem;

ja neierašanās notikusi bez šā panta pirmā daļā norādītā nolūka, sodāms:

1) miera laikā — ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem;

2) kara laikā — ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem;

ja vainīgais brīvprātīgi ieradies uz iesaukšanu miera laikā ne vēlāk par vienu mēnesi, bet kara laikā — par vienu nedēļu pēc viņam noliktās dienas, sodāms:

1) miera laikā — ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem;

2) kara laikā — ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 181. p.

182. Kam pienākas izpildīt karaklausību un kas bez likumīga iemesla nav ieradies attiecīgā karaklausības komisijā uz medicīnisko vai otrreizējo apskati viņam noliktā laikā, tas, ja viņš nav atzīts par ieskaitāmu aktīvā kara dienestā vai dabūjis iesaukšanas pagarinājumu, —

ja neierašanās bijusi ar nolūku pavisam izvairīties no kara dienesta vai dienesta aktīvā armijā, sodāms:

- 1) miera laikā — ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem;
  - 2) kara laikā — ar ieslodzījumu cietumā;
ja neierašanās notikusi bez šā panta pirmā daļā norādītā nolūka, sodāms:
    - 1) miera laikā — ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem;
    - 2) kara laikā — ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem;
 ja vainīgais brīvprātīgi ieradies uz iesaukšanu miera laikā ne vēlāk par vienu mēnesi, bet kara laikā — par vienu nedēļu pēc viņam noteiktās dienas, sodāms:
    - 1) miera laikā — ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem;
    - 2) kara laikā — ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.
1921. g. 4. nov. (220) 182. p.; 1923. g. 17. febr. (5) 3. p. b pk.

183. Par kūdišanu uz šā likuma 181. un 182. pantā minētiem noziedzīgiem nodarījumiem vainīgiem uzliekami tajos pašos pantos norādītie sodi.
1921. g. 4. nov. (220) 183. p.

184. Armijas rezervē vai zemessargos esošās personas:

- 1) par nepieteikšanos attiecīgās iestādēs, ierodoties viņu dzīves vietās pēc aktīvā kara dienesta vai pārmainot savu dzīves vietu, vai
- 2) par ziņu neiesniegšanu, kādas pēc likuma sniedzamas attiecīgām iestādēm rezervīstu un zemessargu kontroles izvešanai, sodāmas:
ar arestu. Turpat, 184. p.

185. Kam pienākas izpildīt karaklausību un kas, ar nolūku izvairoties no karaklausības izpildīšanas, izdarījis sev pats vai ar citas personas palīdzību miesas bojājumu, kurš padara viņu nederīgu kara dienestam, sodāms:

- 1) miera laikā — ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem;
- 2) kara laikā — ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem;

 Šie paši sodi uzliekami tam, kas izdarījis viltību ar nolūku atsvabināties no karaklausības vai iegūt bez likumīga pamata iesaukšanas pagarinājumu.
Turpat, 185. p.

186. Par līdzdalību šā likuma 185. pantā paredzētos noziegumos vainīgie sodāmi:

- 1) miera laikā — ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem;
- 2) kara laikā — ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Šie paši sodi uzliekami arī par līdzdalību 185. pantā paredzētos noziegumos, kurus izdarījušas aktīvā kara dienestā esošas personas.

Ja šajā pantā paredzēto līdzdalību vainīgais piekropj kā amatu, viņš sodāms:

- ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Turpat, 186. p.

187. Kas izdara otram miesas bojājumu ar nolūku padarīt viņu nederīgu kara dienestam bez paša iesaucamā vai kara dienestā esošā gribas vai piekrišanas, —

ja izdarīto bojājumu dēļ iesaucamā vai kaņa dienestā esošā persona atzīta par aktīvam kaņa dienestam nederīgu, sodāms:
ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem;
pārējos gadījumos sodāms:
ar ieslodzījumu pārmācības namā. 1921. g. 4. nov. (220) 187. p.

188. Par kaņa dienestā ieskaitītā kūdišanu neierasties laikā dienestā vai par rezervista vai zemessarga kūdišanu neierasties aktīvā kaņa dienestā — ja uzskūditais nav ieradies un šī neierašanās pēc Kaņa sodu likumiem uzskatāma par dezertēšanu, vainīgais sodāms:
ar ieslodzījumu cietumā;
ja pirmā daļā paredzētais noziegums izdarīts kaņa laikā, tad vainīgais sodāms: ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 188. p.

189. Par aktīvā kaņa dienestā esošās personas kūdišanu dezertēt vai par piepalīdzību šai personai izdarīt tādu noziegumu un ja dezertēšana notikusi, vainīgais sodāms:
ar ieslodzījumu pārmācības namā;
ja pirmā daļā paredzētais noziegums izdarīts kaņa laikā, vainīgais sodāms:
ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.
Turpat, 189. p.

190. Par dezertieģu slēpšanu vai slēpšanas pabalstīšanu vainīgie sodāmi:
ar ieslodzījumu pārmācības namā;
ja šādu slēpšanu vainīgais piekōpj kā amatu, viņš sodāms:
ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.
Turpat, 190. p.

191. Personas, kuņas no kaņaklausības komisijas ieskaitītas aktīvā kaņa dienestā, kā arī armijas rezervē un zemessargos esošās personas par neierašanos laikā dienestā, kā arī par miesas bojājumiem vai viltību, kas izdarīta ar nolūku izvairīties no kaņa dienesta, sodāmas pēc noteikumiem, kādi paredzēti par attiecīgiem noziegumiem Kaņa sodu likumos. Turpat, 191. p.

192. atcelts. [1921. g. 4. nov. (220)].

193. Kas bez ievērojama iemesla nav atvedis uz pulcējamo vietu kaņaspēkam piegādājamo zirgu vai arī ratus vai ragavas ar aizjūgiem, sasaucot armiju pilnā sastāvā vai kaņa laikā, sodāms:
ar naudas sodu: par katru noslēptu zirgu — ne augstāku par divkāršu cenu, kāda noteikta par augstākās šķiras zirgiem, bet par katriem noslēptiem ratiem vai ragavām ar aizjūgu — ne augstāku par divkāršu cenu, kāda noteikta par visvērtīgākā veida ratiem vai ragavām ar aizjūgu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 193. p.
Šā panta pēdējā daļa teritoriālā ziņā neattiecas uz Latviju un tādēļ izmesta.

194. Kam jāizpilda likumā noteiktās zemes naturālklausas un kas nav paklausījis likumīgam rikojumam vai viņam paziņotam likumīgam

dienestpersonas prasījumam par šo kļūdu izpildīšanu, ja tādu nepaklausību izrādījušas kopīgi vairākas personas, kuŗas tomēr nav sastādījušas noziedzīgu koppelci, sodāms:

ar arestu, bet kūdītājs uz tādu nepaklausību — ar ieslodzījumu cietumā.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 194. p.

Kļūdu uzlikšana un pārzināšana piekrīt pagastu pašvaldībām. Sk. 1922. g. 21. jūn. (119) 3. p. c pk.

194¹. Ja ūdens satiksmes līdzekļa vai ostu ierices īpašnieks vai viņa vietnieks pārkāpj „Likuma par ūdens satiksmes līdzekļu un ostas ierīču mobilizāciju kuŗa vajadzībām“ noteikumus, tas sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par tūkstoti latu.

Ja šī likuma pārkāpšana notikusi pēc vispārējās vai pakāpeniskās mobilizācijas izsludināšanas, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. 1924. g. 15. nov. (176) B.

194². Ūdens satiksmes līdzekļu un ostas ierīču darbinieks un strādnieks, kas pēc vispārējās vai pakāpeniskās mobilizācijas izsludināšanas patvaļīgi atstājis savu darba vietu, vai nav ieradies tur noteiktā laikā bez pamatota iemesla, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ar to pašu sodu sodāms ūdens satiksmes līdzekļu un krasta ierīču īpašnieks, viņa vietnieks vai kuŗa kapteinis, ja viņš ir atļaidis vai atvaļinājis augšminētos strādniekus vai darbiniekus. Turpat.

Devītā nodaļa.

Tautas veselības aizsardzības noteikumu pārkāpšana.

195. Kam nav tiesības nodarboties ar ārsta praktiku vai kam atņemtas šīs tiesības un kas ārstējis ar nāvīgām vai stipriespaida vielām, sodāms: ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Sods nav piemērojams personai, kuŗa bez atlīdzības sniedz ārsta palīdzību. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 195. p.

196. Vecmāte, kas bez svarīga iemesla nav izpildījusi pienākumu likumā noteiktos gadījumos atsaukt pie dzemdētājas ārstu, sodāma:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ja vecmātes ricības dēļ grūtniece dzemdējusi priekšlaikā, tad vainīgā sodāma:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Turpat, 196. p.

197. Kas izgatavojis vai glabājis pārdošanai, vai pārdevis — ārpus aptiekām, fabrikām, laboratorijām, vai sevišķām ķīmisko fabriku nodaļām, kas ierīkotas komplicētu farmaceitisku preparātu izgatavošanai, — ārstniecības zāles, kuŗas izgatavot likumā vai saistošā noteikumā atvēlēts tikai aptiekās vai minētās fabrikās, laboratorijās vai ķīmisko fabriku nodaļās, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ar to pašu sods sodāms, kas izgatavojis vai glabājis pārdošanai vai pārdevis ārpus aptiekām ārstniecības zāles, kuņas atvēlēts izdot no aptiekām tikai uz ārsta recepti. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 197. p.

198. Ārstniecības vielu tirgotājs vairumā vai mazumā, kas:

1) nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par komplikētu farmaceitisku preparātu pārdošanu;

2) izgatavojis vai glabājis pārdošanai vai pārdevis sagrieztas, saka-pātas, pulverī sataisītas vai sajauktas ārstniecības vielas, izņemot tās, kuņas šādā veidā saņem no fabrikām, laboratorijām vai sevišķām ķīmisko fabriku nodaļām, kas ierīkotas komplikētu farmaceitisku preparātu izgatavošanai, kā arī tās, kuņas tādā veidā laiž pārdošanā;

3) sagatavojis vai sastādījis ārstniecības zāles pēc ārsta receptes, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Bez tam tiesa var atņemt vainīgam ārstniecības vielu tirgotājam tiesību tirgoties ar šīm vielām uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem. Turpat, 198. p.

199. Ārstniecības zāles, kuņas izgatavo, glabā vai pārdod, pārkāpjot 197. un 198. pantā minētos noteikumus, atņemamas. Turpat, 199. p.

200. Aptiekas pārzinis vai aptiekā kalpojošais farmaceits vai māceklis, kas:

1) izdevis no aptiekas, bez ārsta receptes, ārstniecības zāles, kuņas atvēlēts izdot tikai uz ārsta recepti;

2) izdevis no aptiekas ārstniecības zāles, kuņas izgatavotas neatbilstoši receptei;

3) izdevis no aptiekas ārstniecības zāles, kuņas izgatavotas no nepienācīga labuma materiāla, vai netiros vai veselībai kaitīgos traukos, vai ar nepienācīgu aiztaisījumu;

4) sagatavojis vai izdevis slepenas ārstniecības zāles, kuņas nav atzinusi Medicīniskā padome;

5) kļūdoties nepareizi izdevis vienas ārstniecības zāles otru vietā;

6) pārkāpis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par receptu rēķiniem un glabāšanu vai receptu grāmatu vešanu un glabāšanu,

sodāms:

ar naudas sodu: aptiekas pārzinis vai farmaceits — ne augstāku par trīs simti latiem, bet māceklis — ne augstāku par simtiem latiem.

Turpat, 200. p.

Medicīniskās padomes pienākumus Latvijā izpilda Tautas labklājības ministrijas Veselības departaments.

201. Komplikētu farmaceitisku preparātu izgatavošanai ierīkotas aptiekas vai fabrikas, laboratorijas vai ķīmiskas fabrikas sevišķas nodaļas pārzinis, kā arī tajās kalpojošais farmaceits, ķimiķis vai māceklis, kas nav izpildījis noteikumus par nāvīgu vai stipriespaida vielu glabāšanu, izdošanu vai lietošanu vai noteikumus par tādu ārstniecības zāļu izgatavošanu vai izdošanu, kuņas atrodas šīs vielas, sodāms:

ar naudas sodu: pārzinis, ķimiķis vai farmaceits — ne augstāku par pieci simti latiem, bet māceklis — ne augstāku par divi simti latiem.

Turpat, 201. p.

202. Iepriekšējos 200. vai 201. pantos paredzētam noziedzīgam nodarījumam atkārtojoties, vai ja tāds nodarījums, kaut arī izdarīts pirmoreiz, bet pēc tā izdarīšanas apstākļiem varētu radīt sevišķi kaitīgas sekas, vainīgais sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem.

Bez tam tiesa var atņemt vainīgam tiesību nodarboties ar farmaceita praktiku uz laiku no sešiem mēnešiem līdz diviem gadiem.

Ja vainīgais pārzinājis aptieku vai fabriku, laboratoriju vai ķīmiskas fabrikas sevišķu nodaļu, kas ierīkotas komplicētu farmaceitisku preparātu izgatavošanai, tad tiesa var atņemt viņam tiesību pārzināt šādas iestādes uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem, bet ja viņš pats turējis tādu iestādi, tad arī tiesību turēt tādu uz tikpat ilgu laiku. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 202. p.

203. Komplicētu farmaceitisku preparātu izgatavošanai ierīkotas aptiekas vai fabrikas, laboratorijas vai ķīmiskas fabrikas sevišķas nodaļas pārzinis, kas pielaidis izpildīt farmaceita, ķīmiķa vai mācekļa pienākumus personai, kuŗai nav uz to tiesības, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 203. p.

204. Kas glabājis pārdošanai vai pārdevis nāvīgas vai stipriespaida vielas bez pienācīgas atļaujas, vai kaut arī ar atļauju, bet pārkāpjot likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Bez tam tiesa var atņemt vainīgam tiesību pārdot minētās vielas uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem. Turpat, 204. p.

204¹. Kas glabājis pārdošanai vai pārdevis bez pienācīgas atļaujas, vai kaut arī ar atļauju, bet pārkāpjot likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus, opiju, morfiju, heroīnu vai citus opija alkaloidus un preparātus, kuŗi satur vairāk par 0,20% morfija vai 0,10% heroīna, kokaina sāli un derivātus, kuŗi satur vairāk par 0,10% kokaina, kā arī citas viņiem pielīdzināmas narkotiskas vielas, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā, vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci tūkstoši latiem, vai ar abiem šiem sodiem kopā. 1925.g.9.marta(41) B.

205. Persona, kuŗai pēc savas nodarbošanās atvēlēts turēt pie sevis vai lietot darbā nāvīgas vai stipriespaida vielas un kuŗa nav izpildījusi likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par šo vielu glabāšanu vai lietošanu, sodāma:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Bez tam tiesa var atņemt vainīgam tiesību turēt pie sevis vai lietot darbā minētās vielas uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem. 1903.g. 22. marta (22704) Sodu lik. 205. p.

206. Kam uz likuma vai saistoša noteikuma pamata jāpaziņo nosacītā laikā par lipīgu slimību gadījumiem starp cilvēkiem un kas nav izpildījis šo pienākumu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par diviem mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par divi simti latiem. Turpat, 206. p.

207. Kas nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par tautas veselības aizsardzības soļiem, sodāms:
ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ja izdoto noteikumu neizpildīšana attiecas uz soļiem tautas veselības aizsardzībai pret lipīgām slimībām, tad vainīgais sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja izdoto noteikumu neizpildīšana pielaista tādā vietā, kur likumā noteiktā kārtībā izsludināti par spēkā esošiem izņēmuma noteikumi, kas izdoti saslimšanas gadījumam ar lipīgām, likumā pie sevišķi bīstamām pie-skaitītām slimībām, vai šo slimību parādīšanās laikā, tad vainīgais par šo noteikumu pārkāpšanu, ja tajos nav noteikta citāda atbildība par viņu neizpildīšanu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā vai ar ieslodzījumu cietumā.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 207. p.

1926. g. 14. jūnija likuma par aizsargu baku potēšanu (Lik. kr. 87) 11. pants skan šādi:

11. Vecāki un aizbildņi, kas bez likumīga iemesla atsakās iepotēt viņu uzraudzībā stāvošiem bērniem bakas, sodāmi uz Sodu likumu 207. panta pirmā nodalījuma pamata.

1927. g. 8. septembra noteikumu par lepras apkaņošanu (Lik. kr. 155) 5. pants skan šādi:

5. Par šo noteikumu neizpildīšanu vainīgie saucami pie atbildības uz Sodu likumu 207. panta pamata. Tas pats pants piemērojams arī pilsoņiem, kas uzņem vai pietur pie sevis slimojošus ar lepru lipīgā stadijā, zinādami, ka slimnieks sirgst ar šo slimību.

207¹. Kas citai personai, nelietodams vajadzīgos aizsardzības līdzekļus, pielaidis veneriskas slimības, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Bet ja šāda slimības pielaišana izdarīta kopojoties, tad vainīgais sodāms: ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, vai ar ieslodzījumu cietumā. 1925. g. 8. sept. (156) II.

MOTĪVI. Jautājumu par Sodu likumu papildināšanu ar 207¹. p. ierosinājis Veselības departaments. Ievērojot lipīgo slimību dažādos veidus un viņu bīstamības pakāpi, ir dota plaša izvēle sodu līdzekļu piemērošanā. Protams, ja ar tādu apzinātu veneriskas slimības pielaišanu radies sakropļojums, tad vainīgais atbild pēc Sodu likumu 468. panta.

208. Sieviete, kas salīgusi par ziditāju vai uzņēmusies pienākumu apkopt bērnu un kas slēpusi vai noklusējusi darba devējam to, ka viņa slimo ar lipīgu slimību, kuŗu tā dabūjusi pirms vai pēc salīguma, sodāma:

ar arestu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 208. p.

209. Tirgotājs vai rūpnieks, kas nav ievērojis pienācīgo tīrību un spodrību, izgatavojot pārdošanai, glabājot pārdošanai un pārdodot ēdamvielas vai dzērienus, — sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. 1928. g. 1. jūn. (117) I, 209. p.

210. Tirgotājs vai rūpnieks, kas, izgatavojot vai glabājot pārdošanai vai pārdodot tādus priekšmetus, par kuŗu izgatavošanu, glabāšanu vai pār-

došanu likumā vai saistošā noteikumā pievesti sevišķi nosacījumi tautas veselības aizsardzībai, pārkāpis šos nosacījumus, — sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. 1928. g. 1. jūn. (117) I, 210. p.

MOTĪVI. Lai sekmīgāki apkarotu pārtikas, garšas un baudu vielu, kā arī dzērienu viltošanu, atzīts par nepieciešamu paaugstināt 209.—211. pantā paredzētos sodus un ievest jaunu 210¹. pantu.

210¹. Tirgotājs vai rūpnieks, kas izgatavojis vai glabājis pārdošanai vai pārdevis ēdamvielas vai dzērienus, kas sabojājušies vai viltoti, ja par izdarīto tam nedraud bargāks sods, — sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, II.

MOTĪVI. Vajadzība ievest jaunu pantu, pēc kuŗa būtu uzliedams sods par viltotu, kaut arī veselībai nekaitīgu ēdamvielu un dzērienu izgatavošanu un glabāšanu pārdošanai, radusies aiz šādiem apsvērumiem: pantu par krāpšanu nevar piemērot šāda veida nodarījumiem, jo, lai sodītu par krāpšanu, no svara ir noteikt zināmu ar krāpšanu piesavinātās mantas summu, bet tirgotājs, kas izlaidis pārdošanai viltotu preci, nezina, par kādu summu šī prece faktiski tiks pārdota. Iekam neradīsies zināms pieprasījums šādas preces pirkšanai, šīs preces izlikšana pārdošanai jāuzskata tikai kā sagatavošanās uz krāpšanu, kuŗa pati par sevi pēc Soda lik. nav sodāma. Bet viltotu preču izlikšana pārdošanai tomēr uzskatāma par krimināli sodāmu nodarījumu, jo pircēji, iegūdami šādu preci par īstu, tiek ar to maldināti, kaitējot viņu interesēm.

Ievēdot vispārēju normu 210¹. p. veidā, 212. pants, kā lieks, atcelts. Tāpat arī atcelts 213. pants, jo tajā paredzētie gadījumi ietilpst 210¹. un 211. pantā un nav pamata noteikt par 213. pantā minētiem nodarījumiem paaugstinātu sodu.

Saskaņā ar tekošās istenības faktiem, sevišķi no ekonomiskās puses, atzīts par iespējamu atcelt arī 214.—217. un 219. p. viņu nepiemērotības dēļ praksē.

211. Tirgotājs vai rūpnieks, kas izgatavojis vai glabājis pārdošanai vai pārdevis:

1) ēdamvielas vai dzērienus, kas kaitīgi veselībai;

2) ēdamos un dzeramos traukus, kas izgatavoti no veselībai kaitīga materiāla;

3) patērējuma vai mājturības priekšmetus, kas izgatavoti tirdznieciskai apgrozībai aizliegtā veidā vai no tirdznieciskai apgrozībai aizliegta materiāla;

4) no Tautas labklājības ministrijas Veselības departamenta par kaitīgām atzītas krāsas vai esences, kuŗas lieto patērējuma priekšmetu, ēdamvielu vai dzērienu krāsošanai, kā arī visas no Tautas labklājības ministrijas Veselības departamenta par kaitīgām atzītas vielas vai materiālus, ko lieto piejaukšanai ēdamvielām vai dzērieniem, vai to viltošanai, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja minētie nodarījumi izdarīti neuzmanības dēļ, tad vainīgais sodāms: ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

1928. g. 1. jūn. (117) I, 211. p.

MOTĪVI. 211. p. izteikts divās daļās, ievērojot to, ka dažu atceļamo pantu atsevišķās daļās (212. p. 2. d., 213. p. 3. d.) un apzināti noziedzīgu nodarījumu gadījumos tika uzlikts cietuma sods. Tāpēc arī, ņemot vērā pārdzīvojamā laika apstākļus un 1925. g. 8. septembri pieņemtā 211¹. panta noteikumu (Lik. kr. 156), 211. pantā ievests soda paaugstinājums par apzināti veselībai kaitīgu preču izgatavošanu, glabāšanu un pārdošanu. (Sk. arī motīvus pie 210. p.).

211. p. 3. punkta nosacījums var attiekties tiklab uz preču kvalitāti, kā arī uz viņu ārējo veidu. Tādi priekšmeti var būt nāvigām krāsām krāsotas drānas, tapētes, papīrs, pape, sveces, rotaļu lietas u. t. t. Atsevišķi var tikt aizliegtas rotaļu lietas ar asiem galiem, kuŗi bīstami bērnu rotājam.

211¹. Kas izgatavojis vai glabājis pārdošanai vai pārdevis alkoholiskus dzērienus apzināti ar nāvīgu vai stipriespaida apskurbinošu vielu piemaisījumu, ja par izdarīto viņam pēc Sodu likumiem nedraud bargāka atbildība, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Ja šis noziedzīgais nodarījums izdarīts amata veidā un ja par izdarīto vainīgajam pēc Sodu likumiem nedraud bargāka atbildība, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Bez šajā pantā norādītiem sodiem vainīgajam konfiscējamas preces, viņam jāsamaksā akcīze saskaņā ar noteikumiem par akcīzes nodokli un viņam atņemama atļauja pārdot alkoholiskus dzērienus. 1925. g. 8. sept. (156) II.

MOTĪVI. Reibinošu dzērienu ar nāvīgu vai stipriespaida apskurbinošu vielu piemaisījumu, nolūkā piedot šiem dzērieniem itkā lielāku stiprumu, izgatavošana, pārdošana un glabāšana — ir tāda veida bīstamība, ka še pavisam nepietiekoši ir sodi, kas paredzēti 211. pantā. Cīņā pret alkoholu tautas apdzirdīšana ar reibinošiem dzērieniem, ar apzināti piejauktām nāvīgām un apskurbinošām vielām, stāv ļoti tuvu nozājošanai, kaut arī bez tieša ļauna nolūka, un tāpēc apliekama ar pastiprinātu sodu.

212.—217. atcelti. [1928. g. 1. jūn. (117) III].

218. Ja tiesa notiesā tirgotāju vai rūpnieku par 209.—211. pantā paredzētiem noziedzīgiem nodarījumiem, spriedums izsludināms, bet ja tie paši noziedzīgie nodarījumi atkārtoti, iekam nav notecējis gads pēc agrākā soda izciešanas, — tiesa var bez tam vainīgajam atņemt tiesību nodarboties ar attiecīga veida tirdzniecību no

viena līdz pieciem gadiem. 1928. g. 1. jūn. (117) I, 218. p.

MOTĪVI. Spriedumu izsludināšana vispārējai zināšanai ir vainīgiem jūtams sods nekā naudas sods vai pat arests, un tā kā šis līdzeklis noder par bridinājumu pircējiem pret neapzinīgiem tirgotājiem un rūpniekiem, sprieduma izsludināšanu ir lietderīgi noteikt arī attiecībā uz negodīgiem tirgotājiem, kas pirmo reizi notiesāti par minēto nodarījumu.

218¹. Kas izgatavojis vai glabājis dzeršanai reibinošus dzērienus ar nāvīgu, vai stipriespaida vai apskurbinošu veselībai kaitīgu vielu piemaisījumu, ja par nodarīto nav jāsoda ar bargāku sodu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. 1929. g. 17. sept. (193).

MOTĪVI. Atzīts par lietderīgu papildināt Sodū likumus ar jaunu 218¹. p., paredzot sodu personai, kas izgatavo vai glabā dzeršanai reibinošus dzērienus. Līdz šim bija paredzēts sods tikai par tirgošanu ar šādiem dzērieniem.

219. atcelts. [1928. g. 1. jūn. (117) III].

220. Kas bojājis dzeramo vai dzirdināmo ūdeni, iemezdams, iegāzdams, izliedams, nolaizdams vai mērcēdams tajā vielas, kuņas padara ūdeni dzeršanai vai dzirdināšanai nederīgu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Ja tāda ūdens bojājuma dēļ ūdens kļuvis cilvēku veselībai kaitīgs, vainīgais sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 220. p.

221. Kas:

1) apbedījis mirušo ārpus kapsētas, bez pienācīgas atļaujas;

2) nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par miroņu apbedīšanu, izraksanu no kapa, atvešanu no ārzemēm vai pārvadāšanu;

3) noslēpis mironi bez apbedīšanas;

4) nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par pastāvošo kapsētu ierīkošanu vai apsargāšanu vai par pamesto kapsētu apsargāšanu,

sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 221. p.

Desmitā nodaļa.

Sabiedriskās un personiskās drošības aizsardzības noteikumu pārkāpšana.

222. Kas izgatavojis, ieguvjis, glabājis vai pārdevis spridzināmu vielu vai spridzekli tādos apstākļos, kuŗi pierāda, ka šī viela vai spridzeklis nodomāti — vainīgam to zinot — smaga nozieguma izdarīšanai, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 222. p.

223. Kas:

1) izgatavojis, bez likumā vai saistošā noteikumā norādītas atļaujas, šaujamu vai spridzināmu vielu, šaujamu vai spridzināmu spridzekli vai to daļas;

2) ierīkojis, bez pienācīgas atļaujas, fabriku vai citādu iestādi šaujamu vai spridzināmu vielu, šaujamu vai spridzināmu spridzekļu vai to daļu izgatavošanai;

3) izgatavojis ieroci, kādu privātpersonām aizliegts izgatavot, vai ierīkojis fabriku vai citādu iestādi tādu ieroču izgatavošanai,

sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem.

Izgatavotās vielas, spridzekļi, ieroči un to daļas, kā arī fabrikā vai citādā iestādē atrastie darba rīki un materiāli atņemami. Turpat, 223. p.

224. Kas:

1) izdarījis darbus, ar pienācīgu atļauju ierīkotā fabrikā vai citādā iestādē šaujamu vai spridzināmu vielu, šaujamu vai spridzināmu spridzekļu vai to daļu izgatavošanai, bet pirms noteiktas fabrikas vai iestādes aplūkošanas;

2) nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par šā panta pirmā punktā minēto iestāžu ierīkošanu, vai nosacījumus par darbu izdarīšanas kārtību tajās,

sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja minēto nosacījumu neizpildīšana, kādu pielaidis vainīgais, draudējusi ar sprādziena briesmām, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Šajā pēdējā gadījumā tiesa var atņemt vainīgam tiesību turēt tādu iestādi uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem. Turpat, 224. p.

225. Kas:

1) glabājis, bez pienācīgas atļaujas, šaujamu vielu, izņemot pulveri, vai spridzināmu vielu vai spridzekli vai glabājis tos, kaut arī pēc atļaujas

dabūšanas to iegūšanai, bet ārpus šīm vielām vai spridzekļiem ierīkotas noliktavas, vai, kaut arī noliktavā, bet lielākā daudzumā nekā atļauts;

2) ierīkojis pulvera vai citas kādas šaujamas vai spridzināmas vielas noliktavu bez pienācīgas atļaujas;

3) ieguvis spridzināmas vielas vai spridzekli kaut arī priekš atļautas noliktavas, bet bez sevišķas atļaujas to iegūšanai;

4) pārdevis vai kā citādi devis tālāk spridzināmu vielu vai spridzekli personai, kuŗai nav atļaujas to iegūšanai;

5) tirgojies ar pulveri vai citām šaujāmām vai spridzināmām vielām vai spridzekļiem bez pienācīgas atļaujas,

sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Bez tam, ja šos noziedzīgos nodarījumus izdarījis tirgotājs, tiesa var atņemt viņam tiesību tirgoties ar šaujāmām vai spridzināmām vielām vai turēt to noliktavu uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem vai uz visiem laikiem.

Nelikumīgi glabātie vai iegūtie pulveris vai citas šaujamas vai spridzināmas vielas vai spridzekļi atņemami.

Ar to pašu sodu un uz tā paša pamata sodāms spridzināmo vielu vai spridzekļu noliktavas turētājs, kad tādā noliktavā atrod šo priekšmetu iztrūkumu, salīdzinot ar auklotās grāmatās uzrādīto daudzumu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 225. p.

226. Kas glabājis pulveri ārpus noliktavas lielākā daudzumā par trīsdesmit mārciņām vai, kaut arī noliktavā, bet lielākā daudzumā nekā atļauts, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Nelikumīgi glabātais pulveris atņemams. Turpat, 226. p.

No 1924. g. 1. janvāra ievesta metriskā sistēma [1921. g. 18. febr. (46) 3. p.].

227. Kas:

1) nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par spridzināmo vielu noliktavu ierīkošanu vai turēšanu kalnrūpniecības vai sālsrūpniecības vajadzībām vai par spridzināmu vielu vai spridzekļu glabāšanu noliktavā vai ārpus tās, pārvadāšanu, izdošanu, pārdošanu, iegūšanu, pātērēšanu vai izlietošanu;

2) glabājis pulveri vai citas šaujamas vai spridzināmas vielas noliktavā, kuŗa, kaut arī ierīkota ar pienācīgu atļauju, bet nav vēl aplūkota,

sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja minēto nosacījumu neizpildīšana, kādu pielaidis vainīgais, draudējusi ar sprādziena briesmām, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Šā panta pirmā daļā noliktais sods uzliekams vainīgam par tādu neuzmanīgu rīkošanos ar pulveri vai citu šaujamo vai spridzināmo vielu vai spridzekli, kuŗa, kaut arī nepārkāpj attiecīgos nosacījumus, draudējusi ar sprādziena briesmām.

Ja spridzināmo vielu vai spridzekļu noliktavas turētājs atkārtο šā panta otrā daļā paredzētos noziedzīgos nodarījumus, tiesa var atņemt viņam tiesību turēt minēto vielu vai spridzekļu noliktavu uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem. Turpat, 227. p.

228. Kas nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par acētīlēna lietošanu, kā arī par kalcija-karbīda glabāšanu un pārdošanu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Bez tam, ja tādu pārkāpumu atkārtoti, tiesa var atņemt vainīgam tiesību turēt kalcija-karbīda noliktavu vai tirgoties ar to uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem vai uz visiem laikiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 228. p.

229. Kas nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par tvaika katlu lietošanu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 229. p.

230. Kas:

1) glabājis vai nēsājis aizliegtu ieroci;

2) glabājis vai nēsājis ieroci tādās vietās, kur tādu ieroci glabāt vai nēsāt aizliegts ar likumu vai saistošu noteikumu;

3) šāvis ar šaujamo vai citu kādu bīstamu ieroci tādās vietās, kur tāda šaušana aizliegta ar likumu vai saistošu noteikumu;

4) nav ievērojis pienācīgu uzmanību: rīkojoties ar pielādētu šaujamo vai citu kādu bīstamu ieroci; izstādot, izkarot, sviežot, kŗaujot vai pārva-dādot cietus priekšmetus; izlejot šķidrumus; pārva-dādot ļaudis pa ūdeni; turot apzināti bīstamu mājas kustoni;

5) nav nostādījis brīdinājuma zīmi vai aizsargu ietaisi pie būves vai citiem darbiem vai ap bedri, aku vai vispār vietām, kur tāda zīme vai ietaise nepieciešama personiskai drošībai,

sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par divām nedēļām, vai ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. Turpat, 230. p.

231. Kas:

1) nevērīgi vai pārmērīgi ātri braucis ārpus pienācīgā kārtībā atļautas sacīkstes;

2) uzdevis zirga vai paškustīgas mašīnas vadīšanu apzināti uz to nespē-jīgai vai piedzērušai personai,

sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem. 1928. g. 30. okt. (205).

MOTĪVI. Panta teksts ir attiecināts uz jebkādu braukšanu pilsētā un pa zemes ceļiem, pie kam sods ir paaugstināts.

232. Kas nav ievērojis pienācīgu uzmanību turot plēsīgu zvēru, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 232. p.

233. Kas tiši ridījis cilvēku ar suni vai citu kustoni, sodāms: ar arestu. Turpat, 233. p.

234. Pārdevējs iestādē, kur tirgojas ar stipriem dzērieniem dzeršanai uz vietas, kas nav spēris soļus, lai pasargātu viņa iestādē esošo vai no tās izejošo piedzērušo, kuŗu bez acīmredzamām briesmām nevar atstāt viņa paša ziņā, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par divām nedēļām, vai ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Soda lik. 234. p.

235. Kas nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par apgaismojamo minerāleļļu glabāšanu vai pārdošanu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 235. p.

236. Kas nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus:

1) par drošības soļiem pret ugunsgrēku ēkā, uz kuģa, celtuves vai citā telpā, vai arī rīkojoties ārpus būvēm ar uguni vai vielām, kuŗas viegli aizdegas;

2) par palīdzību ugunsgrēku dzēšanā;

3) par viegli aizdegošos vielu izgatavošanu, glabāšanu, pārvadāšanu, izkraušanu vai pārdošanu, izņemot minerāleļļas,

sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par divām nedēļām, vai ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. Turpat, 236. p.

237. Kas nav izpildījis noteikumus par drošības soļiem pret ugunsgrēku viegli aizdegošos vielu noliktavā vai izkraujamā vietā, vai uz kuģa vai vagonā, kas piekrauti ar šīm vielām, vai tāda kuģa vai vagona atrašanās vietā, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 237. p.

238. Kas:

1) smēķējis tabaku tādā vietā, kur smēķēšana ar likumu vai saistošu noteikumu aizliegta;

2) smēķējis tabaku, apdraudot ar ugunsgrēka vai sprādziena briesmām, pretēji izliktam brīdinājumam par aizliegumu tabaku smēķēt,

sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par desmit latiem.

Ja tabakas smēķēšana tādā vietā, kur smēķēšana aizliegta ar likumu vai saistošu noteikumu, apdraudējusi ar ugunsgrēka vai sprādziena briesmām, tad vainīgais sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. Turpat, 238. p.

239. Kam uz likuma vai saistoša noteikuma pamata jāpaziņo policijai par notikušu ugunsgrēku un kas nav laikā izpildījis šo pienākumu, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par desmit latiem. Turpat, 239. p.

Vienpadsmitā nodaļa.

Tautas labklājības aizsardzības noteikumu pārkāpšana.

240. Kas piedalās sabiedriskās magazinās uzglabājamu labības krājumu ievākšanā un ir patvaļīgi izdevuši šos krājumus, sodāmi:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Ja ievērojama zaudējuma dēļ, kas radies no tādas patvaļīgas labības krājumu izdošanas, vietējo iedzīvotāju pārtikas vajadzības paliktu neapmierinātas, tad vainīgie sodāmi:

ar arestu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 240. p.

241. Kas nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par pārtikas vai lauku apsēšanas palīdzības nodrošināšanu lauku iedzīvotājiem, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 241. p.

242. Tirgotājs vai rūpnieks, kas pārmērīgi pacēlis cenas pārtikas priekšmetiem vai citiem nepieciešamas vajadzības priekšmetiem pēc vienošanās ar citiem šo priekšmetu tirgotājiem vai rūpniekiem, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja vainīgais šajā nolūkā izmantojis vietējo iedzīvotāju galēji spaidīgus apstākļus, kuŗi radušies aiz šo priekšmetu trūkuma, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem.

Ar šā panta pirmā daļā noteikto sodu sodāms tirgotājs vai rūpnieks, kas pārmērīgi pacēlis cenas pārtikas priekšmetiem vai citiem nepieciešamas vajadzības priekšmetiem, izmantodams vietējo iedzīvotāju galēji spaidīgus apstākļus, kuŗi radušies aiz šo priekšmetu trūkuma. Turpat, 242. p.

243. Kas nav izpildījis likumā vai saistošā noteikumā norādīto pienākumu laikā paziņot par mājkustoņu lipīgu slimību vai sērgu gadījumiem vai par kukaiņu vai kustoņu parādīšanos, kuŗi kaitīgi lauksaimniecības augiem vai augļu vai koku stādījumiem, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 243. p.

244. Kas nav izpildījis likumā vai saistošā noteikumā norādīto pienākumu laikā paziņot par lipīgu slimību gadījumiem pie lauksaimniecības augiem vai augļu vai koku stādījumiem, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 244. p.

245. Kas nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par drošības soļiem:

1) pret mājkustoņu, lauksaimniecības augu vai augļu vai koku stādījumu lipīgām slimībām;

2) pret kukaiņu vai kustoņu izplatīšanos, kuŗi kaitīgi lauksaimniecības augiem vai augļu vai koku stādījumiem,

sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par diviem mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par divi simti latiem. Turpat, 245. p.

245¹. Rūpnieks vai tirgotājs, kas izgatavojis, pārdevis vai glabājis pārdošanai sabojājušos, viltotus vai lopu veselībai kaitīgus lōpbarības līdzekļus, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Notiesājot rūpnieku vai tirgotāju par šā panta pirmā daļā paredzētiem noziedzīgiem nodarījumiem, tiesai spriedums jāizsludina, bet notiesājot par šiem nodarījumiem trešo reizi, tiesa bez tam var atņemt vainīgam tiesību nodarboties ar attiecīga veida rūpniecību vai tirdzniecību uz laiku no viena līdz pieciem gadiem. 1929. g. 13. apr. (73) 245¹. p.

MOTĪVI. Tos, kas pārkāpj likumu par tirdzniecību ar lopbarības līdzekļiem, lopbarības preparātiem un lopbarības kaļķi (Lik. kr. 1928. g. 33), sauc pie atbildības pēc Sodu likuma 138¹. panta. Praksē izrādījis, ka sods tiek piespriests no desmit līdz simts latiem.

Šo nelielo naudas sodu rūpniecības un tirdzniecības uzņēmumu īpašniekiem nenākas grūti samaksāt, kādēļ tad arī augšminētais likums nesasniedz savu mērķi un nepasargā lauksaimniekus-lopbarības pircējus no tirgotāju un rūpnieku ļaunprātīgas rīcības.

Lopbarības līdzekļu tirdzniecības kontrole konstatējusi, ka daži rūpniecības uzņēmumi, eļļas spiestuves, sistēmātiski izgatavo lopbarības raušus, kas satur pāri par 50% mazvērtīgu piemaisījumu — nezāļu sēklas.

Tā pati parādība novērota arī dzirnavās, kur nezāļu sēklas tiek piejauktas klijām. Nezāļu sēklas ir ne tikai lopbarībai mazvērtīgas, bet bieži satur indīgas vielas un ir lopu veselībai kaitīgas.

Šo nevēlamo parādību novēršanai tad arī nepieciešami piemērot bargāku sodu un tiesību atņemt vainīgiem iespēju nodarboties ar attiecīga veida rūpniecību vai tirdzniecību.

Lai gan tiesa, pastāvot arī jaunam 245¹. p., var pazemināt sodu līdz naudas soda zemākam apmēram, tomēr sodu ievērojami pastiprina tas, ka tiesai, pirmkārt, spriedums jāizsludina, un otrkārt, ja par līdzīgu nodarījumu notiesā trešo reizi, tiesa var atņemt tiesību nodarboties ar attiecīga veida rūpniecību un tirdzniecību.

246. Kas zvejojis vai ķēris zivis, vēžus vai citus ūdens dzīvniekus aizliegtā laikā, aizliegtā vietā, aizliegtā kārtā vai pārkāpis attiecīgos noteikumus par zvejniecību un zivju tirdzniecību, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Ja vainīgais nodarbojies ar aizliegtu zveju vai aizliegtu zivju un vēžu ķeršanu kā ar amatu, vai arī zivju vai vēžu ķeršanai izlietojis sažālotas vielas vai lietojis bez attiecīgas atļaujas spridzināmas vielas, tad viņš sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Aizliegtie zvejas vai ķerjamie rīki un zvejas ieguvums atņemami. 1929. g. 29. nov. (227) I, 246. p.

247. Kas medījis:

1) bez noteiktas medību apliecības;

2) ar suņiem neatļautā laikā,

sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1923. g. 31. dec. (169) II

247¹. Kas medījis vai ķēris zvērus vai putnus:

1) aizliegtā kārtā, izņemot iepriekšējā (247.) panta 2. punktā paredzēto gadījumu;

2) meža zvērus vai putnus viņu taupāmā laikā vai taupīšanas rajonos, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Aizliegtie medību rīki un medījumi atņemami. 1929. g. 29. nov. (227) I, 247¹. p. Sk. motīvus pie 251¹. p.

248. Kas šāvis vai ķēris dziedātāju putnus, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par divdesmit pieciem latiem.

Ar to pašu sodu sodāms, kas izpostījis nekaitīgu putnu ligzdas vai izņēmis no tām olas vai putnēnus. 1923. g. 31. dec. (169) II, 248. p.

249. Kas medišanas laikā nav uzrādījis medību apliecību uz tās personas pieprasījumu, kuŗa uzrauga medību nosacījumu izpildīšanu, sodāms: ar naudas sodu, ne augstāku par desmit latiem. 1923. g. 31. dec. (169) II, 249. p.

250. Kas medībās nogalinājis tādu meža zvēru vai putnu, kuŗu medišana pavisam aizliegta, sodāms:

ar arestu, vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem. Turpat, 250. p.

251. Kas pēc piecām dienām no taupāmā laika sākuma iznēsājis, izvadājis, pārdevis vai nopircis pārdošanai nogalinātu medījumu bez pienācīgas plombes, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1929. g. 29. nov. (227) I, 251. p.

Sk. paskaidr. pie 247. p.

251¹. Kas nav izpildījis sevišķos likumu noteikumus par medībām vai medījumu ķeršanu vai tirdzniecību ar tiem, ja par izdarīto viņam nedraud bargāks sods, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1929. g. 29. nov. (227) II.

MOTĪVI. Ejot pretīm prakses prasībām, ievesti daži pārgrozījumi tajos Sodu likumu nosacījumos, kas attiecas uz medībām.

247¹. p. 1. daļa papildināta ar norādījumu uz zvēru un putnu ķeršanu, bet pēdējā daļa — ar aizrādījumu par aizliegta medījuma atņemšanu.

251 p. papildināts ar otru daļu attiecībā uz tirgošanos ar aizliegtiem medījumiem un rikiem.

Beidzot Sodu lik. papildināti ar jaunu vispārēja rakstura 251¹. p., kuŗā paredzēta sankcija par dažādiem medību noteikumu pārkāpumiem, kuŗiem nav paredzēts sevišķs sods. Šādam vispārēja satura pantam tā nozīme, ka, no vienas puses, ar to tiek panākta ekonomija likumdošanas darbībā un no otras puses, tas aptvertu tos visdažādākos gadījumus, kuŗus paredzēt un uzskaitīt ļoti grūti.

252. Sodu naudas, kas noliktas 246.—251¹. pantā, kā arī nauda, kas ieņemta pārdodot vainīgiem atņemtus medību vai zvejas rīkus un medību vai zvejas ieguvumu, ieskaitāmas Zemkopības ministrijas speciālos līdzekļos un izlietojamas medību un zvejniecības saimniecību aizsardzībai un uzlabošanai. 1929. g. 29. nov. (227) I, 252. p.

253. un **254.** p. atcelti. [1923. g. 31. dec. (169) II.]

255. Meža īpašnieks vai persona, kuŗai viņš piešķīris tiesību rīkoties ar mežu, kas cirtuši augošu mežu vai laužuši celmus vai saknes tādos gadījumos, kad tāda ciršana vai laušana aizliegta ar likumu vai saistošu noteikumu, vai cirtuši augošu mežu vai laužuši celmus vai saknes, pārkāpdami attiecīgus noteikumus, sodāmi:

ar naudas sodu, līdzīgu nocirsto vai izlauzto koku vērtībai, kāda noteikta uz Zemkopības ministrijas vietējās meža materiālu takses pamata pēc zemākās šķiras apriņķi.

Bez tam nocirstie koki vai izlauztie celmi vai saknes atņemami vai piedzenama viņu vērtība. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 255. p.

1923. g. 18. jūn. Mežaizsardzības likuma (Lik. kr. 72) 14. pants noteic, ka uzraudzība par šo noteikumu izpildīšanu uzlikta Zemkopības ministrijai.

No šā panta izmests aizrādījums uz apgabaliem, kas Latvijā neietilpst.

256. Meža īpašnieks vai persona, kuļai viņš piešķīris tiesību rīkoties ar mežu, kas nolīduši meža gabalu vai pārvērtuši to citāda veida zemē tajos gadījumos, kad tāda meža gabala nolīšana vai pārvēršana citāda veida zemē aizliegta ar likumu vai saistošu noteikumu, sodāmi:

ar naudas sodu, ne augstāku par pieci latiem par katrām simts kvadrātasiem meža gabala, kuļš nolists vai pretlikumīgi pārvērsts citāda veida zemē.

Nolīstais vai citāda veida zemē pārvērstais meža gabals, kas mazāks par simts kvadrātasiem, skaitāms par pilnām simts kvadrātasiem.

Sods par šajā pantā paredzētu pārkāpumu uzliekams neatkarīgi no 255. pantā noteiktā soda par pašu koku ciršanu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 256. p.

257. Meža īpašnieks vai persona, kuļai viņš piešķīris tiesību rīkoties ar mežu, kas:

1) ganijuši lopus mežā, vai savākuši meža pakaišus vai izlietojuši mežu citām blakus vajadzībām tajos gadījumos, kad tāda lopu ganišana, pakaišu vākšana vai meža izlietošana blakus vajadzībām aizliegta ar likumu vai saistošu noteikumu;

2) patvaļīgi turpinājuši meža zemes lauksaimniecisku pagaidu lietošanu ilgāk par likumā vai saistošā noteikumā šādai lietošanai nosacīto laiku, sodāmi:

par šā panta 1. punktā paredzētiem nodarījumiem — ar naudas sodu, ne augstāku par desmit latiem; par šā panta 2. punktā paredzētu nodarījumu — ar naudas sodu, ne augstāku par vienu latu par katrām simts kvadrātasiem meža gabala, kuļš lietots ilgāk par noteikto laiku.

Ilgāk par noteikto laiku lietotais meža gabals, kas mazāks par simts kvadrātasiem, skaitāms par pilnām simts kvadrātasiem. Turpat, 257. p.

258. Ar 255.—257. pantā noliktiem sodiem un uz tajos pašos pantos norādītiem pamatiem sodāms, kas izdarījis šajos pantos paredzētu pārkāpumu bez meža īpašnieka vai tās personas piekrišanas, kuļai viņš piešķīris tiesību rīkoties ar mežu, bet zinādams, ka aizliegts mežu cirst, vai celmus vai saknes lauzt, vai meža gabalu līst vai viņu pārvērst citāda veida zemē, vai mežu lietot.

Nocirstie koki, kā arī izlauztie celmi vai saknes nav atņemami, bet no vainīgā piedzenama viņu vērtība.

Sods uzliekams neatkarīgi no soda par patvaļīgu koku ciršanu. Turpat, 258. p.

259. izmests, jo neattiecas uz Latviju teritoriālā ziņā.

260. Sodu naudas, kas noliktas 255.—258. pantā, kā arī nauda, kas ieņemta pārdodot atņemtos meža materiālus, ieskaitāmas mežu resora speciālos līdzekļos. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 260. p.

1) Izņemot pirmo teikumu, šis pants uz Latviju teritoriālā ziņā neattiecas un tādēļ atstāts tikai šis pirmais teikums.

2) 1923. g. 18. jūn. Mež aizsardzības likuma (Lik. kr. 72) 17. pants skan šādi: Soda nauda, kas tiek piedzīta no vainīgiem par Mež aizsardzības likuma neizpildīšanu, kā arī tā, kas tiek ieņemta no konfiscētu meža materiālu pārdošanas, ieskaitāma valsts ienākumos.

261. Kas patvaļīgi un nesaskanīgi ar noteikumiem par grāvju un citu ūdensvadu ietaišu ierīkošanu cita zemē nosusināšanas, apslacīšanas un apūdeņošanas nolūkā lietojis tiklab pašus šos ierīkojumus, kā arī zemi tiem un tajos esošo ūdeni, tur, kur šie noteikumi ir spēkā, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 261. p.

Šā panta 2. un 3. daļa neattiecas uz Latviju teritoriālā ziņā un tādēļ izmestas.

Divpadsmitā nodaļa.

Sabiedriskā miera aizsardzības noteikumu pārkāpšana.

262. Kas trokšņojis, kliedzis, kāvijs vai cēlis citas nekārtības publiskā vietā vai sabiedriskā sapulcē vai kaut arī ārpus tām, bet traucēdams sabiedrisku mieru, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par divām nedēļām, vai ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem.

Sevišķi svarīgos gadījumos vainīgais šādā nodarījumā sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. 1922. g. 28. okt. (264) I.

262¹. Kas aiz palaidnības izdarījis nelietību, par tādu huliganismu sodāms:

ar arestu vai ieslodzījumu cietumā (a).

Ja šāda huliganisma sekas bijušas miesas bojājums vai nāve un ja par izdarīto vainīgam nedraud bargāks sods, viņš sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem (b).

(a) 1928. g. 3. apr. (74) II. — (b) 1922. g. 28. okt. (264) II.

MOTĪVI. Agrākā 262¹. p. redakcija paredzēja tikai „jaunprātīgu“ huliganisma veidu, bet var būt arī „huliganiski joki“, kuŗi jācieš iedzīvotājiem. Prakse rādījusi, ka pastāvēt 262¹. panta dispozitīvā I daļā „jaunprātības“ pazīmei, pēc minētā panta nav iespējams dažiem huliganiem piemērot pelnīto sodu.

Tādējādi pastāv:

1) vienkāršs huliganisma veids, kuŗā ir huliganisma „joki“ (262¹. p.), un

2) kvalificēts veids kā jaunprātīgs huliganisms (64¹. p.).

Tālāk, ņemot vērā, ka uzliekamais arests pa lielākai daļai ir nepietiekošs, būtu pareizi palielināt sankciju.

Šādā plašā formulējumā nekāda apdraudējuma nevar būt, jo ja tiesa atzīst „huliganiskus jokus“ par neievērojamiem, viņa var, saskaņā ar Sodu lik. 53. p., pāriet uz arestu.

263. Kas:

1) izplatījis par valdības rīkojumu, vispārēju postu vai citu kādu notikumu apzināti nepatiesas baumas, kuŗas var radīt sabiedrībā uztraukumu;

2) sacēlis sabiedrībā uztraukumu, bez jebkāda pamatota iemesla, zvanīdāms briesmu zvanu vai citādā kārtā,

sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ja tādas nepatiesu baumu izplatīšanas vai uztraukuma sacelšanas dēļ radies ļaudīs nemiers vai notikusi pretošanās likumīgai varai vai kārtības traucēšana kuŗaspēka daļās, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 263. p.

264. Kas izplatījis biržā vai starp personām, kuŗas nodarbojas ar biržas operācijām, apzināti nepatiesas baumas, zinādams, ka tās var darīt iespaidu uz biržas darījumu noslēgšanu, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja tāda nepatiesu baumu izplatīšana izdarīta ar nolūku darīt iespaidu uz biržas darījumu noslēgšanu, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā un, bez tam, ar naudas sodu, ne augstāku par vienu tūkstoti latu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 264. p.

265. Kas:

1) pierunājis Latvijas pilsoņus uz neatļautu pārcelšanu Latvijas robežās vai uz ārzemēm;

2) izplatījis starp iedzīvotājiem apzināti nepatiesas baumas par labumiem pārcelvojot uz kādu apvidu Latvijas robežās vai ārzemēs, ar nolūku uzmodināt, lai atstāj savu pastāvīgo dzīves vietu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja tādas pierunāšanas vai nepatiesu baumu izplatīšanas sekas bijušas vienas vai vairāku pārcelvojušu ģimeņu saimniecības izpostīšana, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Bet ja pierunāti pārcelties uz ārzemēm kaŗavīri, tad vainīgais sodāms: ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 265. p.

266. Kam pēc likuma vai uz saistoša noteikuma pamata jāpaziņo policijai par personām, kuŗas aiziet no mājas vai ienākušas mājā uz dzīvi, un kas nav šo pienākumu izpildījis, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit santimiem par katru nokavētu dienu, bet kopskaitā ne augstāku par piecpadsmit latiem.

Ja šo pārkāpumu izdarījis viesnīcas vai citas līdzīgas iebraucēju iestādes pārzinis, tad vainīgais sodāms:

ar naudas sodu: galvas pilsētā — ne augstāku par pieciem latiem par katru nokavētu dienu, bet kopskaitā ne augstāku par simts piecdesmit latiem, pārējās vietās — ne augstāku par vienu latu par katru nokavētu dienu, bet kopskaitā ne augstāku par trīsdesmit latiem.

Viesnīcas vai citas līdzīgas iebraucēju iestādes pārzinim, kas sodīts ar augšminēto sodu vairāk kā astoņas reizes viena gada laikā, var atņemt uz visiem laikiem tiesību pārvaldīt tādas iestādes. Turpat, 266. p.

1927. g. 21. aprīļa noteikumu par iekšzemes pasēm (Lik. kr. 70) 14. un 16. p. skan šādi:

14. Pasu pieteikšanu un izrakstīšanu pilsētās un miestos pārzina policijas priekšnieki, pagastos — pagastu valdes. Māju īpašnieki vai pārvaldnieki pasu pieteikšanu un izrakstīšanu izdara pilsētās un miestos triju dienu laikā, izņemot viesnīcas, mēbeletas istabas un iebraucamās vietas, kuŗu īpašniekam tas jāizdara divdesmit četru stundu laikā. Pagastos pierakstīšana un izrakstīšana izdarāma desmit dienu laikā.

16. Par šo noteikumu neizpildīšanu vainīgos soda iekšlietu ministris vai viņa pilnvarotas amatpersonas administratīvā kārtībā ar aresta sodu līdz trīs mēnešiem vai ar naudas sodu līdz tūkstots latiem.

267. Kas atvēris mēbelētas istabas bez pienācīgas atļaujas, kur tāda ir vajadzīga, kā arī viņu turētājs, kam nav noteiktas izkārtnes vai tabeles, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 267. p.

268. Kas nav paziņojis vai ir nepareizi paziņojis mājas saimniekam vai pārzinim par savas dzīves vietas maiņu tādā apvidū, kur tāda paziņošana noteikta ar likumu vai saistošu noteikumu, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par desmit latiem.

Rīgā šajā, kā arī 266. pantā noliktās sodu naudas ieskaita pilsētas ienākumos izdevumu segšanai par adresgaldu ierīkošanu minētā pilsētā. Turpat, 268. p.

Šā panta 2. daļa zaudējusi spēku, jo izdevumus adresgalda uzturēšanai Rīgā sedz no valsts līdzekļiem un tāpēc šajā pantā minētā soda nauda nāk valstij par labu.

269. Kas uzturas vai atstājis savu dzīves vietu bez noteikta personas dokumenta vai ar notecējušu personas dokumentu, tajos gadījumos, kad pēc likuma tāds dokuments vajadzīgs, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit santīmiem par katru dienu, bet kopskaitā ne augstāku par piecpadsmit latiem.

Ar to pašu sodu sodāms, kas turējis sev par strādnieku vai apkalpotāju personu, kuŗai pēc likuma vajadzīgs personas dokuments, bet kuŗai tāda nav vai kuŗa dzīvo ar notecējušu personas dokumentu. Turpat, 269. p.

1927. g. 21. aprīļa noteikumu par iekšzemes pasēm (Lik. kr. 70) 1. un 7. p. skan sādi:

1. Ikvienam pilsonim, izņemot pilsoņus, kuŗi atrodas aktīvā kara dienestā, savas personas apliecināšanai vajadzīga iekšzemes vai ārzemes pase.

7. Pasi izdod uz nenoteiktu laiku, bet iekšlietu ministram ir tiesība likt atjaunot pases visā valstī vai atsevišķās vietās.

Sk. arī šo noteikumu 16. p. (zem 266. p.).

270. Kas izbraucis uz ārzemēm bez noteikta personas dokumenta, neatkarīgi no nodevas piedzišanas par tādu, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par divdesmit pieciem latiem.

Turpat, 270. p.

Sk. lik. par ārzemju pasēm (Lik. kr. 1926. g. 31, 1927. g. 42 un 1930. g. 9).

271. Kas, saņemot personas dokumentu, apzināti nepareizi paziņo tā izdevējai iestādei, ka viņam šāda dokumenta nav, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem. 1903. g. 22. marta (22704)

Sodu lik. 271. p.

272. Kas:

1) slēpis no attiecīgās varas savu vārdu, tēva vārdu vai uzvārdu;

2) patvaļīgi piesavinājies nepiederīgu kārtu, stāvokli, činu, ģerboni vai tituli;

3) atklāti nēsājis apzināti sev nepiederīgu ordeni vai goda zīmi, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ar to pašu sodu sodāms žīds, kas patvaļīgi pārgrozījis vārdu vai uzvārdu, ar kādu tas ierakstīts metriskās grāmatās. Turpat, 272. p.

Šis pants sastādīts piemērojoties agrākiem Krievijas apstākļiem, un tā 2. daļa runā pretīm likuma par ticības un tautības ierobežojumu atcelšanu [1917. g. 20. marta (Lik. kr. 400)] un Latvijas valsts iekārtas [Lik. kr. 1920. g. 1. jūn. (183)] garam.

273. Kas uzrādījis attiecīgai varai apzināti svešu vai uzrādītājam nepiederīgi izdotu personības dokumentu, ar nolūku nepareizi apliecināt savu personību, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ar to pašu sodu sodāms, kas nodevis citai personai savu vai svešu personības dokumentu ar nolūku nepareizi apliecināt personību pret attiecīgu varu, ja tāds dokuments ticis uzrādīts. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 273. p.

274. Kas dzīvo bez pienācīga personības dokumenta un kam turklāt nav ne noteiktas dzīves vietas, ne amata, ne rūpala, ne noteiktas nodarbošanās, ne līdzekļu dzīvei, par šādu blandonību sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja turklāt pie vainīgā atrasti pakaļtaisīta atslēga, atmūķis, laušanai noderīgs rīks, vai ierocis, vai ja viņš atrasts naktī svešā apdzīvojamā ēkā vai citās apdzīvojamās telpās, vai apdzīvojamās ēkas iežogotā sētā, vai apdzīvojamās lauku mājās bez saimnieka vai viņa atvietotājas personas ziņas, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 274. p.

275. Kas blandījies un atteicies apliecināt savu personību vai devis nepatiesas ziņas par to, par šādu vazaņķību sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Šo sodu izcietušais, ja viņa personība palikusi neatklāta, izsūtāms apmetinājumā. Turpat, 275. p.

Sk. 2. un 5. paskaidr. pie 34. p. (Lik. par izsūtījuma noņemšanu atcelšanu III un IV d.).

276. Kas lūdzis dāvanas:

1) aiz pieraduma pie slinkuma;

2) izlietodams viltu vai apzināti nepatiesi apgalvodams par nelaimes gadījumu vai slimību;

3) ar rupjību vai bezkaunību, par šādu ubagošanu sodāms

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem.

Ja ubagotājam bijuši klāt pakaļtaisīta atslēga, atmūķis, laušanai noderīgs rīks, vai ierocis, viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 276. p.

277. Kas vācis ziedojumus bez pienācīgas atļaujas vai vākdams ziedojumus pārkāpis ziedojumu vākšanai izdotos nosacījumus, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ja norādījums uz vākšanas priekšmetu izdomāts vai vākšana izdarīta aizliegtam mērķim, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Vainīgā savāktie ziedojumi atņemami un nododami valsts īpašumā, bet šā panta pirmā daļā paredzētos gadījumos tos pēc tiesas ieskata var nodot arī tai iestādei vai personai, kuļai par labu ziedojumi vākti. 1926. g. 21. dec. (177) B.

Sal. 1926. g. 21. decembra likumu par ziedojumu vākšanu (Lik. kr. 177).

278. Kas bez pienācīgas atļaujas pielaidis viņam piederošā ēkā vai viņa aizņemtās telpās žīdu vispārēju dievkalpojumu, kuŗa noturēšanai ārpus noteiktām vietām pēc likuma ir vajadzīga tāda atļauja, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 278. p.

Sk. paskaidr. pie 272. p.

279. Kas piedalījies bandā, kuŗa sastādījusies:

1) lai taisītu pakaļ, pārtaisītu vai dotu tālāk pakaļtaisītu vai pārtaisītu naudu, zīmes vai papirus, kas minēti 427. un 428. pantā, vai dokumentus;

2) lai bojātu svešu mantu 564. pantā norādītos gadījumos;

3) lai zagtu, laupītu, izspiestu vai krāptu;

4) lai iegūtu, pieņemtū glabāšanā, slēptu, iekļīlātu vai dotu tālāk svešu mantu, kas iegūta apzināti ar noziedzīgu nodarījumu;

5) lai ievestu kontrabandu,

ja vainīgais par bandas izdarīto noziedzīgu nodarījumu nav jāsoda ar bargāku sodu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar to pašu sodu sodāms, kas apzināti devis pajumti tādas bandas dalībniekam vai piegādājis līdzekļus noziedzīgu nodarījumu izdarīšanai. Turpat, 279. p.; 1906. g. 27. marta (27616) XII.

Trīspadsmitā nodaļa.

Sabiedriskās tikumības uzraudzības noteikumu pārkāpšana.

280. Kas atklāti pārkāpis pieklājību, izrunādams nekaunīgus vārdus vai nekaunīgi izturēdamies, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Ja nekaunīgā izturēšanās pastāvējusi mieskārigā vai citā kādā prettikumiskā darbībā, kas savienota ar piedauzību citiem, tad vainīgais — ja viņš par netiklību nav jāsoda ar bargāku sodu — sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 280. p.

281. Kas glabājis pārdošanai, pārdevis, atklāti izlicis vai citādi kā izplatījis apzināti nekaunīgus sacerējumus vai notēlojumus, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Bez tam, ja vainīgais ir tirgotājs vai periodiska izdevuma redaktors, tiesa var atņemt viņam tiesību tirgoties vai tiesību būt par redaktoru uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem. Turpat, 281. p.

282. Kas cietsirdīgi apgājies ar garīgi slimu, kuŗš uzticēts viņa uzraudzībai vai gādībai, ja viņa nodarījums nepastāv visai smagā vai smagā miesas bojājumā, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ar to pašu sodu sodāms meistars, kas cietsirdīgi apgājies ar mācekli vai ar apakšmeistaru, kuŗi atrodas pie viņa mācībā. Turpat, 282. p.

283. Kas pieņēmis jaunāku personu par septiņpadsmit gadiem ubagošanai vai citādaī netikumīgai nodarbībai, sodāms: ar ieslodzījumu cietumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 283. p.

284. Kas parādījies atklātā vietā acimredzami piedzēries, sodāms: ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1924. g. 24. dec. (207) II, 284. p.

Sīki motīvi Sodu likumu 284.—286¹., 292.—298., 300., 302.—309. un 315.—317. pantam atrodas P. Jakobi un H. Ehlersa grāmatā „Preses likums, likumi par poligrafiskām iestādēm, par tirdzniecību ar poligrafisko iestāžu ražojumiem, par bibliotēkām un lasītavām, par kinematografiem, par izrādēm un izrīkojumiem; likums par biedrībām, savienībām un politiskām organizācijām; likums par žūpības apkaņošanu u. c., ar komentāriem“, akc. sabiedr. „Salamandra“ 1925. g. izdevums.

285. Kas pilsētā vai miestā atklāti pulkā dzēris alkoholiskus dzērienus uz ielas vai laukuma, vai sētā vai vārtu telpās, sodāms: ar arestu uz laiku, ne ilgāku par četrpadsmit dienām, vai ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. Turpat, 285. p.
Miestu Latvijā vairs nav un noteikumi par tiem ir atcelti (Lik. kr. 1928. g. 39, beigās). Sk. paskaidr. pie 284. p.

285¹. Kas reklāmējis uz ārieni alkoholiskus dzērienus, to fabrikas vai citas izgatavošanas vietas, noliktavas, tirgotavas vai citas pārdošanas vietas ar likumu aizliegtā veidā, sodāms: ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par tūkstsots latiem, vai ar abiem šiem sodiem kopā. Turpat, 285¹. p.
Sk. paskaidr. pie 284. p.

286. Kas lietojis alkoholiskus dzērienus likumā vai saistošos noteikumos aizliegtos gadījumos, vietā vai laikā, sodāms: ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1924. g. 24. dec. (207) II, 286. p.
Sk. paskaidr. pie 284. p.

286¹. Kas izmaksā algu vai slēdz dienesta līgumu alkoholisku dzērienu pārdotavā ar kalpotājiem vai strādniekiem, kuŗi tanī nav nodarbināti, sodāms: ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem. Turpat, 286¹. p.
Sk. paskaidr. pie 284. p.

287. Kas veltīgi mocījis mājlopus, sodāms: ar arestu uz laiku, ne ilgāku par septiņām dienām, vai ar naudas sodu, ne augstāku par divdesmit pieciem latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 287. p.

288. Kas atklājis ļaunū izpriecas vietu bez likumā vai saistošā noteikumā norādītas atļaujas vai neatvēlētā laikā, sodāms: ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 288. p.

289. Kas sarīkojis likumā vai saistošā noteikumā aizliegtu kāršu spēli, kauliņu spēli un tamlīdzīgas spēles vai atvēlējis tādai spēlei savas telpas, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja vainīgais atvēris aizliegtai spēlei spēļu namu, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā un, bez tam, ar naudas sodu, ne augstāku par trīs tūkstoši latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 289. p.

Četrpadsmitā nodaļa.

Jaunatnes audzināšanas uzraudzības noteikumu pārkāpšana.

290. Kas:

1) atvēris mācības iestādi bez pienācīgas atļaujas;

2) uzņēmies skolotāja vai audzinātāja pienākumus mācības iestādē vai privātā namā, ja šā pienākuma izpildīšana ar attiecīgas varas rīkojumu vainīgam aizliegta un viņš nav atbildīgs uz 177. panta pamata, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Šis sodu naudas ieskaitāmas Izglītības ministrijas speciālos līdzekļos, kapitālā tādu personu apgādībai, kas ieguvušas tiesību mācīt jaunatni privātos namos. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 290. p.

291. Kas nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par žīdu jaunatnes mācīšanu vai uzraudzību par tās mācīšanu, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Ja melameds vai cits kāds žīdu privāto vai sabiedrisko skolu mācību pasniedzējs atkārtoti šādu pārkāpumu, viņš sodāms:

ar arestu. Turpat, 291. p.

Kaut gan šim pantam atbilstošais 1885. g. Sodū likumu 1053. p. atcelts [1917. g. 17. jun. (Lik. kr. 946) 2. p.], bet formāli šo pantu nevar atzīt par atceltu [Sk. 1918. g. 6. dec. (Lik. kr. 1919. g. 10) 1. p.]. Tomēr viņš atzīstams par spēkā neesošu aiz tā iemesla, ka tas runā pretim likuma par ticības un tautības ierobežojumu atcelšanu [1917. g. 20. marta (Lik. kr. 400)] un Latvijas valsts iekārtas pagaidu noteikumu [Lik. kr. 1920. g. 1. jūnija (183)] garam.

Piecpadsmitā nodaļa.

Spiestuvju vai citu poligrafisku iestāžu, preses, bibliotēku, lasītavu un izrāžu uzraudzības noteikumu pārkāpšana.

292. Kas atvēris vai turējis spiestuvi vai citu poligrafisku iestādi vai ietaisi tādu iestāžu rīku izgatavošanai, iekam dabūjis attiecīgu paziņojumu, vai arī pēc tam, kad tāds paziņojums zaudējis spēku, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ja tāda spiestuve vai ietaise turēta, slēpjot to no noteiktās uzraudzības, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Šajā pēdējā gadījumā tiesa var nolemt konfiscēt šādas iestādes vai ietaises iekārtu. 1924. g. 24. okt. (166) 292. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

293. Spiestuves vai citas poligrafiskas iestādes īpašnieks vai atbildīgais vadītājs, kas:

1) nav paziņojis attiecīgai varai likumā vai saistošā noteikumā norādītā kārtībā par spiestuves agrākā īpašnieka vai atbildīgā vadītāja maiņu vai tās atrašanās vietas pārmaiņu;

2) sācis iespiest periodisku izdevumu, iekam saņemts attiecīgs paziņojums, ka izdošanai nav šķēršļu;

3) izlaidis no spiestuves vai citas poligrafiskas iestādes apgrozībā periodisku vai citu kādu izdevumu, neievērodams attiecīgus likuma nosacījumus, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. 1924. g. 24. okt.
(166) 293. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

293¹. Kas pieteikumā attiecīgai varai sniedzis apzināti nepatiesas ziņas, lai dabūtu paziņojumu, ka nav šķēršļu 292. pantā minētās spiestuves vai citas poligrafiskas iestādes vai ietaises atvēršanai, vai arī periodiska izdevuma izdošanai, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem.
Turpat, 293¹. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

294. Kas izlaidis no spiestuves vai citas poligrafiskas iestādes apgrozībā izdevumu:

1) ar apzināti nepatiesu iestādes apzīmējumu, kurā tas iespiests;

2) ar apzināti nepatiesu izdevēja vai atbildīgā redaktora vārda apzīmējumu periodiskā izdevumā,

sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 294. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

295. atcelts. [1924. g. 24. okt. (166)].

296. Kas atvēris vai turējis grāmatu pārdotavu, bibliotēku vai lasītavu, vai tirgojies ar poligrafisko iestāžu ražojumiem, neievērodams likumā vai saistošā noteikumā norādītos nosacījumus, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1924. g. 24. okt. (166) 296. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

297. atcelts. [1924. g. 24. okt. (166)].

Sk. paskaidr. pie 284. p.

298. Spiestuves vai poligrafisko iestāžu ražojumu tirgotājs vai bibliotēkas vai lasītavas turētājs, kas uzglabājis pārdošanai, pārdevis vai citādi izplatījis izdevumu, par kuŗa aizliegumu izsludināts noteiktā kārtībā, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. 1924. g. 24. okt.
(166) 298. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

299. Kas iespiedis apzināti pretēji tiešam aizliegumam iespieduma darbu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ar to pašu sodu sodāms, kas tiši iespiedis 346. pantā minēto priekšmetu attēlojumus tādos samēros, kas pārsniedz divas trešdaļas no oriģināla.

Ja šā panta pirmā daļā aprādītais nodarījums izdarīts aiz neuzmanības, tad vainīgais sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. 1927. g. 26. apr. (72).

MOTĪVI. Bija gadījums, ka kādā illūstrētā izdevumā iespiesta 5 latu valsts kases zīmes parauga klīšeju dažas personas bija izlietojušas viltotu naudas zīmju izgatavošanai.

Šādas bistamas parādības apkaŗošanaġ pārgrozġts Sodu likumu 299. pants, paredzot viņā sodu par naudas un pasta zġmju un citu Sodu lik. 346. p. uzskaitġto priekšmetu attēlojumu iespiešanu, pielaiŗot iespiest attēlojumus, ne lielākus par $\frac{2}{3}$ no oriŗināliem. Sodu likumu 346. p. grozġšana ir nevajadzġga, jo šis pants pilnġgi aptver nevien naudas zġmju, bet arī visdaŗzādāko nomaksas zġmju, kā: marku, bandroŗu u. t. t., reprodukcġju.

300. Kas apzināti izlaidis apgrozġbā attiecġgas varas aizturētu izdevumu, sodāms:

ar ieslodzġjumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par seŗiem mēneŗiem.

Ar to paŗu sodu sodāmi spiestuves vai citas poligrafiskas iestādes ġpaŗnieks vai tādā iestādē kalpojoŗa persona, kas noslēpusi aizturēto izdevumu. 1924. g. 24. okt. (166) 300. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

301. Kas periodiskā izdevumā sistēmatiski ievietoġis aizskaŗoŗas zġņas par atseviŗķu personu privāto vai ġimenes dzġvi, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

1930. g. 11. marta (41).

302. Kas apzināti, pretēji likuma vai saistoŗu noteikumu nosacġjumiem, atklāti uzvedis vai ġpildġjġs ġpildġšanai aizliŗgtu vai attiecġgas varas necaurskatġtu literāturas, kinematografisku, fonografisku vai tādu mūzikas sacerējumu, kuŗam pievienoti vārdi, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

1924. g. 24. okt. (166) 302. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

303. Periodiska izdevuma izdevējs, kas:

1) izlaidis apgrozġbā periodisku izdevumu, iekam dabūġis likumā norādġto paziņojumu, ka izdoŗšanai nav ŗķērŗķu, vai arī pēc tam, kad minētais paziņojums zaudēġis spēku;

2) nav paziņojis likumā norādġtā kārtġbā par izdevēja vai atbildġgā redaktora maiņu;

3) nav iesniedzġs attiecġgām iestādēm likumā noteġkto izdevuma eksemplāru skaitu;

4) nav ievietoġis periodiskā izdevuma eksemplārā redakcijas vai izdevuma tipografġjas adresi, kā arī atbildġgā redaktora vārdu un uzvārdu, sodāms:

ŗā panta 1. punktā paredzētā gadġjumā — ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem, bet ŗā panta 2.—4. punktā paredzētos gadġjumos — ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 303. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

304. Pagaidām apturēta periodiska izdevuma izdevējs, kas personīgi vai caur otras personas starpniecību pārkāpis aizliegumu izdot šo izdevumu, vai arī, apejot šo aizliegumu, izdevis citu periodisku izdevumu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem.
1924. g. 24. okt. (166) 304. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

305. Kas:

1) pirms tiesas sēdes vai pirms lietas izbeigšanas izpaudis presē ziņas, kuŗas atklātas iepriekšējā izmeklēšanā, vai arī apsūdzības raksta saturu;

2) nav izpildījis likuma noteikumus par tiesu spriedumu un tiesu lietu pārskatu iespiešanu;

3) izpaudis presē ziņas, kuŗas pēc likuma var izpaust tikai ar sevišķu atļauju, vai izpaudis presē apzināti izpaušanai aizliegtas ziņas,
sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.
Turpat, 305. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

305¹. Kas iespiedis privātā izdevumā likumus, valdības vai pašvaldības noteikumus vai rīkojumus, bez apzīmējuma: „neoficiāls izdevums“, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. Turpat, 305¹. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

306. Periodiska izdevuma izdevējs, kas nav ievietojis dienas izdevumā triju dienu laikā pēc saņemšanas, bet garāka perioda izdevumā — tuvākā numurā, kuŗš iznāk pēc triju dienu notecējuma no saņemšanas, vai ievietojis, pārkāpjot likumā par šo priekšmetu norādītos nosacījumus:

1) tiesas spriedumu vai lēmumu, vai šajā izdevumā iespiesta raksta atspēkojumu vai pārlabojumu no valdības puses;

2) privātpersonas iesūtītu šajā izdevumā iespiesta raksta atspēkojumu vai pārlabojumu, ja tāda atspēkojuma vai pārlabojuma ievietošana pēc likuma ir saistoša,

sodāms:

ar naudas sodu: dienas izdevumiem — ne augstāku par divdesmit pieciem latiem, bet garāka perioda izdevumiem — ne augstāku par simts latiem par katru numuru, kuŗš iznācis no saistošai iespiešanai noteiktā termiņa notecējuma dienas līdz tai dienai, kad izdevumā iespiests spriedums, lēmums, atspēkojums vai pārlabojums.

Ja spriedums, lēmums, atspēkojums vai pārlabojums nav iespiests triju mēnešu, bet attiecībā uz periodiskiem izdevumiem, kas iznāk retāki kā reizi mēnesī — gada laikā, tad, bez soda naudas piedzišanas no vainīgā, tiesa var nolemt izbeigt šādu periodisku izdevumu.

Turpat, 306. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

307. Sacerētājs, izdevējs, spiestuves vai citas poligrafiskas iestādes atbildīgais vadītājs vai grāmatu pārdevējs, bet attiecībā uz periodiskiem izdevumiem — atbildīgais redaktors, kas aiz nevērības pielaiduši iznākt ap-

grozībā tādām poligrafiskas iestādes ražojumam, kuŗa saturā atrodas noziedzīga nodarījuma pazīmes — ja viņi nav atbildīgi par līdzdalību noziedzīgā nodarījumā, sodāmi:

ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Šādā gadījumā saucami pie tiesas: attiecībā uz periodiskiem izdevumiem — atbildīgais redaktors, bet attiecībā uz pārējiem izdevumiem — sacerētājs, izdevējs, spiestuves vai citas poligrafiskas iestādes atbildīgais vadītājs vai grāmatu pārdevējs šādā pakāpenībā:

1) sacerētājs, ja viņš nepierāda, ka sacerējums laists klajā pret viņa gribu;

2) izdevējs, ja sacerētājs vai viņa uzturēšanās vieta nav zināmi, vai pēdējais atrodas ārzemēs;

3) spiestuves vai citas poligrafiskas iestādes atbildīgais vadītājs, ja sacerētājs un izdevējs vai viņu uzturēšanās vieta nav zināmi, vai pēdējie atrodas ārzemēs;

4) grāmatu pārdevējs, ja uz izdevuma nav norādīta iestāde, kuŗā tas izgatavots. 1924. g. 24. okt. (166) 307. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

308. atcelts. [1924. g. 24. okt. (166)].

Sk. paskaidr. pie 284. p.

309. Lietās par noziedzīga satura iespaiduma darbu izgatavošanu vai izlaišanu apgrozībā, neatkarīgi no 36. panta piemērošanas, tiesa var nolemt:

1) aizliegt periodisko izdevumu uz zināmu laiku vai pavisam;

2) aizliegt periodiska izdevuma atbildīgam redaktoram būt par tādu uz laiku līdz pieciem gadiem;

3) ievietot tiesas lēmumu tuvākā izdevuma numurā. 1924. g. 24. okt. (166) 309. p.

Sešpadsmitā nodaļa.

Rūpniecības un tirdzniecības uzraudzības noteikumu pārkāpšana.

310. Kas ierīkojis vai stājies pie fabrikas, aptiekas vai citas rūpniecības vai tirdzniecības iestādes ierīkošanas, bez pienācīgas atļaujas, sodāms: ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Bet ja vainīgais fabriku, aptieku vai citu rūpniecības vai tirdzniecības iestādi ierīkojis vai stājies pie to ierīkošanas kaut arī ar attiecīgas varas atļauju, bet:

1) būdams persona, kuŗai nav tiesības turēt šāda veida iestādes;

2) tādā vietā, kur minētās iestādes ierīkot aizliegts ar likumu vai saistošu noteikumu,

tad viņš sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 310. p.

311. Fabrikas, amatniecības vai tirdzniecības iestādes saimnieks vai to pārzinis, kas nav ierīkojis tādā iestādē likumā vai saistošā noteikumā

norādītās ietaises gaisa, ūdens vai zemes aizsardzībai pret slimību digļiem, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 311. p.

312. Kas ierīkojis kautuvi, neievērodams likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus, vai netīri turējis kautuvi, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 312. p.

313. Kas pārkāpis noteikumu kaut lopus tikai kautuvēs tādos apvidos, kur kautuves ierīkotas, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par septiņām dienām, vai ar naudas sodu, ne augstāku par divdesmit pieciem latiem. Turpat, 313. p.

314. Pārdevējs, kas likumā norādītos apvidos pārkāpis aizliegumu turēt iestādē, kur tirgojas ar stipriem dzērieniem patēriņam mazumā, vēl kādas ēdamvielas, bez likumā atļautām, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. Turpat, 314. p.

Žūpības apkaņošanas likumā (Lik. kr. 1924. g. 207) par šo pantu nekas nav teikts, un Akcīzes nolikuma (1901. g. izd.) 705. pants un 691. p. pielik. 8. pants, uz kuriem pamatots Sodū likumu 314. p., atcelti jau ar 1920. g. 17. augusta likumu (Lik. kr. 217). Tieslietu ministrijas jaunā Sodū likumu projektā 314. p. teksts nav uzņemts.

315. Kas:

1) tur atvērtu traktieri vai citu alkoholisku dzērienu pārdošanas vietu neatļautā laikā;

2) pielaidis šinīs vietās neatļautas izpriecas;

3) turējis traktieri vai citā alkoholisku dzērienu pārdošanas vietā par apkalpotāju personu, kuņā nav sasniegusi likumā vai saistošā noteikumā nosacīto vecumu, vai pielaidis šinīs vietās dzert alkoholiskus dzērienus personu, kuņā jaunāka par sešpadsmit gadiem vai redzami piedzērusies, vai acimredzami piedzērušu izraidījis uz ielas;

4) nav izpildījis likuma vai saistošu noteikumu nosacījumus par alkoholisku dzērienu pārdošanas vietu turēšanu un par tirgošanos tanīs;

5) amata veidā atvēlējis savu dzīvokli vai citas kādas telpas citur pirktu alkoholisku dzērienu dzeršanai;

6) pārdevis traktieri ēdienus vai dzērienus, vai izīrējis istabas dārgāk par izsludinātām cenām,

sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem. 1924. g. 24. dec. (207) II, 315. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

316. Kas tirgojies ar alkoholiskiem dzērieniem:

1) tādā vietā, kur tirgošanās ar alkoholiskiem dzērieniem aizliegta;

2) bez tiesības tirgoties ar alkoholiskiem dzērieniem vispār vai tanī apvidū;

3) vietā, kuņā atvērsanai nav dabūta pienācīga atļauja, vai kuņā iekšējais ierīkojums nesaskan ar likuma prasījumiem,

sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par tūkstsots latiem.

Bez tam vainīgam atņemama atļauja pārdot alkoholiskus dzērienus.

Turpat, 316. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

316¹. Kas slepeni izgatavo alkoholiskus dzērienus, vai glabā tādus slepeni izgatavotus dzērienus, vai tirgojas ar tiem, vai sagatavojis attiecīgu iejavu, vai ierīkojis ietaisi to izgatavošanai, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Bez tam vainīgam uzliekams naudas maksājums, ne augstāks par pieci tūkstoši latiem.

Dzērieni, aparāti un sagatavotā iejava konfiscējami. 1924. g. 24. dec. (207) II, 316¹. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

317. Alkoholisku dzērienu pārdošanas vietas turētājs vai tas, kuš tanī tirgojas, kas:

1) pārdevis alkoholiskus dzērienus pret ķīlu, uz nākamās ražas rēķinu vai vispār uz parādu;

2) apmainījis alkoholiskus dzērienus pret kādu mantu;

3) maksājis naudas vietā ar alkoholiskiem dzērieniem par saistībām vai par padarītu darbu,

sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par tūkstots latiem, vai ar abiem šiem sodiem kopā.

Bez tam vainīgam atņemama atļauja pārdot alkoholiskus dzērienus.

Par dabūtiem dzērieniem saņemtie saistības raksti atzīstami par spēkā neesošiem, bet ķīlā ņemtās vai apmainītās mantas atņemamas un bez atlīdzības atdodamas īpašniekam vai viņa neatšķirtiēm ģimenes locekļiem.

Šā panta pirmās daļas pirmā punkta, kā arī trešās daļas noteikumi neattiecas uz parādsaistībām par fabriku un lielnoliktavu pārdotiem alkoholiskiem dzērieniem. Turpat, 317. p.

Sk. paskaidr. pie 284. p.

318. Kas atvēris, neievērodams pastāvošos noteikumus vai bez pienācīgas atļaujas:

1) tirdzniecības vai rūpniecības biedrību vai sabiedrību;

2) privātu vai sabiedrisku kredit- vai bankas iestādi vai mainītavu;

3) komisijas un uzziņu kantori privātlietās;

4) aizdevu kasi,

sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ar to pašu sodu sodāms, kas pienācīgu atļauju dabūjušas biedrības vai sabiedrības vārdā izdarījis tādas operācijas, kušas nav atļautas biedrībai vai sabiedrībai, vai izdarījis kaut arī atļautas operācijas, bet nesaskanīgi ar dabūto atļauju. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 318. p.

319. Aizdevu kases turētājs vai tās dienestpersona, kas nav izpildījuši likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par aizdevu kasu turēšanu, sodāmi:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Bez tam tiesa var atņemt vainīgam tiesību turēt aizdevu kasi uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem, bet tādu pārkāpumu atkārtojot — uz visiem laikiem. Turpat, 319. p.

320. Kas:

1) neatļauti maksājis ar kuponu, kuŗš atdalīts no valdības vai privātiem procentpapīriem un kuŗa samaksas termiņš nav vēl pienācis;

2) neatļauti noslēdzis darījumu, ņemot par tā priekšmetu kuponus, kuŗu procentu laiks nav vēl sācies;

3) izdevis kuponu no ieķīlāta vai glabāšanā esoša procentpapīra, kuŗam procentu laiks nav vēl sācies, kad tāda izdošana likumā aizliegta, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 320. p.

321. Bankas iestādes vai mainītavas turētājs vai viņu pārzinis vai darbinieks, kas:

1) neatļauti pircis vai pārdevis valdības vai privātu procentpapīru, kam nav visu pie tā piederīgo kuponu, kuŗiem procentu laiks nav vēl sācies;

2) neatļauti izdevis aizdevumu pret šā panta pirmā punktā minētu procentpapīru, vai atklājis ar tāda papīra nodrošinājumu tekošu rēķinu;

3) noslēdzis kādu darījumu, ņemot par tā priekšmetu šā panta pirmā punktā minētu papīru, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 321. p.

322. Bankas iestādes vai mainītavas turētājs vai viņu pārzinis vai darbinieks, kas izdarījis likumā vai saistošā noteikumā aizliegtu darījumu, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par divi tūkstoši latiem.

Tādu pārkāpumu atkārtojot, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem, un, bez tam, ar naudas sodu, ne augstāku par trīs tūkstoši latiem.

Bez tam tiesa var atņemt vainīgam tiesību turēt bankas iestādi vai mainītavu vai pārzināt par tām uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem, bet tādu pārkāpumu atkārtojot — uz visiem laikiem. Turpat, 322. p.

323. Bankas iestādes vai mainītavas turētājs vai viņu pārzinis vai darbinieks, kas izdarījis operācijas, par kuŗām viņš nav paziņojis kam pienākas, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par divi simti latiem. Turpat, 323. p.

1923. g. 26. marta likuma par naudas maiņas un ārzemes valūtas operācijām (Lik. kr. 33) 4. pants skan šādi:

4. Personas, kuŗas profesionāli nodarbojas ar naudas maiņu un ārzemes valūtas operācijām bez finanču ministŗa atļaujas, tāpat iestāžu attiecīgie vadītāji, kuŗi bez finanču ministŗa atļaujas pielaiduši naudas maiņas un ārzemju valūtas operācijas savās iestādēs, sodāmi ar naudas sodu līdz pieci tūkstoši latu vai ar cietumu no četriem mēnešiem līdz vienam gadam. Neatļautās maiņas iestādēs atrastā ārzemju valūta konfiscējama, pie kam 50 procenti no viņas vērtības ieskaitāmi valsts ienākumos, bet pārējie 50 procenti izmaksājami personām, kas uzrādījušas vai notvērušas vainīgo un devušas iespēju saukt viņu pie likumīgas atbildības.

324. Kas:

1) atklājis parakstīšanos uz jebkādiem vērtspapīriem tādas tirdzniecības vai rūpniecības biedrības vai sabiedrības vārdā, kuŗu nav atļauts atvērt;

2) izlaidis jebkādus vērtspapīrus sabiedriskas iestādes vai tirdzniecības vai rūpniecības biedrības vai sabiedrības vārdā bez pienācīgas atļaujas tādu papīru izlaišanai, vai izlaidis tos citādā vērtībā nekā noteikts šajā atļaujā, vai lielākā skaitā nekā atļauts, bet nepārsniedzot izlaišanai atļauto papīru kopsummu,

sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 324. p.

325. Kas izdarījis apdrošināšanas operācijas tādas apdrošināšanas biedrības vārdā, kuŗai nav pienācīgas atļaujas, vai kaut arī tādu atļauju dabūjušas biedrības vārdā, bet nesaskanīgi ar dabūto atļauju, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Turpat, 325. p.

326. Tirdzniecības vai rūpniecības biedrības vai sabiedrības dibinātājs, kas:

1) nav vedis likumā noteiktas auklotas grāmatas akciju vai paju un par tām ienākušu summu ierakstīšanai;

2) nav uzrādījis tādas grāmatas revīzijai uz attiecīgas iestādes prasījumu, kuŗa minētās grāmatas izdevusi,

sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem (a).

Ar to pašu sodāmi akciju sabiedrības, apdrošināšanas biedrības, kooperatīvu un citu juridisku personu valžu vadītājiem, kas neizpilda uzraudzības iestāžu vadītāji, kuŗi uz uzraugu iestādes pieprasījumu un, neievērojot vienreizējo atgādinājumu, noteiktā laikā nav devuši vajadzīgos paskaidrojumus un ziņas, vai noteiktā laikā nav novērsuši savā darbībā pieļautās nelikumības vai atkāpšanos no statūtu, likumu, saistošu noteikumu vai vispārējai zināšanai „Valdības Vēstnesi” iespiestu valdības rīkojumu nosacījumiem (b).

(a) Turpat, 326. p. — (b) 1928. g. 10. janv. (12).

MOTĪVI. Sodu likumu XVI nodaļā trūkst normas, uz kuŗas pamata varētu ierosināt lietu pret biedrību un citu juridisku personu valžu vadītājiem, kas neizpilda uzraudzības iestādes pieprasījumus vai noteiktā laikā nenovērš savā darbībā pieļautās nepareizības. Sodu likumu 138. pants šajos gadījumos arī nav piemērojams, jo uzraudzības iestāžu pieprasījumu un rīkojumu neizpildīšanu nevar pielīdzināt saistošu noteikumu neizpildīšanai. Ievērojot minēto, atzīts par lietderīgu papildināt Sodu likumu 326. p. ar jaunu, otro daļu.

1923. g. 9. nov. likuma par kredītiestāžu un tirdzniecības-rūpniecības uzņēmumu norēķiniem un iesniedzamām ziņām (Lik. kr. 150) 7. pants skan šādi:

7. Par šā likuma neizpildīšanu vainīgām iestādēm tiesas ceļā uzliekami šādi naudas sodi:

a) par gada pārskata vai bilances neizsludināšanu noteiktā termiņā — līdz piecdesmit latu;

b) par pārskata vai bilances neizsludināšanu, vai pieprasīto ziņu un paskaidrojumu neiesniegšanu divu nedēļu laikā pēc pirmā ministrijas atgādinājuma saņemšanas — līdz divi simti latu;

c) par pārskatu vai bilances neizsludināšanu, vai pieprasīto ziņu un paskaidrojumu neiesniegšanu nedēļas laikā pēc otrā ministrijas atgādinājuma saņemšanas — līdz četri simti latu.

327. Kas rūpniecības nodokļa sadalīšanas komisijām iesniedzamos paziņojumos ievietojis apzināti nepatiesas, uz šā nodokļa pamazināšanu vai atsvabināšanu no tā tiecošas ziņas par tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu apgrozījumiem un peļņu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 327. p. Sk. Nodokļu nolikuma (1928. g. izd.) 350. un turpm. p.

328. Valdes locekļi, ārzemju biedrību atbildīgie aģenti, un grāmatveži, kas tādu vai tādiem pielīdzinātu uzņēmumu norēķinos un bilancēs, kuļiem jāsniedz atklātībai pārskats, vai šo norēķinu papildu ziņojumos vai paskaidrojumos ievietojuši apzināti nepatiesas, uz rūpniecības nodokļa pamazināšanu vai atsvabināšanu no tā tiecošas ziņas, kā arī vispār personas, kas parakstījušas vai līdzparakstījušas nepareizus norēķinus, bilances vai to papildu ziņas vai paskaidrojumus, sodāmi:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem, un, bez tam, ar naudas sodu, ne augstāku par vienu tūkstoši latu. Turpat, 328. p.

Sk. paskaidr. pie 327. p.

329. Kas izlaidis apgrozībā jebkādā veidā bezvārda naudas zīmes, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 329. p.

330. Ar valdības atļauju nodibinātas kreditiestādes, savstarpējas apdrošināšanas biedrības, vai paju vai akciju sabiedrības lietu pārzinis vai ar šīm lietām rīkojošās persona, kas izdarijuši minētām iestādēm, biedrībām vai sabiedrībām neatļautas operācijas, sodāmi:

ar naudas sodu, ne augstāku par divi tūkstoši latiem.

Tādu pārkāpumu atkārtojot, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku pa sešiem mēnešiem, un, bez tam, ar naudas sodu, ne augstāku par trīs tūkstoši latiem.

Turpat, 330. p.

331. Kas:

1) pārkāpis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par visādu šķiru vērtspapīru izlaišanu;

2) izgatavojis blankas jebkāda veida vērtspapīriem ne tādā kārtībā, kā noteikts,

sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem. Turpat, 331. p.

332. Kas sarīkojis atklātu loteriju bez pienācīgas atļaujas vai pār-
kāpjot uz to attiecošos noteikumus, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem. 1929. g. 3. maij. (102).

333. Kas:

1) ievēdis, pārdevis vai citādi izplatījis apgrozībai neatļautas ārzemju loteriju biļetes (a);

2) likumā neatļauti pārdevis promeses loterijām vai aizņēmumu biļetēm ar vinnestiem,

sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem (b).

(a) 1926. g. 14. jūn. (88) II. — (b) 1906. g. 18. apr. (27616) XIV, 333. p.

334. Kas lietojis sev nepiederīgu cunftes meistara nosaukumu, tādus apvidos, kur pastāv viņa amata cunftes iekārta, vai nepiederīgas amatnieka tiesības, apvidos ar pavienkāršotu amatu iekārta, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 334. p.

Cunftu iekārta agrākā nozīmē Latvijā nepastāv, jo cunftes vairs nebauda publiskās tiesības, bet darbojas tikai kā apgabaltiesā reģistrētas biedrības.

335. Kam pēc likuma nav tiesības nodarboties ar tirdzniecību vai rūpalu vispār vai nodarboties visur vai zināmā apvidū ar noteikta veida tirdzniecību vai rūpalu, un kas nodarbojies ar tādu tirdzniecību vai rūpalu, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Bet ja vainīgais, ar nolūku dabūt atļauju nodarboties ar tirdzniecību vai rūpalu, dotu nepatiesu parakstu par to, ka viņš nepieder pie tādām personām, kuŗām pēc likuma aizliegts nodarboties ar tirdzniecību vai rūpalu, vai slēptu iemeslus, kuŗu dēļ tam pēc likuma nevar izdot minēto atļauju, tad viņš sodāms:

ar arestu. Turpat, 335. p.

Panta pēdējā daļa uz Latviju neattiecas un tādēļ izmesta.

336. Kas izgatavojis, pārdevis vai vispār izplatījis svētbildes vai citus kādus svētītus notēlojumus piedauzīgā veidā, ja viņš nav jāsoda par 73. vai 74. pantā paredzētu noziedzīgu nodarījumu, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Turpat, 336. p.

337. Kas tirgojies mazumā ar baznīcas svecēm, ja viņam nav uz to tiesības, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem, garīgam resoram par labu.

Pie vainīgā atrastās baznīcas sveces atņemamas un nododamas jeparchijas priekšniecības rīcībā. Turpat, 337. p.

Šis pants stāv sakarā ar pareizticīgās baznīcas monopolu uz baznīcas sveču izgatavošanu Krievijā un Latvijas apstākļiem nav piemērojams.

338. Kas izgatavojis vai glabājis pārdošanai vai pārdevis sveces ne no tīra bišu vaska, skaitā vairāk par astoņām uz vienas mārciņas, pēc ārējā veida vai dakts krāsas vienādas ar baznīcas svecēm, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem, garīgam resoram par labu.

Nepareizi izgatavotās sveces atņemamas un nododamas jeparchijas priekšniecības rīcībā. Turpat, 338. p.

Sk. paskaidr. pie 337. p.

339. Kas pārkāpis noteikumus par baznīcas sveču izlaišanu no fabrikām un viņu pārdošanu vairumā, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem, garīgam resoram par labu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 339. p.

Sk. paskaidr. pie 337. p.

340. Kas pārkāpis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par mākslīgas degeļļas pārdošanu, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem.

Mākslīgā degeļļa atņemama. Turpat, 340. p.

Sk. paskaidr. pie 337. p.

341. Tirgotājs, kas pieņēmis iepērkamo labību, miltus, putraimus, iesalu, grūztus miltus, klijas vai vispār maltu vai grūztu labību vai eļļas, sējamās vai citas kādas sēklas ne pēc svara, bet citādā kārtā, tajos apvidos, kur likumā vai saistošā noteikumā nosacīts tos pieņemt pēc svara, sodāms: ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 341. p.

342. Tirgotājs, kas pārkāpis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par līnu vai kaņepāju pārdošanu, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Bet ja tirgotājs sagatavojis vai glabājis pārdošanai vai pārdevis līnus vai kaņepājus ar atkritumu vai citu kādu blakus vielu piejaukumu vai saslapētus, lai mākslīgi palielinātu šķiedru svaru, viņš sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 342. p.

343. Kas pārkāpis noteikumus par tirgošanos ar spēļu kartīm, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 343. p.

Sk. Noteikumus par spēļu kartīm [1922. g. 31. aug. (181)].

344. Kas izgatavojis spēļu kartis pārdošanas nolūkā, vai tajā pašā nolūkā pārtaisījis, mazgājis vai tīrījis jau lietotas kartis, vai glabājis pārdošanai vai pārdevis nelikumīgi izgatavotas, pārtaisītas, mazgātas vai tīrītas kartis, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Bez tam no vainīgā piedzenams par katru duci spēļu tādu karšu pa piecpadsmit latiem.

Ar to pašu sodu sodāms vainīgais, kas izgatavojis spēļu kartīm apliekamās bandroles, kuŗas nav vērtzīmes, vai lietojis tādas bandroles, vai aplīcis kartīm istas, jau lietotas bandroles.

Ja karšu vai bandroļu izgatavošanu vai to pārdošanu vainīgais piekopies kā amatu, viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Izgatavošanā lietojamie rīki, kā arī nelikumīgi izgatavotās kartis vai bandroles atņemamas. Turpat, 344. p.

Sk. paskaidr. pie 343. p.

345. izmests, jo neattiecas uz Latviju.

346. Kas atvedis no ārzemēm ar nolūku izlaist apgrozībā, vai izgatavojis tādā pašā nolūkā, vai izlaidis apgrozībā medali, žetonu, ielūguma zīmi, afixu, vizitkarti, cenu rādītāju vai citu kādu priekšmetu, kas attēlo naudas zīmes vai tādas zīmes notēlojumu, kuŗa apliecina akcīzes, zīmoga vai pasta nodevas samaksu, un kuŗu varētu izdot par tādu zīmi, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Šie priekšmeti atņemami. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 346. p.
Salīdz. 299. p. 2. d.

347. Gravētājs, kas izgatavojis zīmogu vai citu kādu rīku, kuŗš lietojams apliecinājuma zīmes uzlikšanai valsts vai sabiedriskas iestādes vai dienestpersonas vārdā, uz tādas personas pasūtījumu, kuŗa nav uz to pilnvarota, sodāms:

ar arestu. Turpat, 347. p.

348. Rūpnieks vai tirgotājs, kas glabājis pārdošanai vai pārdevis:

1) zelta vai sudraba izstrādājumu, kuŗš saistoši jāapzīmō, bez noteiktā spiedoga, izņemot labošanai pieņemtās lietas;

2) lapu zeltu, sudrabu vai divkārtni grāmatiņās, uz kuŗiem nav apzīmēts vai ir nepareizi apzīmēts lapu daudzums un svars, vai šā metala grāmatiņas bez proves iestādes spiedogiem vai plombēm;

3) kantilizstrādājumus, to starpā arī no vizuļzelta, bez vārda uzspieduma uz plombēm, bandrolēm vai etiķetēm vai bez šo preču vērtības apzīmējuma vai ar nepareizu apzīmējumu uz pašām precēm,

sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par pieckārtīgu metala vērtību tajos izstrādājumos, kuŗiem nav spiedogu, zīmju, plombju, vārda uzspiedumu un apzīmējumu vai kuŗiem ir nepareizi apzīmējumi. Turpat, 348. p.

349. Rūpnieks vai tirgotājs, kas glabājis pārdošanai vai pārdevis saistoši apzīmōjamus vai no saistošas apzīmōšanas atsvabinātus zelta vai sudraba izstrādājumus, kuŗi savā kopmasā, sastāvdaļās vai papilddaļās nesasniedz likumīgo provi, izņemot no saistošas proves atsvabinātus izstrādājumus, kā arī labošanai pieņemtās lietas, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Tādu pārkāpumu atkārtojot, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem, un, bez tam, ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Turpat, 349. p.

350. Rūpnieks, kas laidis pārdošanā zelta vai sudraba lējumu bez sava vārda uzspieduma uz tā, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par neapzīmōtā metala triskārtīgu vērtību. Turpat, 350. p.

351. Kas:

1) izgatavojis vai glabājis pārdošanai pakaļtaisītu proves spiedogu;

2) uzspiedis pakaļtaisītu proves spiedogu zelta vai sudraba izstrādājumiem vai lējumam;

- 3) pārtaisījis probes iestādes uzspiesto spiedogu par augstāku;
- 4) uzspiedis probes spiedogu bez probes iestādes ziņas;
- 5) uz izstrādājuma vai lējuma uzspiesto probes iestādes spiedogu ielodējis citā izstrādājumā vai lējumā,
sodāms:
ar ieslodzījumu cietumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 351. p.

352. Rūpnieks vai tirgotājs, kas glabājis pārdošanai vai pārdevis zelta vai sudraba izstrādājumu vai lējumu, kuŗiem apzināti uzspiests pakalptais spiedogs, vai probes iestādes uzspiestais spiedogs pārtaisīts par augstāku, vai arī probes iestādes uzspiestais spiedogs ielodēts citā izstrādājumā vai lējumā, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.
Turpat, 352. p.

353. 348.—352. pantā norādītos gadījumos zelts un sudrabs izstrādājumos vai lējumos, kuŗiem nav noteikto spiedogu, zīmju, plombju, vārda uzspiedumu vai apzīmējumu, vai kuŗi nesasniedz likumīgo provi, atņemami un nosūtāmi Finanču ministrijai. Turpat, 353. p.

Dārgmetala satura izstrādājumu pārbaudīšanai un apzīmošanai, kā arī visu citu uz probes lietām attiecīgu jautājumu tiešai pārziņai pie Finanču ministrijas nodibināta probes valde. Lai pārbaudītu un apzīmotu dārgmetala satura izstrādājumus, īpašnieki tos piesūta probes valdei [1922. g. 16. maija (Lik. kr. 94) 1. p.].

354. }
355. } izmesti, jo neattiecas uz Latviju.

356. Rūpnieks vai tirgotājs, kas:

1) uz pašizgatavotām vai pie viņa pārdošanai atrodamām precēm, vai uz iesaiņojuma vai trauka, kuŗā preces glabā, vai uz tirdznieciska sludinājuma, cenu redītāja vai blankas patvaļīgi uzlicis preču nozīmi, kuŗa tieši attēlota vai redzami līdzīga tādai pašai cita rūpnieka vai tirgotāja preču nozīmei, zinādams, ka tā atrodas pēdējā vienīgā lietošanā;

2) glabājis pārdošanai vai pārdevis preci ar iepriekšējā punktā norādītu patvaļīgi un apzināti uzlikto nozīmi vai izlaidis apgrozībā tādu preci tirdznieciskos nolūkos,

sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Nelikumīgi uzliktās preču nozīmes noņemamas un iznīcināmas.

Turpat, 356. p.; 1928. g. 30. okt. (204) l.

MOTĪVI. 356. p. 2. daļa 1927. g. 4. oktobra likuma pārgrozījumā, saturot aizrādījumu par preču atņemšanu valstij par labu, neatbilst ne Sodu likumu garam vispār, ne arī 356. pantam, it īpaši tādēļ, ka šāds norādījums, pārkāpjot konsekvences prasības, nav ieviests nākošā 357. pantā.

Tā kā saskaņā ar vēlāko 1927. g. 7. novembra Saeimas izdoto likumu (Lik. kr. 196) 356. un 359. pantā paredzētie noziegumi vajājami privātsūdzības kārtībā, tad arī jautājums par preču atņemšanu valstij par labu kļūst atkarīgs no privātsūdzētāja, kas pilnīgi nesaskan ar 356. p. 2. daļas noteikuma jaunās redakcijas būtību.

Vispār jānāk pie slēdziena, ka konfiskācija nav pielaižama tādās lietās, kur aizstāvas privāttiesiskas intereses, kādēļ atzīts par lietderīgu atjaunot Sodu lik. 356. p. 2. daļas agrāko redakciju, kuŗa atbilst arī 357. p. 2. daļai.

357. Rūpnieks vai tirgotājs, kas uz preces vai uz iesaiņojuma vai trauka, kurā preces glabā, vai uz tirdzniecības sludinājuma, cenu rādītāja vai blankas uzlīcis preču nozīmi ar aizliegtu uzrakstu vai notēlojumu, vai glabājis pārdošanai vai pārdevis precī ar tādu nozīmi, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par divi simti latiem.

Nelikumīgi uzliktās preču nozīmes noņemamas un iznīcināmas.

1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 357. p.

358. Kas uz izstrādājuma lietojis zīmējuma vai modeļa lietošanas tiesību aizsardzībai noteiktu nozīmi, iepriekš nepieteikdams zīmējumu vai modeli nosacītā kārtībā, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. Turpat, 358. p.

359. Kas tirdzniecībā, priekšmetus pārvaldājot, ievācot visādus maksājumus, uz tirdzniecības vai rūpniecības iestāžu izkārtnēm vai sludinājumiem lietojis bez pienācīgas atļaujas nozīmi, kuŗa piešķirta noteiktā kārtībā nodibinātai biedrībai, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 359. p.

360. Kas bez pienācīgas atļaujas lietojis valsts zīmoga notēlojumu vai šim zīmogam redzami līdzīgu notēlojumu, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Turpat, 360. p.

361. Kas nav paziņojis attiecīgai varai par sev piederoša, ar Latvijas tirdzniecības flagas lietošanas patentu apgādāta Latvijas tirdzniecības kuŗa pāriešanu tādas personas valdīšanā, kuŗai pēc likuma nav tiesības lietot tādu flagu, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Turpat, 361. p.

362. Kas tādai personai, kuŗai nav tiesības lietot Latvijas tirdzniecības flagu, devis iespēju izlietot savu vārdu patenta dabūšanai vai izdotā patenta lietošanai kuŗa braucienos ar Latvijas tirdzniecības flagu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ar to pašu sodu sodāms ārzemnieks, kas stājies pretlikumīgā darījumā ar Latvijas pilsoni, lai iegūtu patentu kuŗa braukšanai ar Latvijas tirdzniecības flagu, ja viņam nav uz to tiesības, kā arī ārzemju kuŗa kapteinis, kas pretlikumīgi braucis ar Latvijas tirdzniecības flagu. Turpat, 362. p.

363. Rūpnieks vai tirgotājs, kas glabājis pārdošanai vai lietojis tirdzniecībā vai savā rūpalā svarus vai mērus:

- 1) nepareizus;
  - 2) aizliegtus lietot tirdzniecībā vispār vai attiecīgā tirdzniecības nozarē;
  - 3) bez noteikta spiedoga,
- sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ar to pašu sodu sodāmi fabrikas vai amatniecības iestādes turētājs, kurš izgatavo pārdošanai ar akcizi apliekamiem dzērieniem nolemtus stikla mēra traukus, vai tirgotājs ar tādiem traukiem, kas izgatavojuši vai glabājuši pārdošanai vai pārdevuši minētos nelikumīga mēra traukus. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 363. p.

1922. g. 10. janv. noteikumu par statistisku ziņu ievākšanu no rūpniecības un tirdzniecības uzņēmumiem (Lik. kr. 6) 1. un 5. p. skan šādi:

1) Visiem rūpniecības un tirdzniecības uzņēmumu īpašniekiem, vai viņu prombūšanas gadījumā viņu pilnvarniekiem, vai rūpniecības uzņēmumu pārziņiem jānodod statistiskas ziņas Valsts statistiskai pārvaldei, pēc formulāriem, kurus izstrādājusi pārvalde.

5) Rūpniecības un tirdzniecības uzņēmumu īpašnieki vai viņu pilnvarnieki, vai uzņēmumu pārziņi par atteikšanos no ziņu došanas vai nepareizu ziņu došanu sodāmi tiesas ceļā ar arestu līdz trim mēnešiem, vai ar naudas sodu līdz trīs simtiem latiem, vai ar abiem sodiem kopā.

Septiņpadsmitā nodaļa.

Algota darba spēka noteikumu pārkāpšana.

364. Fabrikas, rūpala vai amatniecības iestādes pārzinis vai viņa vietnieks, kas:

1) patvaļīgi pazeminājis strādnieka darba algu pretēji likuma noteikumiem;

2) piespiedu kārtā izmaksājis strādniekiem algu ne naudā, bet precēs vai citos priekšmetos;

3) samaksājis strādniekam ar kuponu, kaut arī tādu, kuŗa nomaksas termiņš pienācis, vai ar zīmi, kuŗai nosacīta vērtība, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simtiem latiem.

Ja šis pārkāpums izdarīts trešo reizi vai kaut arī pirmo reizi, bet radījis strādniekos nemieru, kuŗa dēļ vajadzējis ierasties attiecīgai varai kārtību atjaunot, vainīgais sodāms:

ar arestu.

Bez tam tiesa var, ja vainīgais pārzinājis fabriku, rūpalu vai amatniecības iestādi, atņemt viņam tiesību pārzināt tādu fabriku, rūpalu vai amatniecības iestādi uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 364. p.

365. Darba devējs vai viņa vietnieks, kas nav atsvabinājis nepilngadīgus strādnieku vai skolnieku no darbiem gadījumos un laikā, kādi noteikti ar likumu vai ar saistošiem noteikumiem par obligātorisku skolas apmeklēšanu, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1924. g. 2. okt. (156) I, 365. p.

MOTĪVI. Ievedot 1903. g. Sodū likumus, nav ņemts vērā, ka tajos nav paredzēti sodi par apdrošināšanas noteikumu pārkāpšanu. Tādēļ nepieciešami atjaunot 1885. g. Sodū likumu 1404⁴.—1404⁹. p. noteikumus ar papildinājumiem pie 1903. g. Sodū likumu 377. panta. Papildinājuma 377¹.—377⁴. p. atšķiras no agrākiem soda pantiem redakcijas ziņā, bez tam tajos ievesti pārgrozījumi, kas atbilst pēdējos gados izdarītiem pārgrozījumiem noteikumos par strādnieku nodrošināšanu slimības gadījumos.

1922. g. 18. aprīļa likumā par darba laiku nav paredzēti sodi par likuma noteikumu pārkāpšanu. Tādēļ likuma izvešana dzīvē ir stipri apgrūtināta, kā to pierāda darba inspektoru prakse. Nav nevienas valsts, kuŗā par darba laika likumu pārkāpšanu nebūtu paredzēti sodi. 1903. g. Sodū likumos jau paredzēti sodi par noteikumu pārkāpšanu, kuŗi regulē sieviešu, bērnu un pusaudžu darba laiku, jo šādi noteikumi bija izdoti jau pirms 1903. g.

Sodū likumu 365. un 366. p. attiecīgi pārredigēti.

366. Darba devējs vai viņa vietnieks, kas nav izpildījis likuma vai saistošo noteikumu nosacījumus par mazgadīgo, pusaudžu un sieviešu darbu, kuŗi nodrošina viņu veselību vai drošību, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Ar to pašu sodu sodāmi darba devējs vai viņa vietnieks, kas sievietēmātei nav devis likumā vai saistošos noteikumos nosacīto laiku bērnu zidīšanai. 1924. g. 2. okt. (156) I, 366. p.

Sk. motīvus zem 365. p.

366¹. Uzņēmuma īpašnieks vai viņa vietnieks, kas uzņēmumā pielaidis izgatavot pārdošanai maizi, biskvītus, konditoru preces vai citus cepumus no miltiem laikā, kad tāda izgatavošana aizliegta ar likumu vai saistošiem noteikumiem, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Uzņēmums, kuŗā vairākkārt pielaista cepumu izgatavošana noliegtā laikā, par ko trešo reizi tiek sodīts uzņēmuma īpašnieks resp. viņa vietnieks, slēdzams uz trim gadiem, ar aizliegumu īpašniekam šinī laikā turēt cepumu izgatavošanas uzņēmumu. 1925. g. 11. marta (44) 11.

367. Fabrikas, kalnrūpniecības, dzelzceļa, ostas un tamlīdzīgu darbnīcu vai vispār tādu darbnīcu strādnieki, kuŗu darbības pārtraukšana var nelabvēlīgi atsaukties uz vietējo iedzīvotāju interesēm, kas pārtraukuši darbu pēc savstarpējas vienošanās, ar nolūku piespiest uzņēmēju paaugstināt darba algu pirms noligtā laika notecējuma vai grozīt citus līguma nosacījumus pirms viņa laika notecējuma, par šo streiku sodāmi:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Ja streika dalībnieks pa streika laiku tiši bojājis uzņēmēja vai pie tā kalpojošas personas mantu un ja par tādu bojājumu viņš nav jāsoda ar augstāku sodu, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja uz attiecīgās varas vai šā panta pirmā daļā minēta uzņēmuma pārziņa prasījumu streika dalībnieks uzsācis strādāt, tad viņš atsvabināms no soda par piedalīšanos streikā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 367. p.

Latvijas valsts iekārtas pagaidu noteikumu [1920. g. 1. jūn. (Lik. kr. 183)] 9. pants nosaka streika brīvību, kuŗa nodrošināma un noteicama ar attiecīgu likumu.

368. Kas kūdījis strādniekus sarīkot 367. pantā paredzētu streiku, kaut viņš pats arī nebūtu strādnieks, ja streiks notiek, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja kūdītājs uz tādu streiku nav bijis strādnieks un streiks nav noticis, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 368. p.

Sk. paskaidr. pie 367. p.

369. Fabrikas vai kalnrūpniecības strādnieks, kas patvaļīgi atteicies no darba pirms noligtā laika notecējuma vai, ja viņš pieņemts uz nenoteiktu laiku, divas nedēļas iepriekš to nepaziņodams saimniekam, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi. Turpat, 369. p.

Sk. paskaidr. pie 367. p.

Panta 2. daļa uz Latviju neattiecas un tādēļ izmesta.

370. Tvaikoņa vai jūras kuģa kapteinis, kas nav izpildījis likuma noteikumus: par dienestpersonu pieņemšanu uz tvaikoņa vai jūras kuģa, par aprēķināšanos ar viņām, par viņu atlaišanu no tvaikoņa vai jūras kuģa ārpus Latvijas robežām, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ar to pašu sodu sodāms tvaikoņa vai jūras kuģa saimnieks, kas nav izpildījis likuma noteikumus par rakstiska līguma noslēgšanu ar tvaikoņa vai jūras kuģa kapteini. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 370. p.

371. Tvaikoņa vai jūras kuģa kapteinis, kas:

1) apgādājis tos ar nepietiekošu pārtikas krājumu vai ar uzturam nederīgu pārtiku;

2) bez galējas nepieciešamības samazinājis tvaikoņa vai jūras kuģa dienestpersonām pienākošās porcijas;

3) izsniedzis pārtikas vielas uzturam nenoderīgā veidā, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja šajos gadījumos uz tvaikoņa vai jūras kuģa esošie ļaudis pa braukšanas laiku pārtikas vielu trūkuma vai nenoderīguma dēļ krīt dzīvībai bīstamā slimībā vai tiem draud bada nāve, tad vainīgais tvaikoņa vai jūras kuģa kapteinis sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 371. p.

372. Tvaikoņa vai jūras kuģa dienestpersona, kas:

1) nokavējusi tāda tvaikoņa vai jūras kuģa atvēlētu atvaļinājumu, kuŗš dodas vai atrodas ceļā, ja nokavējums ildzis vairāk par trim dienām;

2) bez svarīga iemesla ilgāk par trim dienām patvaļīgi atstājusi tvaikoni vai jūras kuģi, kuŗš dodas vai atrodas ceļā;

3) bez svarīga iemesla nav ieradusies uz tvaikoņa vai jūras kuģa viņa atiešanai noteiktā laikā,

sodāma:

ar arestu.

Ja tāds noziedzīgs nodarījums izdarīts vairākām personām savstarpēji vienojoties, tad vainīgie sodāmi:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 372. p.

373. Kas nolīdzis uz lauku darbiem strādnieku, kuŗš, vainīgam to zinot, ar termiņa līgumu pēc līgumlapas saistīts ar citu darba devēju uz to pašu laiku, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 373. p.

373., 375., 376. un 377. pants stāv sakarā ar Nolikumu par nolīgšanu pie lauku darbiem (1886. g. 12. jūn. lik. XII sēj. 2. daļa), kas Vidzemē, Kurzemē un Zemgalē nekad nebija spēkā. Sk. 1922. g. 13. janv. (Lik. kr. 23) noteikumu par Tiesu iekārtas un Cīvil- un Kriminālprocesa likumu dažu pantu grozīšanu C. VII, ar ko atcelti Kriminālprocesa likumu (1914. g. izd.) 48¹. un 56¹. pants [1923. g. 26. jūl. (97) II]. Bet arī Latgalē šie (373. un 375.—377.) panti tagadējos apstākļos ir jāatzīst par nepiemērojamiem.

374. Darba devējs, kas piespiedu kārtā izmaksājis algu laukstrādniekiem ne naudā, bet precēs vai citos priekšmetos, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Ja alga izmaksāta ar kuponu, kaut arī tādu, kuŗa nomaksas termiņš pienācis, vai ar nosacītas vērtības zīmi, tad vainīgais sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 374. p.

375. Laukstrādnieks, kas, nolīgšot pie lauku darbiem, uzdevis svešu līgumlapu par savu vai tajā pašā nolūkā nodevis savu līgumlapu citam, sodāms:

ar arestu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 375. p.
Sk. paskaidr. pie 373. p.

376. Laukstrādnieks, kas:

1) apzināti nepatiesi paziņojis attiecīgai varai, ka pazaudējis viņam izdoto līgumlapu par nolīgšanu pie lauku darbiem, vai arī apzināti nepatiesi uzdevis šai varai tādas lapas noslēgšanas vietu

2) patvaļīgi nav ieradies uz nolīgto lauku darbu, kuŗu viņš uzņēmis izpildīt noteiktā laikā ar termiņa līgumu pēc līgumlapas, vai patvaļīgi aizgājis no tāda darba, ja viņš nav izpildījis attiecīgas varas likumīgu prasījumu, lai ierodas pie darba devēja vai atgriežas pie darba, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Ja laukstrādnieks, saņēmis rokas naudu no vairākiem darba devējiem, nolīgšot pēc līgumlapas uz nolīgto lauku darbu, kuŗu viņš apzināti nevar izpildīt nolīgta laikā, neizpilda laikā šo darbu, tad viņš sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi. Turpat, 376. p.
Sk. paskaidr. pie 373. p.

377. Kalps, apakšmeistars, amata māceklis vai laukstrādnieks, kas tīši izturējies rupji pret darba devēju vai viņa ģimenes locekli vai izrādījis atklātu, ar rupjību savienotu nepaklausību darba devējam vai personai, kuŗai uzticēta uzraudzība par darbu vai strādniekiem, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 377. p.

Sk. paskaidr. pie 373. p. Bez tam šis pants atbilst 1885. g. Sodu likumu 1374. pantam, kas zīmējas uz cunftu iekārtu, attiecībā uz kuŗu skat. paskaidr. pie 334. p.

377¹. Darba devējs vai viņa vietnieks, kas nav piesūtījis noteiktā laikā attiecīgai iestādei vai amatpersonai likumā vai saistošos noteikumos nosacītās ziņas par uzņēmumā izdarāmiem darbiem, par tajā nodarbināto personu skaitu, viņu peļņas lielumu un izmaksas laiku, par viņu pielaišanu darbā vai dienestā un par viņu atlaišanu, kā arī kas nav vedis vai nav iesniedzis attiecīgus dokumentus, rēķinus, grāmatas un sarakstus pārbaudīšanai, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1924. g. 2. okt. (156) II, 377¹. p.
Sk. motīvus zem 365. p.

377². Darba devējs vai viņa vietnieks, kas iesniedzis apzināti nepareizas ziņas par iepriekšējā (377¹.) pantā minētiem jautājumiem, sodāms: ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 377². p.

Sk. motīvus zem 365. p.

377³. Darba devējs vai viņa vietnieks, kuŗam pēc likuma vai saistošiem noteikumiem jāziņo attiecīgai iestādei vai amatpersonai par nelaiimes gadījumiem, kas nākuši priekšā ar uzņēmuma strādniekiem, uzņēmuma darbos vai sakarā ar tiem, bet kas šis ziņas nav iesniedzis, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 377³. p.
Sk. motīvus zem 365. p.

377⁴. Darba devējs vai viņa vietnieks, kas pārkāpis likuma vai saistošo noteikumu nosacījumus par darba laiku, svētdienas vai svētku atpūtu, vīrsstundu darbu vai par atvaļinājumu, sodāms:
ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Piezīme. Soda nauda par noziedzīgiem nodarījumiem, kas paredzēta 364.—366. un 377¹.—377⁴. pantā, ieskaitāma sevišķā Tautas labklājības ministrijas pārziņā stāvošā kapitālā naudas pabalstu izsniegšanai slimiem un sakropļotiem algotiem darbiniekiem. 1924. g. 2. okt. (156) II, 377⁴. p.

Sk. motivus zem 365. p.

Astoņpadsmitā nodaļa.

Būvdarbu izdarīšanas un satiksmes ceļu un satiksmes līdzekļu lietošanas noteikumu pārkāpšana.

378. Kas cēlis vai pārbūvējis ēku vai būvi bez pienācīgas atļaujas, kad tādu prasa likums, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 378. p.

379. Kas:

1) bez pienācīgas atļaujas cēlis baznīcu vai kristīgo lūgšanas namu vai ierīkojis tos bez atļaujas vainīgam piederošā ēkā vai viņa ieņemamās telpās;

2) cēlis nekristīgas ticības lūgšanas namu vai vispār ierīkojis telpas šās ticības vispārīga reliģiska kalpojuma noturēšanai, bez pienācīgas atļaujas vai tuvāk par noteikto vai atļauto atstatumu no kristīgo baznīcām vai citām būvēm,

sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 379. p.

Latvijā visas ticības bauda vienlīdzīgas tiesības.

379.—381. p. stāvēja sakarā ar pareizticīgās baznīcas valdošo stāvokli Krievijā un Latvijas apstākļiem jāatzīst par nepiemērojamiem.

380. Kas ierīkojis bez pienācīgas atļaujas vecticībnieku vai sektantu klosteri vai kādu citu šādas šķiras mitekli, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. 1906. g. 14. marta (27360) I, 380. p.

Sk. paskaidr. pie 379. p.

381. Bez pienācīgas atļaujas ierīkoto klosteri vai kādu citu šādas šķiras mitekli 379. vai 380. pantā paredzētos gadījumos var atstāt pēc pienācīgas atļaujas dabūšanas. Turpat, 381. p.

Sk. paskaidr. pie 379. p.

382. Kas, izdarot būvdarbus vai ierīkojot satiksmes ceļus vai satiksmes līdzekļus, nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma tehniskos vai citus kādus nosacījumus par būvēm vai satiksmes ceļu vai satiksmes līdzekļu ierīkošanu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par divām nedēļām, vai ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem.

Ja nav izpildīti personiskas drošības aizsardzības noteikumi, vainīgais sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Bet ja vainīgais ir tehniķis vai darba uzņēmējs, kas uzņēmies būvdarbus vairumā, tad viņš sodāms:

šā panta pirmā daļā norādītā gadījumā — ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem; šā panta otrā daļā norādītā gadījumā — ar arestu.

Bez tam tiesa var vainīgam tehniķim vai darbu uzņēmējam vairumā aizliegt izdarīt augšā minētos darbus uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem, bet atkārtojot tādu pārkāpumu — uz visiem laikiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 382. p.

383. Kas nav izpildījis likumā vai saistošā noteikumā norādīto pienākumu turēt akas kārtībā, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par desmit latiem. Turpat, 383. p.

384. Kas minerālūdeņu un dziedinošu minerāldubļu avotu apsardzības rajona robežās bez pienācīgas atļaujas vai bez iepriekšēja paziņojuma noteiktā laikā vietējai pienācīgai priekšniecībai izdarījis tādus darbus, kuŗu izpildīšanai vajadzīga norādītā atļauja vai paziņojums, vai atjaunojis tās pašas varas apturētos vai izdarījis viņas aizliegtos minētos darbus, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 384. p.

385. Kas ierīkojis cauruli netīrumu novadīšanai ūpē vai kanālī, kur tas aizliegts ar likumu vai ar saistošu noteikumu, vai arī šim nolūkam nenolemtā pilsētas caurulē, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par divi simti latiem. Turpat, 385. p.

386. Kas nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus:

- 1) par malkas un koku pludināšanu;
- 2) par tauvas joslu turēšanu kārtībā un to lietošanu;
- 3) par tiltu atvēršanu kuŗu caurbraukšanai un par ūdeņu nolaišanu, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem.

Ar to pašu sodu sodāms vainīgais, kuŗa rīcības dēļ apturēta kuŗniecība vai citādi kavēta kuŗu kustība. Turpat, 386. p.

Sal. noteikumu par ūdeņu lietošanu kuŗniecībai, laivniecībai, plostošanai un koku pludināšanai (Lik. kr. 1929. g. 75) VI nodal.

387. Kas nav izpildījis likuma vai saistošu noteikumu nosacījumus: par kuŗa vai lidmašīnas būvi, apgādāšanu ar piederumiem, uzturēšanu, kustību, piekŗaušanu un izkŗaušanu, par piestātņu vai aerodromu uzturēšanu vai lietošanu; par ostas krānu, noliktavu un citu ierīkojumu un ietaišu vai ierādīto ostas teritorijas laukumu lietošanu, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja ar minēto nosacījumu pārkāpšanu apdraudēta personiska drošība, tad vainīgais sodāms:

ar arestu. 1928. g. 1. nov. (215).

Sk. paskaidr. pie 386. p.

MOTĪVI. Pārgrozījums izdarīts saskaņā ar izdoto gaisa satiksmes likumu (Lik. kr. 1926. g. 76) un noteikumiem par tirdzniecības kuģu aplūkošanu (Lik. kr. 1928. g. 213).

388. Kas patvaļīgi grozījis kuģojamas upes virzienu vai apturējis viņas tecēšanu ar dambi vai pavājinājis šo tecēšanu, ierīkojot kanāli vai citādā kārtā, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 388. p.

389. Tvaikoņa vai jūras kuģa kapteinis, kas aizgājis no tvaikoņa vai jūras kuģa, neuzdodams vecākajam pēc sevis tā vadību, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 389. p.

390. Tvaikoņa vai jūras kuģa kapteinis, kas patvaļīgi atstājis pasažieri vai tvaikoņa vai jūras kuģa dienestpersonu ne tajā vietā, kur nolīgts sodāms:

ar arestu. Turpat, 390. p.

391. Locis vai cits kāds ostas vai piekrastes pavadonis, kas nav izpildījis kuģa pavadīšanas pienākumus, kā arī persona, kurai nav loča amat-tiesību un kuģa uzņēmusies šos pienākumus bez pienācīgas atļaujas vai bez redzamas vajadzības, sodāmi:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par divām nedēļām, vai ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem.

Ja aiz loča vai aiz loča pienākumus uzņēmušās personas vainas pavadāmais kuģis uzgājis sēklī vai uz akmeņa vai kuģu kustība apturēta, tad vainīgais sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 391. p.

392. Kas pretēji likuma aizliegumam sakūris uguni piekrastes bākas rajonā, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ja no tam cēlusies kuģa katastrofa, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 392. p.

393. Ja tvaikonis vai jūras kuģis nodarbināts ar jūras tēlegrafa kābeleļa likšanu vai izlabošanu, viņa kapteinis, kas nav izpildījis noteikumus par signāliem, kādi paredzēti kuģu sadursmju novēršanai, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 393. p.

394. Kas nav aizgādājis vai ir aizgādājis par vēlu kuģi vai zvejas tīklus vai rīkus vismaz vienas jūras jūdzes atstatumā no tāda kuģa, kurš nodarbināts ar tēlegrafa kābeleļa likšanu vai izlabošanu, neraugoties uz pēdējā izliktiem signāliem, vai uz ne mazāku atstatumu par vienu ceturtdaļ jūras jūdzi no

baka, kuŗš norāda kābeļa atrašanās vietu pa viņa likšanas vai izlabošanas darbu laiku, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem.

Bet ja vainīgais nav aizgādājis savu kuģi vai savus zvejas piederumus noteiktā atstatumā arī pēc tam, kad kābeļa likšanas vai izlabošanas rīkotājs to prasījis, tad viņš sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 394. p.

395. Kas izmetis balastu tam nolūkam noteiktā vietā, bet pārkāpdams likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Ja balasts izmests neatvēlētā vietā, kā: reidā, caurbraucē vai ostā, upē vai kanālī, tad vainīgais sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Bet ja tādas balasta izmešanas dēļ neatvēlētā vietā varējusi notikt kuģu vai laivu kustības apturēšana, vainīgais sodāms:

ar arestu. Turpat, 395. p.

396. Dzelzceļa vai pasta vai ūdensceļu satiksmes dienestā stāvoša persona, kā arī sabiedrisku braucamo līdzekļu pavadonis, kontrolieris vai konduktors, kas rupji izturējušies pret braucējiem, sodāmi:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par septiņām dienām, vai ar naudas sodu, ne augstāku par divdesmit pieciem latiem. Turpat, 396. p.

397. Kas nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus publikai uz dzelzceļiem, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. Turpat, 397. p.

Sal. arī dzelzceļu likuma (Lik. kr. 1927. g. 127) 148. p.

398. Kas:

1) neatļautā laikā braucis, gājis vai kautko vilcis pār dzelzceļu;

2) uz policijas vai dzelzceļa pārvaldes atgādinājumu nav iznīcinājis vai aizgādājis projām izdarītu dzelzceļa dambja aizkrāvumu vai vispār to, kas ierikots pārkāpjot likuma noteikumus par būvēm un darbiem dzelzceļa līnijas tuvumā, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 398. p.

399. Dzelzceļa dienestā stāvoša persona, kas nav izpildījusi likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par pasažieru vai krāvu pārvadāšanu un par policējisko dzelzceļu uzraudzību, sodāma:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 399. p.

400. Kas pieņēmis dzelzceļa ekspluatācijas vai tvaikoņa vai jūras kuģa kustības dienestā apzināti tādu personu, kuŗai nav uz to tiesības, vai uzdevis izpildīt tādas ekspluatācijas pienākumus apzināti šim darbam nespējīgai personai, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 400. p.

401. Kas:

1) nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par ielu, laukumu, bruģējumu, trotuāru, grāvju, vai šķērsgrāvju tiltu ierīkošanu pilsētās;

2) nav turējis kārtībā trotuārus, tiltiņus vai bruģējumus, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par divdesmit pieciem latiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 401. p.

402. Kas nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par ielu uzturēšanu vai apgaismošanu, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par divdesmi pieciem latiem.

Turpat, 402. p.

403. Kas nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par vispārējā lietošanā esošo zemes ceļu, to piederumu un ierīkojumu taisīšanu, uzturēšanu un lietošanu, ja par izdarīto tam nedraud bargāka atbildība, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1925. g. 15. okt. (172) I.

MOTĪVI. Satiksmes ministrija griežusi vērību uz to, ka publicētie noteikumi par automobiļu satiksmi neparedz sodus par šādas satiksmes drošības prasījumu neievērošanu un tāpēc lūdza izstrādāt attiecīgus likumnoteikumus. Sakarā ar sacīto Latvijas Sodu likumu izstrādāšanas komisija, piekritot tam, ka vajadzīgs stingri sodīt par nolaidību ceļu uzturēšanā un paškustīgu mašīnu vadīšanā, izstrādājusi Sodu lik. 403. p. jaunu redakciju un papildinājusi kodeksu ar jaunu 407¹. pantu.

Ar zemes ceļiem komisija domājusi šosejas, gruntsceļus un ceļus, kas klāti ar fašīnām vai citu kādu materiālu.

404. Kas pabraucis garām šoseju aizšķērsnēm vai citādā kārtā izvairījies no ceļu nodevas samaksas, neatkarīgi no noteiktās maksas samaksas, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par pienākošās vai no viņa nesaņemtās nodevas trīskārtīgu apmēru. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 404. p.

405. izmests, jo neattiecas uz Latviju.

406. Kas ierīkojis pastu neatļautai vēstuļu, naudas vai lietu pārsūtīšanai, apejot pasta resoru, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem. Turpat, 406. p.

Sal. likumā par pasta satiksmi (Lik. kr. 1930. g. 43) XII nodaļu: „Sodī par likuma pārkāpšanu“.

407. Kas kavējis braukšanu vai iešanu pa vispārējai lietošanai nodotiem satiksmes ceļiem, aizkraudams tos, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. Turpat, 407. p.

407¹. Kas nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par paškustīgas mašīnas vai velosipeda lietošanu, ja par izdarīto tam nedraud bargāka atbildība, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. 1925. g. 15. okt. (172) II.

Sk. motīvus zem 403. p.

Likuma par radiostaciju ierīkošanu un lietošanu (Lik. kr. 1923. g. 67 un 1928. g. 184) 9. pants skan šādi:

9. Šā likuma 2. panta nosacījumu un uz 3. un 8. panta pamata izdoto nosacījumu un noteikumu neizpildīšanas gadījumā satiksmes ministris var atņemt izdotās atļaujas un slēgt stacijas. Bez tam vainīgie sodāmi tiesas ceļā ar cietumu (Sodu likumu 20. pants) vai naudas sodu no simts līdz divi tūkstoši pieci simti latiem vai abiem sodiem kopā, pie kam tiesa var konfiscēt visus vainīgā rīcībā esošus radiostaciju rīkus un piederumus.

Gadījumā, ja sods draud tādai personai, kuŗa pieder pie kuŗa vai lidierīces komandas, tad šī persona izlaižama no Latvijas teritorijas vienīgi pret galvojuma naudu.

Deviņpadsmitā nodaļa.

Noziedzīgi nodarījumi pret ģimenes tiesībām.

408. Kas iestājies laulībā ar personu, kuŗa — vainīgam to zinot — uz šādu laulību piespiesta ar vardarbību pret personu vai draudot ar slepkavību, ļoti smagu vai smagu miesas bojājumu apdraudētam vai viņa ģimenes loceklim, ja šādi draudi apdraudētam varētu radīt bailes par viņu izpildīšanu, sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem, vai ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar to pašu sods sodāms, kas ar šajā pantā norādītiem līdzekļiem piespiedis iestāties laulībā abus laulībā stājušos vai vienu no tiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 408. p.

409. Kas iestājies laulībā ar personu, kuŗa — vainīgam to zinot — nav varējusi saprast sava izdarījuma raksturu un nozīmi vai vadīt savu rīcību aiz slimīga gara darbības traucējuma, vai nesamaņas stāvoklī būdama, vai aiz garīgas neattīstības, kas cēlusies no miesīga trūkuma vai slimības, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 409. p.

410. Kas iestājies laulībā, pievildams līgavaini vai līgavu, nepatiesi uzdodoties par viņu izredzēto personu, vai slēpjot apstākli, kuŗš padara laulību par spēkā neesošu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 410. p.

411. Kas iestājies laulībā apzināti tādā radniecības vai svainības pakāpē, kuŗā kopošanās pēc šiem Sodu likumiem atzīta par asinsgrēku, sodāms kā par asinsgrēku. Turpat, 411. p.

412. Kas iestājies laulībā, zinādams, ka pastāv agrākā laulība, ja tas nav speciāli atļauts likuma atzītos vainīgā ticības noteikumos, sodāms:

laulībā esošais — ar ieslodzījumu pārmācības namā;

laulībā neesošais — ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 412. p.

413. Kristīgas ticības garīdzniecības persona, kas atrodas garīdznieka amatā vai vecticībnieku vai sektantu draudzes priekšnieka vai vadītāja amatā, un kas apzināti piedalījusies 408.—412. pantā paredzēto laulību noslēgšanā, sodāma:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, vai ar ieslodzījumu cietumā.

Ar to pašu sodu sodāms: 1) nekristīgas ticības garīdznieks, kas apzināti piedalījies 408.—412. pantā paredzēto laulību noslēgšanā; 2) dienestpersona, kas ierakstījusi metrisko ierakstu, kurš apliecina apzināti pretlikumīgo laulību (408.—412. p.), un 3) liecinieks, kas devis galvojuma liecību apzināti par tādu laulību (408.—412. p.). 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 413. p.; 1906. g. 14. marta (27360) I.

Šā panta 2. daļas 3. punkts zaudējis spēku, jo uz laulības likuma 27. p. pamata liecinieki tagad nedod nekādu galvojuma liecību par laulības noslēgšanas likumību, bet tikai apliecina, ka laulība noslēgta [1921. g. 1. febr. (Lik. kr. 39)].

414. Laulības pilngadību sasniegušais, kas iestājies laulībā apzināti ar tādu personu, kuŗa nav sasniegusi laulības pilngadību, sodāms: ar arestu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 414. p.

415. Pastāvot ticības brīvībai, šis pants zaudējis spēku un tādēļ izmests.

416. Kas iestājies laulībā apzināti tādā radniecības vai svainības pakāpē, kuŗā laulība pēc likuma atzīstama par spēkā neesošu, ja vainīgais nav atbildīgs pēc 411. panta, sodāms: ar arestu. Turpat, 416. p.

417. Kas aizvedis neprecējušos, laulības pilngadību sasniegušu, bet par divdesmit vienu gadu jaunāku sievieti, lai iestātos ar to laulībā ar viņas piekrišanu, bet bez viņas vecāku piekrišanas, sodāms: ar arestu. Turpat, 417. p.

418. Laulībā esoša persona, kas pārkāpusi laulību, kā arī tas, kas apzināti stājies laulības pārkāpšanas sakaros ar laulībā esošu personu, sodāmi: ar arestu. Turpat, 418. p.

419. Kas:

1) atteicies apgādāt un dot uzturu savai mātei, likumīgam tēvam vai bērnam, vai ārīlaulības bērnam, kuŗam uzturs izsniedzams uz civiltiesas sprieduma pamata, zinādams, ka viņiem tas nepieciešami vajadzīgs, ja vainīgam priekš tam ir bijuši pietiekoši līdzekļi (a);

2) stūrīgalvīgi nav paklausījis vecāku varai vai rupji izturējies pret māti vai likumīgo tēvu;

3) iestājies laulībā pretēji mātes vai likumīga tēva ciešam aizliegumam, ja vainīgais nav sasniedzis divdesmit viena gada vecumu,

sodāms:

ar arestu (b).

(a) 1928. g. 14. dec. (229). — (b) 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 419. p.

MOTĪVI. Pārgrozījums izstrādāts Tieslietu ministrijā, izpildot Ministru kabineta 1928. g. 5. jūnija uzdevumu. Pārgrozījuma nolūks — attiecināt sodu uz visām personām, kuŗas neizpilda civillikumos viņām uzlikto pienākumu apgādāt savus piederīgos.

420. Tēvs vai māte, aizbildnis, aizgādnis vai nepilngadīgā uzraudzītājs, kas:

1) cietsirdīgi apgājies ar septiņpadsmit gadu vecumu nerasniegušu, ja vainīgā nodarījums nepastāv ļoti smagā vai smagā miesas bojājumā;

2) laidis septiņpadsmit gadu vecumu nerasniegušu ubagot vai nodarboties ar citu kādu netikumīgu darbu vai nodevis viņu citam šādā nolūkā;

3) nelietīgi izlietojot vecāku vai aizbildņa varu, piespiedis septiņpadsmit gadu vecumu nesasniegušo iestāties laulībā, ja laulība notikusi, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Bez tam tiesa var atņemt vainīgam varu par nepilngadīgiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 420. p.

421. Tēvs vai māte, aizbildnis, aizgādnis vai nepilngadīgā uzraudzītājs, kas nodevis fabrikā, kalnrūpniecībā vai amatniecības iestādē mazgadīgo, kuŗš nav sasniedzis priekš tam noteikto vecumu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 421. p.

422. Aizbildnis vai aizgādnis, kas, izlietodams nelietīgi savu varu, piespiedis divdesmit viena gada vecumu nesasniegušo iestāties ar viņu laulībā, ja laulība notikusi, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem. Turpat, 422. p.

423. Kam pienākas turēt atbildīgā uzraudzībā mazgadīgo vai citu kādu viņam noteiktā kārtībā nodotu personu un kas atstājis tādu personu bez pienācīgas uzraudzības, ja tamdēļ uzraugāmais izdarījis smagu noziegumu vai noziegumu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 423. p.

424. Kam pēc likuma pienākas paziņot par dzimšanu vai miršanu metrisko grāmatu vešanai vai dzimšanas un nāves gadījumu ierakstīšanai pilnvarotai personai un kas nav šo pienākumu izpildījis, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. Turpat, 424. p.

Par civiltāvokļa aktu reģistrācijas likuma (Lik. kr. 1921. g. 47 un 1929. g. 215) un tam pielikto noteikumu neievērošanu vainīgais attiecīgos gadījumos atbild uz Sodū likumu 138¹., 424., 425. un 426. p. pamata (sk. Lik. kr. 1929. g. 215, I).

425. Citticīgo kristīgas ticības garīdzniecības persona, kas atrodas garīdznieka amatā vai vecticībnieku vai sektantu draudzes priekšnieka vai vadītāja amatā, vai nekristīgas ticības garīdznieks, vai dienestpersona, kam pienākas vest metriskās grāmatas vai dzimšanas, nāves vai laulību sarakstus un kas nav ierakstījuši tajos ziņas, kuŗas nosaka šo notikumu civilsekas, sodāmi:

ar ieslodzījumu cietumā.

Bez tam tiesa var atcelt vainīgo garīdznieku no baznīcas amata uz laiku no sešiem mēnešiem līdz trim gadiem. 1906. g. 14. marta (27360) I, 425. p.

Sk. paskaidr. pie 424. p.

426. Citticīgo kristīgas vai nekristīgas ticības garīdzniecības persona, kas atrodas garīdznieka amatā vai vecticībnieku vai sektantu draudzes priekšnieka vai vadītāja amatā, vai nekristīgas ticības garīdznieks, vai dienestpersona, kam pienākas vest metriskās grāmatas vai dzimšanas, nāves vai laulību sarakstus un kas:

1) aiz paviršības nav ierakstījuši tādās grāmatās vai sarakstos pienācīgās ziņas;

2) aiz pavisības ierakstījuši tādās grāmatās vai sarakstos nepareizas ziņas;

3) nav izpildījuši likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par tādu grāmatu vai sarakstu vešanas vai glabāšanas kārtību, kā arī nav laikā tos iesnieguši attiecīgām iestādēm,

sodāmi:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. 1906. g. 14. marta (27360) I, 426. p.

Sk. paskaidr. pie 424. p.

Divdesmitā nodaļa.

Naudas, vērtspapīru un zīmju pakaļtaisīšana.

427. Kas taisījis pakaļ:

1) Latvijas naudu, kaut arī no tai noteiktās proves metala, vai valsts kreditzīmi;

2) Latvijas valsts procentpapīru, tā kuponu vai talonu, valsts kredītiestādes zīmi, vai citu kādu valsts vērtspapīru,

sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par divpadsmit gadiem.

Ja Latvijas naudas, zīmes, papīra, kupona vai talona pakaļtaisīšana izdarīta tādā kārtā, ka nav jābaidās par pakaļtaisījuma ievērojamu pavairošanu, tad vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem, vai ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja ir taisīta pakaļ ārzemes nauda, vai kreditzīme, vai valsts procentpapīrs, vai tā kupons vai talons, vai valsts kredītiestādes zīme, vai cits kāds valsts vērtspapīrs, tad vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par desmit gadiem.

Bet ja:

1) ārzemes naudas, zīmes, papīra, kupona vai talona pakaļtaisīšana izdarīta tādā kārtā, ka nav jābaidās par pakaļtaisījuma ievērojamu pavairošanu;

2) taisīta pakaļ ārzemes nepilnvērtīga nauda (billons),

vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 427. p.

428. Kas taisījis pakaļ Latvijas vai ārzemes sabiedrisku vai privātu kredītiestāžu zīmi vai tādu biedrību vai sabiedrību akciju vai obligāciju, kuŗas noteiktā kārtībā pilnvarotas izlaist zīmes, akcijas vai obligācijas vai citus kādus apgrozībai atļautus procent- vai vērtspapīrus, vai to kuponus vai talonus, sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Ja pakaļtaisījums izdarīts tādā kārtā, ka nav jābaidās par pakaļtaisījuma ievērojamu pavairošanu, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 428. p.

429. Kas pārtaisījis 427. un 428. pantā minēto naudu, zīmi, papīru, kuponu vai talonu, piedodot tiem augstāku vērtību, vai izdzēsis no tādas zīmes, papīra, kupona vai talona samaksas vai citu kādu dzēsuma apzīmējumu, sodāms kā par viņu pakaļtaisīšanu. Turpat, 429. p.

430. Kas izlaidis apgrozībā, vai uzrādījis samaksai, vai devis tālāk, vai pieņēmis, glabājis, pārvedis vai ielaidis no ārzemēm tādas apgrozībā izlaišanas vai uzrādīšanas nolūkā apzināti pakaļtaisītu vai pārtaisītu 427. vai 428. pantā minētu naudu, zīmi, papīru, kuponu vai talonu, sodāms kā par pakaļtaisīšanu.

Ja tas, kas devis tālāk apzināti pakaļtaisītu vai pārtaisītu naudu, zīmi, papīru, kuponu vai talonu, saņēmis tos par īstiem vai no personas, kuŗa saņēmusi tos par īstiem, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 430. p.

431. Kas:

1) sagatavojies taisīt pakaļ 427. vai 428. pantā minēto naudu, zīmes, papīrus, kuponus vai talonus;

2) piedalījies savienībā, kuŗa sastādījusies, lai taisītu pakaļ, pārtaisītu vai dotu tālāk pakaļtaisīto vai pārtaisīto 427. vai 428. pantā minēto naudu, zīmes, papīrus, kuponus vai talonus,

sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem.

Turpat, 431. p.

432. Kas pārgrozījis provi vai svaru Latvijas vai ārzemes naudai, noņemdams daļu no tās, ar nolūku, izdodot tādu naudu par pilnsvarīgu, piesavināties noņentās metala daļas, ja šī izdošana notikusi vai vainīgais piekopies šādus darbus kā amatu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar to pašu sodu sodāms vainīgais par metala uzpirkšanu, kuŗš apzināti iegūts šajā pantā norādītā kārtā. Turpat, 432. p.

433. Kas:

1) noņēmis no valsts iestāžu vai amatpersonu lietās esošiem papīriem, aktiem vai dokumentiem zīmogmarkas, ar kuŗām nomaksāta zīmognodeva par minētiem papīriem, aktiem vai dokumentiem;

2) izkodinājis vai iznīcinājis uz tādām zīmogmarkām dzēsuma zīmes;

3) izkodinājis vai iznīcinājis tekstu, uzrakstītu uz zīmogpapīra, kuŗš izņemts no valsts iestāžu vai amatpersonu lietām,

ja šie nodarījumi izdarīti ar nolūku dot tālāk tādas zīmogmarkas vai zīmogpapīrus par īstiem vai izlaist tos apgrozībā, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ja šā panta pirmā daļā paredzētie noziedzīgie nodarījumi izdarīti amata veidā, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 433. p.

434. Kas taisījis pakaļ vai pārtaisījis, piedodot augstāku vērtību, Latvijas vai ārzemes zīmogpapīru, marku, bandroli vai citu kādu vērtszīmi, kuŗa domāta apliecinājumam par valsts vai sabiedrisku nodokļu vai nodevu samaksu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms.

Ar to pašu sodu sodāms, kas lietojis apzināti pakaļtaisītu vai pārtaisītu vērtszīmi par istu vai devis to tālāk.

Bet ja vainīgais nodarbojies ar pakaļtaisīšanu, pārtaisīšanu vai pakaļtaisītu vai pārtaisītu vērtszīmju tālākdošanu amata veidā, viņš sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.
1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 434. p.

435. Kas lietojis par īstiem vai devis tālāk par lietošanā nebijušiem zīmogpapīru, marku, bandroli vai citu kādu vērtszīmi, kuŗi nolēmti apliecinājumam par valsts vai sabiedriska nodokļa vai nodevas samaksu un uz kuŗiem apzināti iznīcinātas to dzēsuma atzīmes, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ar to pašu sodu sodāms, kas iznīcinājis dzēsuma atzīmi uz lietošanā bijuša zīmogpapīra, markas, bandroles vai citas tādas vērtszīmes, ar nolūku dot tos tālāk par īstiem vai laist tos apgrozībā, ja vainīgais nodarbojies ar tālākdošanu vai apgrozībā laišanu amata veidā. Turpat, 435. p.

436. Naudas, zīmju, papīru, kuponu, talonu vai vērtszīmju pakaļtaisīšanai vai pārtaisīšanai lietotie rīki un materiāli, kā arī pakaļtaisītā vai pārtaisītā nauda un tādas pašas zīmes, papīri, kuponi, taloni vai vērtszīmes atņemami.

Vainīgam, kas taisījis pakaļ, pārtaisījis vai devis tālāk pakaļtaisītus vai pārtaisītus 427. panta pirmā vai otrā daļā minētos naudu, zīmes, papīrus, kuponus vai talonus, bez norādītā soda, uzliekams vēl naudas sods apgrozībā izlaisto naudas, zīmju, papīru, kuponu vai talonu nominālvērtības apmērā. Turpat, 436. p.

Divdesmit pirmā nodaļa.

Dokumentu viltošana.

437. izmests, jo neattiecas uz Latviju.

438. Kas bojājis, slēpis, paņēmis sava valdīšanā, taisījis pakaļ vai pārtaisījis citas personas civilstāvokļa pierādījumu, ar nolūku slēpt vai pārgrozīt viņas stāvokli, vai apzināti nodomātu šim nolūkam, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.
Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 438. p.

439. Kas lietojis apzināti pašam nepiederīgu stāvokļa aktu, lai piesavinātos svešu civilstāvokli, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 439. p.

440. Kas taisījis pakaļ vai pārtaisījis dokumentu, kuŗš var noderēt par tiesības vai pienākuma nodibināšanas, pārgrozišanas vai izbeigšanas apliecinājumu, ar nolūku lietot par istu, vai apzināti nodomātu šim nolūkam, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 440. p.

441. Kas taisījis pakaļ vai pārtaisījis dokumentu, kuŗu izdod valsts vai sabiedriska iestāde vai dienestpersona un kuŗš apliecina viņu rīcību, lēmumu vai rīkojumu, ar nolūku lietot par istu, vai apzināti nodomātu šim nolūkam, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā vai cietumā. Turpat, 441. p.

442. Kas taisijis pakaļ vai pārtaisijis uzturēšanās zīmi vai izbraukuma vai atvaļinājuma atļauju, ar nolūku lietot par īstu, vai apzināti nodomātu šim nolūkam, ja dokuments lietots par īstu vai dots tālāk, sodāms: ar ieslodzījumu cietumā.

Ja:

1) pārtaisījums attiecas tikai uz šajos dokumentos norādīto uzturēšanās laiku vai vietu;

2) tāds dokuments nav lietots par īstu un nav dots tālāk, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Bet ja vainīgais nodarbojies ar šajā pantā paredzēto dokumentu pakaļtaisīšanu vai pārtaisīšanu amata veidā, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 442. p.

443. Kas taisijis pakaļ vai pārtaisijis, ar nolūku lietot par īstiem vai apzināti nodomātus šim nolūkam:

1) apliecību par veselības stāvokli, uzvešanos vai mazzturību;

2) apliecību nodokļa vai nodevas samaksas atvieglojuma dabūšanai vai atsvabināšanai no šās samaksas, vai valsts vai sabiedriskā pabalsta dabūšanai;

3) priekšmetu, kuŗš var noderēt par tiesības vai pienākuma nodibināšanas, pārgrozišanas vai izbeigšanas apliecinājumu;

4) likumā vai saistošā noteikumā paredzētu skārdiņu, žetonu vai citu kādu apliecinājuma zīmi par nodokļa vai nodevas samaksu, par tādas darbības izpildīšanu, kuŗa jāizdara, lai dabūtu attiecīgas varas atļauju, vai par šādas atļaujas dabūšanu;

5) līgumlapu vai grāmatiņu par darba līgumu;

6) dokumentu, kuŗš noder rakstu ienākšanas vai gaitas vai darbvedības formu un kārtības ievērošanas uzziņai vai apliecinājumam;

7) apliecību, zīmi vai nozīmi par tiesību medīt, zvejot vai nodarboties ar citu līdzīgu ķeršanu, lasīt sēnes vai citādi lietot mantu;

8) apliecību, zīmi vai nozīmi par tiesību braukt pa dzelzceļiem vai citiem satiksmes ceļiem vai tiesību ieiet izrādēs vai telpās, kuŗās atļauts ieiet ar sevišķām pierādījuma aplieciņām, zīmēm vai nozīmēm;

9) valdības atļautas loterijas biļeti,

ja tāds dokuments lietots par īstu vai dots tālāk, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Ja:

1) ar tādu dokumentu apliecinātais apstāklis ir patiess;

2) tāds dokuments nav lietots par īstu un nav dots tālāk, tad vainīgais sodāms:

ar arestu.

Bet ja vainīgais nodarbojies ar šajā pantā paredzēto dokumentu pakaļtaisīšanu vai pārtaisīšanu amata veidā, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 443. p.

444. Ārsts, kas neatrodas valsts vai sabiedriskā dienestā un ir izdevis apzināti nepatiesu apliecību par veselības stāvokli, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Turpat, 444. p.

444¹. Kas valsts iestādei, pašvaldības organam vai notāram devis apzināti nepatiesas ziņas par apstākli ar tiesisku nozīmi, kuram par pierādījumu noder šīs ziņas, ja šāda rīcība nav padota sevišķai likumos norādītai atbildībai, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem (a).

Plūdu, ugunsgrēka un citos līdzīgos nelaimes gadījumos vainīgais par šādu nodarījumu sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par vienu gadu (b).

(a) 1925. g. 16. apr. (73) 11. — (b) 1928. g. 28. jun. (161).

MOTĪVI. Karā, bēgļu gaitās un pēc tam sekojošā revolūcijas laikā lielākā daļa Latvijas arhīvu, kā arī valsts un pašvaldības iestāžu grāmatas iznīcinātas un aizvestas. Dzīves nepieciešamība spieda pieļaut dažu apstākļu restaurēšanu uz liecinieku izsacījumu pamata. Ar liecinieku izsacījumiem tagad pierāda pavalstniecību, piederību, izglītības cenzu, vecumu, mantas stāvokli un dažādas mantiskās tiesības. Bet ja valsts uziešņir liecinieku izsacījumiem tik lielu ticamību, tad jāgādā arī par to, lai pilsoņi šo valsts uzticību neizlieto jaunprātīgi savtīgos nolūkos.

Lai aizpildītu pastāvošo robu Sodu likumos, izdots 444¹. p., kas apkaŗo jebkuŗu nepatiesu liecinieka izsacījumu valsts vai pašvaldības iestādē vai pie notāra par kādu apstākli — ģimenes stāvokli, vecumu, pavalstniecību, piederību, dzīves vietu, pierakstiŗanās vietu, izglītību, mantas un dienesta stāvokli, ar vārdu sakot, jebkuŗu tiesisku stāvokli tiklab attiecībā uz sevi personīgi, kā arī uz kādu citu personu.

Sastādot Sodu lik. 444¹. p., ņemti vēŗ Vācijas krim. kod. noteikumi par „eidesstattliche Versicherung“ un „Reversal“u“ par attiecīgu parakstu un brīdinājumu ar zvērestu, kuram kā sekas — ja nāŗ gaismā dotā paraksta nepatiesība — vainīgā atbildība par akta viltojumu. Tāpat arī komisija ņēmusi vēŗ Norveģijas sodu likumus, kuŗi uzlieŗ sodus par valsts iestādei vai pašvaldības organam apzināti nepareizu ziņu doŗanu par apstākļiem, kuŗiem par pierādījumu jānoder šim ziņojumam u. t. t. (zu deren Beweis die zu Erklärung bestimmt ist).

Šā 444¹. panta piemēŗoŗanai vajadzīgs, lai apstākļim būtu tiesiska nozīme un lai paziņojums noderētu par šā apstākļa pierādījumu. —

Tā kā 444¹. pantā paredzētais trīs mēneŗu cietuma sods svarīgākiem, kā plūdu, ugunsgrēka un taml. dabas katastrofu gadījumiem atzīts par nepietiekoŗu, tad šis pants ar 1928. g. 28. jūnija noteikumiem papildināts ar otro daļu, kuŗā paredzēts cietuma sods līdz vienam gadam.

445. Kas:

1) attiecīgai varai apzināti nepatiesi apliecinājis apstākli, kuŗŗ jāieŗved personiskā stāvokļa aktā, vai zemes grāmatu vai notāriālā kārtībā sastādītā vai apliecinātā aktā, vai hipotēku vai zemes grāmatā, ja uz šā apliecinājuma pamata tāds akts sastādīts vai apliecināts vai ieraksts ievests grāmatā;

2) līdzparakstījis kā liecinieks dokumentu, kuŗam pēc likuma vajadzīgs tāds līdzparaksts, ja šajā dokumentā vai līdzparakstā apzināti nepatiesi izteikti ar līdzparakstu apliecinātie apstākļi;

3) likumā noteiktās tirdzniecības grāmatās vai no tām izrakstītos tirdzniecības rēķinos apzināti nepatiesi izteicis ar šīm grāmatām apliecināmo apstākli, ja šīs grāmatas vai rēķini uzrādīti attiecīgai iestādei, lai apliecinātu tādu apstākli,

sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 445. p.

446. izmests, jo neattiecas uz Latviju.

447. izmests, jo neattiecas uz Latviju.

448. Kas lietojis par īstu apzināti pakaļtaisītu vai pārtaisītu dokumentu vai dokumentu, kuŗā atrodas nepatīess apliecinājums, vai devis tālāŗ tādu dokumentu, ja par šo nodarījumu nav noteikta seviŗķa atbildība, sodāms kā par tāda dokumenta pakaļtaisīšanu, pārtaisīšanu vai sastādīšanu.

Turpat, 448. p.

449. Kas taisījis pakaļ lielo valsts zīmogu, ar nolūku lietot par istu vai apzināti nodomātu šim nolūkam sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Ar to pašu sodu sodāms, kas jebkādā nolūkā lietojis lielo valsts zīmogu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 449. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

450. Kas taisījis pakaļ zīmogu vai citu kādu rīku apzīmogošanai vai citas apliecinājuma zīmes uzlikšanai valsts vai sabiedriskas iestādes vai dienestpersonas vārdā, ar nolūku lietot par istu vai apzināti nodomātu šim nolūkam, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. 1903. g. 23. marta (22704) Sodu lik. 450. p.

451. Kas taisījis pakaļ cita ģerboņa vai vārda zīmogu vai citu kādu rīku zīmoga atvietotājas zīmes uzlikšanai, ja šis pakaļtaisījums izdarīts ar nolūku lietot zīmogu vai rīku par istu vai apzināti nodomāts šim nolūkam un kaitēšanai privātas personas vai iestādes mantas interesēm, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem.

Turpat, 451. p.

452. Kas lietojis apliecinājuma zīmes uzlikšanai:

1) apzināti pakaļtaisītu zīmogu vai citu kādu rīku apzīmogošanai vai citas apliecinājuma zīmes uzlikšanai valsts vai sabiedriskas iestādes vai dienestpersonas vārdā;

2) apzināti pakaļtaisītu cita ģerboņa vai vārda zīmogu vai citu kādu rīku zīmoga atvietotājas zīmes uzlikšanai;

3) istu zīmogu vai citu kādu rīku, kas minēti šā panta 1. un 2. punktā, apzināti bez piešķirtas tiesības uz to vai pret tās personas gribu, kuŗas vārdā apliecinājuma zīmi uzliek,

sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja tādi zīmogi vai rīki lietoti dokumenta apliecināšanai, tad vainīgais sodāms kā par dokumenta pakaļtaisīšanu. Turpat, 452. p.

Piezīme (pēc 1912. g. Turp.). 450.—452. pants piemērojami arī noziedzīgiem nodarījumiem, kas paredzēti noteikumos par sodiem kontribandas lietās (Muitas nolik., 1910. g. izd., 1045. un turpm. p.), un pārkāpumiem, kuŗi norādīti Muitas nolikuma (1910. g. izd.) 1011¹. un 1038. pantā. 1906. g. 27. marta (27616) I, XII.

Divdesmit otrā nodaļa.

Nonāvēšana.

453. Kas izdarījis slepkavību, sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne mazāku par astoņiem gadiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 453. p.

454. Kas nogalinājis māti vai likumīgu tēvu, sodāms:

ar mūža spaidu darbiem. Turpat, 454. p.

455. Kas nogalinājis:

1) radnieku augšupējā vai lejupējā līnijā, vīru vai sievu, brāli vai māsu;
 2) kristīgas ticības garīdzniecības personu, kas atrodas garīdznieka amatā vai vec ticībnieku vai sektantu draudzes priekšnieka vai vadītāja amatā, kad viņa izpilda dievkalpojumu vai svētdarbību;

3) amatpersonu, kad tā izpilda dienesta pienākumus, vai sakarā ar šo pienākumu izpildīšanu;

4) kuŗa apsardzes sargu;

5) priekšnieku vai kungu, vai kunga ģimenes locekli, ar kuŗu viņš kopā dzīvo, vai saimnieku, pie kuŗa vainīgais kalpo, vai meistarū, pie kuŗa viņš atrodas darbā vai mācībā, vai arī personu, kuŗai slepkavam jāpateicas par savu audzināšanu un uzturēšanu;

6) bandā;

7) piecu gadu laikā pēc soda izciešanas par 453.—456. pantā paredzētu slepkavību;

8) daudzu personu dzīvībai bīstamā kārtā;

9) sevišķi mocošā kārtā priekš noslepkavotā;

10) nozāļojot;

11) no paslēptuves;

12) mantkārigā nolūkā;

13) ar nolūku atvieglināt cita smaga nozieguma izdarīšanu,

sodāms:

ar mūŗa spaidu darbiem vai spaidu darbiem uz laiku, ne mazāku par desmit gadiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 455. p.; 1906. g. 14. marta (27360) t.

5. punktā ar vārdu „kungs“ jāsaprot persona, ar kuŗu vainīgais atradies personiska darba līguma attiecībās.

456. Kas nogalinājis ārzemes valsts galvu, sodāms:

ar mūŗa spaidu darbiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 456. p.

457. Kas sagatavojies uz 453.—456. pantā paredzētu slepkavību vai piedalījies savienībā, kuŗa sastādījusies slepkavības izdarīšanai, sodāms: ar ieslodzījumu cietumā.

Ja slepkavības izdarīšanai sagatavota spridzināmā viela vai spridzeklis, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem. Turpat, 457. p.

458. Kas izdarījis slepkavību, kuŗa nodomāta un izpildīta zem stipra dvēseles uzbudinājuma iespaīda, sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Ja tādu dvēseles stāvokli radījusi pretlikumīga vardarbība pret personu vai smags aizskārums no cietušā puses, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā vai ar ieslodzījumu cietoksnī.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 458. p.

459. Kas izdarījis slepkavību, pārkāpdams nepieciešamās aizstāvēšanās robeŗas, ja šī slepkavība nav notikusi aizsardzībai pret dzīvības apdraudējumu vai pret izvarošanu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par vienu gadu, vai ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 459. p.

460. Kas izdarījis slepkavību uz nogalinātā ciešu lūgumu vai aiz līdzcietības pret viņu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 460. p.

461. Māte, kas nogalinājusi savu ārpus laulības piedzīvoto bērnu, viņam piedzimstot, sodāma:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 461. p.

462. Kas piegādājis līdzekli pašnāvībai, ja tamdēļ pašnāvība notikusi, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, vai ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Turpat, 462. p.

463. Kas pierunājis uz pašnāvību personu, kuŗa nav sasniegusi divdesmit viena gada vecumu, vai personu, kuŗa apzināti nav spējīga saprast sava izdarījuma raksturu un nozīmi vai vadīt savu rīcību, vai piepalīdzējis tādām personām pašnāvībā ar padomu vai norādījumu vai piegādādam līdzekli vai novērsdam šķērslī, ja tamdēļ pašnāvība vai tās mēģinājums notikuši, sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Turpat, 463. p.

464. Kas aiz neuzmanības sagādājis nāvi, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja nāves sagādājums bijis sekas no tam, ka vainīgais nav ievērojis attiecīgai darbībai izdotus likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus personiskās drošības aizsardzībai, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, vai ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Bez tam tiesa var aizliegt vainīgam to darbības nozari, kuŗu piekopjot viņš sagādājis nāvi, uz laiku no sešiem mēnešiem līdz trim gadiem un spriedumu izsludināt. Turpat, 464. p.

465. Māte, kas nomirdinājusi savu augli, sodāma:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Turpat, 465. p.

466. Kas nomirdinājis grūtnieces augli, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja nomirdināšanu izdarījis ārsts vai vecmāte, tad tiesa var aizliegt vainīgam praktizēt uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem un spriedumu izsludināt.

Ja auglis nomirdināts bez pašas grūtnieces piekrišanas, tad vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Turpat, 466. p.

Divdesmit trešā nodaļa.

Miesas bojājums un vardarbība pret personu.

467. Kas nodarījis dzīvībai bīstamu veselības satricinājumu; gara slimību; redzes, dzirdes, valodas, rokas, kājas vai pēcnācēju radīšanas spējas zaudējumu; neizdzēšamu ģimja izkēmojumu — par šādu ļoti smagu miesas bojājumu sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Ja tāda miesas bojājuma sekas bijušas nāve, tad vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par desmit gadiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 467. p.

468. Kas nodarījis veselības satricinājumu, kuŗš gan nav bīstams dzīvībai, bet ir pastāvīgs, vai kaut arī pārejošs, bet ir traucējis miesas orgāna darbību, par šādu smagu miesas bojājumu sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja šāda nodarījuma sekas bijušas ļoti smags miesas bojājums vai nāve, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 468. p.

469. Kas nodarījis citu kādu, 467. un 468. pantā neminētu veselības satricinājumu, par šādu vieglu miesas bojājumu sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja šāda nodarījuma sekas bijušas ļoti smags miesas bojājums vai nāve vai ja tāds nodarīts grūtniecei, vainīgam to zinot, un no tam viņai cēlušās radības priekšlaikā un augļa nāve, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 469. p.

470. Kas nodarījis miesas bojājumu, kuŗš nodomāts un izdarīts zem stipra dvēseles uzbudinājuma iespaīda, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā, ja bojājums ļoti smags;

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, ja bojājums smags;

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem, ja bojājums viegls.

Ja tādu dvēseles stāvokli radījusi pretlikumīga vardarbība pret personu vai smags aizskārums no cietušā puses, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem,

vai ar ieslodzījumu cietoksni uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, ja bojājums ļoti smags;

ar ieslodzījumu cietoksni uz laiku, ne ilgāku par vienu gadu, vai

ar ieslodzījumu cietumā, ja bojājums smags;

ar arestu, ja bojājums viegls.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 470. p.

471. Kas nodarījis miesas bojājumu:

1) mātei, likumīgam tēvam vai citam radniekam augšupēja līnijā;

2) kristīgas ticības garīdzniecības personai, kas atrodas garīdznieka amatā vai vecticībnieku vai sektantu draudzes priekšnieka vai vadītāja amatā, kad viņa izpilda dievkalpojumu vai svētdarbību;

3) amatpersonai, kad tā izpilda dienesta pienākumus vai sakarā ar šo pienākumu izpildīšanu;

4) kara apsardzes sargam;

5) sevišķi mocošā kārtā priekš cietušā,
sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par desmit gadiem, ja bojājums ļoti smags;

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem, ja bojājums smags;

ar ieslodzījumu pārmācības namā, ja bojājums viegls.

Ja tāds miesas bojājums nodomāts un izpildīts zem stipra dvēseles uzbudinājuma iespaيدا, tad vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem, vai ar ieslodzījumu pārmācības namā, ja bojājums ļoti smags;

ar ieslodzījumu pārmācības namā, ja bojājums smags;

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, ja bojājums viegls.

Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 471. p.; 1906. gada 14. marta (27360) I.

472. Kas nodarījis miesas bojājumu ārzemes valsts galvai, sodāms uz 471. pantā norādītiem pamatiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 472. p.

473. Kas tīši nodarījis ļoti smagu vai smagu miesas bojājumu, pārkāpdams nepieciešamās aizstāvēšanās robežas, ja šis bojājums nav nodarīts aizsardzībai pret dzīvības apdraudējumu vai pret izvarošanu, sodāms: ar arestu. Turpat, 473. p.

474. Kas aiz neuzmanības nodarījis miesas bojājumu, sodāms:

ar arestu, ja bojājums ļoti smags vai smags;

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu nedēļu, vai ar naudas sodu, ne augstāku par divdesmit pieciem latiem, ja bojājums viegls.

Ja tāds bojājums bijis sekas no tam, ka vainīgais nav ievērojis attiecīgai darbībai izdotus likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus personiskās drošības aizsardzībai, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem, ja bojājums ļoti smags vai smags;

ar arestu, ja bojājums viegls.

Bez tam tiesa var aizliegt vainīgam to darbības nozari, kuŗu piekopjot viņš nodarījis miesas bojājumu, uz laiku no sešiem mēnešiem līdz diviem gadiem un spriedumu izsludināt. Turpat, 474. p.

475. Kas tīši sitis vai nodarījis citu kādu varas darbu, kuŗš aizskar miesas neaizsakarāmību, par šo vardarbību pret personu sodāms: ar arestu. Turpat, 475. p.

476. Kas izdarījis 475. pantā paredzētu vardarbību pret 471. vai 472. pantā minētu personu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ja tāda vardarbība pret personu nodomāta un izpildīta zem stipra dvēseles uzbudinājuma iespaيدا, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 476. p.

477. Kas nodarījis 475. pantā paredzētu vardarbību pret personu, var tikt atsvabināts no soda:

1) ja uz vardarbību pret personu pavedinājusi līdzīga vai smagāka vardarbība pret personu vai līdzīgs vai smagāks aizskārums no cietušā puses;

2) ja cietušais atreibies viņam ar līdzīgu vai smagāku vardarbību pret personu, vai ar līdzīgu vai smagāku aizskārumu.

Šie noteikumi nav piemērojami, ja vardarbība pret personu izdarīta attiecībā uz policijas vai citu kādu sargu vai kalpotāju, kad tas izpilda savus dienesta pienākumus vai sakarā ar šo pienākumu izpildīšanu, vai arī attiecībā uz garīdznieku. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 477. p.

478. Kas izdarījis 475. pantā paredzētu vardarbību pret personu attiecībā uz ārvalsts vēstnieku, sūtni vai pilnvaroto, sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, vai ar ieslodzījumu cietumā.

Ar to pašu sodu sodāms, kas izdarījis šā panta pirmā daļā norādīto vardarbību pret personu attiecībā pret citu kādu diplomātisko aģentu, ja tāda vardarbība izdarīta ar nolūku izrādīt necienību viņa valdībai.

Turpat, 478. p.

1917. g. 5. aug. (Lik. kr. 1133) Krievijas pagaidu valdība nolēma:

Kas aizskāris draudzīgu valsti, tās augstāko galvu, tās valdību, vēstnieku, sūtni vai citu kādu diplomātisko aģentu ar darbiem, vārdiem vai izplatītos vai atklāti izstādītos iespieduma darbos, rakstā vai notēlojumā, sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, vai ar ieslodzījumu cietumā.

Ja šis noziegums izdarīts kara laikā, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā vai ar ieslodzījumu cietoksnī.

479. Tvaikoņa vai jūras kuģa dienestpersona vai viņu pasažieris, kas nodarījuši vieglu miesas bojājumu tvaikoņa vai jūras kuģa kapteinim, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem.

Ja tāda dienestpersona vai pasažieris izdarījuši 475. pantā paredzētu vardarbību pret personu, tad viņi sodāmi:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Ja šā panta pirmā vai otrā daļā norādītais noziedzīgais nodarījums nodomāts un izpildīts zem stipra dveseles uzbudinājuma iespaida, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ar tiem pašiem sodiem un uz tiem pašiem pamatiem sodāms arestants, kas izdarījis minētos noziedzīgos nodarījumus pret kādu no cietuma apsardzības amatpersonām, kad tā izpilda savus dienesta pienākumus vai sakarā ar šo pienākumu izpildīšanu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 479. p.

480. Kas nodarījis vieglu miesas bojājumu pagastvecākam vai atbilstoša amata ieņēmējam, kad tas izpilda savus dienesta pienākumus vai sakarā ar šo pienākumu izpildīšanu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ja tāds miesas bojājums nodomāts un izpildīts zem stipra dvēseles uz-
budinājuma iespaيدا, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem.

Ja attiecībā uz pagastvecāko vai atbilstoša amata ieņēmēju, kad tas
izpilda savus dienesta pienākumus vai sakarā ar šo pienākumu izpildīšanu,
izdarīta 475. pantā paredzēta vardarbība pret personu, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem.

Ja tāda vardarbība izdarīta šā panta otrā daļā norādītos apstākļos, tad
vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 480. p.

Šajā pantā minētā pagastvecākā amata Latvijā nav. Sk. Likumu par pagastu
pašvaldību [1922. g. 21. jūn. (119)].

Divdesmit ceturtā nodaļa.

Divkauja.

481. Kas izdarījuši divkauju, sodāmi:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par vienu gadu.

Ja izaicinātājs uz divkauju un izaicinājuma pieņēmējs ieradušies no-
runātā vietā vai pat izvilkuši vai sagatavojuši ieročus uz kauju, bet no viņu
gribas neatkarīga apstākļa dēļ divkauja nav notikusi, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 481. p.

482. Kas divkaujā nodarījis pretniekam ļoti smagu miesas bojājumu
vai viņu nonāvējis, sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par četriem gadiem.

Ja pie tam bijis norunāts kauties līdz nāvei, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī. Turpat, 482. p.

483. Sekundants, kas pielaidis divkauju apzināti ar norunu kauties
līdz nāvei, kā arī persona, kas apzināti veicinājusi noslēgt tādu norunu, ja
tādā divkaujā nodarīts ļoti smags miesas bojājums vai sagādāta nāve,
sodāmi:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par vienu gadu.

Turpat, 483. p.

484. Kas izdarījuši divkauju bez sekundantiem, sodāmi:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ja tādā divkaujā nodarīts ļoti smags miesas bojājums vai sagādāta nāve,
tad vainīgais sodāms:

ar izsūtījumu nometinājumā. Turpat, 484. p.

Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

485. Kas izaicinājis uz divkauju amatpersonu sakarā ar viņas dienesta
pienākumu izpildīšanu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem.

Ja tādos apstākļos izaicināts priekšnieks valsts vai sabiedriskā dienestā,
tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par vienu gadu.

Turpat, 485. p.

486. Kas divkaujā apzināti atkāpies no divkaujas nosacījumiem par jaunu pretiniekam, sodāms:
ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja pie tam vainīgais nodarījis pretiniekam ļoti smagu miesas bojājumu vai to nonāvējis, tad viņš sodāms vai nu par ļoti smagu miesas bojājumu, vai par slepkavību.

Ar tiem pašiem sodiem un uz tā paša pamata sodāmi: tas, kas kūdījis atkāpties no divkaujas nosacījumiem par jaunu pretiniekam; sekundants, kas apzināti pielaidis tādu atkāpšanos, un persona, kas apzināti to veicinājusi. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 486. p.

487. Kas kūdījis izaicināt vai pieņemt izaicinājumu uz divkauju vai atjaunot divkauju, ja divkauja notikusi, sodāms:

ar ieslodzījumu cietoksnī uz laiku, ne ilgāku par vienu gadu.

Nav sodāmi:

1) izaicinājuma nodevēji;

2) sekundanti, kā arī divkaujas veicinātāji, izņemot 483. un 486. pantā paredzētos gadījumus;

ārsti, kas snieguši medicīnisko palīdzību divkaujā. Turpat, 487. p.

488. Kas vienojies ar pretinieku noteikt pašnāvību vienam no viņiem atkarībā no lozes vai cita kāda norunāta gadījuma, ja tādas vienošanās dēļ pašnāvība notikusi, sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Ja tādas vienošanās dēļ noticis tikai pašnāvības mēģinājums un pašnāvība nav izdarīta līdz galam no vienojošos gribas neatkarīga apstākļa dēļ, tad vainīgie, kas vienojušies, sodāmi:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar tiem pašiem sodiem un uz tā paša pamata sodāmi tiklab kūditājs uz tādu vienošanos, kā arī tās noslēgšanas veicinātājs. Turpat, 488. p.

Divdesmit piektā nodaļa.

Atstāšana briesmās.

489. Kam pēc likuma vai uz sevi uzņemta pienākuma vai pēc ģimenes attiecībām pienākas gādāt par personu, kuŗa mazgadības, vārguma, miesīga trūkuma, slimības, nesamaņas vai cita kāda bezpalīdzības stāvokļa dēļ nav spējīga aizsargāties, un kas atstājis šo personu bez palīdzības tādos apstākļos, kuŗos atstātā dzīvībai, vainīgam to zinot, draudējušas briesmas, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ja bez palīdzības ir atstāta persona, kuŗa nav spējīga aizsargāties, kaut tā arī neatrastos vainīgā gādībā, bet viņš to nostādījis tādos apstākļos, kuŗos bez palīdzības esošās personas dzīvībai, vainīgam to zinot, draudējušas briesmas, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 489. p.

490. Kam pēc likuma vai uz sevi uzņemta pienākuma vai pēc ģimenes attiecībām pienākas gādāt par personu, kuŗa mazgadības, vārguma, miesīga trūkuma, slimības, nesamaņas vai cita kāda bezpalīdzības stāvokļa

dēļ nav spējīga aizsargāties, un kas tiši atstājis šo personu bez palīdzības tādos apstākļos, kuŗos bijis ticams, ka citi viņu atradīs, un kuŗos atstātā dzīvībai nav draudējušas briesmas, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 490. p.

491. Kas, būdams liecinieks citas personas dzīvības briesmām, nav ziņojis par to attiecīgai varai vai nav sniedzis vai gādājis palīdzību, kādu varētu sniegt vai gādāt bez saprātīgas baidīšanās par sevi vai citiem, ja sekas no tam būtu tās personas nāve vai ļoti smags miesas bojājums, kuŗai bijusi vajadzīga palīdzība, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 491. p.

492. Tvaikoņa vai jūras kuģa kapteinis, kas patvaļīgi vai ar viltu atstājis tvaikoņa vai jūras kuģa dienestpersonu vai pasažieri tādos apstākļos, kuŗos atstātā dzīvībai, vainīgam to zinot, draudējušas briesmas, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar to pašu sodāms cita kāda kuģa, bez augšminētiem, vadītājs, kā arī vedējs vai pavadonis, kas patvaļīgi vai ar viltu atstājis kuģa dienestpersonu vai pasažieri vai pavadāmo tādos apstākļos, kuŗos atstātā dzīvībai, vainīgam to zinot, draudējušas briesmas. Turpat, 492. p.

493. Locis vai cits kāds ostas vai piekrastes pavadonis, kas nav sniedzis palīdzību kuģim, kuŗš devis signālu pēc palīdzības, vai kuŗš, vainīgam to zinot, atrodas briesmās, ja viņam bijis iespējams sniegt tādu palīdzību, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Ja tādu palīdzību nav sniedzis tvaikoņa vai jūras kuģa kapteinis vai cita kāda kuģa vadītājs, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Bez tam tiesa var atņemt vainīgam tiesību būt par kapteini, kuģa vadītāju, loci vai pavadoni uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem. Turpat, 493. p.

494. Kas nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par palīdzības sniegšanu kuģim katastrofas gadījumā, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Ja šo nosacījumu pārkāpšana apdraudējusi personisko drošību, tad vainīgais sodāms:

ar arestu. Turpat, 494. p.

495. Tvaikoņa vai jūras kuģa kapteinis, vai cita kāda kuģa, dzelzceļa vilciena vai lokomotīves vadītājs, kas briesmu laikā nav spēris pienācīgos soļus, lai glābtu tvaikoni, kuģi, vilcienu vai lokomotīvi vai viņu pasažieri vai dienestpersonu, vai ir atstājis tvaikoni, kuģi, vilcienu vai lokomotīvi agrāk nekā citas tur atrodošās personas, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Bez tam tiesa var atņemt vainīgam tiesību būt par tvaikoņa vai jūras kuģa kapteini, cita kāda kuģa, dzelzceļa vilciena vai lokomotīves vadītāju uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem. Turpat, 495. p.

496. Kuģa dienestpersona, kas pārkāpusi dienesta pienākumus tajā laikā, kad kuģim draudējušas briesmas, sodāma: ar ieslodzījumu cietumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 496. p.

497. Kas nav izpildījis likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus par palīdzības sniegšanu slimam vai nesamaņas stāvoklī esošam, sodāms: ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Ja šo pārkāpumu izdarījis, bez ievērojama iemesla, praktizējošs ārsts, feldšeris, vecmāte vai slimnīcas apkalpotājs, kuŗiem bijis zināms slimnieka vai dzemdētājas bīstamais stāvoklis, tad vainīgais sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem. Turpat, 497. p.

Divdesmit sestā nodaļa.

Noziedzīgi nodarījumi pret personas brīvību.

498. Kas atņēmis personas brīvību ar aizturējumu vai ieslodzījumu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja tāda personas brīvības atņemšana turpinājusies ilgāk par vienu nedēļu, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 498. p.

499. Kas atņēmis personas brīvību ar aizturējumu vai ieslodzījumu: 1) mātei, likumīgam tēvam vai citam kādam radniekam augšupējā līnijā;

2) amatpersonai, kad tā izpilda dienesta pienākumus vai sakarā ar šo pienākumu izpildišanu;

3) kuŗa apsardzes sargam;

4) dzīvībai bīstamu vai ar mokām saistītu priekš tā, kam brīvība atņemta,

sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ja tāda personas brīvības atņemšana turpinājusies ilgāk par vienu nedēļu, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 499. p.

500. Kas atņēmis personas brīvību ar aizturējumu vai ieslodzījumu:

1) vājprātīgo namā — apzināti tādām, kas nav garā slims;

2) netiklības namā — sievietei, kuŗa nenodarbojas ar netiklību,

sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ja tāda personas brīvības atņemšana turpinājusies ilgāk par vienu nedēļu, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 500. p.; 1909. g. 25. dec. (32855) I, 500. p.

i. d. 2. pk.; V.

501. Kas:

- 1) pārdevis vai nodevis verdzībā vai nebrīvībā;
- 2) tirgojies ar nēģeriem;
- 3) tieši vai citādi kā piedalījies šajā tirdzniecībā vai ierīkojis vai apbruņojis kuģi šai tirdzniecībai,
sodāms:
šā panta pirmā vai otrā punktā norādītos gadījumos —
ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.
šā panta trešā punktā norādītos gadījumos —
ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Kuģis, kas lietots tādai pretlikumīgai tirdzniecībai, kā arī ierīkots vai apbruņots šim nolūkam, atņemams. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 501. p.

502. Kas:

- 1) nolaupījis vai slēpis svešu bērnu, kuŗš nav sasniedzis četrpadsmit gadu vecumu;
- 2) pārmainījis bērnu, kuŗš nav sasniedzis četrpadsmit gadu vecumu,
sodāms:
ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja bērns nolaupīts, slēpts vai pārmainīts ubagošanai vai citai kādai netikumīgai nodarbībai vai mantkārīgā nolūkā vai ar nolūku atņemt bērnam viņa kārtas tiesības, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.
Mēģinājums sodāms. Turpat, 502. p.

Sk. paskaidr. pie 25. p.

503. Kas tieši nav atdevis viņa patvaļīgi paņemto vai aizturēto bērnu,

kuŗš nav sasniedzis četrpadsmit gadu vecumu, neraugoties uz bērna tēva vai mātes vai vecāku atvietotājas personas likumīgu prasījumu, ja tikai tāda neatdošana vai aizturēšana nav notikusi aiz līdzcietības pret bērnu, sodāms:
ar arestu. Turpat, 503. p.

504. Kas divu nedēļu laikā nav paziņojis vietējai policijai, vecā-

kiem vai viņu atvietotājai personai par izlikto vai nomaldījušos bērnu, kuŗu viņš atstājis pie sevis un kuŗš nav sasniedzis četrpadsmit gadu vecumu,
sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 504. p.

505. Kas:

1) nolaupījis četrpadsmit līdz sešpadsmit gadus vecu nepilngadīgu sievieti bez viņas piekrišanas, vai kaut arī ar viņas piekrišanu, bet izlietojot nelietīgi viņas nevainību;

2) nolaupījis sešpadsmit gadu vecumu sasniegušu sievieti bez viņas piekrišanas,

ja tāds nolaupījums izdarīts netiklības nolūkā,
sodāms:

šā panta pirmā punktā norādītā gadījumā —
ar ieslodzījumu pārmācības namā;

šā panta otrā punktā norādītā gadījumā —

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ar šo pēdējo sodu sodāms, kas nolaupijis četrpadsmit līdz divdesmit vienu gadu vecu sievieti bez viņas piekrišanas, lai ar šā gadījuma izpaušanos kaitētu viņas godam.

Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 505. p.

506. Kas nolaupijis neprecējušos sievieti ar nolūku iestāties ar viņu laulībā, bez viņas piekrišanas uz to, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 506. p.

507. Kas ar vardarbību pret personu, vai ar sodāmiem draudiem, vai nelietīgi izlietojot vecāku, aizbildņa vai citu kādu varu, piespiedis izdarīt vai pielaist kautko tādu, ar ko traucēta piespiestā tiesība vai viņa pienākums, vai atteikties no tiesības izlietošanas vai pienākuma izpildīšanas, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Mēģinājums sodāms.

Ja piespiedējam bijis pietiekošs pamats domāt, ka piespiežot viņš izlieto savu tiesību, tad viņš sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 507. p.

508. Kas ar vardarbību pret personu, vai ar sodāmiem draudiem, vai nelietīgi izlietojot vecāku, aizbildņa vai citu kādu varu, mēģinājis piespiest izdarīt smagu noziegumu vai noziegumu, sodāms:

ja spiedis izdarīt smagu noziegumu — ar ieslodzījumu pārmācības namā;

ja spiedis izdarīt noziegumu — ar ieslodzījumu cietumā.

Ja tādas piespiešanas dēļ izdarīts smags noziegums vai noziegums vai to sodāms mēģinājums un ja piespiedējam, kā izdarītā nodarījuma līdzdalībniekam, nav jānes par to smagāka atbildība, tad viņš sodāms:

ja spiedis izdarīt smagu noziegumu — ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem;

ja spiedis izdarīt noziegumu — ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem. Turpat, 508. p.

509. Kas ar vardarbību pret personu vai ar sodāmiem draudiem piespiedis strādniekus sarīkot 367. pantā paredzētu streiku, pievienoties tādām streikam vai to turpināt, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Kūditājs uz tādu piespiešanu sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 509. p.

Sk. paskaidr. pie 367. p.

510. Kas tīši draudējis nonāvēt apdraudāmo vai viņa ģimenes locekli, vai atņemt viņiem brīvību, vai izdarīt vardarbīgu apdraudējumu viņu personām, vai aizdedzināt, uzspridzināt vai apslīcināt viņu mantu, ja apdraudāmais varējis baidīties, ka tādus draudus varētu izpildīt, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ja minētie draudi bijuši izteikti rakstiski vai vērsti pret:

1) māti, likumīgu tēvu vai citu radnieku augšupējā līnijā;
2) kristīgas ticības garīdzniecības personu, kas atrodas garīdznieka amatā vai vecticībnieku vai sektantu draudzes priekšnieka vai vadītāja amatā, kad viņa izpilda dievkalpojumu vai svētdarbību;

3) amatpersonu, kad tā izpilda savus dienesta pienākumus vai sakarā ar šo pienākumu izpildīšanu,
tad vainīgais sodāms:

ar arestu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 510. p.; 1906. g. 14. marta (27360) I.

511. Kas:

1) tiši nav atstājis svešu apdzīvojamu ēku vai citas kādas apdzīvojamas telpas, neraugoties uz saimnieka vai viņa atvietotājās personas prasījumu, ja vainīgais iegājis tādā ēkā vai telpās slepeni vai patvaļīgi;

2) tiši atradies naktī svešā apdzīvojamā ēkā vai citās kādās apdzīvojamās telpās bez saimnieka vai viņa atvietotājās personas ziņas, ja vainīgais iegājis tādā ēkā vai telpās slepeni vai patvaļīgi,
sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 511. p.

512. Kas tiši iebrucis svešā ēkā vai citās kādās telpās vai apzogotā vietā, izlietodams vardarbību pret personu, vai sodāmus draudus, vai sabojādamas vai novākdams aizsprostojumus, kuŗi kavē iekļūt tajās, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja tāds iebrukums izdarīts naktī, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Bet ja tādu iebrukumu izdarījušas naktī divas vai vairāk personas, nesastādīdamas tomēr noziedzīgu koppelci, vai arī viena persona, bet apbruņojusies, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 512. p.

Divdesmit septītā nodaļa.

Netiklība.

513. Kas izdarījis mieskārigu darbību:

1) ar bērnu, kuŗš nav sasniedzis četrpadsmit gadu vecumu;

2) ar nepilngadīgo četrpadsmit līdz sešpadsmit gadu vecumā, bez viņa piekrišanas vai kaut arī ar viņa piekrišanu, bet izlietojot nelietīgi viņa nevainību,

sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, vai ar ieslodzījumu cietumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 513. p.

514. Kas izdarījis mieskārigu darbību ar sešpadsmit gadu vecumu sasniegušu sievieti bez viņas piekrišanas, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 514. p.

515. Kas izdarījis 513. un 514. pantā paredzētos noziedzīgos nodarījumus:

1) ar personu, kuŗa atrodas zem viņa varas vai viņa gādībā;

2) ar personu, kuŗa uz to piespiesta ar vardarbību pret personu vai draudot ar slepkavību, ļoti smagu vai smagu miesas bojājumu apdraudamam vai viņa ģimenes loceklim, ja apdraudamais varējis baidīties, ka tādus draudus varētu izpildīt;

3) ar sievieti, ja ar mieskārīgo darbību laupīta nevainība, bet bez miesīgas satiksmes,

sodāms:

513. pantā norādītos gadījumos — ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem;

514. pantā norādītā gadījumā — ar ieslodzījumu pārmācības namā.

1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 515. p.

516. Kas izdarījis pederastiju, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Ja pederastija izdarīta:

1) ar četrpadsmit līdz sešpadsmit gadus vecu nepilngadīgo, bez viņa piekrišanas, vai kaut arī ar viņa piekrišanu, bet izlietojot nelietīgi viņa nevainību;

2) apzināti ar tādu, kas nav spējīgs saprast ar viņu izdarītā nodarījuma raksturu un nozīmi vai vadīt savu rīcību aiz slimīga gara darbības traucējuma, vai nesamaņas stāvoklī būdams, vai aiz garīgas neattīstības, kas cēlusies no miesīga trūkuma vai slimības;

3) ar tādu, kam nav iespējas vainīgam pretoties, bez viņa piekrišanas pederastijai,

tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Bet ja pederastija izdarīta:

1) ar bērnu, kas nav sasniedzis četrpadsmit gadu vecumu;

2) ar personu, kas atrodas zem vainīgā varas vai viņa gādībā;

3) ar personu, kas uz to piespiesta ar vardarbību pret personu vai draudot ar slepkavību, ļoti smagu vai smagu miesas bojājumu apdraudamam vai viņa ģimenes loceklim, ja apdraudamais varējis baidīties, ka tādus draudus varētu izpildīt;

4) ar personu, kuŗa šajā nolūkā novesta nesamaņas stāvoklī no paša izvarotāja vai ar viņa līdzdalību,

tad vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 516. p.

517. Kas izdarījis kopošanos ar četrpadsmit līdz divdesmit vienu gadu vecu jaunavu, kuŗu viņš uz to pavedinājis un kuŗa atrodas zem viņa varas vai viņa gādībā, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 517. p.

518. Kas izdarījis asinsgrēku ar radnieku lejupējā vai augšupējā līnijā, sodāms:

augšupējais — ar izsūtījumu nometinājumā;

lejupējais — ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms.

Lejupējais, kas nav sasniedzis četrpadsmit gadu vecumu, atsvabina nāms no soda. Turpat, 518. p.

Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

519. Kas izdarījis asinsgrēku:

- 1) ar sāņu līnijas otrās pakāpes radnieku;
- 2) ar sava laulātā radnieku lejupējā vai augšupējā līnijā vai ar lejupējas vai augšupējas līnijas radnieka laulāto, sodāms:
ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem. Mēģinājums sodāms.
Lejupējais, kas nav sasniedzis četrpadsmit gadu vecumu, atsvabināms no soda. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 519. p.

520. Kas izdarījis kopošanos:

- 1) ar četrpadsmit līdz sešpadsmit gadus vecu nepilngadīgu sievieti, bez viņas piekrišanas, vai kaut arī ar viņas piekrišanu, bet izlietojot nelietīgi viņas nevainību;
- 2) apzināti ar tādu sievieti, kuŗa nav spējīga saprast ar viņu izdarītā nodarījuma raksturu un nozīmi vai vadīt savu rīcību aiz slimīga gara darbības traucējuma, vai nesamaņas stāvoklī būdama, vai aiz garīgas neattīstības, kas cēlusies no miesīga trūkuma vai slimības;
- 3) ar sievieti, kuŗai nav iespējas vainīgam pretoties, bez viņas piekrišanas uz kopošanos, sodāms:
ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem. Mēģinājums sodāms. Turpat, 520. p.

521. Kas izdarījis kopošanos ar četrpadsmit līdz sešpadsmit gadus vecu nepilngadīgu sievieti, neizlietodams nelietīgi viņas nevainību, bet izmantodams šim nolūkam viņas bezpalīdzības stāvoklī, sodāms:
ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 521. p.

522. Kas izdarījis kopošanos:

- 1) ar bērnu, kuŗš nav sasniedzis četrpadsmit gadu vecumu;
- 2) ar sievieti, kuŗa uz to piespiesta ar vardarbību pret personu vai draudot ar slepkavību, ļoti smagu vai smagu miesas bojājumu apdraudamai vai viņas ģimenes loceklim, ja apdraudamā varējusi baidīties, ka tādus draudus varētu izpildīt;
- 3) ar sievieti, kuŗa šajā nolūkā novesta nesamaņas stāvoklī no paša izvarotāja vai ar viņa līdzdalību, sodāms:
ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par desmit gadiem. Turpat, 522. p.

523. Kas izdarījis 520.—522. pantā paredzētu kopošanos:

- 1) ar radnieku lejupējā vai augšupējā līnijā;
  - 2) ar personu, kuŗa atrodas zem viņa varas vai viņa gādībā;
- sodāms:
520. un 521. pantā norādītos gadījumos — ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem;
522. pantā norādītos gadījumos — ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par divpadsmit gadiem. Turpat, 523. p.

524. Kas savedis netiklībai sievieti, kuŗa nav sasniegusi divdesmit viena gada vecumu, sodāms:
ar ieslodzījumu cietumā.

Ja vainīgais nodarbojies ar sievas, meitas vai tādas personas savešanu, kuŗa atrodas zem viņa varas vai viņa gādībā, vai ar kuŗu kopošanās sodāma pēc 518.—523. panta, tad viņš sodāms:
ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar to pašu sodu sodāms, kas nodarbojies ar šā panta pirmā daļā paredzētu savešanu amata veidā. 1909. g. 25. dec. (32855) I, 524. p.; V.

525. Tēvs vai māte, aizbildnis, aizgādnieks vai persona, kuŗas uzraudzībā atrodas septiņpadsmit gadu vecumu nenasniedzis nepilngadīgais vai kuŗa pie viņa kalpo, kas veicinājuši tāda nepilngadīgā netiklību, sodāmi:
ar ieslodzījumu cietumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 525. p.; 1909. g. 25. dec. (32855) V.

526. Kas piedabūjis sievieti nodarboties ar netiklību amatveidīgi, izlietodams vardarbību pret personu vai draudēdams ar slepkavību, ļoti smagu vai smagu miesas bojājumu apdraudamai vai viņas ģimenes loceklim, vai pievildams, vai ļaunprātīgi izlietodams savu varu par šo sievieti, vai izmantodams viņas bezpalīdzības stāvokli vai atkarību no vainīgā, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Mēģinājums sodāms. 1909. g. 25. dec. (32855) I, 526. p.; V.

526¹. Kas piedabūjis divdesmit viena gada vecumu nenasniegušu sievieti izbraukt no Latvijas ar nolūku likt viņai nodarboties ar netiklību kā ar amatu ārpus Latvijas robežām, sodāms:
ar ieslodzījumu cietumā.

Ja tāda piedabūšana notikusi ar iepriekšējā (526.) pantā norādītiem līdzekļiem, tad, neatkarīgi no cietušās vecuma, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Bet ja vainīgais atzīts par tādu, kas nodarbojas ar iepriekšējā (526.) un šajā pantā norādītiem noziedzīgiem nodarījumiem amata veidā, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. Turpat, II; V.

527. Vīrietis, kas amata veidā guvis sev mantisku labumu, dabūjot to no sievietes, kuŗa nodarbojas amatveidīgi ar netiklību un kuŗa atrodas zem viņa iespaida vai atkarībā no viņa, vai izmantodams viņas bezpalīdzības stāvokli, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ar to pašu sodu sodāma persona, kas amata veidā, ar nolūku dabūt mantisku labumu, vervējusi sievietes, lai tās netiklības namos piekoptu netiklību kā amatu. Turpat, 527. p.; V.

528. Kas nav izpildījis pastāvošos noteikumus, kuŗi izdoti netiklības novēršanai un viņas kaitīgo seku aizkavēšanai, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 528. p.; 1909. g. 25. dec. (32855) V.

529. Kas pieņēmis netiklības namā sievieti, kuŗa jaunāka par divdesmit vienu gadu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ar to pašu sodu sodāms, kas aizturējis netiklības namā ar netiklību amatveidīgi nodarbojošos sievieti pret viņas gribu. 1909. g. 25. dec. (32855) I, 529. p.; V.

Divdesmit astotā nodaļa.

Goda aizskaršana.

530. Kas tiši personiski apvainojis ar izturēšanos vai atsaukumi, kuŗas dara negodu apvainotam vai viņa ģimenes loceklim, kaut arī mīrušam, par šādu aizskārumu sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 530. p.

531. Kas cēlis neslavu kādai personai, izpauzdams, kaut arī tai klāt neesot, apstākli, kuŗš dara viņai negodu, par šādu aizskārumu sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Turpat, 531. p.

532. Kas aizskāris:

1) māti, likumīgu tēvu vai citu kādu radnieku augšupējā linijā;

2) kristīgas ticības garīdzniecības personu, kas atrodas garīdznieka amatā vai vecticībnieku vai sektantu draudzes priekšnieka vai vadītāja amatā, kad viņa izpilda dievkalpojumu vai svētdarbību;

3) amatpersonu vai pagastvecāko vai personu, kuŗa ieņem atbilstošu amatu, kad tie izpilda dienesta pienākumus vai sakarā ar šo pienākumu izpildīšanu;

4) kuŗa apsardzi vai tās sargu, kuŗaspēka daļu vai komandu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ar to pašu sodu sodāma tvaikoņa vai jūras kuŗa dienestpersona vai viņu pasažieris, kas aizskāruši tvaikoņa vai jūras kuŗa kapteini, kā arī arestants, kas aizskāris kādu no cietuma apsardzības amatpersonām, kad tā izpilda savu dienesta pienākumus vai sakarā ar šo pienākumu izpildīšanu. Turpat, 532. p.; 1906. g. 14. marta (27360) I.

Sk. paskaidr. pie 480. p.

533. Kas aizskāris kādu izplatītā vai atklāti izliktā iespieduma darbā, rakstā vai notēlojumā, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Bez tam periodiskā izdevuma redaktors vai izdevējs, kas ievietojis izdevumā aizskārošos ražojumus, rakstus vai notēlojumus, sodāms ar naudas sodu, pēc pārdošanā izlaisto ražojumu, rakstu vai notēlojumu eksemplāru skaita, ne augstāku par vienu latu no katra eksemplāra. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 533. p.

534. Kas aizskāris ārzemes valsts galvu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 534. p.

535. Kas aizskāris ārvalsts vēstnieku, sūtni vai pilnvaroto, sodāms: ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem. Ar to pašu sodu sodāms, kas aizskāris citu kādu diplomātisko aģentu, ja tāds aizskārums izdarīts ar nolūku izrādīt necienību viņa valdībai. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 535. p.

Sk. 1917. g. 5. augusta likuma (Lik. kr. 1133) tekstu (pēc 478. p.).

536. Vainīgo par 530. un 531. pantā paredzētu aizskārumu var atsvabināt no soda:

1) ja uz aizskārumu pavadinājusi līdzīga vai smagāka vardarbība pret personu vai līdzīgs vai smagāks aizskārums no cietušā puses;

2) ja cietušais atriebies viņam ar līdzīgu vai smagāku vardarbību pret personu vai ar līdzīgu vai smagāku aizskārumu.

Šie noteikumi nav piemērojami, ja aizskarts policijas vai cits kāds sargs vai kalpotājs, kad tas izpilda savus dienesta pienākumus vai sakarā ar šo pienākumu izpildīšanu, vai garīdznieks. Turpat, 536. p.

Liktos, ka tagad arī policijas kārtībnieki būtu uzskatāmi par amatpersonām, kuŗu aizskaršana attiecīgā gadījumā sodāma pēc 532. p. 3. punkta, jo 536. p. pēdējās daļas aizrādījums uz policijas sargiem ir attiecībā uz policijas kārtībniekiem jāuzskata par paralizētu ar L. R. S. 81. p. kārtībā izdoto valsts civildienesta amatu sarakstu (Lik. kr. 1925. g. 135), kuŗā uzņemti arī kārtībnieki, kas tad arī uz tā pamata būtu atzistami par amatpersonām. Vispār jāatzīmē, ka mūsu attiecīgie likumi nešķiro valsts dienestā stāvošās personas ierēdņos un kalpotājos.

Latvijas Senāts gan skatās uz šo jautājumu citādi, nepieskaitot policijas kārtībnieku pie 532. p. 3. punktā minētām amatpersonām, bet uzskatot to par sargu (sal. Senāta 1922. g. 8. maija un 1923. g. 27. marta spried. Siliņa resp. Lāča lietās).

537. Tāda apstākļa izpaušana, kuŗš dara negodu kādai personai, nav uzskatāma par sodāmu neslavas celšanu, ja apsūdzētais pierādītu:

1) ka izpaustais apstākļis ir paties, vai

2) ka viņam bijis pietiekošs pamats uzskatīt izpausto apstākli par patiesu un viņš tādu izpaušumu izdarījis valsts vai sabiedrības labā, vai sava pienākuma izpildīšanas interesēs, vai lai aizsargātu savu personīgo vai savas ģimenes godu. Turpat, 537. p.

538. Par neslavas celšanu apsūdzētais nevar sniegt izpaustā apstākļa patiesīguma pierādījumus un viņu nevar atsvabināt no atbildības uz 537. panta pamata, ja minētais apstākļis:

1) attiecas uz ārzemes valsts galvu, ārvalsts vēstnieku, sūtni, pilnvaroto vai uz citu kādu tādas valsts diplomātisko aģentu;

2) attiecas uz tās personas privāto vai ģimenes dzīvi, kuŗai neslava celta, un ja pie tam izpaušums izdarīts izplatītos vai atklāti izliktos iespieduma darbos, rakstos, notēlojumos vai atklātā runā. Turpat, 538. p.

539. Notiesājot par neslavas celšanu, tiesa var, uz aizskartā lūgumu, spriedumu izsludināt. Turpat, 539. p.

540. Kas izpaušis apzināti nepatiesu apstākli, kuŗš satricina uzticību personas, sabiedrības vai iestādes rūpnieciskai vai tirdznieciskai darbībai vai personas spējām izpildīt savas kārtas vai nodarbības pienākumus, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja izpaušums izdarīts izplatītā vai atklātā izliktā iespieduma darbā, rakstā vai notēlojumā, vai atklātā runā, vai ar nolūku sagādāt mantisku zaudējumu vai iegūt mantisku labumu, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.
1903. g. 23. marta (22704) Sodu lik. 540. p.

540¹. Kas patvaļīgi lietojis citas personas vārdu bez viņas ziņas un piekrišanas personīgā nolūkā, ja par izdarīto viņam nedraud bargāka atbildība, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.
1925. g. 8. sept. (156) II.

MOTĪVI. Šis pants aizpilda zināmu robu, sodidams jebkuŗu patvaļīgu uzstāšanos citas personas vārdā, kas no kriminālā viedokļa nav nemaz tik nevainīga un ir vajājama, lai aizsargātu cietušā mieru un labo slavu. Atsevišķi 540¹. pants piemērojams vēstulju, tēlegrammu vai citu rakstu nosūtīšanai uz citas personas vārdu bez šās pēdējās ziņas un piekrišanas. Praksē dažu labu reizi radījis neizprašanu tas apstāklis, ka Sodu likumos nav ieviesta attiecīga norma, kuŗa saskanētu ar viltojuma parasto plašo jēdzienu tautas dzīvē.

Bet Ministŗu kabinets ieskatīja par lietderīgu iet tālāk un noteikt sodus nevien par tādu privātkorespondences viltojumu, pārtaisījumu vai nosūtījumu bez cietušā ziņas un piekrišanas, bet arī par jebkuŗu neatļautu, patvaļīgu citas personas personības juridisku atvietojumu, izdarot tiši, personīgos nolūkos, kādu darbību citas personas vārdā, bez viņas ziņas un piekrišanas, ar vārdu sakot, par jebkuŗu patvaļīgu uzstāšanos citas personas vārdā.

Tādējādi 540¹. pants būtu piemērojams visiem gadījumiem, kad uz kādu patvaļīgu sveša vārda lietošanu neattiektos speciālie jau spēkā esošie Sodu likumu panti, kuŗos ir runa vai nu par noziegumiem mantkāribas nolūkā, par dažāda veida krāpšanu, šantāžu u. t. t., vai arī neslavas celšanu vai huliganismu.

Mērķis minētai privātkorespondences izlietošanai jaunā nolūkā ne vienmēr ir — kaitēt cietušā labai slavai, bet lietojot Sodu likumu terminoloģiju — dzīties pēc citiem personīgiem nolūkiem, piem. aiz vēlēšanās vienkārši kaitināt ar kaut ko otru personu. Ar šo 540¹. pantā minētais nodarījums atšķīras no parastā aizvainojuma.

Papildināmais Sodu likumu robs tiek sevišķi pastrīpots, ja ņem vērā 451. un 452. pantu, kuŗi soda par privātu apliecinājuma zīmju pakalptaisīšanu vai lietošanu, jo ir divaini, ja persona ir atbildīga par citas personas privātzīmoga lietošanu viltus ceļā, bet pavisam netiek sodīta kaitējot ar to privātpersonai.

Divdesmit devītā nodaļa.

Noslēpumu izpaušana.

541. Kam pēc likuma vai saistošiem noteikumiem vai pēc sava amata vai nodarbošanās vai nodarbibas veida jāglabā slepenībā viņam uzticētas vai viņam zināmas kļuvušas ziņas un kas bez ievērojama iemesla tiši tās izpaudis, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja tāds izpaušums izdarīts ar nolūku sagādāt mantiskus zaudējumus, vai gūt mantisku labumu, vai celt neslavu personai, uz kuŗu izpaustās ziņas attiecas, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. 1929. g. 9. aug. 177.

MOTĪVI. Sodu likumu 541. p. grozīts pa daļai sakarā ar izdotiem noteikumiem par ziņu birojiem, kuŗiem pēc noteikumiem aizliegts ziņas publicēt. Arī ziņu saņēmējiem aizliegts saņemtās ziņas izpaust. Tā kā atbilstoša panta Sodu likumos trūkst, atzīts par lietderīgu pārredīgēt 541. pantu, paredzot tajā sodu par uzticēto ziņu izpaušanu ne tikai personai, kuŗai pēc savas nodarbibas tās jāglabā slepenībā, bet arī personai, kuŗai jāglabā slepenībā ziņas pēc likuma vai saistošiem noteikumiem vai pēc sava amata vai nodarbošanās.

Reizē ar to atzīts par lietderīgu paplašināt panta apjomu arī otrā virzienā, paredzot sodu vispār par katru uzticības pārkāpšanu un uzticētā noslēpuma izpaušanu kā par tādu, kādēļ teikums „ja pie tam izpaustās ziņas varējušas sagādāt mantiskus zaudējumus vai celt neslavu personai, uz kuŗu tās attiecas“, izmests.

541. p. jaunā redakcijā saskaņots arī ar Latvijas Sodū iikumu projekta 520. p. redakciju.

Minētā projekta izstrādāšanas komisijas sīkāki apsvērumi un motivi attiecībā uz jauno pantu redakciju atrodami Latvijas Sodū lik. projektā 1928. g. II izd. ar komentāriem, 450.—453. lappuse.

542. Kas patvaļīgi attaisijis apzināti cita vēstuli, depešu vai citu kādu papīru, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Ja vainīgais izpaudis viņa attaisītos papīros esošās ziņas, kuŗas var celt neslavu personai, uz kuŗu tās attiecas, un ja vainīgais nav jāsoda kā par aizskārumu, tad viņš sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 542. p.

543. Fabrikas vai citas kādas rūpniecības iestādes dienestpersona vai strādnieks, kas izpaudis sevišķus fabrikā vai iestādē lietojamus vai lietošanai nodomātus ražošanas paņēmienu, kuŗi vainīgam uzticēti kā slepenībā glabājami, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja tāds pārkāpums izdarīts ar nolūku sagādāt uzņēmumam mantiskus zaudējumus vai gūt sev mantisku labumu, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem. Turpat, 543. p.

544. Kredītiestādes, akciju sabiedrības vai bankas iestādes dienestā stāvoša persona, kas tiši izpaudusi ziņas, kuŗas apzināti ir šo iestāžu vai sabiedrības noslēpums un nav izpaužamas, sodāma:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja tāds izpaudums izdarīts ar nolūku kaitēt minēto iestāžu vai sabiedrības kredītam vai to privātpersonu kredītam, kuŗas viņām uzticējušas savu mantu vai mantas intereses, vai gūt sev mantisku labumu, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem. Turpat, 544. p.

545. Tirdzniecības uzņēmuma dienestā stāvoša persona, kas izpaudusi šā uzņēmuma tirdzniecisku noslēpumu ar nolūku kaitēt uzņēmuma saimnieka kredītam vai gūt sev mantisku labumu, sodāma:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem. Turpat, 545. p.

546. Valsts vai sabiedriskā dienestā nestāvoši valsts rūpniecības nodokļa komisiju locekļi, kā arī šajās komisijās pieaicinātie lietpratēji, kas izpaudusi slepenībā turamas ziņas, kuŗas attiecas uz valsts rūpniecības nodokļa maksātāju mantas stāvokli, parādu saistībām, apgrozījumiem un peļņu, sodāmi:

ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ja šis pārkāpums izdarīts ar nolūku kaitēt tās personas godam vai kreditam, uz kuru izpaustās ziņas attiecas, tad vainīgais sodāms: ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Bez tam vainīgais zaudē tiesību palikt par augstāk minēto komisiju locekli un tikt ievēlētam vai tikt pieaicinātam tajās par lietpratēju trīs gadu laikā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 546. p.

Valsts rūpniecības nodokli tagad sauc par tirdzniecības-rūpniecības nodokli. Sk. Nodokļu nolikuma (1923. g. izd.) 163. un turpm. p.

Trīsdesmitā nodaļa.

Mantas, satiksmes ceļu, brīdinājuma zīmju, robežzīmju un tamlīdzīgu zīmju vai citu priekšmetu bojāšana.

547. Kas tiši bojājis svešu mantu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Ja nodarītais zaudējums pārsniedz pieci simti latus, tad vainīgais sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Bet ja bojājums mazsvarīgs, tad vainīgais sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par divdesmit pieciem latiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 547. p.; 1923. g. 17. febr. (5) 7. p.

548. Kas pielūžņojis upi, kanāli, avotu vai aku, iemetot tajos vielas, no kurām ūdens nevar bojāties, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par divdesmit pieciem latiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 548. p.

549. Kas:

1) tiši bojājis vispārlietojamu sauszemes vai ūdens satiksmes ceļu vai ierīkojumu vai priekšmetu, kuŗi atrodas vispārējā lietošanā un ir valsts vai sabiedrības manta;

2) tiši bojājis vai pārvietojis robežas vai mērniecības zīmi, pieteikuma vai izlūkojuma zīmi, vai zīmi, kas uzstādīta izdarot valdības pašas vai valdības atļautus izraudzījumus satiksmes ceļu ierīkošanai vai kas nostādīta valsts izdarāmam apvidus izmērijumam;

3) tiši bojājis svešu augļu dārzu, vīna dārzu vai sējumu, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja šis bojājums mazsvarīgs, tad vainīgais sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. Turpat, 549. p.

550. Kas bojājis:

1) publisku pieminekli, kuŗš uzstādīts ar valdības atļauju;

2) zinātnes vai mākslas priekšmetu, kuŗš pieder publiskai bibliotēkai, publiskam muzejam vai citai kādai valsts vai sabiedriskai glabātuvei;

3) ierīkojumi, kuŗš kalpo vai ierīkots valsts aizsardzībai;

4) valsts vai sabiedrības pārtikas priekšmetu noliktavu vai kaŗaspēka krājumu, spridzekļu vai citu kaŗa priekšmetu noliktavu;

- 5) ievērojamas vērtības hidrotehnisku ierīkojumu, kuŗš noder kā satiksmes vai apslacīšanas līdzeklis vai kā līdzeklis plūdu novēršanai;
- 6) apzināti personu drošības aizsardzībai nostādītu brīdinājuma zīmi;
- 7) svešu neapdzīvojamu ēku vai neapdzīvojamu kuģi;
- 8) svešu lopu, sazāļodams dzirdinātavu vai barības krājumus vai aplaizdams ar sērgu;
- 9) zivis svešos ūdeņos, sazāļodams ūdeni;
- 10) vīna stādus svešā vīna dārzā, aplaizdams tos ar filokseru, sodāms:
ar ieslodzījumu cietumā.
Mēģinājums sodāms.
Ar to pašu sodu sodāms, kas pārvietojis apzināti personiskas drošības aizsardzībai nostādītu brīdinājuma zīmi. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 550. p.

551. Kas bojājis ūdens, gāzes, naftas vai elektrības vada ierīkojumu, kuŗš noder vispārējai lietošanai, vai ierīkojumu, ar kuŗu laiž darbā cita fabriku, ja šis bojājums apturējis ierīkojuma darbību vai apdraudējis personisko drošību vai mantas veselumu, sodāms:
ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 551. p.

552. Kas sabojājis:
1) svešu dokumentu, kuŗš varējis noderēt par tiesības vai pienākuma nodibināšanas, pārgrozišanas vai izbeigšanas apliecinājumu;
2) svešu pasta vai tēlegrafa korespondenci, kuŗa atrodas pasta-tēlegrafa iestādes ziņā;
3) dokumentu, kuŗš pieder pie valsts vai sabiedriskas iestādes lietām, sodāms:
ar ieslodzījumu pārmācības namā vai ar ieslodzījumu cietumā.
Ar to pašu sodu sodāms, kas slēpis vai piesavinājies tādu dokumentu vai korespondenci.
Mēģinājums sodāms.
Ja nodarītais zaudējums mazsvarīgs vai ja vainīgais noslēpto vai piesavināto dokumentu vai korespondenci labprātīgi atdevis pirms sprieduma, rezolūcijas vai verdikta pasludināšanas un ja pie tam ar viņu slēpšanu vai piesavināšanos nav radītas kaitīgas sekas, tad vainīgais sodāms:
ar arestu. Turpat, 552. p.
Sk. 1. paskaidr. pie 60. p.

553. Kas bez svētuma aizskaršanas nolūka bojājis:
1) baznīcu vai kristīgo lūgšanas namu;
2) baznīcai piederošus svēto krustu, svētās relikvijas, svētbildi vai citu kādu priekšmetu, kuŗu pareizticība vai cita kāda kristīga ticība godina par svētītiem, ja šie priekšmeti atradušies baznīcā, kapličā vai kristīgo lūgšanas namā;
3) atklātā vietā nostādītus svēto krustu vai svētbildi, sodāms:
ar ieslodzījumu pārmācības namā vai ar ieslodzījumu cietumā.
Mēģinājums sodāms. Turpat, 553. p.

554. Kas bojājis kapu vai kapa pieminekli, ja šāds bojājums izdarīts bez nolūka gānīt mirušo, sodāms:
ar ieslodzījumu cietumā.
Mēģinājums sodāms. Turpat, 554. p.

555. Kas bojājis:

1) svešu apdzīvojamu ēku vai kuģi vai tādu neapdzīvojamu ēku, kuģi vai citu kādu telpu, kuŗos tajā laikā, vainīgam to zinot, atradies cilvēks, kuŗa dzīvība no tāda bojājuma tikusi apdraudēta;

2) svešu raktuvi, rūdnicu vai naftas avotu;

3) svešu ugunsgrēka vai glābšanas ierīkojumu, ar nolūku rīkoties pretim ugunsgrēka dzēšanai vai bojā ejošo glābšanai;

4) svešu ierīkojumu vai ietaisi, kas apzināti noder fabrikas, kalnrūpniecības, buves vai zemes darbos strādājošo personiskās drošības aizsardzībai, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Soda lik. 555. p.

556. Kas bojājis vispārējā vai valdības lietošanā esošu tēlegrafu vai tēlefonu vai privātā lietošanā esošu ievērojamas vērtības tēlegrafu vai tēlefonu, ja šis bojājums apturējis viņu darbību, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja šāds tēlegrafa vai tēleфона bojājums izdarīts ar nolūku apturēt valdības ziņojuma sūtīšanu, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 556. p.

557. Kas bojājis vispārējā lietošanā esošus ūdensceļu, slūžas, ūdens nolaistuvi, dambi, tiltu vai citu kādu ierīkojumu pārklūšanai, kuģošanai vai plūdu novēršanai, ja šāds bojājums radījis plūdus vai apturējis satiksmi, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja ar tādu bojājumu sagādātas briesmas cilvēka dzīvībai, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 557. p.

558. Kas izdarījis bojājumu, kuŗš traucējis dzelzceļa kustības vai ūdensbraucieni drošību:

1) dzelzceļa līnijai vai dzelzceļa ripojošam sastāvam;

2) tvaikonim vai jūras kuģim;

3) brīdinājuma zīmei, kuŗa nostādīta dzelzceļa kustības vai kuģošanas drošībai,

sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā vai ar ieslodzījumu cietumā.

Bez tam tiesa var atņemt vainīgam tiesību, kalpot dzelzceļa vai ūdensceļu dienestā vai uz tvaikoņa vai jūras kuģa, kā arī būt par būvētāju vai darbu uzņēmēju dzelzceļa vai tvaikoņa vai jūras kuģu būvdarbos uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem.

Ja no šāda bojājuma notikusi dzelzceļa vilciena, tvaikoņa vai jūras kuģa katastrofa, vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Bet ja šāds bojājums izdarīts ar nolūku radīt dzelzceļa vilciena, tvaikoņa vai jūras kuģa katastrofu, tad vainīgais sodāms:

šā panta pirmā daļā norādītos gadījumos — ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par desmit gadiem;

šā pantā otrā daļā norādītā gadījumā — ar spaidu darbiem uz visu mūžu vai uz laiku, ne mazāku par desmit gadiem. Turpat, 558. p.

559. Ar 558. pantā noliktiem sodiem un uz tajā norādītiem pamatiem sodāms:

1) kas traucējis dzelzceļa kustības vai ūdensbraucienu drošību, nepareizi dodams dzelzceļa kustības vai kuģošanas drošībai lietojamu zīmi;

2) dzelzceļa, ūdensceļa, tvaikoņa vai jūras kuģa dienestā stāvošais, kas traucējis dzelzceļa kustības vai ūdensbraucienu drošību, neizpildīdams likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus, kuŗi izdoti dzelzceļa kustības vai kuģošanas drošībai. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 559. p.

560. Dzelzceļa, tvaikoņa vai jūras kuģa būvētājs, dzelzceļa valdes vai pārvaldes loceklis vai cits kāds dzelzceļa vai viņa ripojošā sastāva vai tvaikoņa vai jūras kuģa būves, izlabošanas vai ekspluatācijas pārzinātājs vai rīkotājs vai tādu būvju izlabošanas vai ekspluatācijas uzraudzītājs, kas lietojuši vai pielaiduši lietot apzināti nederīgu materiālu vai materiālu nepietiekošā daudzumā, vai apzināti nav izpildījuši vai pielaiduši neizpildīt tehniskos noteikumus, vai nav spēruši soļus, kas nepieciešami dzelzceļa vai viņa ripojošā sastāva, tvaikoņa vai jūras kuģa uzturēšanai kustībai drošā stāvoklī, ja šis nodarījums traucējis dzelzceļa kustības vai kuģošanas drošību, sodāmi:

ar ieslodzījumu pārmācības namā vai ar ieslodzījumu cietumā.

Ja šāda nozieguma dēļ notikusi dzelzceļa vilciena, tvaikoņa vai jūras kuģa katastrofa, vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem, vai ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar tiem pašiem sodiem un uz tā paša pamata sodāms dzelzceļa būves vai dzelzceļa ripojošā sastāva, tvaikoņa vai jūras kuģa pieņēmējs, kas pieņēmis tos par derīgiem apzināti tādā neapmierinošā stāvoklī, kuŗš bijis bīstams dzelzceļa kustībai vai kuģošanai. Turpat, 560. p.

561. Techniķis vai darbu lieluzņēmējs, kas lietojis nederīgu materiālu vai materiālu nepietiekošā daudzumā vai, izdarot ēkas vai citus būvdarbus, nav izpildījis tehniskos noteikumus, ja šāda nodarījuma dēļ ēka, būve vai daļa no tām sagāzušās, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Bez tam tiesa var atņemt vainīgam tiesību izdarīt būvdarbus vai tos uzņemt vairumā uz laiku nō viena gada līdz pieciem gadiem un spriedumu izsludināt. Turpat, 561. p.

562. Kas bojājis svešu mantu aizdedzinot, spridzinot vai applūdinot, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja šādā kārtā bojāti svešs mežs, dārzs, augošs lauksaimniecības sējums, kūdrājs, naftas avots, koku, malkas, preču, lauksaimniecības ražojumu, pārtikas krājumu, sprāgstošu vai viegli aizdegošos vielu vai spridzekļu noliktava, neapdzīvojamās ēkas vai neapdzīvojami kuģi, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Bet ja nō šāda bojājuma, pēc priekšmetu rakstura un stāvokļa vai pēc nodarījuma izdarīšanas apstākļiem, apzināti draudējušās briesmas, kā ugunsgrēks, sprādziens vai applūdinājums varētu izplatīties uz 563. pantā minētām ēkām, kuģiem, telpām vai vietām, tad vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Šā panta trešā daļā norādītā gadījumā vainīgais sodāms ar tajā noteikto sodu, kaut arī bojātie priekšmeti būtu viņa paša īpašums.

Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 562. p.

563. Kas bojājis aizdedzinot, spridzinot vai applūdinot:

1) baznīcu vai kristīgo lūgšanas namu;

2) valsts vai sabiedriskas iestādes, publiskas bibliotēkas vai publiska muzeja vai citas kādas valsts vai sabiedriskas iestādes zinātnes vai mākslas priekšmetu glabātuves telpas;

3) apdzīvojamu ēku vai kuģi, rūdnīcu vai raktuvi vai tādu neapdzīvojamu ēku, kuģi, telpu vai citu kādu vietu, kurās tajā laikā, vainīgam to zinot, atradies cilvēks, kuŗa dzīvība tikusi apdraudēta,

sodāms:

ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku.

Ja šis bojājums izdarīts pēc vairāku personu vienošanās un turklāt dažādās pilsētas vai apmetnes vietās vienā laikā, tad vainīgais sodāms:

ar mūža spaidu darbiem. Turpat, 563. p.

564. Kas sagatavojies, vai piedalījies savienībā, kuŗa sastādījusies, lai izdarītu:

1) dzelzceļa, viņa ripojošā sastāva vai dzelzceļa kustības drošībai noteiktas zīmes bojājumu, ar nolūku radīt dzelzceļa vilciena katastrofu;

2) tvaikoņa vai jūras kuģa vai kuģošanas drošībai noteiktas zīmes bojājumu, ar nolūku radīt tvaikoņa vai jūras kuģa katastrofu;

3) 563. pantā paredzētu bojājumu,

sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 564. p.

565. Kas aiz neuzmanības bojājis:

1) vispārējā vai valdības lietošanā esošu tēlegrafu vai telefonu, ja šis bojājums apturējis viņu darbību;

2) 557. pantā minētu priekšmetu, ja šis bojājums radījis plūdus vai satiksmes apturējumu,

sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku pa trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 565. p.

566. Kas aiz neuzmanības izdarījis bojājumu, kuŗš traucējis dzelzceļa kustības vai ūdensbraucienu drošību:

1) dzelzceļa līnijai vai dzelzceļa ripojošam sastāvam;

2) tvaikonim vai jūras kuģim;

3) brīdinājuma zīmei, kuŗa nostādīta dzelzceļa kustības vai kuģošanas drošībai,

sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja no šāda bojājuma notikusi dzelzceļa vilciena, tvaikoņa vai jūras kuģa katastrofa, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Bez tam tiesa var atņemt vainīgam tiesību kalpot dzelzceļa vai ūdensceļu dienestā vai uz tvaikoņa vai jūras kuģa, kā arī būt par būvētāju vai darbu uzņēmēju dzelzceļa vai tvaikoņa vai jūras kuģa būvdarbos uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem. Turpat, 566. p.

567. Ar 566. pantā noliktiem sodiem un uz tajā norādītiem pamatiem sodāms:

1) kas traucējis dzelzceļa kustības vai ūdensbraucienu drošību, aiz neuzmanības dodams nepareizi dzelzceļa kustības vai kuģošanas drošībai lietojamu zīmi;

2) dzelzceļa, ūdensceļa, tvaikoņa vai jūras kuģa dienestā stāvošais, kas traucējis dzelzceļa kustības vai ūdensbraucienu drošību, aiz neuzmanības neizpildīdams likuma vai saistoša noteikuma nosacījumus, kuŗi izdoti dzelzceļa kustības vai kuģošanas drošībai;

3) 560. pantā norādīta persona, kas aiz neuzmanības lietojusi vai pielaidusi lietot nederīgu materiālu vai materiālu nepietiekošā daudzumā, izdarot dzelzceļa vai viņa ripojošā sastāva, tvaikoņa vai jūras kuģa būvi, izlabojumu vai ekspluatāciju, vai uzraugot tādu būvi, izlabojumu vai ekspluatāciju, vai nav izpildījusi vai pielaidusi neizpildīt tehniskos noteikumus, vai nav spērusi soļus, kas nepieciešami dzelzceļa vai viņa ripojošā sastāva, tvaikoņa vai jūras kuģa uzturēšanai kustībai drošā stāvoklī, vai aiz neuzmanības pieņēmusi dzelzceļa būvi vai dzelzceļa ripojošo sastāvu, tvaikoni vai jūras kuģi neapmierinošā stāvoklī, ja ar to traucēta dzelzceļa kustības vai kuģošanas drošība. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 567. p.

568. Kas aiz neuzmanības bojājis 562. panta otrā daļā un 563. pantā minētu priekšmetu aizdedzinot, spridzinot vai applūdinot, ja nav noteikts bargāks sods par to, ka nav izpildīti noteikumi par apiešanos ar uguni vai spridzināmām vielām, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem. Turpat, 568. p.

569. Iepriekšējos 565.—568. pantos paredzētie neuzmanības nodarījumi nav uzskatāmi par noziedzīgiem, ja vainīgais pats novērsis vai uz viņa norādījumu novērstas ar viņa nodarījumu sagādātās, šajos pantos norādītās briesmas, vai uguns, sprādziena vai applūdinājuma darbība izbeigta pašā sākumā. Turpat, 569. p.

570. Kas nav paziņojis vai ir paziņojis nelaikā dzelzceļa sargam vai citam kādam sauszemes vai ūdens satiksmes ceļu drošības uzraudzītājam par vainīgā nejauši izdarītu ceļa bojājumu, kuŗš apdraud kustību pa to, vai brīdinājuma zīmes bojājumu, sodāms:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem. Turpat, 570. p.

Trīsdesmit pirmā nodaļa.

Neziņošana par atradumu, svešas mantas piesavināšanās un uzticības nelietīga lietošana.

571. Kas nav ziņojis noteiktā kārtībā:

1) par viņa atrastu mantu, par kuŗu nav zināms, kam tā pieder, un kuŗas vērtība pārsniedz trīs latus;

2) par vainīgā ganāmpulkam pievienojušos vai uz viņa zemes ieradušos pieklīdušu lopu, par kuŗu nav zināms, kam tas pieder, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par desmit latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 571. p.

Panta 1. punktā trīs rubļu vietā teikts trīs lati, kaut gan likuma par tādu atvietošanu nav. 1923. g. 17. februāra likums zīmējas tikai uz naudas sodu pārrēķināšanu latos un bez tam uz tiem Sodu likumu pantiem, kuŗi šajā likumā tieši minēti.

572. Kas tiši aizrūjis, lai padarītu par savu īpašumu, vai tiši izšķērdējis:

1) viņa atrastu vai pie viņa aizmirstu mantu, par kuŗu nav zināms, kam tā pieder, un kuŗas vērtība pārsniedz trīs latus;

2) pieklīdušu lopu, par kuŗu nav zināms, kam tas pieder, sodāms:

ar naudas sodu, kas līdzīgs piesavinātās mantas vērtībai, bet ne augstāku par simts latiem. Turpat, 572. p.

Sk. paskaidr. pie 571. p.

573. Kas piesavinājies:

1) apslēptu mantu, kuŗu viņš atradis svešā zemē;

2) viņa atrastu vai pie viņa aizmirstu svešu mantu vai pieklīdušu lopu, kuŗu saimnieks piesavināšanās laikā vainīgam bijis zināms, sodāms:

ar naudas sodu, ne lielāku par trīskārtīgu mantas vērtību, bet ne augstāku par trīs simti latiem, vai ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem.

Bet ja vainīgam piesavināšanās laikā bijis zināms, ka saimnieks meklē šo mantu, vai ja saimnieks vainīgam prasījis, lai to atdod, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem. Turpat, 573. p.

574. Kas piesavinājies viņam uzticētu svešu kustamu mantu, sodāms: ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem (a).

Ja piesavinātās mantas vērtība pārsniedz pieci simti latus, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja piesavinātās mantas vērtība nepārsniedz vienu latu vai ja vainīgais līdz sprieduma, rezolūcijas vai zvērināto piesēdētāju izsprieduma pasludināšanai labprātīgi atdevis piesavināto mantu vai citādi apmierinājis cietušo, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem (b).

Bet ja šā panta trešā daļā paredzētā piesavināšanās izdarīta aiz vieglprātības, tad vainīgais sodāms:

ar arestu (c).

(a) Turpat. 574. p. — (b) 1919. g. 5. dec. (152) 1. p.; 1923. g. 17. febr. (5) 7. p. — (c) 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 574. p.

Aizrādījums uz zvērināto piesēdētāju izspriedumu pagaidām neattiecas uz Latviju, kuŗā zvērināto piesēdētāju institūta nav.

575. Bankas iestādes vai mainītavas turētājs, viņu pārzinis vai darbinieks, kā arī vispār katrs, kas nodarbojas ar svešas kustamas mantas pieņemšanu glabāšanā, ķīlā vai kādām citām noteiktām operācijām un ir piesavinājušies tādu viņiem uzticētu mantu, sodāmi:
ar ieslodzījumu pārmācības namā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 575. p.

576. Valsts vai sabiedriskas varas pilnvarotais palīdzības sniegšanai no ugunsgrēka, iedzīvotāju pārtikas trūkuma vai cita kāda vispārēja posta cietušiem, kas:

1) piesavinājies cietušiem izdalāmo mantu;

2) mantkārīgā nolūkā izsniedzis no cietušiem izdalāmās mantas pabalstu tādai personai, kurai nav tiesības šādu pabalstu saņemt,
sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 576. p.

577. Kam pēc pilnvaras vai cita kāda likumiska pilnvarojuma jāgādā par svešu mantu vai svešām mantiskām interesēm un kas izlietojis savu pilnvarojumu apzināti par kaiti viņam uzticētai mantai vai mantiskām interesēm, ja no šādas nelietīgas izlietošanas radies kaitējums, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Ja nodarītā kaitējuma apmērs pārsniedz pieci simti latus vai ja šādā kārtā uzticību nelietīgi izlietojis aizbildnis par kaiti savam aizbilstamam, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar šo pēdējo sodu sodāms arī aizbildnis, kas piesavinājies viņa aizbildnības pārziņā stāvošu svešu kustamu mantu. Turpat, 577. p.; 1923. g. 17. febr. (5) 7. p.

578. Dienestpersona vai ar valdības atļauju dibinātas labdarības vai kredita iestādes, savstarpējas apdrošināšanas biedrības vai paju vai akciju sabiedrības dienestā stāvošais, kas izlietojis savu dienesta stāvokli apzināti par kaiti viņa gādībai pēc dienesta uzticētai mantai vai mantiskām interesēm, ja no šādas nelietīgas izlietošanas radies kaitējums, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Bet ja kaitējuma prāvuma dēļ radies valstij svarīgs zaudējums, vai kreditiestādes lietu satricinājums vai noslīdējums, vai daudzu personu izpostījums, vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Ar tiem pašiem sodiem un uz tiem pašiem pamatiem sodāms šajā pantā minētās personas, kas piesavinājušās pie viņām pēc dienesta atrodošos mantu, kā arī kas zagušas viņu uzraudzībā pēc dienesta atrodošos mantu.

Šajā pēdējā gadījumā sodāms arī šādas zādzības mēģinājums. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 578. p.

579. Ar valdības atļauju dibinātas kreditiestādes, savstarpējas apdrošināšanas biedrības vai paju vai akciju sabiedrības pārzinis vai lietu rīkotājs, kas izlietojis tādas iestādes, biedrības vai sabiedrības mantu viņas stātutos neatļautām operācijām, kaut arī tāds nodarījums būtu izdarīts izpildot minētās iestādes, biedrības vai sabiedrības lēmumus, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Bet ja tāda nodarījuma dēļ apturēti maksājumi vai minētā iestāde, biedrība vai sabiedrība izsludināta par maksātnespējīgu, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 579. p.; 1928. g. 27. apr. (86) II.

MOTĪVI. Sakarā ar 607². p. grozišanu (Lik. kr. 1928. g. 86) nācās izmest no 579. p. teksta 1. d. 2. punktu un pēdējo daļu, jo 607². p. 3. punkta jaunā redakcija pilnīgi aptver izmestos 579. p. noteikumus.

580. Akciju sabiedrības dibinātājs vai ar valdības atļauju dibināto kredītiestādes, savstarpējas apdrošināšanas biedrības vai paju vai akciju sabiedrības pārzinis vai lietu rīkotājs, kas:

1) izlūdzot atļauju akciju sabiedrības atklāšanai, sniedzis valdībai apzināti nepatiesas ziņas par dibināmo uzņēmumu, ja tāds ziņojums varējis nodarīt kaitējumu akcionāriem;

2) ievietojis apzināti nepatiesas ziņas par iestādes, biedrības vai sabiedrības lietu stāvokli vai rēķiniem sludinājumā, pārskatā, bilanci vai tirdzniecības grāmatā;

3) sniedzis apzināti nepareizu aprēķinu attiecībā uz dividendes izrēķināšanu un izmaksu;

4) izlaidis obligācijas vai ķīlu zīmes, kuņas nav nodrošinātas saskaņā ar statūtiem vai šim nolūkam izdotiem noteikumiem, vai noguldījumu zīmes bez attiecīga noguldījuma saņemšanas;

5) izlaidis obligācijas vai citādus vērtspapirus par summu, kuņa pār-sniedz doto atļauju,

kaut arī tas būtu izdarīts izpildot minētās iestādes, biedrības vai sabiedrības lēmumus, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar to pašu sodāma pilsētas vai citas kādas iestādes dienestpersona, kas rīkojas ar obligāciju vai citādu vērtspapīru izlaišanu un ir izdarījusi šā panta ceturtā vai piektā punktā paredzētus noziedzīgus nodarījumus. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 580. p.

Panta pēdējā daļā stripots aizrādījums uz zemsti, kuņas vietā Latvijā pastāv lauku pašvaldības.

Trīsdesmit otrā nodaļa.

Zagšana, laupīšana un izspiešana.

581. Kas slepeni vai atklāti paņēmis svešu kustamu mantu piesavināšanās nolūkā, par šo zādzību sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Tiesa var pagarināt ieslodzījuma laiku cietumā līdz diviem gadiem, ja zādzība izdarīta: ar sevišķu bezkaunību; laužot uzticību; novācot aizsprostojumus vai aizslēgumus, kuņi kavē iekļūt sētā, ēkā vai citā kādā telpā vai glabātuvē; dzelzceļa vilcienam ejot vai stāvēt; nakts laikā; ja paņemta manta apzināti bijusi nepieciešams līdzeklis cietušā uzturam (a).

Ja zagtās mantas vērtība pārsniedz pieci simti latus, vainīgais sodāms: ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Bet ja zagtās mantas vērtība nepārsniedz vienu latu, vai ja vainīgais līdz sprieduma, rezolūcijas vai zvērināto piesēdētāju izsprieduma pasludināšanai labprātīgi atdevis paņemto mantu vai citādi apmierinājis cietušo, vai arī ja zādzība izdarīta aiz galēja trūkuma, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem (b).

Ar tiem pašiem sodiem un uz tiem pašiem pamatiem sodāms, kas slepeni vai atklāti paņēmis piesavināšanās nolūkā 552. pantā norādītu dokumentu vai korespondenci.

Mēģinājums sodāms (c).

(a) 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 581. p. — (b) 1919. g. 5. dec. (152) 2. p.; 1923. g. 17. febr. (5) 7. p. — (c) 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 581. p.

Sk. paskaidr. pie 574. p.

582. Kas zadzis:

1) mantu no kapa, kuŗš atrakts vai vispār bojāts, lai no tā paņemtu šādu mantu;

2) mantu, kuŗai draudējušas briesmas no ugunsgrēka, plūdiem, kuŗa katastrofas vai citas kādas vispārīgas nelaimes, ja paņemšana izdarīta tādas nelaimes laikā;

3) valsts kuŗa ieročus, patronas, pulveri vai citus pie uzbrukuma vai aizsardzības līdzekļiem piederīgus priekšmetus, amata veidā vai kaut arī ne amata veidā, bet no noliktavām vai kuŗaspēka glabātuvēm vai telpām,

sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 582. p.

583. Kas izdarījis zādzību no apdzīvojamās ēkas, apdzīvojama kuŗa vai citas kādas apdzīvojamās telpas, vai no tādas neapdzīvojamās telpas, kur tajā laikā apzināti atradies cilvēks, vai no apdzīvojamās ēkas apžogotās sētas:

1) ja vainīgais apgādājies ar ieroci vai rīku priekš uzbrukšanas vai aizstāvēšanās;

2) nakts laikā, ja pie tam vainīgais iekļūvis šajā telpā vai sētā bojājot aizsprostojumus vai aizslēgumus, kuŗi kavē ietikt tajās,

sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 583. p.

584. Kas vainīgs zādzībā:

1) kuŗu izdarījušas nakts laikā vairākas personas, kas apgādājušas ar ieroci vai rīku priekš uzbrukšanas vai aizstāvēšanās, no apdzīvojamās ēkas, apdzīvojama kuŗa vai citas kādas apdzīvojamās telpas, vai no tādas neapdzīvojamās telpas, kur tajā laikā apzināti atradies cilvēks, vai no apdzīvojamās ēkas apžogotās sētas, ja pie tam vainīgais iekļūvis šajā telpā vai sētā bojājot aizsprostojumus vai aizslēgumus, kuŗi kavē ietikt tajās;

2) bandā,

sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 584. p.

585. Kas vainīgs zirga vai liellopu zādzībā, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Ja vainīgais izdarījis šajā pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu pirms pagājuši pieci gadi no soda izciešanas par tādu pašu noziegumu, tad vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Mēģinājums sodāms. 1919. g. 5. dec. (153) 585. p.

586. Kas izdarījis 581. panta pirmā vai otrā daļā paredzētu zādzību pēc tam, kad divas reizes izcietis sodu par zādzību, laupīšanu, izspiešanu vai krāpšanu un pie tam pirms piecu gadu notecējuma, skaitot no soda izciešanas dienas par vienu no šiem noziedzīgiem nodarījumiem, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.
Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 586. p.

587. Kas izdarījis zādzību pēc tam, kad ne mazāk kā trīs reizes izcietis sodu par zādzību, laupīšanu, izspiešanu vai krāpšanu un pie tam pirms piecu gadu notecējuma, skaitot no soda izciešanas dienas par vienu no šiem noziedzīgiem nodarījumiem, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Bet ja vainīgais par kādu no minētiem noziedzīgiem nodarījumiem izcietis sodu, ne zemāku par ieslodzījumu pārmācības namā, un par jaunizdarītu zādzību pirms tā paša termiņa notecējuma tiesa atzitu viņu par sodāmu arī ne ar zemāku sodu par ieslodzījumu pārmācības namā, tad viņš sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 587. p.

588. Kas zādzis baznīcai piederošus:

1) svēto krustu, svētās relikvijas, svētbildi vai citu kādu priekšmetu, kuŗu pareizticība vai cita kāda kristīga ticība godina par svētītu;

2) priekšmetu, kuŗš iesvētīts lietojot dievkalpošanā,

ja nav sodāms par svētuma aizskaršanu ar bargāku sodu un ja šī zādzība izdarīta no baznīcas, ģērbkambaŗa, kapličas vai kristīgo lūgšanas nama, sodāms:

šā panta pirmā punktā norādītā gadījumā —

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem;

šā panta otrā punktā norādītā gadījumā —

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Ja šī zādzība izdarīta no baznīcas glabātuves vai citas kādas vietas, bet vainīgam bijis zināms par paņemtās mantas piederību baznīcai, tad viņš sodāms:

šā panta pirmā punktā norādītā gadījumā —

ar ieslodzījumu pārmācības namā;

šā panta otrā punktā norādītā gadījumā —

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ar tiem pašiem sodiem sodāms, kas piesāvinājiem šā panta pirmā daļā norādīto mantu, kuŗa viņam uzticēta lietošanai dievkalpošanā.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 588. p.

589. Kas paņēmis svešu kustamu mantu piesavināšanās nolūkā, novedot nesamaņas stāvoklī, nodarot miesas bojājumu vai vardarbību pret personu vai lietojot sodāmus draudus, par šo laupīšanu sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Ja:

1) laupīšana izdarīta nodarot ļoti smagu vai smagu miesas bojājumu;

2) laupīšana izdarīta baznīcā;

- 3) laupīšana izdarīta atklātā jūrā;
- 4) laupīšanu izdarījušas vairākas personas, kuŗas šajā nolūkā iebrukuŗas apdzīvojamā ēkā vai citā apdzīvojamā telpā;
- 5) laupīšanu izdarījusi persona, kuŗa apgādājusies ar ieroci vai rīku priekŗ uzbrukŗanas vai aizstāvēŗanās;
- 6) laupīšana izdarīta bandā;
- 7) laupīšanu izdarījusi persona, kuŗa ne mazāķ kā trīs reizes izcietusi sodu par zādzību, laupīšanu, izspieŗanu vai krāpŗanu un pie tam pirms piecu gadu notecējuma, skaitot no soda izcieŗanas dienas par vienu no ŗiem noziedzīgiem nodarījumiem,
 tad vainīgais sodāms:
 ar spaidu darbiem uz noteiktu laiku.

Ar tiem paŗiem sodiem un uz tiem paŗiem pamatiem sodāms, kas šajā pantā paredzētos apstāķļos paņēmis 552. pantā norādītu dokumentu vai korespondenci.

Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 589. p.

590. Kas, ar nolūķu iegūt sev vai citam mantisku labumu un nodarot miesas bojājumu vai vardarbību pret personu vai lietojot sodāmus draudus, piespiedis atdot mantisku tiesību vai iestāties kādā citā neizdevīgā mantiskā darījumā, par ŗo izspieŗanu sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja:

- 1) izspieŗana izdarīta, nodarot ļoti smagu vai smagu miesas bojājumu;
- 2) izspieŗanu izdarījuŗas vairāķas personas, kuŗas šajā nolūkā iebrukuŗas apdzīvojamā ēķā vai citā apdzīvojamā telpā;
- 3) izspieŗanu izdarījusi persona, kuŗa apgādājusies ar ieroci vai rīķu priekŗ uzbrukŗanas vai aizstāvēŗanās;
- 4) izspieŗana izdarīta bandā;
- 5) izspieŗanu izdarījusi persona, kuŗa ne mazāķ kā trīs reizes izcietusi sodu par zādzību, laupīšanu, izspieŗanu vai krāpŗanu un pie tam pirms piecu gadu notecējuma, skaitot no soda izcieŗanas dienas par vienu no ŗiem noziedzīgiem nodarījumiem,

tad vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāķu par astoņiem gadiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 590. p.

Trisdesmit treŗā nodaļa.

Krāpŗana.

591. Kas:

- 1) ar viltu paņēmis sveŗu kustamu mantu piesavināŗanās nolūkā;
- 2) paņēmis sveŗu kustamu mantu piesavināŗanās nolūkā, ar nepareizu mēŗu, svaru vai citādu viltu attiecībā uz priekŗmetu daudzumu vai labumu pirkumā-pārdevumā vai citā kādā maksas darījumā;
- 3) ar nolūķu iegūt sev vai citam mantisku labumu, ar viltu pamudinājis atdot mantisku tiesību vai iestāties kādā citā neizdevīgā mantiskā darījumā, par ŗo krāpŗanu sodāms:
 ar ieslodzījumu cietumā (a).
 Ja zaudējums pārsniedz pieci simti latus, tad vainīgais sodāms:
 ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja zaudējums nepārsniedz vienu latu, vai ja vainīgais līdz sprieduma, rezolūcijas vai zvērināto piesēdētāju izsprieduma pasludināšanai labprātīgi atdevis mantu vai citādi apmierinājis cietušo, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem (b).

Ar tiem pašiem sodiem un uz tiem pašiem pamatiem sodāms vainīgais, kas piesavināšanās nolūkā ar viltu paņēmis 552. pantā norādītu dokumentu vai korespondenci.

Mēģinājums sodāms (c).

(a) 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 591. p. — (b) 1919. g. 5. dec. (152) 3. p.; 1923. g. 17. febr. (5) 7. p. — (c) 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 591. p.

Sk. paskaīdr. pie 574. p.

591¹. Kas mantkarīgā nolūkā izmanto citas personas lētticību vai mānticību ar pareģošanu, sapņu iztulkošanu, zīlēšanu, pavedināšanu meklēt apslēptu mantu, noslēpumainu spēku izsaukšanu, buršanu-pūšļošanu, vārdošanu vai ar citu viltus paņēmieni palīdzību, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Periodiska izdevuma redaktoram vai izdevējam, kas ievietojis sludinājumu, kurā piedāvājas pareģot, iztulkot sapņus, zīlēt vai citādi izmantot citas personas lētticību, uzliekams naudas sods pēc pārdošanā izlaisto tā preses organa eksemplāru skaita, kur minētais sludinājums parādījies, bet ne vairāk par vienu latu no katra eksemplāra.

Šajā pantā minēto nodarījumu izdarīšanai lietotie priekšmeti atņemami.

1929. g. 8. okt. (201).

MOTĪVI. Izlietojot to apstākli, ka likumos nav paredzēts sods par publikas lētticības vai mānticības izmantošanu, pēdējā laikā daudzas personas atklāti nodarbojas ar kāršu likšanu, sapņu iztulkošanu, zīlēšanu u. t. t., bieži vien, bez nodarītā materiālā zaudējuma, arī radot sarežģījumus ģimenes un personīgā dzīvē. Parādījās pat laikrakstos sludinājumi, kuŗos atklāti piedāvāja šādus pakalpojumus, kas jo vairāk radija uzticību pret šādu publikas krāpšanu. To ievērojot izstrādāts jauns (591¹.) pants, kurā paredzēts sods tiklab zīlētājiem u. t. t., kā arī periodiskiem izdevumiem, kas šādus sludinājumus ievieto.

592. Kas devis tālāk priekšmetu kā par tādu, kuŗu Sodu likumos aizliegts laist apgrozībā, vai par tādu, kas iegūts ar noziedzīgu nodarījumu, ja pēc darījuma noligtā maksa saņemta pilnīgi vai pa daļai, par šo krāpšanu sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Nauda vai cita manta, kuŗu vainīgais saņēmis pēc noziedzīgā darījuma, atņemama, vai no vainīgā piedzenama atbilstoša summa. 1903. g. 22. marta. (22704) Sodu lik. 592. p.

593. Kas:

1) pārdevis vai ieķīlājis apzināti svešu nekustamu mantu, ja viņam nav bijis uz to tiesības, vai izdomātu mantu;

2) pārdevis vai ieķīlājis nekustamu mantu, apslēpdams, pircējam vai ķīlas ņēmējam par kaiti, uz mantas gulošu aizliegumu vai saistību, par šo krāpšanu sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 593. p.

* Attiecībā uz 2. punktā minētiem aizliegumiem jāievēro, ka, saskaņā ar Civilprocesa likumu (1914. g. izd.) 1901. pantu, aizliegums nekustamai mantai, kuŗa atrodas Vidzemē, Kurzemē vai Zemgalē, atvietoājams ar atzīmes ieviešanu attiecīgas nekustamas mantas zemes grāmatā.

Pēc 1928. g. 9. jūnija likuma (Lik. kr. 134) 4. panta, Latgalē uzliekot aizliegumu nekustamiem īpašumiem, kuŗi padoti Notāriāta nolikuma 3. sadaļai, jāpiemēro tā paša nolikuma 315. un 316. pants.

594. Kas uz savu pieteiktu prasījumu saņēmis apdrošinājuma summu par mantu, kuŗa apdrošināta pret bojājumu, ja bojājums apzināti nav noticis vai ja vainīgais slēpis, ka mantas bojājumam bijis tāds cēlonis, kuŗš atņem viņam tiesību saņemt apdrošinājuma summu, par šo krāpšanu sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 594. p.

595. Kas izdarījis krāpšanu:

1) nepatiesi uzdodamies šajā nolūkā par dienestpersonu vai par tādu, kas izpilda dienestpersonas uzdevumu;

2) bandā,

sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 595. p.

596. Kas izdarījis 591. panta pirmā daļā paredzētu krāpšanu pēc tam, kad divas reizes izcietis sodu par zādzību, laupīšanu, izspiešanu vai krāpšanu un pie tam pirms piecu gadu notecējuma, skaitot no soda izciešanas dienas par vienu no šiem noziedzīgiem nodarījumiem, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 596. p.

597. Kas izdarījis krāpšanu pēc tam, kad izcietis ne mazāk kā trīs reizes sodu par zādzību, laupīšanu, izspiešanu vai krāpšanu un pie tam pirms piecu gadu notecējuma, skaitot no soda izciešanas dienas par vienu no šiem noziedzīgiem nodarījumiem, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Ja vainīgais par kādu no minētiem noziedzīgiem nodarījumiem izcietis sodu, ne zemāku par ieslodzījumu pārmācības namā, un par jaunizdarītu krāpšanu pirms tā paša termiņa notecējuma tiesa atzitu viņu par sodāmu arī ne ar zemāku sodu par ieslodzījumu pārmācības namā, tad viņš sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 597. p.

598. Kas aizdedzinājis, uzspridzinājis vai applūdinājis apdrošinātu mantu, lai dabūtu apdrošinājuma summu, ja par izdarīto bojājumu viņš nav jāsoda ar bargāku sodu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 598. p.

Trīsdesmit ceturkā nodaļa.

Bankrots, augļošana un citi sodāmas netaisnprātības gadījumi attiecībā uz mantu.

599. Ko tiesa izsludinājusi par maksātnespējīgu parādnieku un kas:

1) izsludinot maksātnespēju, ar noklusējumu vai nepatiesu liecinājumu par savu mantu slēpis šo mantu, lai izvairītos no parādu samaksas;

2) pēc maksātnespējas izsludinājuma un turklāt ar nolūku izvairīties no parādu samaksas izdevis saistības rakstu, kas paniazina konkursa masu, par parādu, kuŗš pilnīgi vai pa daļai izdomāts, vai bez maksas nodevis citam vai pārvedis zemes grāmatās vai citādi kā slēpis savu mantu;

3) kaut arī pirms maksātnespējas izsludinājuma, bet paredzot tāda izsludinājuma neizbēgamību drīzā laikā un pie tam ar nolūku izvairīties no parādu samaksas, izdevis saistības rakstu par parādu, kuŗš pilnīgi vai pa daļai izdomāts, vai bez maksas nodevis citam vai pārvedis zemes grāmatās vai citādi kā slēpis savu mantu,

sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 599. p.

600. Ko tirdzniecības procesa kārtībā tiesa izsludinājusi par maksātnespējīgu parādnieku un kas izdarījis 599. pantā paredzētos noziedzīgos nodarījumus, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Ja kaitējuma prāvuma dēļ radies valstij svarīgs zaudējums, vai kredītiestādes lietu satricinājums vai noslīdējums, vai daudzu personu izpostījums, vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Turpat, 600. p.

601. Sabiedriskas vai privātas kredītiestādes vai paju vai akciju sabiedrības pārzinis vai lietu rīkotājs, kas:

1) tiesai izsludinot par tādas iestādes vai sabiedrības maksātnespēju, atteicies dot ziņas tiesai vai attiecīgai varai, likumā noteiktos gadījumos un kārtībā, par tādas iestādes vai sabiedrības mantu, vai pie šādas izsludināšanas devis nepatiesas ziņas par viņu mantu, ja tāda atteikšanās vai ziņu došana izdarīta ar nolūku palīdzēt iestādei vai sabiedrībai izvairīties no viņu parādu samaksas;

2) par pilnīgi vai pa daļai izdomātu parādu izdevis saistības rakstu, kuŗš pamazina tādas iestādes vai sabiedrības mantu, vai bez maksas nodevis citam vai pārvedis zemes grāmatās vai citādi kā slēpis viņas mantu, ar nolūku palīdzēt iestādei vai sabiedrībai izvairīties no parādu samaksas, ja tāda saistības raksta izdošana vai mantas bezmaksas nodošana citam, pārvešana zemes grāmatās vai slēpšana izdarītas pēc tam, kad šī iestāde vai sabiedrība izbeigusi maksājumus vai izsludināta par maksātnespējīgu, vai kaut arī agrāk, bet paredzot tāda izbeiguma vai izsludinājuma neizbēgamību drīzā laikā,

ja pie tam sekojusi iestādes vai sabiedrības maksātnespējas izsludināšana vai maksājumu apturēšana,

sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Ja kaitējuma prāvuma dēļ radies valstij svarīgs zaudējums, vai kredītiestādes lietu satricinājums vai noslīdējums, vai daudzu personu izpostījums, vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Turpat, 601. p.

602. Par līdzdalībnieku 599.—601. pantā paredzētos noziedzīgos nodarījumus, ja tie notikuši, atzīstams un kā līdzdalībnieks sodāms:

1) kas uzkūdijs uz šiem nodarījumiem;

2) kas prasījis vai saņēmis samaksu pēc saistības raksta, kuŗš apzināti izdots minētos pantos norādītos apstākļos;

3) kas it kā par maksu ieguvis bez maksas mantu, kuŗa apzināti nodota minētos pantos norādītos apstākļos;

4) kas slēpis mantu vai piedalījies tās slēpšanā minētos pantos norādītos apstākļos. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 602. p.

603. Kas tirdzniecības procesa kārtībā atzīts par neuzmanīgu maksātnespējīgo (vienkāršu bankrotu) un ir vieglprātīgi vedis tirdzniecības darīšanas vai bijis izšķērdīgs, no kam radusies viņa maksātnespēja, sodāms:
ar ieslodzījumu cietumā.

Bez tam tiesa var atņemt vainīgam tiesību tirgoties uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem vai uz visiem laikiem. Turpat, 603. p.

604. Sabiedriskas vai privātas kredītiestādes vai paju vai akciju sabiedrības pārzinis vai lietu rīkotājs, kas vieglprātīgi vedis tādas iestādes vai sabiedrības darīšanas vai bijis izšķērdīgs viņu darīšanās, ja tādas darīšanu vešanas vai izšķērdības dēļ šī iestāde vai sabiedrība izbeigusi maksājumus vai izsludināta par maksātnespējīgu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Bez tam tiesa var atņemt vainīgam tiesību būt par pārzini vai rīkotāju šajā pantā minētās iestādēs vai sabiedrībās uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem vai uz visiem laikiem. Turpat, 604. p.

605. Sabiedriskas vai privātas īstermiņa kredīta iestādes vai paju vai akciju sabiedrības pārzinis vai lietu rīkotājs, kas nav spēris likumā vai statūtos prasītos soļus uzņēmuma lietu likvidēšanai tādos apstākļos, kuŗos likums vai statūti noteic šādu likvidēšanu, sodāms:

ar arestu.

Ja iestādes vai sabiedrības lietu stāvoklis apzināti bijis tāds, kuŗā likums vai statūti noteic paziņot par iestādes vai sabiedrības maksātnespēju, tad vainīgais par šā pienākuma neizpildīšanu sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 605. p.

606. Kam apzināti bijuši kādi līdzekļi sava kreditora apmierināšanai un kas:

1) likumā noteiktos gadījumos un kārtībā nav paziņojis par tiem tiesai vai attiecīgai varai;

2) paziņojot par tiem tiesai vai attiecīgai varai, devis nepatiesas ziņas par kaiti kreditoram,

sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Ar to pašu sodāms: 1) kas tiesai devis nepatiesas ziņas, ka viņš pazaudējis nesamaksātu vekseli, un 2) kas Vidzemē, Kurzemē vai Zemgalē, ņemot no viņa likumā noteiktos gadījumos parakstu pie mantojuma aizziņmogošanas un aprakstīšanas vai pie uzaicinājuma procesa atklāšanas, devis nepatiesas ziņas vai apliecinājumu. Turpat, 606. p.

Panta 2. daļas 2. punktā vārdi „Baltijas guberņās“ atvietoti ar „Vidzemē, Kurzemē vai Zemgalē“.

606¹. Kas, iesniedzot lūgumu par nekustamas mantas ierakstīšanu zemes grāmatu reģistrī vai pieteikumu par tiesībām, kuŗas nodrošinātas ar nekustamu mantu, apzinīgi slēpis patiesību, sodāms:

ar cietuma sodu (a).

Bet ja minētais noziedzīgais nodarījums izdarīts ne tiši, bet tikai aiz
noļaidības, vainīgais sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par tūkstots latiem (b).

(a) 1925. g. 10. marta (42) II. — (b) 1926. g. 14. janv. (9) II.

606². Nekustamas mantas atsavinātājs, kas līgumā, paziņojumā
vai paskaidrojumā sniedzis apzināti nepatiesas ziņas ar nolūku panākt vērtības
pieauguma nodokļa uzlikšanu mazākā apmērā, vai pavisam no tā izvairīties,
— sodāms: bez attiecīga nodokļa samaksas,

ar ieslodzījumu cietumā, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs
tūkstoši latiem, vai ar abiem šiem sodiem kopā. 1928. g. 6. jūn. (129) C.

Sodu likumu izstrādāšanas komisijā tika aizrādīts, ka 606². un 606³. panta noteikumi
pārņemti no citiem likumiem un ne ar savu dispozīciju, ne ar savu sankciju neatbilst Sodu
likumos pieņemtai sistēmai. Pēc viņiem neesot arī vajadzības, jo šo pantu dispozitīvās
daļas atbilst: pirmā 444¹. pantam, bet otrā 138¹. pantam, uz kuriem 1928. g. 6. jūnija likumā
(Lik. kr. 129) vajadzējis tikai atsaukties.

606³. Kas valda vai pārvalda viņa īpašumā vēl nepārgājušu nekustamu
mantu ar nolūku apiet likumu par nekustamas mantas atsavināšanu, vai kas
noslēdzis darījumu tai pašā nolūkā, sodāms: bez attiecīga nodokļa samaksas,
ar ieslodzījumu cietumā vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs
tūkstoši latiem, vai ar abiem šiem sodiem kopā. Turpat.

Sk. paskaidr. pie 606². p.

607. Kas:

1) padarījis nevērtīgu, vai atsavinājis par maksu vai bez maksas, vai
atdevis ķīlā savu nekustamu mantu, kuŗa jau iekļāta vai stāv zem aizlieguma
vai par kuŗas nolikšanu zem aizlieguma, vainīgam to zinot, gan izdots attie-
cīgas varas rīkojums, bet aizliegums vēl nav uzlikts, ja šie nodarījumi izdarīti
par kaiti kreditoram vai citai kādai personai, kuŗu tiesības ar šo mantu nodro-
šinātas;

2) nolaupījis, slēpis, bojājis, atsavinājis par maksu vai bez maksas vai
atdevis ķīlā savu kustamu mantu, kuŗa jau iekļāta, apķīlāta vai nolikta zem
sekvestra vai par kuŗas apķīlāšanu vai nolikšanu zem sekvestra, vainīgam
to zinot, gan izdots attiecīgas varas rīkojums, bet apķīlājums vai sekvestrs
vēl nav uzlikts, ja šie nodarījumi izdarīti par kaiti kreditoram vai citai kādai
personai, kuŗu tiesības ar šo mantu nodrošinātas,

sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 607. p.; 1925. g. 22. maija (99) IV.

Attiecībā uz aizlieguma uzlikšanu nekustamai mantai skat. paskaidr. pie 593. p.

607¹. Kas ar nolūku izvairīties no parādu maksāšanas vai citu saistību
pildīšanas nodarījis zaudējumus saviem kreditoriem, atsavinot, apgrūtinot
vai noslēpjot savu mantu, vai padarot to visumā vai pa daļai nevērtīgu,
sodāms — ja nav padots bargācai atbildībai —

ar ieslodzījumu cietumā.

Ar to pašu sodu sodāms arī tas, kas, zinādams par parādnieka nolūku izvairīties no parāda maksāšanas vai citu saistību pildīšanas, noslēdzis ar viņu darījumu par viņa mantas atsavināšanu vai apgrūtināšanu, vai arī palīdzējis parādniekam noslēpt viņa mantu vai padarīt to visumā vai pa daļai nevērtīgu.

Mēģinājums sodāms. 1925. g. 22. maija (99) V, 607¹. p.

607². Kas:

1) kaitēdams kreditoru interesēm, slēpis, ieķīlājis, pārdevis vai citādi atsavinājis, pirms pilnas pirkšanas summas samaksas, uz nomaksu pirktu kustamu mantu, kas nolemta ne patērēšanai vai tālākpārdošanai, bet lietošanai;

2) kaitēdams kreditoru interesēm, pirms aizdevuma atmaksas slēpis vai bez kreditora atļaujas ieķīlājis, pārdevis vai citādi atsavinājis kustamu mantu, kuŗa iegādāta ar valsts vai pašvaldības iestādes vai kooperatīvas sabiedrības aizdotiem līdzekļiem un nolemta ne patērēšanai vai tālākpārdošanai, bet lietošanai;

3) noteiktam mērķim saņemtus aizdevumus, pabalstus vai atvieglojumus izlietojis citiem mērķiem,

sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 607². p.; 1928. g. 27. apr. (86) I.

MOTĪVI. Ņemot vērā, ka 607². p. 3. punkts (Lik. kr. 1925. g. 99) formulēts ļoti šauri, jo tas attiecās vienīgi uz naudas aizdevumiem, šā panta 3. punktam dota plašāka redakcija, paredzot nevien aizdevumus naudā, bet arī priekšmetos, kā piemēram sēklas aizdevums.

607³. Kas, atsavinādams tirdzniecības vai rūpniecības uzņēmumu, pretēji 1916. gada 3. jūlija „Noteikumiem par tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu pāriešanu uz līguma pamata“ (Kriev. lik. un rik. krāj. 1916. g. skaitlis 1645), nav ievietojis notāram iesniegtā sarakstā kādu no kreditoriem vai uzrādījis minētā sarakstā kādam kreditoram pienākošos parāda summu mazāku par isto, ja no tam kreditoram cēlies zaudējums, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ar to pašu sodu sodāms tirdzniecības vai rūpniecības uzņēmuma ieguvējs, ja augšā minētie noziedzīgie nodarījumi izdarīti ar viņa ziņu un piekrišanu.

Bet ja šajā pantā minētie noziedzīgie nodarījumi izdarīti aiz nevēribas, tad vainīgais sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

1925. g. 22. maija (99) V, 607³. p.

607⁴. Kas, atsavinādams tirdzniecības vai rūpniecības uzņēmumu, pretēji 1916. gada 3. jūlija „Noteikumiem par tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu pāriešanu uz līguma pamata“ (Kriev. lik. un rik. kr. 1916. g. skaitlis 1645), uzdevis apzināti nepareizi kreditora dzīves vai atrašanās vietu, ja no tam kreditoram cēlies zaudējums, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Turpat, 607⁴. p.

608. Kas aizdevis kapitālu uz pārmēriem augļiem:

1) ja aizņēmējs savu spaidīgo, aizdevējam zināmo apstākļu dēļ bijis piespiests pieņemt vai turpināt aizdevuma nosacījumus, kuŗi pārāk apgrūtinājoši vai smagi pēc savām sekām;

2) ja vainīgais, kuŗš nodarbojas ar aizdevumiem, slēpis augļu pārmē-
rību, ieskaitot augļus kapitāla summā, vai kā ligumsodu, vai kā glabājuma
maksu vai citā kādā veidā,

par šo augļošānu sodāms:
ar ieslodzījumu cietumā.

Bez tam tiesa var uzlikt vainīgam naudas sodu, ne augstāku par pieci
simti latiem.

Ja šo augļošānu vainīgais piekōpis kā amatu, tad viņš sodāms:
ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar tiem pašiem sodiem un uz tā paša pamata sodāms, kas iegūvis un
uzrādījis piedzišanai apzināti augļojuma saistību vai saņēmis pēc tās apzināti
augļojuma maksājumu.

Ja augļošānu izdarījis aizdevu kases turētājs vai viņa kalpotājs, tiesa
var atņemt vainīgam uz visiem laikiem tiesību turēt aizdevu kasī vai būt
tajā par kalpotāju.

Augļojuma saistība atzistama par spēkā neesošu, bet aizdevējs nezaudē
tiesību dabūt atpakaļ patiesi doto kapitālu, atskaitot saņemtos maksājumus.

Kapitāla aizdošana uz augļiem, kuŗi nepārsniedz divpadsmit pro-
centus gadā, nav sodāma. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 608. p.

Šim (608.) pantam ar 1926. g. 9. septembra L. R. S. 81. p. kārtībā izdotiem noteikumiem
(Lik. kr. 120) bija dota jauna redakcija, bet Saeimas 1926. g. 18. decembra likums (Lik.
kr. 174), atvietojoj minētos noteikumus, gan norāda savā 4. pantā uz Sodu likumu 608. pantu,
bet par tā jaunu redakciju neko nemin. Tā tad jānāk pie slēdziena, ka 1926. g. 18. decembra
likums, atcejoj 608. pantu 1926. g. 9. septembra noteikumu redakcijā, atjauno šā (608.) panta
agrāko (1903. g.) tekstu. Tas izriet arī no attiecīgām Saeimas plēnārsēdes stenogrammām
(sal. II Saeimas IV sesijas stenogr. 642. lapp.).

609. Kas nodarbojas amata veidā ar labības vai citādu krājumu vai
naudas aizdošanu lauku iedzīvotājiem ar nosacījumu, ka parāds pilnīgi vai
pa daļai atmaksājams ar labību, lauku krājumiem vai darbu, un ir izdevis
tādu aizdevumu uz pārmērīgi apgrūtinošiem, vietējām parašām neatbilsto-
šiem nosacījumiem, izmantodams šim nolūkam aizņēmēja visai grūto stā-
vokli, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Šāds darījums, kā augļošānas darījums, atzistams par spēkā neesošu,
bet aizdevējs nezaudē tiesību dabūt atpakaļ viņa patiesi doto labību, krāju-
mus vai naudu, atskaitot viņam atdoto daudzumu. Turpat, 609. p.

610. Kas nodarbojas ar labības uzpirkšanu no lauku iedzīvotājiem
un ir iegūvis no viņiem augošu labību vai labību kūļos vai graudos par nesa-
mērīgi zemu cenu, izmantodams šim nolūkam pārdevēja apzināti visai grūto
stāvokli, sodāms:

ar arestu.

Pircējam uzliekams pienākums piemaksāt pārdevējam starpību starp
pēdējam samaksāto summu un pārdotās labības īsto cenu.

Labības uzpirkšana šajā pantā norādītos apstākļos nav sodāma, ja no
lauku iedzīvotājiem pirktā klātesoša labība tirgū, gada tirgū vai citā kādā
tirdzniecībai paredzētā vietā, ar nosacījumu nekavējoties nodot pircējam
viņa iegūto labību. Turpat, 610. p.

611. Kas:

1) pamudinājis personu, kuŗa apzināti nav spējīga aptvert izdarītā
darījuma vai rīcības raksturu un nozīmi vai vadīt savu darbību vai kuŗa nav

sasniegusi pilsonisku pilngadību, iestāties viņai neizdevīgā mantiskā darījumā vai uz citu viņai neizdevīgu mantisku rīcību, izmantodams viņas nezināšanu vai piedzīvojumu trūkumu;

2) ar nepatiesiem solījumiem vai citām kādām viltībām pamudinājis iestāties neizdevīgā darījumā vai uz citu kādu neizdevīgu mantisku rīcību, izmantodams šim nolūkam cietušā nespēju skaidri saprast tāda darījuma vai rīcības raksturu un nozīmi;

3) uzrādījis piedzišanai dokumentu tā pilnas summas vai kādas daļas apmērā, ja piedzenamais parāds apzināti dzēsts,

ja šie nodarījumi izdarīti ar nolūku sagādāt sev vai citam mantisku labumu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja nodarītais zaudējums pārsniedz pieci simti latus, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums izdarīt šā panta pirmā un otrā punktā paredzētos nodarījumus sodāms: 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 611. p.

Kaut gan šajā pantā minētais zaudējuma apmērs — 500 krievu rubļu — nav grozīts likumdošanas ceļā, tomēr, salīdzinot šo pantu ar 547., 574., 577., 581. un 591. panta jauno redakciju [1923. g. 17. febr. (5) 7. p.], jānāk pie slēdziena, ka ieslodzījums pārmācības namā uzliekams tikai tad, ja zaudējums pārsniedz 500 latus.

612. Kas pamudinājis aklu parakstīt apzināti viņa gribai neatbilstošu dokumentu it kā par viņa gribai atbilstošu, par kaiti parakstījušā vai citas personas mantai vai mantiskām interesēm, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar to pašu sodu un uz tā paša pamata sodāms, kas lietojis apzināti tādu dokumentu. Turpat, 612. p.

613. Kas izpildījis blanku ar svešu parakstu, ierakstīdams dokumenta tekstu, par kaiti parakstījušā mantai vai mantiskām interesēm, un turklāt apzināti neatbilstoši parakstījušā īstai gribai, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar to pašu sodu un uz tā paša pamata sodāms, kas lietojis apzināti tādu dokumentu. Turpat, 613. p.

614. Kas izpildījis blanku ar svešu parakstu, ierakstīdams tāda dokumenta tekstu, kuŗa pakaļtaisījums paredzēts 443. pantā, par kaiti parakstījušā mantai vai mantiskām interesēm, un turklāt apzināti neatbilstoši parakstījušā īstai gribai, sodāms:

ja tāds dokuments lietots par īstu vai dots tālāk — ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem;

ja ar šo dokumentu apliecināmais apstāklis ir paties vai ja dokuments nav lietots par īstu un nav dots tālāk — ar arestu;

ja vainīgais nodarbojies ar tādu teksta ierakstīšanu dokumentos amata veidā — ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar tiem pašiem sodiem un uz tiem pašiem pamatiem sodāms, kas lietojis apzināti tādu dokumentu. Turpat, 614. p.

615. Kas, ar nolūku iegūt sev vai citam mantisku labumu, pamudinājis nodot mantu vai atdot mantisku tiesību vai iestāties citā kādā neizdevīgā mantiskā darījumā, piedraudēdams izpaust izdomātas vai patiesas ziņas:

1) par apstākli, kurš dara negodu cietušam vai viņa ģimenes loceklim, kaut arī mirušam;

2) par to, ka cietušais vai viņa ģimenes loceklis, kaut arī mirušais, izdarījis nodarījumu, kurš sodāms kā smags noziegums vai noziegums;

3) par apstākli, kurš satricina cietušā tirdzniecisko kredītu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Ja tādu noziedzīgu nodarījumu izdarījuši:

1) banda, kuŗa sastādījusies tāda veida nodarījumu izdarīšanai;

2) persona, kuŗa ne mazāk kā divas reizes izcietusi sodu par tādu pašu nodarījumu vai par zādzību, laupīšanu, izspiešanu vai krāpšanu un pie tam pirms piecu gadu notecējuma no tās dienas, kad izciests sods par vienu no šiem noziedzīgiem nodarījumiem;

3) periodiska izdevuma redaktors, izdevējs vai līdzstrādnieks, kuŗi draudējuši izpaust tādas ziņas presē,

taŗ vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. 1903. g. 22. marta (22740) Sodu lik. 615. p.

616. Kas ieguvis, pieņēmis glabāšanai vai slēpšanai vai ķīlā vai tālākdošanai vai devis tālāk svešu mantu, apzināti iegūtu ar smagu noziegumu vai noziegumu, sodāms:

ja manta iegūta ar smagu noziegumu — ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem;

ja manta iegūta ar noziegumu — ar ieslodzījumu cietumā.

Ja šā panta pirmā daļā paredzētu noziegumu vainīgais piekōpis kā amatu, taŗ viņš sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 616. p.

617. Tirgotājs, kas ieguvis, pieņēmis glabāšanai vai ķīlā vai tālākdošanai vai devis tālāk svešu mantu, kuŗa iegūta ar smagu noziegumu vai noziegumu, nezinādams par to, bet bez pienācīgas vēribas, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja vainīgais bijis privātas stipru dzērienu pārdotavas turētājs, taŗ, bez soda, viņam vēl atņemama atļauja pārdot šos dzērienus. Turpat, 617. p.

618. Par zirga vai liellopa iegūšanu, slēpšanu, glabāšanu vai pārdošānu, zinot, ka tie iegūti noziedzīgā ceļā, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. 1919. g. 5. dec. (153) 618. p.

619. Kas ieguvis vai pieņēmis ķīlā no kareivja apzināti valsts ieroci, drēbes vai municijas priekšmetu, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Ja šo noziegumu vainīgais piekōpis kā amatu, viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem.

Ja vainīgais bijis privātas stipru dzērienu pārdotavas turētājs, taŗ, bez soda, viņam vēl atņemama atļauja pārdot šos dzērienus. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 619. p.

Trīsdesmit piektā nodaļa.

Noziedzīgi nodarījumi pret autora tiesībām un izgudrojumu privilēģijām.

620. (pēc 1912. g. Turp.) Kas tiši pārkāpis svešas autora tiesības, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne zemāku par pieci simti latiem.

Ja šo tiesību pārkāpšana izdarīta, patvaļīgi izdodot vai pavairojot ražojumu, ar nolūku to pārdot, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Bet ja vainīgais patvaļīgi izdevis svešu ražojumu ar savu vārdu, viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

1911. g. 20. marta (34935) lik. V, 620. p.; VI.

621. Kas patvaļīgi lietojis noteiktā kārtībā izdotu svešu izgudrojuma privilēģiju vai svešu tiesību reproducēt noteiktā kārtībā pieteiktu fabrikas vai amatniecisku modeli vai zīmējumu, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 621. p.

622. (pēc 1912. g. Turp.) Tirgotājs, kas glabājis pārdošanai vai ievēdis no ārzemēm pārdošanai vai pārdevis priekšmetu, kurš izgatavots apzināti pārkāpjot autora tiesības vai izgudrojuma privilēģiju, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

1911. g. 20. marta (34935) lik. V, 622. p.; VI.

Piezīme (pēc 1912. g. Turp.). Lietas par svešu autora tiesību pārkāpšanu (620. p. pēc Turp. un 622. p. pēc Turp.) uzsākas ne citādi kā uz cietušā sūdzību. Spriedums par vainīgā sodīšanu atceļams, ja sūdzības iesniedzējs izlīdzis ar vainīgo pirms sprieduma izpildīšanas. Turpat, VII.

Attiecībā uz piezīmi sal. Kriminālprocesa likumu (1926. g. izd.) 6. p.

Trīsdesmit sestā nodaļa.

Svešas mantas patvaļīga lietošana.

623. Kas uz svešas zemes, svešā mežā vai svešos ūdeņos patvaļīgi medījis, ķēris zivis vai citu ko medību vai zvejas nolūkā, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem.

Ar to pašu sodu sodāms:

1) kas jebkādā kārtā izdzinis zvērus vai putnus no svešas zemes;

2) kas ar šauteni vai jebkādiem medījuma ķeramiem rīkiem atradies svešā zemes vai meža īpašumā ārpus ceļa.

Par minēto pārkāpumu atkārtojumu vai nodarbošanos ar patvaļīgu zveju vai medībām amata veidā vainīgais sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu līdz pieci simti latiem.

Ja patvaļīgi medīts apžogotā zvēru vai putnu audzētavā, zvērnīcā vai parkā vai patvaļīgi ķertās zivis mākslīgā zivju audzējamā dīķī vai nožogotā ūdenī, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

1929. g. 5. dec. (227) I.

624. Kas:

1) patvaļīgi cirtis svešā mežā, kaut arī nocirtums nav bijis ne izvests, ne aizņests;

2) piesavināšanās nolūkā paņēmis no sveša meža, bet ne no sagatavojuma vietām vai noliktavām glabāšanai,*) vējlautztu, kritušu vai citas personas nocirstu koku vai daļu no tāda koka, sodāms:

ja vainīgais šo nodarījumu izdarījis pirmo reizi — ar ieslodzījumu cietumā; ja vainīgais to izdarījis otro reizi un pie tam pirms divu gadu notecējuma no soda izciešanas dienas par agrāko tādu pašu nodarījumu — ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem; ja vainīgais to izdarījis trešo, vai vairāk kā trešo reizi un pie tam pirms divu gadu notecējuma no soda izciešanas dienas par agrāko tādu pašu nodarījumu — tad tiesa, noteicot cietuma sodu ne mazāku par trim mēnešiem, var pagarināt ieslodzījuma laiku cietumā līdz diviem gadiem.

Par šā nodarījuma otrreizēju izdarīšanu nolikto sodu var piespriest vainīgam, kas izdarījis to pirmo reizi, ja patvaļīgo ciršanu vai paņemšanu izdarījušas vairākas personas nakti vai aizliegtā, aizsargu vai mākslīgi stādītā vai apgrāvētā vai apžogotā mežā, birzē vai nogabalā, vai ja nocirsts sēklas koks.

Ar sodiem par šajā pantā paredzētiem nodarījumiem un uz tajā norādītiem pamatiem sodāmi nevien šo nodarījumu tiešie izdarītāji, bet arī uzskūditāji un pabalstītāji. 1930. g. 29. apr. (72) 624. p.

625. Kas:

1) patvaļīgi sagatavo koka izstrādājumus svešā mežā;

2) patvaļīgi nolīdis svešu meža gabalu, meža audzināšanai nodalītu cirksni vai kokiem apstādītu vai apsētu vietu;

3) patvaļīgi vairāk nocirtis vai sagatavojis koka izstrādājumu, bet cērtot kokus vai sagatavojot koka izstrādājumus ar atvēli valsts mežos, tikai tad, ja šis cirtuma vai sagatavojuma vairākums pārsniedz desmito daļu no atvēlētā daudzuma;

4) patvaļīgi cirtis apzināti citādas sugas vai citāda labuma kokus nekā bijis atvēlēts;

5) cirtis kokus vai sagatavojis koka izstrādājumus apzināti ne tajā nogabalā, kurš tam nolūkam ierādīts;

6) iekapājot, mizu noplēšot vai citādā kārtā patvaļīgi bojājis uz svešas zemes augošu koku,

sodāms:

ar arestu. Turpat, 625. p.

626. Kas ieguvis, pieņēmis glabāšanai vai slēpšanai vai ķīlā vai tālākdošanai, vai devis tālāk kokus vai koka ražojumus, iegūtus ar 624. vai 625. pantā paredzētiem noziedzīgiem nodarījumiem, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja vainīgais šo noziedzīgo nodarījumu piekojis kā amatu, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par sešiem mēnešiem.

Ja mežrūpnieks šā panta pirmā daļā minēto nodarījumu izdarījis aiz neuzmanības, tad viņš sodāms:

ar arestu.

*) Vald. Vēstnesī (1930. g. 96. n.) un Likumkrājumā (1930. g. 72) 624. p. 2. punktā ieviesusies acīmredzama kļūda: komats nostādīts pirms vārda „glabāšanai“; bet pareizi jābūt komatam pēc šā vārda, kā tas šeit izlabots.

Bez tam mežrūpniekam, kas atzīts par vainīgu šinī pantā paredzētos noziedzīgos nodarījumos, tiesa var atņemt tiesību nodarboties ar mežrūpniecību uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem. 1930. g. 29. apr. (72) 626. p.

627. Bez 624.—626. pantā noliktiem sodiem, meža īpašniekam par labu piespriežams no vainīgā, bet ja noziedzīgā nodarījumā piedalījušās vairākas personas — no visiem vainīgiem kopīgi naudas sods patvaļīgi nocirsto, bojāto vai paņemto koku vai koka ražojumu vai pretlikumīgi sagatavoto koka izstrādājumu vērtības divkārsā apmērā; bet ja vainīgie nav atrasti vai izrādās par nespējīgiem samaksāt minēto naudas sodu, tad no slēpējiem piedzenama viņu slēpto koku vai koka ražojumu divkārsā vērtība. Minētā naudas soda nesamaksāšanas gadījumā tas pārvēršams arestā pēc 59. panta noteikumiem.

Neatkarīgi no tam, patvaļīgi cirstie vai paņemtie koki atņemami un atdodami meža īpašniekam uz vainīgā rēķinu vai piedzenama meža īpašniekam par labu tādu koku vērtība.

Koku vai koka izstrādājumu vērtība aprēķināma pēc noteiktas takses. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 627. p.

628. Kas:

1) stājies pie atvēlētās valsts koku ciršanas, iekam dabūjis noteiktu zīmi, vai izdarījis tādu ciršanu pēc zīmē norādītā laika;

2) patvaļīgi izvedis vai aiznesis ciršanai atvēlētus valsts kokus agrāk par koku aplūkošanai noteikto laiku, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. Turpat, 628. p.

629. Kas sveša meža novadā patvaļīgi ierīkojis ķieģeļu cepli vai ugunsdarbināmu fabriku vai tādā novadā patvaļīgi tecinājis sveķus vai darvu vai dedzinājis potašu, ogles vai kaļķus, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem.

Bez tam no vainīgā piespriežams meža īpašniekam par labu naudas sods, ne augstāks par piecdesmit latiem, bet viss, ko viņš patvaļīgi uzbūvējis vai izgatavojis, kā arī rīki un materiāli, atņemami meža īpašniekam par labu.

Ja šis pārkāpums izdarīts valsts meža novadā, kaut arī ar pienācīgu atļauju, bet apzināti ne tajā vietā, kuŗa šim nolūkam ierādīta, vainīgais sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par divdesmit pieciem latiem.

Bez tam no vainīgā piespriežams naudas sods, ne augstāks par divdesmit pieciem latiem, un viņam uzliekams par pienākumu nojaukt nelikumīgi celtās būves. Turpat, 629. p.

630. Kas bez ievērojama iemesla atradies svešā mežā ārpus caurbraucama ceļa ar koku cērtamiem rīkiem vai ar pajūgu koku pārvešanai, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par desmit latiem. Turpat, 630. p.

631. 624. pantā paredzētas sveša meža lietošanas mazsvarīgi gadījumi nav uzskatāmi par noziedzīgiem, ja ar tādu lietošanu tikai apmierināta ceļā atgādijusies vajadzība pēc koka priekšmetiem. Turpat, 631. p.

632. izmests, jo neattiecas uz Latvijas apstākļiem.

633. Kas:

1) svešā zemē lasījis, apzināti pret saimnieka aizliegumu, savvaļā augošas ogas, augļus, sēnes vai citus kādus priekšmetus, kuŗi var sagādāt zemes īpašniekam labumu;

2) svešā zemē patvaļīgi griezis velēnas, ieguvis akmeņus, smiltis, mālus vai citus kādus minerāļu priekšmetus;

3) uz svešas zemes patvaļīgi uzvedis akmeņus, grūžus, sprāgušus kustoņus vai netīrumus;

4) uz svešas zemes patvaļīgi ganījis lopus vai putnus;

5) patvaļīgi gājis vai braucis pa svešu pļavu vai lauku pirms zāles vai sējumu novākšanas;

6) patvaļīgi dzinis lopus vai putnus pār svešu pļavu vai lauku;

7) patvaļīgi pļāvis svešā pļavā vai svešā mežā savvaļā augošu zāli;

8) patvaļīgi aizvedis vai aizdzinis noganījumā aizzurētus lopus vai putnus;

9) patvaļīgi plūcis vai lasījis svešā dārzā, sakņu dārzā, laukā vai apsētā pļavā nelielā daudzumā dārza puķes, augļus, sakņaugus vai citus kādus sējumus vai stādījumus viņu tūlītējai lietošanai, kaut arī ne pašā šā pārkāpuma izdarīšanas vietā,

sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par divdesmit pieciem latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 633. p.

634. Kas patvaļīgi braucis vai dzinis lopus pār svešu dārzu vai sakņu dārzu, vai pār svešu pļavu, lauku, birzi vai ganību, kuņģi apžogoti vai aprāvoti vai kad pār tiem, vainīgam to zinot, braukt aizliegts ar tam nolūkam nostādītām brīdinājuma zīmēm, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par piecdesmit latiem. Turpat, 634. p.

635. Kas nodarbojas ar svešas kustamas mantas pieņemšanu ķīlā vai glabāšanā, vai viņa kalpotājs, kuņģi tādu mantu patvaļīgi lietojuši, par kaiti mantas saimniekam, vai atdevuši to lietot, sodāmi:

ar arestu. Turpat, 635. p.

Trīsdesmit septītā nodaļa.

Valsts un pašvaldības dienesta noziedzīgi nodarījumi.

636. Dienestpersona, kas izdarījusi dienesta darbību:

1) uz kuņģi viņai nav dota tiesība ar likumu vai viņai uzliktu uzdevumu, vai kaut arī dota tiesība, bet nav bijis likumīgu pamatu uz to;

2) bez attiecīgas varas atļaujas, ja tādu atļauju prasījis likums, par šo varas pārkāpšanu, ja tā izdarīta tiši, vai ja tā izdarīta aiz nolaidības un no tās cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm, sodāma:

ar arestu.

Ja varas pārkāpšana izdarīta tiši un no tās cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm vai draudējis tāds kaitējums, vai ja vainīgais, pārkāpjot varu, lietojis vardarbību pret personu vai sodāmus draudus, vai ja varas pārkāpšana izdarīta aiz mantkārīgām tieksmēm, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā vai ar ieslodzījumu cietumā.

Bet ja aiz mantkārīgām tieksmēm izdarītas varas pārkāpšanas dēļ cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm, vai draudējis tāds kaitējums, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Par dienestpersonu uzskatāma katra persona, kuŗa kā amatpersona, vai policijas vai cits kāds sargs vai kalpotājs, nes valsts vai pašvaldības dienesta pienākumus vai izpilda šā dienesta pagaidu uzdevumu. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 636. p.

Attiecībā uz policijas sargu skat. paskaidr. pie 536. p.

Panta pēdējā daļā strīpots aizrādījums uz „lauku vai mazpilsoņu pārvaldes personām“, kuŗš nav piemērots mūsu apstākļiem.

Piezīme. Par šajā pantā minētām dienestpersonām uzskatāmi arī autonomo valsts uzņēmumu darbinieki. 1922. g. 12. okt. (213).

637. Nav uzskatāms par varas pārkāpšanu, kad dienestpersona kādos ārkārtējos apstākļos izdara dienesta darbību, uz kuŗu viņai nav dota tiesība ar likumu vai viņai uzliktu uzdevumu, bet kuŗa bijusi nepieciešama valsts labā un kuŗu lietas spiedīgas vajadzības dēļ nav bijis iespējams atlikt, līdz atļaujas dabūšanai šai darbībai, bez redzamām briesmām vai kaitējuma dienestam. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 637. p.

638. Dienestpersona, kas tiši kavējusi citu dienestpersonu izpildīt pienākumus, sodāma:
ar arestu. Turpat, 638. p.

639. Dienestpersona, kuŗai pēc likuma vai viņai uzlikta uzdevuma vai dienesta rakstura pienākas novērst vai pārtraukt pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm draudošu kaitējumu, un kas, pretēji savam dienesta pienākumam, nav spērusi soļus vai nav izdarījusi darbību, ar ko tādu kaitējumu varētu novērst vai pārtraukt, par šo varas bezdarbību, ja tā izdarīta tiši, vai ja tā izdarīta aiz nolaidības un no tās cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm, sodāma:
ar arestu.

Ja šī varas bezdarbība izdarīta tiši un no tās cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm vai draudējis tāds kaitējums, vai ja šī varas bezdarbība izdarīta aiz mantkārīgām tieksmēm, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, vai ar ieslodzījumu cietumā.

Bet ja šās aiz mantkārīgām tieksmēm izdarītās varas bezdarbības dēļ cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm vai draudējis tāds kaitējums, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar tiem pašiem sodiem un uz tiem pašiem pamatiem sodāma dienestpersona, kas, pretēji savam dienesta pienākumam, nav spērusi soļus vai nav izdarījusi darbību smagu noziegumu vai noziegumu vajāšanai vai likumīgā spēkā stājušos lēmumu vai spriedumu izpildīšanai krimināl- vai civillietās. Turpat, 639. p.

640. Dienestpersona, kas, pretēji savam dienesta pienākumam, nav spērusi soļus, lai izsludinātu, izziņotu vai ievestu spēkā likumu, par šo varas bezdarbību, ja tā izdarīta tiši vai ja tā izdarīta aiz nolaidības un no tās cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm, sodāma:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja šī varas bezdarbība izdarīta tiši un no tās cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm vai draudējis tāds kaitējums, vai ja šī varas bezdarbība izdarīta aiz mantkārīgām tieksmēm, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Bet ja šās aiz mantkārīgām tieksmēm izdarītās varas bezdarbības dēļ cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm vai draudējis tāds kaitējums, tad vainīgais sodāms:

ar spaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 640. p.

641. Dienestpersona, kas, pretēji savam dienesta pienākumam, nav spērusi soļus, lai izsludinātu vai ievestu spēkā saistošu noteikumu, par šo varas bezdarbību, ja tā izdarīta tiši vai ja tā izdarīta aiz nolaidības un no tās cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm, sodāma:

ar arestu.

Ja šī varas bezdarbība izdarīta tiši un no tās cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm vai draudējis tāds kaitējums, vai ja šī varas bezdarbība izdarīta aiz mantkārīgām tieksmēm, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Bet ja šās aiz mantkārīgām tieksmēm izdarītās varas bezdarbības dēļ cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm vai draudējis tāds kaitējums, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 641. p.

642. Dienestpersona, kas:

1) nav spērusi soļus, kādus viņai bija pienākums spert, lai izpildītu savas, padotības kārtībā augstākās valsts vai sabiedriskas iestādes vai priekšniecības pavēli vai citādu priekšrakstu;

2) pretēji savam pienākumam, nav darījusi zināmu savai priekšniecībai vai iestādei, kuŗā viņa atrodas dienestā, par saņemtu ienākušu papīru,

par šo varas bezdarbību, ja tā izdarīta tiši vai ja tā izdarīta aiz nolaidības un no tās cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm, sodāma:

ar arestu.

Ja šī varas bezdarbība izdarīta tiši un no tās cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm vai draudējis tāds kaitējums, vai ja šī varas bezdarbība izdarīta aiz mantkārīgām tieksmēm, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Bet ja šās aiz mantkārīgām tieksmēm izdarītās varas bezdarbības dēļ cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm, vai draudējis tāds kaitējums, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 642. p.

643. Dienestpersona, kuŗai pēc sava dienesta rakstura pienākas novērst vai pārtraukt noziedzīgus nodarījumus un kas, neraugoties uz to, ka viņai bijuši zināmi pierādījumi par nodomātu vai uzsāktu smagu noziegumu

vai noziegumu, nav spērusi pienācīgus soļus, lai novērstu vai pārtrauktu tos, ja tādu soļu nesēršana bijusi par iemeslu nozieguma vai smaga nozieguma izdarīšanai, sodāma:

ja izdarīts noziegums — ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem;

ja izdarīts smags noziegums — ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ja šie soļi nav sperti 100.—102. vai 108. pantā paredzēta smaga nozieguma novēršanai vai pārtraukšanai, vainīgais sodāms:

ar izsūtījumu nometinājumā.

Bet ja tādu soļu nesēršana bijusi par iemeslu 100.—102. vai 108. pantā paredzēta smaga nozieguma izdarīšanai, vainīgais sodāms:

ar pagaidu darbiem uz laiku, ne ilgāku par astoņiem gadiem.

Ar tiem pašiem sodiem un uz tiem pašiem pamatiem sodāma dienestpersona, kas nav paziņojusi savai priekšniecībai, vai attiecīgai varai, vai apdraudētai personai par nodomātu vai uzsāktu smagu noziegumu vai noziegumu, lai gan viņai bijuši zināmi pierādījumi par tādu, vai savā paziņojumā ir slēpusi smaga nozieguma vai nozieguma novēršanai vai pārtraukšanai svarīgu apstākli. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 643. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

644. Dienestpersona, kas, pretēji savam pienākumam, nav ziņojusi savai priekšniecībai vai attiecīgai policijas vai tiesas varai par izdarītu smagu noziegumu vai noziegumu, kuŗi nav vajājami uz privātsūdzības pamata, vai par personu, kuŗa piedalījies tādu izdarīšanā, lai gan vainīgai dienestpersonai bijuši zināmi pierādījumi par tādiem, vai savā ziņojumā ir slēpusi smaga nozieguma vai nozieguma vai tajā piedalījušās personas atklāšanai svarīgu apstākli, par šo nezīņošanu, ja tā izdarīta tieši vai ja tā izdarīta aiz nolaidības un no tās cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm, sodāma:

ar arestu.

Ja šī nezīņošana izdarīta tieši un no tās cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm vai draudējis tāds kaitējums, vai ja šī nezīņošana izdarīta aiz mantkārīgām tieksmēm, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Bet ja šās aiz mantkārīgām tieksmēm izdarītās nezīņošanas dēļ cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm vai draudējis tāds kaitējums, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja nezīņošana attieksies uz 100.—102. vai 108. pantā paredzētu smagu noziegumu vai tajā piedalījušos personu, tad vainīgais sodāms:

ar izsūtījumu nometinājumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 644. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

Sk. 2. paskaidr. pie 2. p.

645. Dienestpersona, kas, pretēji savam pienākumam, nav spērusi pienācīgus soļus, lai apcietinātu apzināti tādu personu:

1) kuŗa izbēgusi no apcietinājuma vai no ieslodzījuma vai izsūtījuma vietas;

2) kuŗa bijusi apcietināma: lai izpildītu pie tās spriedumu par brīvības atņemšanu, vai uz attiecīgas varas nolēmumu viņu apcietināt kā saucamu pie izmeklēšanas vai tiesas, vai kā meklējamu apsūdzībā par smagu noziegumu vai noziegumu;

3) kuŗa bijusi apcietināma kā notverta pie smaga nozieguma vai nozieguma izdarīšanas vai tūliņ pēc tāda izdarīšanas,

par šo varas bezdarbību, ja tā izdarīta tiši vai ja tā izdarīta aiz nolaidības un no tās cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm, sodāma:

ar arestu.

Ja šī varas bezdarbība izdarīta tiši un no tās cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm vai draudējis tāds kaitējums, vai ja šī varas bezdarbība izdarīta aiz mantkārīgām tieksmēm, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja:

1) šās aiz mantkārīgām tieksmēm izdarītās varas bezdarbības dēļ cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm vai draudējis tāds kaitējums;

2) nav bijuši sperti soļi apzināti tādas personas apcietināšanai, kuŗa notiesāta uz spaidu darbiem,

tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja nav sperti soļi apzināti tādas personas apcietināšanai, kuŗa izdarījusi 100.—102. vai 108. pantā paredzētu smagu noziegumu, vai apsūdzēta par tādu, vai par to notiesāta, tad vainīgais sodāms:

ar izsūtījumu nometinājumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 645. p.; 1904. g. 7. jūn. (24732) VII, 1. p.

646. Dienestpersona, kas nav izpildījusi viņai uzlikto pienākumu uzraudzīt likuma vai saistoša noteikuma nosacījumu izpildīšanu par iedzīvotāju veselības aizsardzības soļiem, sodāma:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par trīs simti latiem.

Ja pastāvošo nosacījumu neizpildīšana attiekusies uz iedzīvotāju veselības aizsardzības soļiem pret lipīgām slimībām, vainīgais sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja pastāvošo nosacījumu neizpildīšana izdarīta apvidū, kur likumā noteiktā kārtībā izsludināti par spēkā esošiem izņēmuma nosacījumi, kas izdoti gadījumam, kad parādītos lipīgas slimības, vai tajā laikā, kad jau parādījušās lipīgas slimības, kuŗas likumā pieskaitītas sevišķi bīstamām, tad minēto nosacījumu pārkāpējs, ja tajos nav noteikta citāda atbildība par viņu neizpildīšanu, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā vai ar ieslodzījumu cietumā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 646. p.

647. Dienestpersona, kas nav izpildījusi viņai uzlikto pienākumu uzraudzīt likuma vai saistoša noteikuma nosacījumu izpildīšanu par lauku iedzīvotāju nodrošināšanu ar pabalstu pārtikai un lauku apsēšanai, sodāma:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Turpat, 647. p.

648. Dienestpersona, kas nav izpildījusi viņai uzlikto pienākumu uzraudzīt likuma vai saistoša noteikuma nosacījumu izpildīšanu par aizsardzības soli:

1) pret mājlopu, vai lauksaimniecības augu, vai augļu vai citu koku stādījumu sērgām;

2) pret kukaiņu vai kustoņu izplatīšanos, kuŗi kaitīgi lauksaimniecības augiem vai augļu vai citu koku stādījumiem, sodāma:

ar arestu uz laiku, ne ilgāku par diviem mēnešiem, vai ar naudas sodu, ne augstāku par divi simti latiem. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 648. p.

649. Dienestpersona, kas aiz savu pienākumu nezināšanas vai aiz nolaidības nelikumīgi atņēmusi personas brīvību aizturot, ieslogot, pagarinot brīvības atņemšanas laiku vai piemērojot nepienācīgu smagāku brīvības atņemšanas veidu, sodāma:

ar arestu. Turpat, 649. p.

650. Dienestpersona, kas izdarījusi kratišanu, apskatišanu vai lietu izņemšanu likumā neatvēlētā kārtībā, sodāma:

ar arestu.

Ja vainīgais šim nolūkam lietojis vardarbību pret personu vai sodāmus draudus, viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Ja vainīgais izdarījis kratišanu, apskatišanu vai lietu izņemšanu kaut arī ar saimnieka vai viņa atvietotājas personas piekrišanu, bet bez likumīga pamata, vienīgi uz izdomātu ierunu, ka izpilda dienesta darbību, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja vainīgais izdarījis kratišanu, apskatišanu vai lietu izņemšanu bez likumīga pamata, uz izdomātu ierunu, ka izpilda dienesta darbību, un lietojis šim nolūkam vardarbību pret personu vai sodāmus draudus, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Turpat, 650. p.

651. Dienestpersona, kas izdarījusi kauna jūtas aizsāpošu sievietes aplūkošanu bez viņas piekrišanas un bez pienācīga pilnvarojuma uz šo darbību, sodāma:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja vainīgais tādu aplūkošanu izdarījis kaut arī ar aplūkojamās piekrišanu, bet bez likumīga pamata, vienīgi uz izdomātu ierunu, ka izpilda dienesta uzdevumu, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 651. p.

652. Dienestpersona, kas nolaidīgi uzraudzījusi viņai uzticētu arestantu, ja šās nolaidības dēļ kāds izbēdzis no apcietinājuma vai no ieslodzījuma vietas,

sodāma:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja palaistais arestants, vainīgam to zinot, bijis notiesāts ar smagam noziegumam noteiktu sodu vai aizturēts apsūdzībā par smagu noziegumu, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Ja palaistais arestants, vainīgam to zinot, bijis notiesāts vai aizturēts apsūdzībā par 100.—102. vai 108. pantā paredzētu smagu noziegumu, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 652.p.; 1904. g. 6. jūn. (24732) VII, 1. p.

653. Dienestpersona, kas izpaudusi apzināti slepenībā turamus valdības rīkojumus, ziņas vai dokumentus, kas viņai kļuvuši zināmi sakarā ar dienestu vai izlietojot nelietīgi savus dienesta pilnvarojumus, sodāma:

ar arestu.

Ar to pašu sodu sodāma pasta-tēlegrafa iestādes dienestpersona, kas izpaudusi vai paziņojusi tēlegrammas vai pasta korespondences saturu.

Ja izpaudums varējis radīt svarīgu kaitējumu pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā.

Bet ja vainīgā izpaudums bijis uz Latvijas ārējo drošību attiecīgs noslēpums, tad viņš, ja nav jāsoda par nodevību, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā vai ar ieslodzījumu cietoksnī.

1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 653. p.

654. Dienestpersona, kas aiz nolaidības vai pastāvošo noteikumu neizpildīšanas pielaidusi nolaupīt, iznīcināt vai nozaudēt plānu, zīmējumu vai dokumentu, kuŗi, vainīgam to zinot, Latvijas ārējās drošības labā turami slepenībā no ārvalsts, vai aiz neuzmanības atklājuši tādu noslēpumu, sodāma:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Turpat, 654. p.

655. Dienestpersona, kas izpaudusi viņai, sakarā ar dienestu vai nelietīgi izlietojot savus dienesta pilnvarojumus, zināmus kļuvušus un apzināti slepenībā turamus:

1) paņēmienu, kuŗus lieto izgatavojot valsts kredītpapīrus vai šo papīru slepenas iezīmes;

2) valdībai vai privātpersonai piederošu noslēpumu par kādu priekšmetu vai darbu sevišķiem ražošanas paņēmienu;

3) valsts vai sabiedrisku darbuzņēmumu vai piegādājumu izsoļu noslēpumus, kad izsoles notiek ar aizzīmogotiem ziņojumiem;

4) ziņas, kuŗu izpaušana var celt neslavu tai personai, uz kuŗu tās attiecas;

5) tāda akta saturu, kuŗš uz viņa dalībnieku vēlēšanos taisīts, nedarot zināmu viņa saturu lieciniekiem, Notāriāta nolikumā noteiktā kārtībā, sodāma:

šā panta pirmā punktā norādītā gadījumā — ar ieslodzījumu cietumā, uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem;

pārējos gadījumos — ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem. Turpat, 655. p.

656. Dienestpersona, kas pieņēmusi kukuli, kuŗš apzināti dots par viņas izdarītu, viņas dienesta pienākumu aplokā ietilpstošu darbību, sodāma: ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Ja dienestpersona pieņēmusi kukuli, kuŗš apzināti dots, lai pamudinātu izdarīt tādu darbību, viņa sodāma:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja dienestpersona pieņēmusi kukuli, kuŗš apzināti dots, lai pamudinātu viņu izdarīt viņas dienesta pienākumu aplokā noziedzīgu nodarījumu vai dienesta pārkāpumu vai par tādu viņas izdarītu nodarījumu vai pārkāpumu, tad viņa sodāma:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 656. p.

657. Dienestpersona, kas saņēmusi kukuli, kuŗu viņa pieprasījusi, lai izdarītu viņas dienesta pienākumu aplokā ietilpstošu darbību, vai par tādu viņas izdarītu darbību, sodāma:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Ja dienestpersona saņēmusi kukuli, kuŗu viņa pieprasījusi, lai izdarītu viņas dienesta pienākumu aplokā noziedzīgu nodarījumu vai dienesta pārkāpumu, vai par tādu viņas izdarītu nodarījumu vai pārkāpumu, tad viņa sodāma:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Bet ja dienestpersona saņēmusi kukuli, kuŗu viņa izspiedusi ar spaidiem dienestā vai draudot ar tādiem spaidiem, lai izdarītu vai par izdarītu dienesta darbību, tad viņa sodāma:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms.

Kukuļu pieprasīšana vai izspiešana uzskatāmas par kukuļa saņemšanas mēģinājumu. Turpat, 657. p.

658. Dienestpersona, kas nolikusi vai ņēmusi sev par labu nelikumīgus ņēumus, sodāma:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Bet ja vainīgais ievācis tādus ņēumus, izspiežot tos ar spaidiem dienestā vai draudot ar tādiem spaidiem, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 658. p.

659. Zvērināto piesēdētāju sarakstā uz noliktu tiesas sesiju ievestais, kā arī zvērināto piesēdētāju komplekta sastāvā esošais, kas pieņēmis viņam piedāvāto vai viņa pieprasīto kukuli, zinādam, ka tas viņam dots tādā lietā, kuŗa var piekrist viņa, kā zvērināta piesēdētāja, caurlūkošanai, sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Turpat, 659. p.

Šis pants tagad nav spēkā, jo Latvijā zvērināto tiesu vēl nav.

660. Dienestpersona, kas apzināti piepalīdzējusi 656.—659. pantā paredzētas kukuļņemšanas izdarītājam, nododot kukuli, pieņemot to uz savu vārdu vai ar citādu starpniecību, sodāma kā pabalstītājs šajos noziegumos. Turpat, 660. p.

Attiecībā uz šajā pantā minēto 659. p. sk. paskaidr. pie 659. p.

661. Dienestpersona, kas:

1) piesavinājusies dāvānu, kuŗa viņai dota nodošanai vai kuŗu viņa saņēmusi it kā nodošanai citai dienestpersonai;

2) pieņēmusi piesavināšanās nolūkā kukuli, izlikdamās par citu dienestpersonu,

sodāma:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 661. p.

662. Notiesājot par 656.—661. pantā paredzētiem nodarījumiem, vainīgam ienākušā dāvana viņam atņemama, bet ja tās nav, tad piedzenama tās vērtība. Ja tiesa atzītu, ka dāvana bijusi izspiesta, tad tā atdodama tās saimniekam. Ja kukulis pastāv mantas tiesību dāvinājumā, tad tāds dāvinājums atzīstams par spēkā neesošu. Turpat, 662. p.

Sk. paskaidr. pie 659. p.

663. Dienestpersona, kuŗai uzlikta būvdarbu uzraudzība un kas apzināti pielaidusi lietot nederīgu materiālu vai materiālu nepietiekošā daudzumā vai nav izpildījusi tehniskos noteikumus ceļot ēku vai izdarot citus būvdarbus, ja šā nodarījuma dēļ sabrukusi ēka, būve vai to daļa, sodāma: ar ieslodzījumu cietumā.

Ar to pašu sodū sodāms ēkas vai būves pieņēmējs, kas pieņēmis tās it kā par derīgām, zinādams, ka tās būvētas vai ierīkotas no nederīga vai nepietiekošā daudzumā lietota materiāla, vai pārkāpjot tehniskos noteikumus, ja tādu nepareizību dēļ sabrukusi ēka, būve vai to daļa. Turpat, 663. p.

664. Dienestpersona, kas saņēmusi piesavināšanās nolūkā apzināti nepienākošos ienākumu naudā vai graudā, kuŗu viņa pieprasījusi, it kā izpildot likumu vai saistošu noteikumu, vai it kā izpildot atklātas izsoles vai ar valsti slēgta līguma nosacījumus, vai it kā noteiktu maksu par dienesta darbību, sodāma:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem.

Ja pie tam uzlikts apķīlājums vai aizliegums uz mantu vai ja tāda pārdota, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 664. p.

Attiecībā uz aizlieguma uzlikšanu mantai sk. paskaidr. pie 593. p.

665. Dienestpersona, kas ar spaidiem, vai piedraudot ar tādiem, vai citādi nelietīgi izlietojot dienesta pilnvarojumu, piespiedusi izpildīt pēc rīkojuma, priekš sevis vai priekš cita, bez atlīdzības vai par nesamērīgi zemu atlīdzību, apzināti nesaistošu darbu vai apzināti nepienākošās kļaušas, sodāma: ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Mēģinājums sodāms. Turpat, 665. p.

666. Dienestpersona, kas:

1) atkāpusies no pastāvošiem noteikumiem par rēķinvedību un naudas vai citādas mantas pieņemšanas, glabāšanas un izdošanas kārtību;

2) nav ievērojusi kārtību, kāda noteikta attiecībā uz naudas grāmatu turēšanu un vešanu;

3) nav izpildījusi noteikumus par kādu priekšmetu ierakstīšanai vai citiem kādiem ierakstiem noteiktu grāmatu vešanu, kā arī par grāmatu vešanu, kuŗas paredzētas ziņu ierakstīšanai par nekustamas mantas īpašuma tiesību pāreju vai aprobežojumu,

ja šie nodarījumi izdarīti tiši vai kaut arī netiši, bet ar tiem ievērojami nolaista vai satricināta dienestpersonai uzticētā dienesta darbības nozare vai cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm, sodāma:

ar arestu.

Bet ja šie nodarījumi izdarīti aiz mantkārīgām tieksmēm, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 666. p.

667. Dienestpersona, kas:

1) sastādījusi dokumentu, kuŗā apzināti nepareizi izteikts ar šo dokumentu apliecināmais apstākļis;

2) ievietojusi apzināti nepatiesas ziņas grāmatās, kuŗas noteiktas naudas vai citu priekšmetu ierakstīšanai vai citiem kādiem ierakstiem ar svarīgu nozīmi pārvaldības kārtībai,

sodāma:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja apzināti nepatiesa saturs ievietots 443. pantā paredzētos dokumentos, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Turpat, 667. p.

668. izmests, jo neattiecas uz Latviju.

669. Dienestpersona, kas sakarā ar dienestu aiz nolaidības paziņojusi vai apliecinājusi mutiski vai rakstiski nepareizas ziņas, no kuŗām cēlies svarīgs kaitējums pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm, sodāma:

ar arestu. Turpat, 669. p.

670. Dienestpersona, kas sakarā ar dienestu paziņojusi vai apliecinājusi mutiski apzināti nepareizas ziņas, ja šis paziņojums radījis kaitējumu pārvaldības kārtībai vai fiska, sabiedriskām vai privātām interesēm, sodāma:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja vainīgais izdarījis šo noziegumu, lai panāktu apzināti nevainīga notiesāšanu vai lai vērstu aizdomas uz tādu nevainīgo, tad viņš sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 670. p.

671. Dienestpersona, kas nav istā laikā ierakstījusi noteiktās grāmatās vai nav istā laikā nosūtījusi naudas summas vai priekšmetus, kuŗus ierakstīt vai nosūtīt ir bijis viņas dienesta pienākums, ja šis nodarījums izdarīts tiši, bez Vispārējā norēķinu nolikumā noteiktā naudas soda, vēl sodāma:

ar arestu.

Ja šis nodarījums izdarīts aiz mantkārīgām tieksmēm, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Turpat, 671. p.

672. Notārs vai cita kāda dienestpersona, ko likums pilnvarojis taisīt, apliecināt vai apstiprināt aktus un kas taisījuši, apliecinājuši vai apstiprinājuši likumā aizliegtu aktu, sodāmi:

ar arestu.

Ar to pašu sodu sodāma dienestpersona, kas piedalījies kā valsts vai sabiedriskas iestādes pārstāvis šajā pantā norādīto aktu taisīšanā, apliecināšanā vai apstiprināšanā. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 672. p.

673. Dienestpersona, kas izdarījusi savu dienesta pienākumu aplokā ietilpstošu darbību, tiši pārkāpdama tādus likumā vai saistošā noteikumā šai darbībai noteiktus nosacījumus un formas, kuŗu neievērošanas sekas ir pašas darbības spēkā neesamība, sodāma:

ar arestu.

Ja šī nosacījumu un formu pārkāpšana izdarīta aiz mantkārīgām tieksmēm, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Turpat, 673. p.

674. Vecākais notārs, notārs vai cita kāda dienestpersona, ko likums pilnvarojis taisīt, apliecināt vai apstiprināt aktus un kas pārkāpuši tādas formas, kuŗu neievērošanas sekas ir akta apliecinājuma vai paša akta spēkā neesamība, vai kuŗu neievērošana pēdējam atņēmt zemes grāmatu akta vai notāriāla akta spēku, ja šī formu pārkāpšana izdarīta ar nolūku padarīt aktu par spēkā neesošu vai atņemt tam zemes grāmatu akta vai notāriāla akta spēku, sodāmi:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Ja šis nodarījums izdarīts aiz mantkārīgām tieksmēm, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Turpat, 674. p.

Vecākā notāra vietā jānorāda uz zemes grāmatu nodaļas priekšnieku. Ar 1928. g. 9. jūnija likumu (Lik. kr. 134, 1. p.) Latgales apgabaltiesas vecākais notārs pārdēvēts par „Latgales zemes grāmatu nodaļas priekšnieku“.

675. Tiesnesis vai cita kāda dienestpersona, ko likums pilnvarojis izspriest civillietas vai lietas par krimināl- vai disciplināratbildību, vai šķirēj-tiesnesis, kas taisījuši apzināti netaisnu spriedumu, sodāmi:

ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ja šis nodarījums izdarīts aiz mantkārīgām tieksmēm vai ar šo spriedumu apzināti nepareizi notiesātam piespriests sods, kāds likumā noteikts par smagu noziegumu, tad vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

Turpat, 675. p.

676. Dienestpersona, kas, izlietodama nelietīgi dienesta pilnvarojumus vai ar taisnu tiesu nesavienojamiem līdzekļiem, iztiesājot civillietas vai lietas par krimināl- vai disciplināratbildību, iespaidojusi apsūdzētā atzīšanos vai liecinieka vai lietpratēja liecību, sodāma:

ar ieslodzījumu cietumā.

Ja vainīgais izdarījis šo nodarījumu ar nolūku panākt apzināti nevainīga notiesāšanu vai vērst aizdomas uz tādu nevainīgo, viņš sodāms:

ar ieslodzījumu pārmācības namā. Turpat, 676. p.

677. Zvērināts piesēdētājs, kas piedalījies lietas izspriešanā un tiši izpaudis zvērināto piesēdētāju apspriešanās vai balsošanas noslēpumu šajā lietā, sodāms:

ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 677. p.

Sk. paskaidr. pie 659. p.

678. Zvērināts piesēdētājs, kas bez likumīgiem iemesliem trešo reizi nav ieradies uz tiesas aicinājumu izpildīt zvērināta piesēdētāja pienākumus, sodāms:

ar arestu.

Ar to pašu sodu sodāms zvērināts piesēdētājs, kas apzināti nepatiesi liecinājis par apstākli, kurš noder par likumīgu iemeslu atstatīt vai noraidīt no piedalīšanās lietā par zvērinātu piesēdētāju. 1903. g. 22. marta (22704) Sodū lik. 678. p.

Sk. paskaidr. pie 659. p.

679. Kas ieradies uz tiesas aicinājumu izpildīt zvērināta piesēdētāja pienākumus un bez ievērojama iemesla atteicies izpildīt savu pienākumu, sodāms:

ar arestu uz laiku ne ilgāku par vienu mēnesi, vai ar naudas sodu, ne augstāku par simts latiem. Turpat, 679. p.

Sk. paskaidr. pie 659. p.

680. Pasta-tēlegrafa iestādes dienestpersona, kas:

1) iznīcinājusi, slēpusi vai piesavinājusies pasta korespondenci vai tēlegrammu vai aizturējusi tās nosūtīšanu vai izsniegšanu;

2) sagrozījusi rakstiskas pasta korespondences vai tēlegrammas saturu;

3) izpaudusi vai paziņojusi tēlegrammas vai slēgtas pasta korespondences saturu, kaut arī pēc tam, kad šī persona atstājusi dienestu šajās iestādēs, vai nodevusi šādu tēlegrammu vai korespondenci apzināti nepiederīgai personai ar nolūku iepazīstināt ar viņu saturu;

4) attaisījusi pasta korespondenci vai tēlegrammu,

ja šis nodarījums izdarīts aiz mantkārīgām tieksmēm un vainīgais par to nav padots bargākai atbildībai, sodāma:

šā panta pirmā vai otrā punktā norādītos gadījumos — ar ieslodzījumu pārmācības namā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem;

pārējos gadījumos — ar ieslodzījumu cietumā.

Mēģinājums sodāms.

Ar tiem pašiem sodiem un uz tā paša pamata sodāma pasta-tēlegrafa iestādes dienestpersona, kas pielaidusi citai tādās iestādes dienestpersonai vai kādai citai personai izdarīt šajā pantā paredzētus noziedzīgus nodarījumus. Turpat, 680. p.

681. Dienestpersona, kas publiski pārdod svešu mantu vai uzrauga šādu pārdošanu un kas pārdevusi vai pielaidusi pārdot šo mantu, apzināti pārkāpjot pastāvošos noteikumus par publiskām izsolēm, par nesamērīgi zemu cenu, ja šis nodarījums izdarīts aiz mantkārīgām tieksmēm, sodāma: ar ieslodzījumu pārmācības namā.

Ar to pašu sodu sodāms publiskas pārdošanas izdarītāja priekšnieks, kas kūdījis izdarīt minēto nodarījumu. Turpat, 681. p.

682. Dienestpersona, kas iestājusies mantiskos darījumos, kuŗi viņai pēc viņas dienesta veida ar likumu aizliegti, sodāma:

ar arestu.

Ar to pašu sodu sodāma dienestpersona, kas nodarbojusies ar tādu rūpalu, tirdzniecību vai citu kādu mantiska rakstura nodarbību vai privātu uzdevumu, kuŗi viņai pēc viņas dienesta veida ar likumu aizliegti vai nav no priekšniecības atvēlēti. Turpat, 682. p.

683. Dienestpersona, kuŗai ir pienākums uzraudzīt mantiskus uzņēmumus, vai taisīt, apstiprināt vai izpildīt darbuzņēmumu, piegādājumu vai citu kādu mantisku līgumu, vai izdarīt izsoli, vai uzraudzīt minētās darbības, un kas ņēmusi viņai ar likumu aizliegtu daļību šajos uzņēmumos vai līgumā vai kas devusi ķīlu pēc līguma savā vārdā vai savas sievas vārdā vai caur fiktīvu personu, sodāma:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne mazāku par trim mēnešiem.

Vainīgā dotā ķīla atņemama. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. 683. p.

684. Kaŗa zirgu iecirkņa pārziņa pienākumu izpildītājs vai viņa palīgs, kas tīši izvairījies no pārzināšanas vai nav izpildījis savus pienākumus attiecībā uz šā iecirkņa pārzināšanu, izdarot kaŗa zirgu vai kaŗa ratu vai ragavu skaitīšanu vai piegādājot kaŗaspēkam zirgus vai ratus vai ragavas, ja šis nodarījums kaitējis skaitīšanai vai piegādāšanai, sodāms:

ar arestu vai ar naudas sodu, ne augstāku par pieci simti latiem.

Ja vainīgais nav izpildījis pienākumu piegādāt kaŗaspēkam zirgus vai ratus vai ragavas kaŗa laikā, viņš sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 684. p.

685. Dienestpersona, kas:

1) apzīmojusi svarus vai mēru, zinādama, ka tie nepareizi;

2) apzīmojamam izstrādājumam uzspiedusi apzināti nepareizu provi, sodāma:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 685. p.

686. Dienestpersona, kuŗai uzlikts pienākums uzspiest ēdamvielām vai citām precēm spiedogu vai citu kādu zīmi, kas apliecina viņu nekaitību veselībai, un kuŗa uzspiedusi tādu zīmi apzināti neaplūkotai precei, sodāma: ar arestu.

Ja tāda zīme uzspiesta uz veselībai kaitīgām ēdamvielām vai citai precei, vainīgais sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā. Turpat, 686. p.

687. Dzelzceļa dienestā stāvošais, kuŗam jāpaliek šajā dienestā no tās dienas, kad izsludināta pavēle par armijas mobilizāciju, un kas patvaļīgi atstājis šo dienestu vai bez ievērojama iemesla nav ieradies noteiktā laikā izpildīt dienesta pienākumus uz tā ceļa, uz kuŗu viņš komandēts, sodāms:

ar ieslodzījumu cietumā uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

Ar to pašu sodu sodāms arī šā panta pirmā daļā minētās dzelzceļa dienestpersonas priekšnieks, kas atlaidis viņu no dienesta ar nolūku dot viņai iespēju izvairīties no saistoša dienesta, vai ar to pašu nolūku atlaidis viņu atvaļinājumā. Turpat, 687. p.

Pielikumi.

I pielikums (pie 19. panta 2. piezīmes).

Pagaidu noteikumi par ieslodzījuma cietoksnī pārvēršanu citos brīvības atņemšanas sodos personām, kas notiesātas uz ieslodzījumu cietoksnī.

1. Ja cietokšņos nav vai nepietiek kopkameru, tad tie, kas uz šo Sodu likumu pamata notiesāti uz ieslodzījumu cietoksnī, turami šim nolūkam sevišķi ierīkotās telpās pie ieslodzījuma vietām, pie kam šīs personas padotas noteikumiem par turēšanu cietoksnī. 1906. g. 22. nov. (28566) 1. p.

2. Ja minētās telpas (šā pielik. 1. p.) atrodas tālu, kā arī ja tajās nepietiek kameru, tad uz ieslodzījumu cietoksnī notiesātie izcieš šo sodu cietumos, tomēr atsevišķi no citiem ieslodzītiem. Turpat, 2. p.

3. Atvietojojot ieslodzījumu cietoksnī ar vienieslodzījumu cietumā (šā pielik. 2. p.), uz notiesātiem ar ieslodzījumu cietoksnī attiecināmi Nolikuma par ieslodzītiem (1890. g. izd.) 266. panta noteikumi. Turpat, 3. p.

4. Kārtību, kādā turamas pēc Sodu likumiem uz ieslodzījumu cietoksnī notiesātas personas, kas minēto sodu izcieš cietumā, noteic tieslietu ministrs. Turpat, 4. p.

II pielikums (pie 73. panta).

Par svētītiem priekšmetiem atzīstami:

1) pēc pareizticīgās baznīcas noteikumiem: biķeři, diskosi, sv. dāvanu glabātnes, sv. dāvanu šķirsti, zvaigznītes, sv. vakarēdiena kaņotītes, šķēpi, ripīdas, krusti, evaņģeliji, svētbildes, relikvijas, kā arī svētbilžu, krustu un relikviju apdarenes un izgreznojumi, trauki ar sv. mirēm, antiminsi, segas un pārklājji, kuņus lieto biķeņa un diskosa apsegšanai, un dievgalda un upurģalda ģērbi;

2) pēc Romas-katoļu baznīcas noteikumiem: sv. dāvanas, kas glabājas sv. dāvanu šķirstā; eļļa, kuņus lieto sv. kristīšanā, mīņu svaidīšanā un pie slimiem izdarāmā eļļas apsvētišanā, biķeři un diskosi, sv. dāvanu glabātnes (monstrantia); sv. dāvanu šķirsti; akmeņi uz sv. relikviju altāriem, kuņus sauc par „altare portatile“; relikvijas, krusti un evaņģeliji, kuņus lieto dievkalpošanā, saprotot starp tiem arī krustu, svētbilžu, relikviju un evaņģeliju apdarenes un izgreznojumus, un sv. ūdens kristības vanna;

3) pēc armeņu-gregoriaņu baznīcas noteikumiem: biķeři, diskosi, sv. dāvanu šķirsti, krusti, evaņģeliji, ar mirēm svaidītas svētbildes, relikvijas, krusta, svētbilžu un relikviju apdarenes, svētīto trauku apklājji, dievgalda un upurģalda ģērbi un, antiminsu vietā, armeņu baznīcā uz altāra dievkalpojuma izdarīšanai liekamie akmeņi, uz kuņiem izgriezts ar mirēm svaidīts krusts. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. I pielik.; 1906. g. 14. marta (27560) IV, 1. p.

III pielikums (pie 74. panta).

Par dievkalpošanā lietojot iesvētītiem priekšmetiem atzīstami:

1) pēc pareizticīgās baznīcas noteikumiem: kristības vannas un citi lieli trauki ūdens apsvētišanai, bļodas, kausi, slacināmās slotiņas, analogiju ģērbi, priesteru virsgērbi (rizas), kvēpināmie trauki, lukturi, žuburlukturi, kā arī tajos jau ieliktais sveces, dievkalpojuma grāmatas, izņemot evaņģēlijus, un pie svētbildēm esošās eļļas lampiņas un izgrieznojumi;

2) pēc Romas-katoļu baznīcas noteikumiem: trauki sv. vakarēdiena nešanai slimiem, trauki sv. eļļas uzglabāšanai, piekaži (vota), altāru, analogiju u. t. l. ģērbi, baznīcas virsgērbi (rizas) un veļa, karogi, zvani, zvaniņi, lukturi, žuburlukturi un tajos ieliktais sveces, kvēpināmie trauki, trauki kvēpināmo uzglabāšanai, ampeles, dievkalpojuma grāmatas un vispār visi dievkalpojumā lietojamie priekšmeti;

3) pēc armenņu-gregoriāņu baznīcas noteikumiem: ūdens apsvētišanas trauki, kausi, mācītāju virsgērbi (rizas), žuburlukturi un tajos ieliktais sveces, lieli un mazie lukturi uz altāra un altāra un relikviju priekšā, dievkalpojuma grāmatas un baznīcas durvis;

4) pēc evaņģeliski-protestantisku baznīcu noteikumiem: krusti (krucifiksi), svētie raksti (bībele), biķeři, diskosi, dievmaizes šķirstiņi, kristāmās bļodas un trauki dievgaldam lietojamā vīna glabāšanai. 1903. g. 22. marta (22704) Sodu lik. II pielik.; 1906. g. 14. marta (27560) IV, 1. p.

Saraksts

no 1917. g. 1. marta līdz 1930. g. 31. maijam izdotiem likumiem un noteikumiem, kas vai nu ievietoti šajā izdevumā vai aizrādīti viņa motīvos vai paskaidrojumos.

Likumu un noteikumu gads, mēnesis, diena un Lik. kr. skaitlis (iekavās)	Kur ievietots vai norādīts šajā Sodū lik. izdevumā*	Likumu un noteikumu gads, mēnesis, diena un Lik. kr. skaitlis (iekavās)	Kur ievietots vai norādīts šajā Sodū lik. izdevumā*
1917. g. 12. mart. (375) I	2. p. (1. P).	1922. g. 12. janv. (13) . .	pēc 24. p. (L).
— 20. — (400) VII	81., 152. (P), 272. (P) un 291. p. (P.)	— 13. — (23) C, II VII	24. p. (P). 41. (P) un 373. p. (P).
— 25. — (407) . .	22. p. (P).	— 10. febr. (49) 3. p.	pēc 151. p. (L).
— 26. apr. (556) . .	2. (2.P), 12.(2.P), 23. (P), 34. (5.P, L) un 35.p. (2. P).	— 15. — (113) 45., 82., 85.,	72. p. (P). 25. p. (P). 30. p. (2. P).
— 17. jūn. (946) 2. p.	291. p. (P).	— 4. apr. (90) . .	pēc 155. p. (L).
— 6. jūl. (1508) . .	pēc 129. p. (L).	— 21. jūn. (119) . .	480. p. (P).
— 14. — (1099) 1. un 4. p.	73. p. (1. P).	— 3. p. c pk.	194. p. (P).
— 1. aug. (1326) . .	18. (3. P), 23. (P) un 35. p. (2. P).	— 31. aug. (181) . .	343. p.
— 4. — (1132) . .	101. p.	— 12. okt. (213) . .	636. p. piez.
— 5. — (1113) . .	pēc 478. p. (L), 535. p. (P).	— 28. — (264) I . .	262. p.
1918. g. 6. dec. (10) 1. p.	60. (2. P), 152. (P) un 291. p. (P).	— II . .	64 ¹ . un 262 ¹ . p.
1919. g. 5. dec. (152) 1. p.	547. p.	1923. g. 17. febr. (5) 1. p.	24. p. (P).
— 2. „	581. „	— 7. „	547., 571. (P), 574., 577., 581., 591. un 611. p. (P).
— 3. „	591. „	— 26. mart. (33) 4. p.	pēc 323. p. (L).
— 5. — (153) . . .	585. un 618. p.	— 2. jūn. (75) 12. un 19. p.	pēc 138. p. (L). pēc 407. p. (L).
1920. g. 1. jūn. (183) . .	272. (P) un 291. p. (P).	— 4. — (67) 9. p.	255. p. (P).
— 9. p.	73. (1. P), 125. (2. P) un 367. p. (P).	— 18. — (72) 14. „	124. p. (M).
— 29. — (187) . .	25. p. (P).	— — (87) . .	24. (P), 41. (P) un 373. p. (P).
1921. g. 1. febr. (39) . .	413. p. (P).	— III, 5. p.	158. p. (P).
— 10. p.	5. (P) un 71. p. (P).	— 9. nov. (150) 7. p.	pēc 326. p. (L).
— 18. — (46) 3. p.	226. p. (P).	— 31. dec. (169) 11 . .	247.—250., 253. un 254. p.
— 15. jūn. (119) . .	161 ¹ . p.	1924. g. 10. mart. (43) II	139 ¹ . p.
— 4. nov. (220) . .	179.—192. p.	— 16. jūn. (91) 6. p.	pēc 138. p. (L).
— 10. — (6) 1. un 5. p.	pēc 363. p. (L).	— 2. okt. (156) I II	365. un 366. p. 377 ¹ .—377 ⁴ . p.
		— 24. — (166) . .	292.—298., 300. un 302.—309. p.
		— 15. nov. (176) B	194 ¹ un 194 ² . p.

*) Otrajā ailē iekavās ievietotiem burtiem ir šāda nozīme: (M) = motīvos, (P) = paskaidrojumā, (L) = likumdošanas akta teksts, kuŗu tomēr likumdevējs nav apzīmējis ar Sodū lik. panta numuru. Vienkāršs panta apzīmējums norāda uz paša Sodū lik. panta tekstu.

Likumu un noteikumu gads, mēnesis, diena un Lik. kr. skaitlis (iekavās)	Kur ievietots vai norādīts šajā Sodū lik. izdevumā	Likumu un noteikumu gads, mēnesis, diena un Lik. kr. skaitlis (iekavās)	Kur ievietots vai norādīts šajā Sodū lik. izdevumā
1924. g. 24. dec. (207) II	284.—286 ¹ . un 315.—317. p.	1928. g. 27. apr. (86) I .	607 ² . p.
1925. g. 9. mart. (41) B	204 ¹ . p.	— II .	579. „
— 10. — (42) II .	606 ¹ . „	— 1. jūn. (110) 4. p.	138 ¹ . p. (P).
— 11. — (44) II .	366 ¹ . „	— — — (117) I .	209.—210., 211. un 218. p.
— 16. apr. (73) I .	138 ¹ . „	— II .	210 ¹ . p.
— 8. maij. (86) . .	68. un 444 ¹ . p.	— III .	212.—218. un 219. p.
— 22. — (99) IV .	33. p. (2. P).	— 6. jūn. (129) C .	606 ² . un 606 ³ . p.
— V .	607 ¹ . p.	— 9. — (134) 1. p.	674. p. (P).
— 8. sept. (156) I .	607 ¹ .—607 ⁴ . p.	— 4. „	593. p. (P).
— II .	124. p.	— 28. — (161) I .	444 ¹ . p.
— 15. okt. (172) I .	207 ¹ ., 211. (M), 211 ¹ . un 540 ¹ . p.	— 14. aug. (184) I ,	
— II .	403. p.	— 9. p.	pēc 407. p. (L).
1926. g. 14. janv. (9) II .	407 ¹ . p.	— 25. sept. (190) 4. p.	} 138 ¹ . p. (P).
— 30. mart. (31) . .	606 ¹ . „	— 30. okt. (195) . .	
— 7. jūn. (76) . . .	270. p. (P).	— 37. p.	
— 14. — (87) II .	387. p. (M).	— — — (204) I .	356. p.
— — — (88) II .	pēc 207. p. (L).	— — — (205) . .	231. „
— 9. sept. (120) . .	333. p.	— 1. nov. (215) . .	387. „
— 20. — (137) 10. p.	608. p. (P).	— 14. dec. (228) . .	9. „
— 18. dec. (174) . .	138 ¹ . p. (P).	— — — (229) . .	419. „
— 4. p.	138 ¹ . p. (P).	1929. g. 8. janv. (7) I , 7. p.	138 ¹ . p. (P).
— 21. — (177) . .	277. p. (P).	— II .	pēc 155. p. (L).
— B	277. p.	— 17. — (17) . . .	138 ¹ . p. (P).
1927. g. 24. janv. (13) B .	138 ¹ . p. (P).	— 9. apr. (64) . . .	100. un 128. p.
— 7. febr. (20) . . .	2. p. (I. P).	— 13. — (73) . . .	245 ¹ . p.
— 7. mart. (42) . . .	270. p. (P).	— — — (75) VI .	386. p. (P).
— 21. apr. (70) 14. un 16. p.	pēc 266. p. (L).	— 3. maij. (102) . .	332. „
— 1. un 7. p.	pēc 269. p. (L).	— 4. — (86) . . .	138 ¹ . p. (P).
— 26. — (72) . . .	299. p.	— 13. jūn. (154) II .	138. p.
— — — (74) 7. p.	138 ¹ . p. (P).	— 9. aug. (177) . .	541. „
— 21. jūn. (127) 148. p. . .	397. p. (P).	— 17. sept. (193) . .	218 ¹ . p.
— 8. sept. (155) 5. p.	pēc 207. p. (L).	— 24. — (196) . . .	138 ¹ . p. (P).
— 4. okt. (174) 20. p.	138 ¹ . p. (P).	— 8. okt. (201) . . .	591 ¹ . p.
— — — (175) I . .	150 ¹ . un 154 ¹ . p.	— 15. — (211) 10. p.	} 138 ¹ . p. (P).
— 25. — (185) 14. p.	138 ¹ . p. (P).	— — — (212) 11. „	
1928. g. 10. janv. (12) . .	326. p.	— — — (213) 14. „	} 138 ¹ . (P) un 424. p. (P).
— 28. — (33) 10. p.	138 ¹ . (P) un 245 ¹ . p. (M).	— — — (214) 4. „	
— — — (34) 4. p.	138 ¹ . p. (P).	— — — (215) VI .	138 ¹ . (P) un 246., 247 ¹ ., 251., 252. un 623. p.
— 11. febr. (39) . . .	285. p. (P).	— 17. — (221) 7. p.	138 ¹ . p. (P).
— 7. mart. (50) I .	} 138 ¹ . (P).	— 29. nov. (227) I . .	251 ¹ . p.
— 22. — (51) IV , 43. un 54. p.			— II . . .
— 3. apr. (74) I .	27. p. piez.	1930. g. 14. janv. (9) . . .	138 ¹ . p. (P).
— II .	262 ¹ . p.	— 16. — (14) 30. p.	301. p.
— — — (75) . . .	pēc 24. p. (L).	— 11. mart. (41) . . .	406. p. (P).
		— — — (43) XII .	138 ¹ . p. (P).
		— 26. apr. (71) . . .	624., 625. un 626. p.
		— 29. — (72) . . .	

Alfabētisks rādītājs.

(Skaitļi rādītāja tekstā apzīmē pantus.)

A.

- Āboliņa sēklu un linsēklu kontrole: pēc 138¹ (paskaidr.).
- Āboliņa un timotiņa sēklas ievēšana: pēc 138¹ (paskaidr.).
- Acētilēns 228.
- Advokātūra, neatļauta 161¹.
- Aerodroms 387.
- Aģents, diplomātiskais 116, 478, pēc 478, 535, 538.
- Aicinājums — sk. uzaicinājums.
- Aizbildnis: aizbilstamo piegriešana citai ticībai 88, 89; netiklības veicināšana pie aizbilstamiem 525; varas nelietīga lietošana 420—423; sk. cietsirdīga apiešanās, nelietīga lietošana — varas, piesavināšanās — aizbilstamo mantas.
- Aizdevu kase: patvaļīga atklāšana 318; turēšanas kārtības noteikumu pārkāpšana 319; augļošana no turētāja puses — sk. augļošana.
- Aizdevumi: nelikumīgi 321, 609; to nepareiza izlietošana 607²; procentu norma — pēc 138¹ (paskaidr.); sk. arī augļošana.
- Aizgādnis — sk. aizbildnis.
- Aizņēmuma biļetes, neatļautas 333.
- Aizsardzība: ārzemnieku, ārvalstu 4—12.
- Aizsardzības un uzbrukuma līdzekļi: iznīcināšana 108; nederīgu sagādāšana 114; to zagšana 582.
- Aizsargu ietaises zīmes 230.
- Aizskaršana (goda): 458, 470, 530—540; ārvalsts diplomātiska aģenta 535, 538; ārvalsts galvas pēc 478, 534, 538; cietsargs 532; dienestpersonas 532, 536; garīdznieka 98, 532, 536; iespieduma darbos 533, 538; mirušo piemiņas 530: radnieka 532; sarga 532, 536; savstarpēja 536; svētuma — sk. dievzaimošana; valsts iestādes vai tās locekļa 154, 155; vēcāku 532; sk. apvainošana, miesas bojāšana — afektā, necienība, neslavas celšana, slepkavība — afektā.
- Aizstāvēšanās, nepieciešamā: 45, 46; tās robežu pārkāpšana 45; miesas bojāšana pārkāpjot aizst. robežas 473; nogalināšana, pārkāpjot aizst. robežas 459.
- Aizturēšana — sk. brīvības atņemšana.
- Aizvešana, neprecētas sievietes 417.
- Aka: pielūzņošana 548; turēšana kārtībā 383.
- Akcijas — sk. vērtspapīri.
- Akciju sabiedrība, nelikumība tajā 326; sk. arī kredītiestāde.
- Akcīzes nodokļa dzēsuma zīmei līdzīgi priekšmeti 346; to iespēšana 299.
- Aklums: tā nelietīga izlietošana 612.
- Akmeņi: patvaļīga uzvešana vai iegūšana uz cita zemes 633; iegūšana — sk. zemes bagātību iegūšana, lietošana: zemes bagātību.
- Akti: to apliecināšana, sastādīšana, taisīšana 445, 655, 672, 674, sk. dokumenti.
- Aktu nepatiesība 444—447, 667, 669.
- Alkoholiski dzērieni ar nāvīgu u. c. vielu piemaisījumu 211¹, 218¹; atklāta dzeršana 285; dzeršana aizliegtā vietā un laikā 286; to reklāmēšana 285¹; algas izmaksa vai darbinieku līgšana to pārdotavā 286¹; to slepena izgatavošana vai pārdošana 316¹; to pārdotava 314, 315; neatļauta tirgošanās ar tiem 315—317.
- Amatniecības iestāde — sk. rūpniecības iestāde.
- Amatpersona — sk. dienestpersonas.
- Amats: advokātūrā, neatļautā 161¹; alkoholisku dzērienu, neatļautu, izgatavošanā un pārdošanā 211¹; augļošanā 608, 609; meža materiālu nelikumīgos darbos 626; noziedzības piekropšanā 55, 64; ar noziegumu dabūtas mantas iegūšanā 616, 619; neatļautā mediāšanā 623; neatļautā zvejā 246, 623; piespiešanā un vervēšanā netiklībai, netiklības namiem 526, 527;

- savešanā netiklībai 524; slēpšanā 168; spēļu karšu vai bandroļu izgatavošanā 344; viltošana 432—435, 442, 443.
- Apbedīšana 78, 171, 221.
- Apcietinātais — sk. arestants.
- Apcietināta vieta: iespiešanās tajā 113; lidošana pār to 113¹; tās nodošana ienaidniekam 108; plāna uzņemšana, nodošana 111¹—111³, 112, 112¹; tās sagrābšana savā varā 123.
- Apdraudējums: atdalīt daļu no Latvijas 100—102; valsts iekārtas 100—102.
- Apdrošināšanas biedrība (sabiedrība): nelikumības tajā 326; sk. arī kredītiestāde.
- Apdrošināšanas operācijas 325.
- Apdrošināšanas summa: tās dabūšana ar viltu 594, 598.
- Apdzīvojums, ēkas, kuģa: tos bojājot 555, 563; tur zogot 583, 584.
- Apgāde — sk. nacionālā apgāde.
- Apgādes piegādāšana armijai — sk. piegādāšana.
- Apgaišmošana, ielu: 402; sk. eļļa — dedzināmā.
- Apliecība: nepatiesas izdošana 444, 445; nepatiesas ziņas par apliecību 161; viltošana 443; sk. liecība — nepatiesa, aktu nepatiesība.
- Aplūkošana, nelikumīga — sievietes 651; sk. kratīšana.
- Apmelošana — sk. neslavas celšana.
- Apmetinājuma atcelšana — pēc 34.
- Apmierināšana — sk. cietušā apmierināšana.
- Applūdināšana: 557, 562, 563; aiz neuzmanības 565, 568, 569; ar nolūku dabūt apdrošinājuma summu 598; sk. bojāšana.
- Applūdums — sk. plūdi.
- Aprunāšana — sk. neslavas celšana, aizskaršana.
- Apsardze — sk. sargs.
- Apskurbinošas vielas 211¹, 218¹.
- Apslēpšana: bērna 502; aizturēta izdevuma 300; civilstāvokļa pierādījuma 438; dokumenta 117, 552; korespondences no dienestpersonas puses 680; lietiska pierādījuma 166; lipīgas slimības — no ziditājas puses 208; mantas — no maksātnespējīga parādnieka puses 599—602, 606, 607, 607¹—607³; meža materiālu 626; mirona 171, 221; noziedzīgi iegūtā 616—618; spiestuves 292; vārda 272; sk. slēpšana.
- Apšlēpta manta: tās piesavināšanās 573; pavadināšana to meklēt 591¹.
- Aptieka 197—204¹, 310.
- Apvainošana 530, 531; sk. aizskaršana.
- Apžēlošana 72.
- Archeoloģiski izrakumi, neatļauti — pēc 138.
- Aresta nams 41, 55.
- Arestants: atsavināšana 123, 173; bēgšana 174—176; palaišana 652; sargu aizskaršana 532; vardarbība pret sargiem 479.
- Arests 21.
- Ārlaulības bērns: atteikšanās to apgādāt un uzturēt 419.
- Ārstēšana, neatļauta 195.
- Ārstniecības iestāde: ievietošana tajā 39; sk. slimnīca.
- Ārstniecības līdzekļi — sk. zāles.
- Ārstis: augļa nomirdināšana 466; nepatiesas apliecības izdošana 444; liegšanās palīdzēt slimam 497; pie divkaujas 487; sk. ārstēšana.
- Ārvalsts 4—12, 108, 110—111⁴, 112¹, 135—137; tās galva 456, 457, 472, 476, pēc 478, 534, 538; a. tiesas spriedums 10; sk. Sodū lik. piemērošana ārpus Latvijas robežām, apsardzība, miesas bojājums, nodevība, slepkavība, vardarbība.
- Ārzesmes: izbraukšana uz a. 270.
- Ārzemniecība 5, 6.
- Ārzemnieki: aizsardzība un atbildība 4, 5, 8—11; atgriešanās patvaļīgi uz Latviju 177; izdošana 13; izsūtīšana 35; kuģošana zem Latvijas tirdzniecības flagas 362; nodevības izdarīšana 108, 119.
- Asinsgrēks 411, 518, 519.
- Atcelšana no amata 28, 33, 65, 93, 94, 425.
- Atdošana: nolaupijuma, piesavinājuma 552, 573, 574, 581.
- Atkārtošana 67; izspiešanā 590; krāpšanā 596, 597; laupīšanā 589; šantāžā 615; zagšanā 586, 587; zirga, liellopa zagšanā 585.
- Atkrišana no ticības 84, 85.
- Atņemšana — sk. lietu atņemšana, brīvības atņemšana, zaudēšana.
- Atplēšana — sk. attaisīšana.
- Atradums: neziņošana par to 571; tā piesavināšanās 572, 573.
- Atrašanās mežā 630.

Atsavināšana, nekustamas mantas 606², 606³; atsav. par kaiti kreditoram 607, 607¹—607⁴.

Atstāšana: dienesta 687; dzīves vietas 177, 178, 184; izvadājamā — briesmās, no pavadona puses 492; kuģa, vilciena — briesmās 493—496; mazgadīgo — bez uzraudzības 423; nespējīgā sev palīdzēties — bez palīdzības 489—491; pasažiera — nenolīgtā vietā no kuģa kapteiņa puses 390; pasažiera vai dienestpersonas — briesmās no kapteiņa puses 492; slimnieka — bez palīdzības 497; sk. bēgšana, dezertēšana.

Atsvabināšana: arestantu 123, 173; pirms termiņa — pie 18, 20, 23; nosacīta 34; sk. sodā nosacīta atļaišana.

Attaisīšana: raksta, vēstules 542; dienestpersonas attaisīta korespondence, tālgramma 680.

Atteikšanās: no darba 369; palīdzēt 491, 493, 494, 497; liecinieka, eksperta, lietpratēja pienākumus izpildīt 172; vecākus uzturēt 419; zvērināta piesēdētāja pienākumus izpildīt 679.

Bāka 392.

Baku potēšanas noteik. neizpildīšana: pēc 207.

Balasts 395.

Banda 52, 279; izspiešanā 590; krāpšanā 595; laupīšanā 589; slepkavībā 455; šantāžai 615; zagšanā 584; sk. koppelce.

Bandroles 344; sk. vērtszīmes.

Bankas iestāde: atvēršana, patvaļīga 318; neatļautu operāciju izdarīšana 321—323; noslēpumu izpaušana no dienestpersonas puses 544; uzticētas mantas piesavināšanās no turētāja vai dienestpersonas puses 575.

Bankrots 599—607, 607¹—607⁴.

Bars — sk. koppelce, pūlis.

Baumas: to izplatīšana 134, 263—265.

Baznīca: sk. lūgšanas nams, dievzaimošana.

Bēgšana: arestantu 174—176, 652; no kuģa 372; no nometinājuma 175; no spaidu darbiem 176; sk. dezertēšana.

Benzīna uzglabāšana un izdalīšana: pēc 138¹ (paskaidr.).

Bērna slepkavība 461.

Bērnu saņēmēja — sk. vecmāte.

Bērns: izlikts, atstāts, nomaidījies 504; neatdošana, aizturēšana 503; atteik-

Atvēršana: grāmatuveikala, lasītāvas 296; mācības iestādes 290; kredītiestādes, rūpniecības-tirdzniecības sabiedrības 318; rūpniecības-tirdzniecības iestādes 310; sabiedriskas izpircas vietas 288; spēļu nama 289; spiestuves 292; sk. fabrika.

Atvieglojumu izlietošana nepareizam mērķim 607².

Audzināšanas un labošanas iestāde 41, 55.

Auglis: viņa izdzišana priekšlaikā 196; viņa nodzīšana 465, 466, 469; sk. dzemdēšana, nomirdināšana.

Augļošana 608, 609, pēc 138¹ (paskaidr.); sk. tirgošanās ar alkoholiskiem dzērieniem.

Augļu dārzs: bojāšana 549; braukšana, iešana caur to 634; patvaļīga augļu lasīšana 633.

Automobilis — sk. paškustīga mašīna.

Autora tiesības: to pārkāpšana 620, 622.

Autors: raksta, periodiskā izdevumā 307.

Avots: minerālūdeņu 384; naftas 555; pielūzpošana 548; sk. bojāšana.

B.

šanās to apgādāt un uzturēt 419; no-laupīšana, noslēpšana, samainīšana — ubagošanai u. t. l. 502.

Bezdarbība, varas: jēdziens 639; apcietināmā neaizturēšana 645; likuma un saistoša noteikuma neizziņošana un spēkā neievešana 640—642; līpīgu slimību un sērgu novēršana un apkaņošana 646, 648; neziņošana par nodomātu noziedzīgu nodarījumu 643; neziņošana par izdarītu noziedzīgu nodarījumu 644; noziedzīgu nodarījumu nenovēršana un neapturēšana 643; pārtikas nodrošināšanas lietās lauku iedzīvotājiem 647; priekšrakstu neizpildīšanā 642; rakstu apslēpšanā 642.

Bezsamaņas stāvoklis — sk. nesamaņas stāvoklis.

Bibliotēka, atklāta: pēc 138¹ (paskaidr.); neatļauta turēšana 296; aizliegti izdevumi 298; bojāšana 550, 562—564.

Biedrība, nelikumīga 124.

Bilances un pārskata neizsludināšana — pēc 326.

Biļetes: b. pārdošana bez nodevas 345; sk. tālakdošana, vērtspapīri, viltošana.

Billons 427, 429.

Birža 264.

Blandonība 274, 275; sk. slinkums, liekēdība.

Blanka 612—614, 331.

Bojāšana: apsardzības ierīkojuma 550; baznīcas 553; bistamiem līdzekļiem 562, 563; bridinājuma zīmes 550, 558; civilstāvokļa pierādījuma 438; dokumenta 117, 155, 552; dzelzceļa 558, 570; ēkas 550, 555; gatavošanās uz to 564; ģerboņa, karoga, likumīgas varas zīmes 155; glābšanas rīku 555; hidrotehniska ierīkojuma 550; ieslodzījuma vietas 173, 174; kapa 554; koka 625—627; korespondences 552, 680; kuģa 550, 558, 559; lietiska pierādījuma 166; lūgšanas nama 553; mantas 547—563; mantas — kreditoram par kaiti 607; mantas — pa nemieru laiku 122; mantas — pa streika laiku 367; nejauša — dzelzceļa 570; aiz neuzmanības 565—569; aiz neuzmanības — nesodama 569; pārtikas preču vai kara materiālu noliktavas 550; piemiņķa 550, 554; robežu mērīšanas, izlūkojuma zīmes 117, 549; rūdas raktuves, naftas avota 555; satiksmes ceļu 549, 557—559; savienība bojāšanai 564; sējuma, augļu dārza 549; svētītu priekšmetu 553; tālegrafa, tālфона 556, 565, 569; ūdensceļu un to ierīkojumu 557, 564; ūdensvada, elektrības vada, gāzes vada 551; vīna dārza 549, 550; vispār-

lietojama priekšmeta 549; zīmoga 144; zinātnes, mākslas priekšmeta 550; zivju 550; sk. miesas bojājums.

Braukšana: patvalīga, caur cita īpašumu 633, 634; nevērīga 231.

Brīvība: tās apdraudējums 80; sk. zaudēšana.

Brīvības atņemšana 498—501; no dienestpersonas puses 649; turot vājprātīgo namā vai netiklības namā 500; sk. zaudēšana.

Brūģējums 401.

Bruņots spēks: viņa aicināšana 120, 121; pretošanās tam 123.

Buršana 591¹.

Būvdarbi 378—382; sk. būvēšana.

Būvēšana: patvalīga 378—381; no nederīga materiāla, neievērojot tehniskos noteikumus 382, 560, 561, 567, 663.

Būvniecība — noteikumu pārkāpšana 378—382; tās pielaišana no dienestpersonas 663.

C.

Caurule netīrumu novadīšanai 385.

Ceji — sk. satiksmes ceji.

Ceļu nodeva 404.

Cena: tās pārmērīga pacelšana 242.

Cepumu izgatavošana neatļautā laikā 366¹.

Ceremonijas, garīgās: 93, 94; to izdarīšana no patvalīgi garīdznieka amatu piesavinājušās personas 97.

Cietoksnis, ieslodzījums tajā 19; tāda ieslodzījuma pārvēršana — pielik. (I.) pie 19. p. 2. piez.

Cietsirdīga izturēšanās: pret apakšmeistariem un mācekļiem 282; pret bērniem 420, 421; pret garīgi slimiem 282.

Cietuma sargi — sk. sargi.

Cietums 20.

Cietušā apmierināšana 552, 574, 581.

Cietušā piekrišana 460, 466, 520.

Cildināšana — sk. slavēšana.

Ciršana — meža, patvalīga 624—631; valsts meža 629; sk. lietošana — patvalīga — meža.

Cittautieši 5, 86.

Civilstāvoklis: tā slēpšana, piesavināšanās, nepiederība 438, 439; nepareizas ziņas c. s. akta sastādīšanai 445. c. s. aktu reģistrācija — pēc 138¹ (paskaidr.).

Č.

Čina: tās piesavināšanās 272, tās zaudēšana 28.

D.

Dalības ņemšana — sk. piedalīšanās.

Dalībnieks 52; sk. līdzdalība.

Dambis: ietaisīšana 388; bojāšana 557, 565.

Darbalīgums 364; lauku darbiem 373—376; noteikumu pārkāpšana 364—377.

Darba nams 32.

Darba noteikumu pārkāpšana 377¹—377⁴.

Darbi ieslodzījuma vietās 16, 18, 20, 21.

Darbinieki — sk. dienestpersonas.

Darbu uzņēmējs: atbildība par būvi 382, 561.

Dārglietas 348—355.

- Dārzs, sk. augļu dārzs.
- Daudzlaulība 412, 413.
- Dauzonība 262.
- Dāvana — sk. kukuļņemšana.
- Dāvanu lūgšana 276.
- Dedzināšana 39, 562, 563; aiz neuzmanības 568, 569; ar nolūku dabūt apdrošinājuma summu 598; sk. bojāšana.
- Degošas (viegli aizdegošas) vielas 235—237; to noliktavas bojāšana 562, 568.
- Demonstrācija 121.
- Derivāti, kokaīna u. c. 2041.
- Dezertēšana 188—190.
- Dienesta darbība — sk. dienestpersonas: dienesta noziedzīgi nodarījumi.
- Dienesta noziedzīgs nodarījums 636—687.
- Dienests: nepiemērīgas personas pieņemšana tajā 400; sk. atcelšana.
- Dienestpersonas: jēdziens 636; aktu, aizliegtu, sastādīšana 672; aktu nepatiesības izdarīšana 607; aizskaršana (amatpersonas) 532; apzīmogošana, nepareiza 685, 686; atbildība 65, 643; atcelšana no dienesta 33; brīvības atņemšana no viņu puses 650; brīvības atņemšana viņām 499; darījumos stāšanās, aizliegtos mantiskos 682, 683; dienesta noziedzīgi nodarījumi 636—687; uz divkauju izsaukšana 485; draudēšana viņām 510; dzelzceļa dienesta patvaļīga atstāšana 687; dzelzceļa dienestpersonā — pastāvošo noteikumu neizpildīšana 558—561; 566, 567, 569; formu neizpildīšana 673, 674; grāmatu vešanas noteikumu neizpildīšana 666, 667; izsoļu, atklātu, nepareiza izdarīšana 681; kavēšana pienākumu izpildīt citām dienestpersonām 638; kratīšana, apskatīšana, lietu izņemšana — nelikumīga 650; kuģa dienestpersonā — pastāvošo noteikumu, savu pienākumu neizpildīšana 370—372, 496, 558—561, 566, 567, 569; liecinājumu iespaidošana 676; lieku ņemumu uzlikšana 658, 664, 665; miesas bojājums viņām 471; naudas norēķinos — pienākumu neizpildīšana 671; ņēmumi nelikumīgi 656—662; nepaklausība viņām 139; nodarbošanās, aizliegta 682, 683; nogalināšana (viņu) 455; viņu noziedzīgas darbības veidi 636—639; piespiešana (no viņu puses) izpildīt nesaiņstošu darbu 665; rūpja apiešanās (no viņu puses) 396; sievietes nelikumīga aplūkošana 651; slepenu plānu, dokumentu nolaupīšanas vai pazaudēšanas pielaidums 654; slepenu ziņu, dokumentu, korespondences izpaušana 653—655; tehnisko noteikumu neizpildīšana darbos, nederīga materiāla lietošana 663; uzticības nelietīga lietošana kredit- un sabiedriskās iestādēs 578; vardarbība pret dienestpersonu 475; pret amatpersonu 476, 477; ziņu, nepareizu, sniegšana 669, 670; sk. bezdarbība — varas, pārkāpšana — varas, pret darbību, pretošanās, piespiešana, uzpirkšana.
- Dievkalpošana: 73; kavēšana, piespiešana 80; pārtraukšana (traucēšana) 75, 77, 80, židu 278; sk. nelietības.
- Dievlūgšana — sk. dievkalpošana.
- Dievzaimojums 73.
- Diplomātiskais aģents — sk. aģents.
- Disciplinārpārkāpumi 5.
- Dividendes aprēķins, nepareizs 580.
- Divkauja 481—488; amerikāņu 488; atkāpšanās no nosacījumiem 486; dienestpersonas, priekšnieka izsaukšana 485.
- Dokuments: akla parakstīts 612; bojāšana, slēpšana 117, 155, 552, 654, 680; izziņošana 111—112, 653, 654, 680; nelietīgā blankas izpildījumā 613, 614; laupīšana 589; panemšana 581; otrreizēja piedzišana pēc tā 611; piesavināšanās ar viltu 591; viltota d. lietošana 448; sk. aktu nepatiesība, tālākdošana, viltošana.
- Draudi 507—510; piedabūšanas (uzpirkšanas) nolūkā 150; sk. apdraudējums, mieskāriņa darbība, piespiešana.
- Drukas darbi — sk. iespaiduma darbi, iespiešana.
- Duelis — sk. divkauja.
- Dumpis 100—102; līdzjūtības izteikšana tam 121; sk. musināšana — masu, neziņošana, propoganda.
- Dušmas un uzbudinājums 458; sk. dvēseles uzbudinājums.
- Dvēseles slimība — sk. gara slimība.
- Dvēseles uzbudinājums: miesas bojājumu izdarot 470, 471; slepkavību izdarot 458; vardarbību izdarot 476, 479, 480.
- Dzelzceļa vilciens: tā atstāšana briesmās no vadītāja puses 459; nepaklausība tā vadītājam 139; vadītāja piespiešana 148; pretošanās vadītājam 142; sk. katastrofa, pārkāpšana.
- Dzelzceļš: bijēju viltošana 443; bojāšana 558, 564, 566; postīšana 123; dienesta atstāšana 687; nepareiza zīmes došana 559, 567; neziņošana par jaunšu bojājumu 570; noteikumu neizpildīšana no būvētāja vai vadītāja puses (tehnisko) 560, 561, 663; noteikumu neizpildīšana no dienestpersonas puses 399, 400, 559—561; noteikumu neizpildīšana no publikas puses 397, 398.

Dzemdēšana priekšlaikā 196, 469.

Dzērieni: izgatavošana un pārdošana 209—211, 218; sk. alkoholiski dzērieni.

Dzērienu pārdotava: tās reklāmēšana 285¹; algas izmaksa vai darbinieku

līgšana tajā 286¹, 314—317; tās turētājs, nelikumīgi mantu iegūstot vai izdodot 617, 619.

Dzērums — sk. piedzērums, piedzērušais.

Dzīves vieta — sk. ierobežojumi, pārvietošanās, atstāšana.

E.

Ēdamvielas: to apzīmošana 686; nepienācīga labuma 211, 218; kuģa apgādāšana ar nepienācīga daudzuma un labuma ē. v. 371; pārdošana, glabāšana 209, 210¹, 218; viltošana 210¹, 218.

Ēka: atrašanās, iebrukums cita ēkā, tās neatbilstība 274, 511, 512; tās būvē-

šana 378—382; bojāšana 550, 555, 562, 563.

Eļļa: dedzināmā 340, minerāl- 235.

Elektrības vads; tā bojāšana 551.

Epidēmijas — sk. lipīgas slimības.

Epizootija — sk. lipīgas slimības.

F.

Fabrika: atvēršana, ierīkošana 223, 310, 311, 629; tā ierīkojuma bojāšana, ar kuģu fabriku laiž darbā 551; f. izpostīšana 123; pārziņa atbildība par darba noteikumu pārkāpšanu 364—366¹; ražošanas paņēmieni izpaušana no darbinieku puses 543; ražošana pirms f. aplūkojuma 224; trauku izgatavošana — nelikumīga mēra 363; sk. rūpniecības.

Fanātisms — sk. māņticība.

Farmaceits sk. aptieka.

Feldšers: palīdzības nesniegšana slimam 497.

Filoksera 550.

Fiska, sabiedriskas vai privātas intereses, kaitējums tām 636, 639—642, 644, 645, 653, 666, 669, 670.

Flaga: nogānīšana 136; noplēšana 155; nelikumīga kuģošana zem Latvijas tirdzniecības flagas 361, 362.

Fonografs 302.

Formālītātu neizpildīšana no dienestpersonas puses 673, 674.

G.

Gadi — sk. vecums.

Gaisa bojāšana 311, pēc 155 — Saeim. vēl. 6. p.

Gaļas izmeklēšanas stacijas, pēc 138¹ (paskaidr.).

Ganīšana — lopu 257, 260, 633.

Gānīšana — sk. nogānīšana, ģerbonis, flaga.

Gara slimība 39, 282, 409, 467, 520, 523; sk. neattīstība — garīga.

Gara uzbudinājums — sk. dvēseles uzbudinājums.

Garīdznieks: amata piesavināšanās 97; viņa aizskaršana 98, 532; atcelšana no amata 33; ciltības garīdznieka baznīcas ceremonijas izdarījums pie pareizticīgā 93, 94; draudi pret viņu 510; neatļautu laulību izdarīšana 413; miesas bojāšana 471; metrisko grāmatu vešana 424—426; viņa piespiešana amata darbos 80; slepkavība 455; tiesību zaudēšana 25—28; vardarbība pret viņu 98, 476, 477.

Garīgas ceremonijas — sk. ceremonijas.

Gāšana: ārvalsts valdības 135; pastāvošās kārtības — sk. graušana.

Gatavošanās — sk. sagatavošanās.

Gāzes vads: tā bojāšana 551.

Ģerbonis: bojāšana, noplēšana 155; tā nogānīšana 136; patvaļīga lietošana 360; piesavināšanās 272

Ģimenes saites; to apdraudējums 408.

Glābšanas rīka bojāšana 555.

Goda aizskaršana — sk. aizskaršana, apvainošana.

Goda zīme — sk. zīme — goda.

Godpilsoņi 25—27.

Grāmatas: caurauklotas 326; fabrikas 446; naudas (kases) 666, 667, 671; tirdzniecības 445; sk. iespaiduma darbi.

Grāmatu pārdotava 296, 298; sk. iespaiduma darbi.

Graušana: pastāvošās kārtības 100—102; sk. koppelce, musināšana — masu, propaganda.

Grāvis 261, 401.

Grūtniecība 465, 466, 469; sk. dzemdēšana, auglis.

H.

Heroīns u. c. 204^l.

Hidrotehniski ierīkojumi: to bojāšana 550.

Hīmna, valsts: pēc 138^l (pa:kaidr.).

Huliganisms: pēc 24, 27. p. piez., 64^l, 262^l; sk. nelietības.

I.

Iebrukums sveša dzīvoklī 512, 590; koppelcē izdarīts 122; sk. ielašanās.

Iedzīvotāju pieteikšana un izrakstīšana policijā 266; ziņošana saimniekam par dzīves vietas maiņu 268.

Iegūšana: mantas — ar noziegumu dabūtas 616—618; koku — pretlikumīgi dabūtu 626, 627; valsts mantas — no kareivja 619; zemes bagātību 632.

Iekļāšana, nekustama īpašuma, nelikumīga 593.

Ielas: ierīkošana, apgaismošana 401, 402.

Ielašanās: laupot 589; zogot 583, 584; sk. iebrukums.

Ienaidi 122, 125, 127, 129.

Iepriekšējs ieslodzījums: tā ieskaitīšana sodā 54.

Ierobežojumi dzīves vietas izvēles tiesībās 34, 35; sk. atstāšana.

Ierocis: divkaujā 481; izspiežot 590; laupot 589, 590; izgatavošana 223; lietošana, pretojoties likumīgai varai 122, 142; nēsāšana, glabāšana 230, 274; noliktavas 101, 102, 123, 126, 127; zogot 583, 584.

Ieroču fabrika: izpostīšana no koppelcuses 123.

Iesaucamo saraksts 179, 180.

Ieslodzījuma vietas: 18—21; sk. cietoksnis, cietums, iepriekšējs ieslodzījums, pārmācības nams.

Iespaidošana — sk. izspiešana.

Iespieduma darbi: aizskāršana tajos 533; neatļauta izdevuma izlaišana 293, 294, 300; neatļauta tirgošanās — pēc 138^l (paskaidr.) 296, 298, 300; noziedzīga satura 307, 309; patvaļīga iespiešana 299; uzraudzības noteikumu pārkāpšana 292—309; sk. iespiešana, periodisks izdevums, sacerējums.

Iespiešana: neatļauta 293, 294, 299, 300; sk. spiestuve.

Ievainošana — sk. miesas bojājums.

Īres noteikumi — sk. telpu īres...

Izbraukšana uz ārzemēm 270.

Izdarītāji (izpildītāji) noziedz. nodarījumā 51.

Izdevums — sk. periodisks.

Izgdrojumi — sk. privilēģijas.

Izlabošana, nepareizi ierīkotā 37, 38.

Izmantošana netiklībai 526, 526^l, 527.

Iznīcināšana — sk. bojāšana.

Izpauduma patiesīgums 537, 538, 540.

Izpausšana: apspriedes noslēpumu 677; kara noslēpuma 111^l—111⁴; korespondences, tēlegramas 542, 653, 655, 680; neatļautu ziņu — presē 305; nepatiesa, uzticību satricinoša apstākļa 540; neslavu ceļoša apstākļa 531, 536—538, 540; nodokļu komisijas locekļa izdarīta 546; noslēpumu 541—546; ražošanas paņēmieni — slepenībā turamu 543, 655; tirdzniecības-rūpniecības noslēpumu 544, 545, 655, valsts noslēpumu 653—655; sk. šantāža.

Izpildīšana: likuma, dienesta pavēles 44.

Izplatīšana: dumpīgu sacerējumu 128, 129, 132; kaitīgu kukaiņu, kustoņu 648; nekaunīgu sacerējumu, notēlojumu 281; nepatiesu baumu 134, 263—265; sk. notēlojums, sacerējums.

Izpostīšana, daudzu personu 578, 601; noliktavu u. c. 123.

Izpriecās vieta: tās nelikumīga atklāšana 288.

Izrādes: neatļauti uzvedumi 302.

Izrāmīšana 85; sk. skopci.

Izsole, atklāta: 655, 681, 683.

Izspiešana 590; kukuļu i. 657, 659, 662; nelikumīgu ņemumu 658; liecinājumu 676.

Izsūtījums — sk. nometinājums.

Izsūtīšana uz ārzemēm 35.

Izšķērdēšana 572; sk. bankrots.

Izvairīšanās — sk. kaķaklausība.

Izvarošana 39, 520—523; sk. mieskāriga darbība, kopošanās.

Izvešana: koku — pirms aplūkošanas 628; neizstrādāta zelta 355; sieviešu — uz ārzemēm nešķīstībai 526^l.

Izziņojumi, atklāti: pēc 138^l (paskaidr.).

J.

Jaunatnes audzināšana 290, 291.

Jukas — sk. nemieri.

K.

Kābelis 393, 394.

Kalcijs-karbidis 228.

Kalnu nodoklis 355, 446.

Kanālis: pielūzņošana 548.

Kaņepāji: pārdošanas noteik. neizpild. 342.

Kaps: zagšana iz tā 582; tā bojāšana 554.

Kapsēta 221.

Kapteinis, kuģa: aiziešana no kuģa 389; viņa aizskaršana 532; dienestpersonu līguma noteikumu neizpildīšana no viņa puses 370; flagas nelikumīga lietošana 362; kuģa atstāšana briesmās 495; nepaklausība viņam 139; pasažiera vai dienestpersonas atstāšana: nenoligtā vietā 390, briesmās 492; pārtikas vielu apgādāšana nepietiekošā vai kaitīgā sastāvā 371; viņa piespiešana 148; pretošanās viņam 142; vardarbība pret viņu 479; signālu noteikumu neizpildīšana 393, 394.

Kaņaklausība: tās noteikumu pārkāpšana 179—191; atrašanās no tās 179—182; atrašanās ar viltu 185—187; sk. atstāšana — dzīves vietas, kūdīšana, locekļu bojāšana, neierašanās.

Karantēna: noteikumu pārkāpšana 207.

Kaņaspēks: 108; ienaidnieka 109; sk. nodevība, propaganda.

Kaņā ziņās — sk. ziņu ievākšana, sniegšana.

Kaņā zirgu iecirkņa pārzinis: pienākumu neizpildīšana 684.

Kareivis: kaņaklausības noteikumu pārkāpšana 184—191; tiesību zaudēšana 27; valsts mantas pārdošana, ieķīlāšana 619.

Karogs — sk. bojāšana, gānīšana, noplēšana.

Kaņš: mušināšana uz to 110.

Kārtas tiesību zaudēšana 25—28; sk. piesavināšanās, tiesību zaudēšana.

Kārtības traucēšana sabiedrībā 140, 141.

Katastrofa — dzelzceļa vilciena, kuģa: 148, 493—495, 558—560; aiz neuzmanības 566.

Kaušanās 262.

Kautuve 312, 313.

Kavēšana: dievkalpojumu izdarīt 80; pareizticību pieņemt 95.

Ķieģeļu fabrika: tās ierīkošana 629.

Ķīla: kaņā mantu pieņemšana ķīlā no kareivja 619; ķīlas patvaļīga lietošana 635; ar noziegumu iegūtas mantas pieņemšana ķīlā 616—618, 626; tās piesavināšanās 575.

Ķīmiska fabrika — sk. aptieka.

Kinematografs: neatļauts uzvedums 302.

Ķlaušas, zemes — sk. zemes kl.

Klosteris 41, 55.

Ķlūdišanās 42, 43, 47, 48.

Kokaīna sāls u. c. 204¹.

Koki: to noliktavas bojāšana 562; augoša koka bojāšana 625; sk. mežs, ciršana, iegūšana, izvešana, tālākdošana, pludināšana.

Komisija, kaņaklausības 181—183.

Komisijas vai uzziņu kantoņa patvaļīga atvēršana 318.

Komisijas un starpniecības uzņēmumi: pēc 138¹ (paskaidr.).

Konfiskācija — sk. lietu atņemšana.

Konkurence, negodīga 154¹, pēc 138¹ (paskaidr.).

Kontrabanda I. p. piez., 279. 450—452 (piez.).

Kontrafakcija — sk. autora tiesības.

Kooperatīvs, nelikumība tajā 326.

Kopība 60—65, 151.

Kopieslodzijums 16, 18—21.

Kopošanās: ar garīgi slimu, neaizsargātu sievieti 520—523; ar mazgadīgu sievieti 520—523; patvaļīga 520—523; lietojot pavedinājumu 517; ar radniecīgu, padotu personu 523, 524; sk. mieskāriņa darbība.

Koppulce 120—123; sk. pūlis.

Korespondence — sk. attaisīšana, bojāšana, izpaušana, dokuments, dienestpersona.

Krāpšana: 591—598; bandā 279; kr. iezīmes (apstākļi) 591; apdrošinājuma lietā 594; kvalificēta 596, 597; nekustamu mantu pārdodot vai ieķīlājot 593; uguns pielikšana apdrošinātai mantai 598.

Krāsas: kaitīgas 211.

Kratīšana, nelikumīga 650, 651.

Kredīta satricināšana 544—546.

Kreditēstāde: atvēršana — patvaļīga 318, 580; neatļautu operāciju izdarišana 318—320, 325, 330, 579, 580; norēķini un iesniedzamās ziņas — pēc 138¹ (paskaidr.); ziņu un paskaidrojumu neiesniegšana un pārskata vai bilances neizsludināšana — pēc 326; nepatiesu ziņu iesniegšana no pārziņa puses 580; slepenu ziņu izpaušana no dienestpersonas puses 544; uzticības nelietīga lietošana no dienestpersonas puses 578; vieglprātīga lietvedība, maksātnespēja 601, 602, 604, 605.

Kristīšana — sk. ceremonijas.

Krusts — sk. svētie priekšmeti.

Kūdišana: dezertēt 189; uz divkāju 487; divkājais noteikums neizpildīt 486; neierasties kaŗa dienestā 188; neierasties kaŗaklausības komisijā 183; pārvietoties citur dzīvot 265; uz pašnāvību 463, 488; uz streiku 368, 509; sk. musināšana, runa.

Kūditāji 51.

Kūdrājs: tā bojāšana 562.

Labība: tās aizdošana 609; tās krājumu izņemšana 240; tās pieņemšana nē pēc svāra 341; tās uzpirkšana 610; pret alkoholiskiem dzērieniem 317; sk. pārtika, sēkla.

Laborātorija — sk. aptieka.

Laiks — sk. sods.

Lasītava 296, 298, pēc 138¹ (paskaidr.).

Lauku darbi: strādnieku līgums 373.

Laukumi: ierīkoš. noteik. neizpild. 401.

Lauksaimniecības augi: cīņa pret viņu slimībām 243, 244, 648.

Lauksaimniecības skaitīšana: pēc 138¹ (paskaidr.).

Laukstrādnieki 374—377.

Laulība 408; ar laulībai nepilngadīgu personu 414; ar neatļautas radniecības vai svainības personu 411, 416; ar nekristīgu 415; ar nesaprātīgu (bezzēģas) personu 409; pareizticīga laulāšana no nepareizticīgas ticības garīdznieka 93, 94; l. tiesību izbeigšanās kā soda sekas 29; piespiesta l. 408, 420, 422; bez vecāku atļaujas 417, 419; ar viltu 410; l. reģistrācija — pēc 138¹ (paskaidr.); sk. daudzlaulība.

Laulības pārkāpšana 418.

Ļaunprātība — sk. nelietīga lietošana.

Kuģis: 108, 112, 123, 139, 142, 148, 387, 389, 390, 393—395; bojāšana 550, 555, 558, 559, 562—564, 566; nēģeru tirdzniecībai 501; tehnisko noteikumu neizpildīšana no būvētāja vai pārziņa puses 560, 566, 567; tirdzniecības 361, 362; sk. dienestpersonas, kapteinis, katastrofa.

Kuģojamas upes 388.

Kuģošana: k. noteikumu pārkāpšana 387; tās apturēšana, kavēšana 386; sk. zīme: brīdinājuma, z. došana.

Kukaiņi, kaitīgi 243, 245, 648.

Kukuļošana 149, 150, 150¹; sk. kukuļu ņemšana, uzpirkšana.

Kukuļu ņemšana 150¹, 656—662; dāvanas piesavināšanās 661, 662, izspiešana 657—659, 662; piepalīdzība 660, 662; zvērināta piesēdētāja izdarīta 659; sk. ņēmumi — nelikumīgi.

Kupons: maksāšana ar nenotecējušu kuponu 320, 364, 374; sk. vērtspapīri, viltošana.

Kustoņi, mājas: bistama k. turēšana 230; mocīšana 287; sk. lopbarība, lupi, lipīgas slimības, zvēri.

L.

Laupīšana 589, 590; bandā 279.

Lepras apkaŗošanas noteik. neizpild.: pēc 207.

Lētticības izmantošana 591¹.

Lidmašina 387.

Lidošana vīrs apcietinātās vai aizliegtās vietas 113¹.

Līdzdalība 51, 52; bankrotā 602; izvairoties no parādu maksāšanas 607¹; izvairoties no kaŗaklausības 186.

Līdzcietība: bērnu neatdodot 503; nogalinot 460.

Liecība — nepatiesa 160, 161; sk. aktu nepatiesība.

Liecinājums — sk. liecība, aktu nepatiesība.

Liekēdība 32; sk. slinkums, blandonība.

Lietošana, patvaļīga: cita mantas 623—635; citas personas vārda 540¹; iekļātas mantas 635; izgudrojuma privilēģijas 621, 622; literāriska, mākslinieciska īpašuma 620, 622; meža 255—260, 625—631; zemes bagātību 632; zemes raŗojumu 633.

Lietu atņemšana 36, 38.

Lietu izņemšana 650.

Līgumlapa 373, 375, 376, 443; sk. viltošana.

Līgums: starptautisks 9—13; Latvijai kaitīga līguma noslēgšana 116; ar valdību slēgta līguma neizpildīšana vai nokavēšana 114, 115; sk. darba līgums.

Līgumsods — sk. augļošana.

Likums: neizpildīšana 138¹; izsludināšana, spēkā ievešana — sk. bezdarbība: varas.

Lini 342.

Linsēklu un āboliņa sēklu kontrole: pēc 138¹ (paskaidr.).

Lipīgas slimības: 206—208, 646; kustoņu un stādu 243—245, 648; pielaišana lopiem, vina stādiem 550; slēpšana no zīdītājas puses 208.

Literātūra, sēnalu un neķitribu: pēc 138¹ (paskaidr.).

Mācības iestāde — neatļauta atvēršana 290.

Mācības noteikumu pārkāpšana 290, 291.

Mācīšana: no tādas personas, kurai nav uz to tiesības 290; žīdu jaunatnes 291.

Maiņas, naudas, operācijas — pēc 323.

Mainītava: patvaļīga atvēršana 318; neatļautu operāciju izdarīšana 321—323; uzticētas mantas piesavināšanās no turētāja vai darbinieka puses 575.

Maiznīcas: darbu izdarīšana neatļautā laikā 366¹.

Mājlopi — sk. kustoņi, lopi.

Maksātņespēja — sk. bankrots.

Mākslas priekšmets: bojāšana 550.

Mākslīgo mēslu tirdzniecība: pēc 138¹ (paskaidr.).

Malka: noliktavas bojāšana 562; sk. pludināšana.

Mālu iegūšana cita zemē 633.

Manifests 72, 687.

Māņmācība 84, 85, 96.

Manta — sk. bojāšana, nolaupīšana, piesavināšanās.

Mantas aprakstīšana 606.

Mantas darījumi ar nolūku kaitēt kreditoram: 607¹—607⁴.

Mantas darījums, neatļauts: dienestpersonas stāšanās tajā 682.

Māņticība 49, 79.

Māņticības izmantošana 591¹.

Locekļu bojāšana 185—187; sk. miesas bojājumi.

Locis: pienākuma neizpildīšana 391; palīdzības nesniegšana kuģim 493.

Lopbarības līdzekļi: kaitīgi 245¹; tirdzniecība ar tiem — pēc 138¹ (paskaidr.).

Lopi: aizvešana vai aizdzīšana, patvaļīga 633; aplaišana ar sērgu, dzirdinātavas sazāļošana 550; caurdzīšana, ganišana 633, 634; liellopi 585, 618; noziedzīgā ceļā dabūtu iegūšana, glabāšana, pārdošana 618; zagšana 585; sk. pieklīdis lops.

Lopkautuves: pēc 138¹ (paskaidr.).

Loterija 332, 333; biļetes viltošana 443.

Luga — sk. uzvedums, izrādes.

Lūgšanas nams 73—77, 379—381; zagšana iz tā 588; sk. bojāšana, nelietības.

M.

Markas — sk. vērtzīmes.

Mazgadīgie: viņu atbildība 40, 41; atstāšana briesmās 489; atstāšana bez palīdzības 490; atstāšana bez uzraudzības 423; darba nosacījumi 366, 421; piegriešana citā ticībā 88, 89; pielaišana dzert alkoholiskus dzērienus vai par apkalpotāju dzertuvē 315; skolu atklēšana 365; sūtīšana ubagot 283; sk. bērns, nepilngadīgie, brīvība, izvarošana, kopošanās, mieskāriga darbība, pederaštija, savešana, vecums.

Mazsvarība: bojājumos 547, 552; meža pārkāpumos 631.

Mēbeļetas istabas: viņu atklāšanas un turēšanas noteikumu pārkāpšana 267.

Medījuma, neatļauta, pārdošana un iznēsāšana 251, 251¹.

Medīšana, noteikumu neizpildīšana par to 247—252; patvaļīga 623.

Mēģinājums: jēdziens 49; ar nederīgiem līdzekļiem 49.

Meistara (cunftes) nosaukuma piesavināšanās 334.

Mēri: nepareizi, neatļauti 363, 685.

Mērīšana, neatļauta: pēc 151.

Mērnieki, zvērīnāti: pēc 151.

Metriskās grāmatas: nekārtīga vešana 424—426; nelikumīgu laulību ierakstīšana 413.

Mežs: noteikumu pārkāpšana 255—260; bojāšana 562; nelikumīga ciršana vai lietošana 624—631; sk. atrašanās mežā, ciršana: patvaļīga, neatļauta; tālākdošana, medīšana.

Miera traucēšana, sabiedriska 262, 263.
 Miesas bojājums: 39, 467—474, 479, 480; afektā 470; cietuma sargiem nodarīts 479; divkaujā 482—484, 486; no huliganisma 262¹; izvairoties no karaklausības 185—187; kuģa kapteinim nodarīts 479; kvalificēts 471; laupot 589; liedzoties palīdzēt 491; aiz neuzmanības nodarīts 474; pagasta vecākam nodarīts 480; pārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas 473; piespiežot dienestpersonu 145; piespiežot 590; sk. locekļu bojāšana.
 Miesas neaizskaramība: tās pārkāpšana 475.
 Mieskāriģa darbība: 280; ar mazgadīgu, nepilngadīgu 513, 514; ar sievieti 514, 515; saistīta ar vardarbību, nevainības laupīšanu, draudiem 515; sk. kopošanās.
 Minerālūdeņi — sk. avots.
 Ministru kabinets, vardarbība pret to 100—102.
 Mironis: apgānīšana, nolaupīšana 79; apslēpšana 171, 221.

Nacionālā apgāde, noteik. neizpild. 138.
 Naftas avots 555; tā bojāšana 562.
 Naftas vads: tā bojāšana 551.
 Narkotiskas vielas 204¹.
 Nauda (metala) 427, 429—431; svara grozīšana 432; sk. tālākdošana, pakalīšana, pārtaišana.
 Naudas maiņas un valūtas operācijas — pēc 323.
 Naudas sods 24, 33, 59—64, 260, 662; meža pārkāpumos 258, 627, 629.
 Naudas zīmes 427, 429—431, 436; bezvārda u. c. izlaidšana 329; naudas zīmēm līdzīgi priekšmeti 346, tādu iespiešana 299; sk. viltošana, pārtaišana, tālākdošana.
 Naudas zīmju nenosūtīšana laikā no dienestpersonas puses 671.
 Nāves sagādāšana: aiz neuzmanības 464; ar huliganismu 262¹, divkaujā 482—484, 486; nesniedzot palīdzību 491.
 Nāves sods 15, 58.
 Nāvīgas vielas 195, 201, 202, 204, 205, 211, 211¹, 218¹.
 Neatdošana — bērna 503.
 Neattīstība — garīga 39.
 Necienība: pret valsts vai sabiedrisku varu 154, 155; sk. nonievāšana.

Mirušais — sk. mironis, apvainošana.
 Mobilizācija: 684, 687; ūdens satiksmes līdzekļu un ostu ierīču 194, 194¹.
 Mocišana 287, 455, 471, 499; mājukustoņu 287.
 Modelis: sveša m. patvaļīga lietošana 621.
 Morfijs u. c. 204¹.
 Muitas noteikumu pārkāpumi: 1. p. piez., 452. p. piez.
 Muižnieki 25—27.
 Mūķējamais (atmūķis) — sk. rīks.
 Mūki — sk. garīdznieks.
 Muļķība: dievzaimošanā un ticības zaimošanā 73, 74, 76, 79; mēģinājumā ar nenoderīgiem līdzekļiem 49.
 Musināšana — masu 125, 129—132; sk. kūdišana, propaganda, runa.
 Muzejs: tā bojāšana 562—564; tam piederoša mākslas vai zinātnes priekšmeta bojāšana 550.
 Mūzikas sacerējums, neatļauts 302.

N.

Nēģeri — sk. kuģis, tirgošanās.
 Neierašanās: ārsta, vecmātes u. c. — uz slimnieka aicinājumu 497; uz apskati karaklausībai 181—183; kaŗa dienestā 188, 191; darbā 376; dzelzceļa dienestā 687; zvērināta piesēdētāja — tiesā 678.
 Negodīga konkurence 154¹, pēc 138¹ (paskaidr.).
 Neitralitātes noteikumu pārkāpšana 137.
 Neizdevīgs darījums — ievilkšana tajā 591, 610, 611, 615.
 Neizpildīšana: rīkojuma, attiecīgas varas prasījuma 139, 140, 165; noteikumu 138; sevišķa likuma 138¹; sprieduma, negodīgas konkurences lietā 154¹; sk. nepaklausība.
 Nejaušība 42; dzelzceļa bojāšanā 570.
 Nekaunīgi: vārdi, izturēšanās 280; sacerējumi 281.
 Nekristīga ticība: tās ceremoniju izdarīšana pie bērniem 88; lūgšanas nama būve 379, 380; kristīgā piegriešana tajā 82; nekristīgā piegriešana citā nekristīgā ticībā 86; tās nogānīšana 76; piespiešana dievkalpojumā 80.
 Nekustama manta: atsavināšanas likuma apiešana 606³; atsavināšana par kaiti kreditoram 607; nepatiesas ziņas vērtības pieaug. nodokļu samazināšanai 606²; patiesības slēpšana par to zemes grāmatu nod. 606¹; iekūlāšana — sk. krāpšana.

Nelaipe — sk. katastrofa.

Neļaušana — sk. kavēšana.

Nelietības: atklātā vietā 262; dievkalpošanā, lūgšanas namā 75, 77; sk. huliganisms.

Nelietīga lietošana: aizgādības 577; blankas 613, 614; dienesta stāvokļa sabiedriskā iestādē 578; nevainības 520, 523; pienākuma 65; pilnvarojuma 577; uzticības 577; vecāku, aizbildņu, aizgādņu varas 420—423, 507, 508; sk. dienestpersona.

Nemieri 120.

Nēmumi un klausas, nelikumīgi: 658, 664, 665; sk. kukuļņemšana.

Nepaklausība: likumam 125, 127, 138¹; likumīgai varai 138—142; vecāku varai 419; sk. neizpildīšana.

Nepatiesa apsūdzība 157; n. liecība 158, 160, 161.

Nepatiesas apliecības izdošana 444.

Nepatiesas ziņas, baumas — sk. aktu nepatiesība, izplatīšana, paziņojumi un norēķini, ziņu — nepareizu sniegšana.

Nepatiess apliecinājums un grāmatvešana 445, 446.

Nepatiess ziņojums (uzrādījums) pēc 138, pēc 138¹ (paskaidr.), 156, 157, 444¹; sk. paziņojums.

Nepatiess zvērests 158, 160, 161.

Nepaziņošana — sk. neziņošana.

Nepieciešamība 46.

Nepieskaitāmība — sk. pieskaitāmība.

Nepilngadīgie: atbildība 41, 55—58; ievilkšana neizdevīgā darījumā 611; sk. mazgadīgie, izvarošana, kopošanās, mieskāriga darbība, pederastija, nolaupīšana.

Nesamaņas stāvoklis 39, 147, 148, 409, 489, 490, 497, 520, 522, 523.

Nesaprašana — sk. muļķība.

Neslavas celšana 531; izpaužot noslēpumus 541, 542, 655; nesodāmības apstākļi 536—538.

Netaisna tiesa 675, 676.

Netiklība 513—515; uz netiklību attiecīgu noteikumu neizpildīšana 528, 529; piespiešana, pavadīšana uz n. 526, 526¹, 527; savešana netiklībai 524; n. veicināšana 525; sk. izmantošana, izvešana, netiklības nams, sievietē.

Netiklības nams: aizturēšana tajā 500, 529; jaunākas sievietes par 21 gadu pieņemšana tajā 529; sievietes vervēšana tam 527.

Netīrumi: novadīšana upē u. c. 385; patvaļīga uzvešana 633.

Neuzmanība 43, 48; apejoties ar spirdzināmām vielām 227; iespiešanā 299; tirdzn. un rūpn. priekšmetu izgatavošanā, glabāšana un pārdošanā 211; bojājot mantu 565—568; nodarot miesas bojājumu 474; sagādājot nāvi 464; nesodāma 569; sk. uzmanības neievērošana.

Nevainības laupīšana 515.

Nezāļu sēklu ievēšana: pēc 138¹ (paskaidr.)

Nezināšana 43.

Neziņošana: par smagu noziegumu 162—164; no dienestpersonas puses — par noziegumu 643, 644; par atradumu 571; par atstātu bērnu pie sevis 504; par nejaušu dzelzceļa bojājumu 570.

Nodarbošanās — sk. amats, rūpals.

Nodevība 11, 12, 108, 109, 117—119, 121; sk. arestanta atsvabināšana; bēgšana, musināšana (masu), neziņošana, propaganda.

Nodoms 48.

Nodošana: ienaidniekam 108; ārvalstij daļu no Latvijas 117; sk. nodevība.

Nogalināšana — sk. slepkavība.

Nogānīšana: ārvalsts ģerboņa, flagas 136; nekristīgas ticības 76; valsts karoga u. c. 155; miroņa 79; sk. dievzaimošana, ticības zaimošana, mironis; nonievāšana.

Noilgums 68—71; noilguma termiņa aprēķināšana 14.

Nolaidība, dienestpersonas 639—642, 644, 645; pieteikumos zemes grāmatu nodaļai 606¹.

Nolaupīšana, paņemšana: bērna 502; dokumenta 581; koka 624; mantas — sk. zagšana, laupīšana, krāpšana; mantas — nemieru laikā 122; miroņa 79; nepilngadīgas sievietes 505; neprecētas sievietes 506.

Noliktava: ieroču 123; pārtikas n. bojāšana 550, 562.

Nomirdināšana, augļa 465, 466.

Nometinājums 12, 16, 17, 23; tā atcelšana — pēc 34. p.

Nonāvēšana — sk. nāves sagādāšana, nogalināšana, nozāļošana, slepkavība.

Nonievāšana, valsts iekārtas un Valsts Prezidenta 128; sk. nogānīšana.

Noplēšana: dokumenta, ģerboņa, karoga, varas zīmes 155.

Norēķini — pēc 138¹ (paskaidr.); sk. paziņojumi.

Norunāšanās: ar kaļa materiālu pieņēmēju 114; tirdzniecībā-rūpniecībā 242; sk. streiks.

Nosacīta soda atlaišana — pēc 24; sk. atsvabināšana — nosacīta.

Noslēpums: profesijas 541; sk. izpaušana.

Notārs: aizliegtu aktu sastādīšana 672; formalitātu neizpildīšana 674.

Noteikums, saistošs: neizpildīšana 138; izsludināšana, spēkā ieviešana — sk. bezdarbība — varas.

Notēlojums: izgatavošana, glabāšana 132; izlikšana, izplatīšana 73, 74, 90, 128, 129, 133, 154; nekaunīgs 281; sk. dievzaimo-

jums, musināšana (masu), propaganda, svētbildes.

Nozāļošana 455; sk. sazāļošana.

Noziedzīga savienība — sk. savienība.

Noziedznieka apcietināšanai soļu nesperšana 645.

Noziedznieku izdošana 13.

Noziedzīgs nodarījums 1; tā veidi 3; ārpus Latvijas izdarīts 9—13.

Noziegums 3; tā slavēšana 133; sk. noziedzīgs nodarījums, uzaicinājums.

Nozīmes 358, 359; sk. preču nozīme.

O.

Obligācijas: viltošana 428; nelikumīga izlaišana 580.

Oficiālu noteikumu iespiešana privātā izdevumā 305¹.

Ogu lasīšana svešā zemē 633.

Opijs un tā alkoholoīdi un preparāti 204¹.

Ordenis — sk. zīme — goda.

Ostu ierices: noteik. neizpildīšana 387; sk. ūdens satiksmes līdzekļi.

P.

Pabalstītāji 51.

Pabalstu izlietošana nepareizam mērķim 607².

Pagasta vecākais: viņa aizskaršana 532; vardarbība pret viņu 480.

Paju sabiedrība — sk. kredītiestāde.

Pakaļtaisīšana — sk. viltošana.

Palaidnība — sk. huliganisms.

Palaišana — arestanta 652; sk. paļaušana.

Paļaušana, noziedzīga nodarījuma — no dienestpersonas puses 643; sk. veicināšana.

Palīdzība — sk. atstāšana briesmās, atteikšanās — palīdzēt.

Paņemšana 166, 438, 552.

Papildu sodi 22, 33—35, 64.

Pārdošana: kontrafakcijas priekšmeta 622; nekustamas mantas — sk. krāpšana; verdzībā 501; zirga, liellopa 618; sk. tālākdošana, žūpība.

Pareģošana 591¹.

Pareizticība: kavēšana to pieņemt 95.

Pārkāpšana — varas 636—638, 649, 650.

Pārkāpums 3; ārzemēs izdarīts 9; sodamība 48, 49, 67, 68; dalībnieku 51.

Pārmācības nams 18, 23 (piez.).

Pārskati un bilances: to neizsludināšana — pēc 326.

Pārtaisīšana: naudas zīmju un vērtspapīru 429—434, 436; dokumentu 438, 440—443; sk. viltošana.

Pārtika: cenu pacelšana 242; iedzīvotāju nodrošināšana ar to 240—242, 647; iznīcināšana 108; nederīgas p. piegādāšana 114, 115; tās noliktavas bojāšana 550; sk. ēdamvielas.

Pārvadāšana: ar maiņas zirgiem pasta ceļos 405; pa neatļauti ierīkotu pastu 406; sk. dzelzceļš.

Pārvaldības kārtība — kaitējums tai: 636, 639—642, 644, 645, 653, 666, 669, 670.

Pārvietošanās citur dzīvot 265, 268.

Pase: dzīvošana bez p. 269, 271, 274; dzīvošana ar cita p. 273; savas p. nodošana citam 273; izceļošana uz ārzemēm bez p. 270; p. viltošana 442.

Paslēptuve 455.

Pasta nodevas samaksas zīme 299, 346.

Pasta-tēlegrafa dienestpersona: korespondences neaizskarāmības pārkāpšana 680.

Pasts 405, 406; p. noteik. pārkāpšana 406. p. paskaidr.

Pāskustīga mašīna, lietošanas noteik. neizpild. 407¹.

Pašnāvība 462, 463; pēc lozes 488.

Patvaļīga lietošana — sk. lietošana.

Patvarība 507, 508.

Pavedināšana: padotas personas 517.

Paviršība 43.

Paziņojumi un norēķini: pēc 138^l (paskaidr.); to neiesniegšana un neizsludināšana — pēc 326; nepatiesu ziņu ievietošana tajos 327, 328, 606²; sk. aktu nepatiesība, nepatiesa ziņojums, ziņu...

Pederastija 516.

Pensija: tās zaudēšana 28.

Periodisks izdevums: noteikumu neizpildīšana par tādiem izd. 293, 293^l, 294, 303—309; lētīcības izmantošanas sludinājuma ievietošana 591^l, šantāža no redaktora, izdevēja, līdzstrādnieka puses 615.

Personības dokuments — sk. pase.

Personīgas drošības noteik. pārkāpšana 222—239.

Piedalība 52.

Piedalīšanās: neatļautā uzņēmumā — no dienestpersonas puses 683; sk. līdzdalība.

Piedzērumš 284; zaimojot Dievu un ticību 73, 74, 76, 79.

Piedzērušais: ļaušana dzert alkoholiskus dzērienus 315; tā neapsargāšana 234.

Piedzīšana pēc samaksāta dokumenta 611.

Piegādāšana: apgādes — armijai 115; zirgu 193, 684.

Piegriešana citai ticībai 82—87, 90; mazgadīgo 88, 89; nekristīgo 86; sk. propaganda, rasloņņiki.

Pieklājības pārkāpšana 280.

Pieklīdis lops 571—573; sk. piesavināšanās.

Piekraste — sk. tauvas josla.

Piekrišana, cietušā 460, 466, 520.

Pielūžņošana: kanāļa, akas, upes 548.

Piemineklis: tā bojāšana 550, 554; tā izvešana, iznīcināšana, pārveidošana — pēc 138.

Pierādījums — lietisks, rakstisks: bojāšana, piesavināšanās, slēpšana 166; tā neizdošana 165; sk. viltošana.

Pieradums pie noziedzīgas darbības 55, 64.

Pierunāšana — sk. kūdīšana, runa.

Piesavināšanās: aizgādņībā esošas mantas no aizgādņa puses 577; aizmirstas mantas 573; amatnieka tiesību 334; atraduma 572, 573; apslēptas mantas 573; cunftmeistara nosaukuma 334; dāvanas, kukuļa 661, 662; dienestpersonas nelikumīgi prasīta naudas ienākuma 664;

dokumenta 552; ģerboņa, tituļa, činas 272; goda nosaukuma 97; kārtas nosaukuma 151, 272; korespondences, tēlegramas — no dienestpersonas puses 680; pieklīduša lopa 572, 573; posta cietējiem izdodamas mantas 576; sabiedriskās iestādēs no dienestpersonas puses 578; svētīto un iesvētīto priekšmetu 588; uzticētas mantas 574, 575; varas 151; sk. paņēšana.

Pieskaitāmība 39—47; p. nosacījumi 39; iemesli, kas novērš p. 39—43.

Piespiešana 42, 507, 508; uz darījumu 590; dienestpersonas 145—148; uz dievkalpošanu 80; izpildīt nesaistošus darbus 665; uz laulību 408, 420, 422; novedot nesamaņas stāvokli 147, 148; pāriet citā ticībā 82—84; sievietes — uz netiklību 526; strādnieku — uz streiku 509; sk. izspiešana, piegriešana citai ticībai, vardarbība.

Pieturēšana — sk. telpu došana.

Pievilšana: apdrošinājuma lietā 594; izvairoties no karaklausības 185—187, 191; krāpņot 591, 591^l; laulībā 410; nekustamas mantas lietā 593; tirdzniecībā 591, 592; sk. krāpšana, pavedināšana.

Pirkšana — sk. iegūšana.

Pirkšana-pārdošana: pievilšana 591.

Plānpratība 39.

Plāns: izsludināšana, paziņošana 111^l — 111³, 112^l; uzņēšana 112.

Platina — sk. zelts.

Plaušana 633.

Plāvas: to apsardz. noteik. pārkāpš. 633, 634.

Plūdi 444^l, 557, 562, 569; zagšana p. laikā 582, sk. arī applūdināšana.

Pludināšana — malkas, koku 386.

Policijas uzraudzība 34, 35, 399.

Poligrafiskas iestādes — sk. spiestuve.

Poligrafiski ražojumi — sk. iespaiduma darbi.

Politisks noziegums 11, 12.

Posts, vispārējs: pabalsta izsniegšana cietušiem no tā 576; sk. zagšana.

Preču nozīme 356—359.

Prese: noteikumu pārkāpšana 292—309; neatļautu ziņu izpaušana 305; sk. iespaiduma darbi.

Pretdarbība: likumīgai varai 143, 144, 263; likumam 125; musināšana uz to 129, 130; taisnai tiesai 156—178; sk. pretošanās.

Pretošanās: apbruņotam spēkam 120, 121, 123; koppelces izdarīta 120—123; likumīgai varai 142, 143; sk. pretdarbība.

Priekšlaikus atsvabināšana — sk. atsvabināšana.

Priekšmeti: iesvētītie 74, pielik. (III) pie 74; svētītie 73, 74, pielik. (II) pie 73; svētīto pr. zagšana 588; tirdzniecības — nepienācīga labuma 210—213; vispārējā lietošanā esošie 549; zinātnes un mākslas 550; sk. bojāšana, dievzaimošana, piesavināšanās, zagšana.

Priekšnieks: tā izaicināšana uz divkauju 485; tā noslepkavošana 455.

Privātas intereses — sk. fiska...

Privileģija uz izgudrojumiem: tās pārkāpšana 621, 622.

Procentpapīri — sk. vērtspapīri.

Promesa 333.

Propaganda: karaspēka starpā 131; politiska un sociāla 128—132; reliģiska 90; sk. musināšana — masu, piegriešana citai ticībai.

Prove: nepareiza, nelikumīga 351—353, 685; sk. spiedogs.

Proves likumu un noteikumu pārkāpšana 348—355.

Puķu plūkšana, patvaļīga 633.

Pūlis: ģerboņa gānīšana 136; nelietību izdarīšana, dauzonība 75, 262, 263; sk. koppelce.

Pulveris 224—227; tā zagšana 582; sk. spridzināmās vielas.

Pusaudžu darbs 366.

Pūšļošana 591¹.

Putnu ganišana, caurdzišana 633.

Putnu līgzdu postīšana 248.

R.

Rabins 152.

Radiostacijas un aparāti, neatļauti — pēc 407.

Radniecība: asinsgrēkā 518, 519; laulībā iestājoties 411, 416; slēpšanā 170.

Radnieki: aizskaršana 432; brīvības atņemšana tiem 499; draudi 510; izvarošana 523; miesas bojāšana tiem 471; slepkavība 455; vardarbība pret tiem 476.

Raktuve, tās bojāšana 555, 563.

Raskoļņiki: dievlūgšana 80; pareizticīgo piegriešana 82—85; sk. skopci.

Redaktors: nekaunīga sacerējuma izplatīšana 281; nepareiza redaktora vārda uzdošana 294; noziedzīga sacerējuma klajā laišana 307.

Reibinoši (stipri) dzērieni — sk. alkoholiski dz.

Reģistrācija: civiltāvokļa aktu — pēc 138¹ (paskaidr.).

Rekvizīcija: noteik. neizpildīšana 138.

Relikvijas — sk. priekšmeti: svētītie.

Rīdīšana uz cilvēku 233.

Rīkojums 139; sk. neizpildīšana.

Rīks: laužamais 274, 276; viltojамais 436; izspiešanā 590; laupot 589, 590; zogot 583, 584.

Robežzīme — sk. zīme — robežas.

Runa 90, 121—123, 128, 129, 133, 154; sk. musināšana, kūdišana.

Rūpals: neatļauts, nelikumīgs 335; dienestpersonas stāšanās neatļautā r. 682; uzraudzība par to 143.

Rupja izturēšanās: bērnu pret vecākiem 419; dienestpersonas pret braucējiem 396; strādnieku pret uzņēmējiem 377.

Rūpniecības, amatniecības, tirdzniecības iestāde: atvēršana, ierīkošana 310, 311; pārziņa atbildība par strādnieku līguma noteikumu pārkāpšanu 364—366; ziņu un paskaidrojumu neiesniegšana un pārskata vai bilances neizsludināšana — pēc 326; nepareizi paziņojumi tirdzn.-rūpn. nodokļu komisijai 327; statistiskās ziņas — pēc 363; sk. fabrika.

Rūpniecības nodoklis 143, 327, 328, 546.

Rūpniecības - tirdzniecības sabiedrība: atvēršana, ierīkošana 318, 326; neatļautu operāciju izdarīšana 324.

S.

Sabiedriskas iestādes — sk. valsts ...

Sabiedriskās intereses — sk. fiska...

Sacerējums: nolasišana, izplatīšana 74,

90, 128, 129, 132, 133; nekaunīgu — izplatīšana 281; sk. dievzaimošana, grāmatas, iespaiduma darbi, musināšana — masu, propaganda.

- Saeima: vardarbība pret to 100—102; tās vēlēšanu brīvības un darbības traucēšanas sodi — pēc 155.
- Sagatavošanās 50; uz dumpi 101; uz naudas zīmju viltošanu 431; uz slepkavību 457.
- Saguļa — sk. kopošanās.
- Saimnieciskas attiecības 122.
- Saistoši noteikumi — sk. noteikumi.
- Sakņu dārzs — sk. augļu dārzs.
- Sakramenti — sk. ceremonijas — garīgās, dievzaimošana.
- Sanitārie noteikumi: to pārkāpšana 206, 207; sk. veselība.
- Sapņu iztulkošana 591¹.
- Sapulces: sabiedriskas, kārtas 140, 141, 150; likuma pārkāpšana — pēc 138¹ (paskaidr.).
- Sargs: aizskaršana 532; brīvības atņemšana tam 499; miesas bojājuma nodarīšana tam 471; nepaklausīšana tam 139; viņa nogalināšana 455; uzbrukums tam 123; vardarbība pret to 123, 471, 476, 477, 479;
- Satiksmes ceļi: aizkraušana 407; bojāšana 108, 549, 557—559; ierīkošana, neievērojot pastāvošos noteikumus 382; taisīšana, lietošana un uzturēšana (zemes c.) 403; sagrābšana savā varā 123.
- Savešana netiklībai 524.
- Savienība: nelikumīga 124; noziedzīga 51, 52, 124—127, 135; dumpja sarīkošanai 102; mantas bojāšanai 564; naudas zīmju un papīru viltošanai 431; nodevības izdarīšanai 118—118²; slepkavības izdarīšanai 457.
- Savstarpība vardarbībā, aizskaršanā 477, 536, 538.
- Sazāļošana: ūdens, barības 550; sk. nozāļošana.
- Sazvērestība 100—102.
- Sējumi: to bojāšana 549, 562, to (un mājlopu) skaitīšana — pēc 138¹ (paskaidr.).
- Sēkla 241, pēc 138¹ (paskaidr.); sk. labība.
- Sekte — sk. raskoļņiki.
- Sekundants 483, 484, 486, 487.
- Sēnalu un neķītrību literātūra — pēc 138¹ (paskaidr.).
- Sēņu lasīšana svešā zemē 633.
- Sērgas — sk. lipīgas slimības.
- Siena pļaušana 633.
- Sieviete: aplūkošana 651; darba nosacījumi 366; izvešana netiklības nolūkiem 526; neprecētas s. aizvešana 417; sodu pārvēršana 58; sk. izmantošana, kopošanās, mieskārīga darbība, netiklība, netiklības nams, nolaupīšana.
- Signālu noteik. neizpildīšana 393.
- Sitiens 475—479; sk. vardarbība.
- Skaitīšana: lauksaimniecības — pēc 138¹ (paskaidr.); sējumu un mājlopu — pēc 138¹ (paskaidr.); tirdzniecības un rūpniecības — pēc 138¹ (paskaidr.).
- Skola: tās apmeklēšana no mazgadīgu strādnieku un skolnieku puses 365.
- Skopci 84, 85, 96.
- Slavēšana — noziegumu 133; sk. uzaičinājums.
- Slēgšana: telpu un ierīkojumu 37, 38.
- Slepkavība: 39, 453 — 463; ārvalsts galvas 456, 457; bērna 461; kvalificēta 454, 455; nodevību izdarot 108; uz nogalinātā ciešu lūgumu 460.
- Slēpšana: dezertieŗa 190; mantas — ar nolūku izvairīties no parādu samaksas 607¹, 607², ar noziegumu iegūtas mantas 616, 618; patiesības par nekust. mantu 606¹; notiesātā vai tiesājāmā 167—170; noziedznieka no dienestpersonas puses 644, 645; nozieguma 51, 166; sk. apslēpšana.
- Slimība — sk. gara slim., lipīga slim., veneriska sl., zīdītāja.
- Slimnīca vājprātīgiem: aizturēšana tajā 500; sk. ārstniecības iestāde.
- Slimnieks — palīdzības nesniegšana tam 497.
- Slinkums 32, 276; sk. liekēdība, blandonība.
- Sludinājums lētticības izmantošanai 591¹.
- Slūžas 557, 565.
- Smēķēšana aizliegtā vietā 238.
- Smiltis: to iegūšana svešā zemē 633.
- Soda nauda — sk. naudas sods.
- Sods: veidi 2; ieskaitīšana sodā 54, 61—64; izciešana ārpus Latvijas robežām 10, 12; izciešana cita vietā 169; s. laiks 16—21; s. laika aprēķināšana 22, 23; s. laika samazināšana 23; s. mikstināšana 10, 14, 53; nepareiza s. noteikšana — sk. netaisna tiesa; s. nosacīta atļaušana — pēc 24; s. palielināšana 60, 65—67; s. pārvēršana 19, 53, 55—59, 65—67; par Saeimas un pašvaldības iestāžu vēlēšanu un tautas nobalsošanas brīvības un Saeimas darbības traucēšanu — pēc 155; s. saskaitīšana 63; s. savienošana 66; sk. atsvabināšana, papildu sodi.
- Sodu likumi: izņēmumi, kuŗiem viņi nav spēkā 5; viņu piemērošana ārpus Latvijas izdarītiem nodarījumiem 6—13; piemērošanas teritoriālais plašums 4—13.

Spaidi — sk. piespiešana.
 Spaidu darbi 16, 23.
 Spēle, aizliegta 289.
 Spēles nama atvēršana 289.
 Spēļu kartis: izgatavošana, pārdošana 343, 344.
 Spiedogs: proves 348—353; sk. zīmojums.
 Spiegošana 108, 111—113, 118—119.
 Spiestuve: patvaļīga atvēršana vai turēšana 292; nepatiesas ziņas 293¹, 294, 307; noteikumu neizpildīšana no vadītāja puses 293; rīku izgatavošana 292; sk. iespeiduma darbi.
 Spridzināmās vielas 101, 102, 123, 126, 127, 222—228, 457; noliktavas bojāšana 562.
 Sprāgoņa uzvešana uz svešas zemes 633.
 Spridzināšana 101, 102, 126, 127, 562, 563, 568, 569; ar nolūku dabūt apdrošinājuma summu 598; sk. bojājums.
 Spriedums: tā izsludināšana 33, 218, 245¹, 466, 539, 561; tā neizpildīšana negodīgas konkurences lietā 154¹; ārzemes tiesas 10—12.
 Starpniecības un komisijas uzņēmumi — pēc 138¹ (paskaidr.).

Šantāža 615.

Šaušana: šaujamašais ierocis 230.

Taisna tiesa — sk. pretdarbība t. t.

Tālākdošana: pieņemtu koku 626, 627; noziedzīgi iegūtas mantas 616—618; priekšmeta — itin kā apgrozībai aizliegta vai noziedzīgi iegūta 592; samazinātas metāla naudas 432; viltotu dokumentu 279, 433—435, 448, 614; viltotu naudas, zīmju un papīru 430, 436; atļaujas 442.

Taloni — sk. vērtszīmes, viltošana.

Tautas nobalsošanas brīvības traucēšana — pēc 155.

Tautas skaitīšanā: ziņu nesniegšana vai nepareizu ziņu sniegšana 139¹.

Tauvas josla 386.

Techniķis; atbildība par būvēm 560, 561, 567; noteik. neizpildīšana 382.

Tēlphone: bojāšana 108, 556, 565; sagrābšana savā varā 123.

Statistiskas ziņas no rūpn. un tirdzn. uzņēmumiem — pēc 363; no pašvaldības iestādēm — pēc 138¹ (paskaidr.).

Stipriespauda vielas 195, 201, 202, 204, 205, 211¹, 218¹; sk. narkotiskas vielas, nāvīgas vielas.

Strādnieki: atteikšanās no darba 369; izmaksa — ļaunprātīga 364, 374; laukstrādnieki 373—377; likumi par strādniekiem 366—369; ziņu iesūtīšana par tiem 377¹—377³; mazgadīgie, viņu musināšana 125, 129, 130, 365, 366; ražošanas paņēmieni izpaušana 543; rupja izturēšanās pret uzņēmēju 377; sievietes 366; sk. streiks, ienaids.

Streiks: strādnieku 367—369; piespiešana uz to 509; savienība streika sarīkošanai 125, 127; tirdzniecības-rūpniecības — sk. norunāšanās.

Sudrabs — sk. zelts.

Sūtnis — sk. diplomātiskais aģents.

Svainība: asinsgrēkā 519; laulībā iestājoties 411, 416.

Svari — nepareizi, neatļauti 363, 685.

Sveces, baznīcas 337—339.

Svētbildes: piedauzīga veida 336; sk. dievzaimošana, priekšmeti — svētītie.

Svētdienas atpūta: 377⁴.

Svētums — sk. priekšmeti — svētītie.

Š.

Šķiru naids — sk. musināšana.

Šķīstības laupīšana 515.

T.

Tēlegrafa kābelis — sk. kābelis.

Tēlegrafs: tā bojāšana 108, 556, 565; bezdrāts — nodevības nolūkā 112¹; tā sagrābšana savā varā 123; sk. radio.

Telpu atvēlēšana: bandas dalībniekiem 279; dzeršanai 315; neatļautam žīdu dievkalpojuma 278; pretlikumīgai savienībai 127.

Telpu īres noteik. pārkāpumi — pēc 138.

Tēls — sk. notēlojums.

Territorija 6—12; sk. ārzemniecība.

Ticības zaimošana — sk. zaimošana.

Tiesas spriedumu un pārskatu neatļauta izpaušana presē 305.

Tiesību atjaunošana 31.

Tiesību atņemšana — sk. zaudēšana.

Tiesību, kārtas un dienesta, zaudēšana 29, 30; sk. zaudēšana — t., tiesību atjaunošana, papildu sodi.

Tiesnesis: netaisna sprieduma taisīšana — sk. netaisna tiesa.

Tikumība, sabiedriskā 280—289.

Tilti 386, 401; to bojāšana 557, 565.

Tipografija — sk. spiestuve.

Tirdzniecības iestāde, sabiedrība — sk. rūpniecības...

Tirdzniecības iestādes noslēpumu izpaušana 545.

Tirdzniecības kuģis — sk. kuģis.

Tirdzniecības un rūpniecības skaitīšana — pēc 138^l (paskaidr.).

Tirdzniecības vai rūpniecības uzņēmumi: atsavināšana, kaitējot kreditoriem 6073, 6074; norēķini un iesniedzamās ziņas — pēc 138^l (paskaidr.).

Tirgošanās: neatļauta, ar iespaiduma darbiem 296, 298, 335; ar lopbarības

līdzekļiem, ar mākslīgiem mēsliem, ar sēklām — pēc 138^l (paskaidr.); ar nēģiem 501; ar alkoholiskiem dzērieniem 314—317; t. tiesības atņemšana 33; sk. eļļa, iespaiduma darbi, labība, spēju kartis, sveces.

Tirgotāji 25, 26.

Tišums 48.

Titulis: tā zaudēšana 28; tā piesavināšanās 272.

Torgi — sk. izsole.

Traktāti 116; sk. līgums.

Traktieris 315; sk. dzērienu pārdotava.

Trauki: nelikumīga mēra 363; veselībai kaitīgi 211.

Trotuāri 401.

Trūkums, galējs: zogot 581; cenu pacelšana trūkuma laikā 242.

Tvaika katli 229.

Tvaikonis — sk. kuģis.

U.

Ubagošana 276; bērnu nolaupīšana tam nolūkam 502; mazgadīgo nodarbināšana ar to 283, 420.

Ūdens: bojāšana 220, 311, 550; lietošanas noteikumu pārkāpšana 261; nolaišana 386.

Ūdens satiksmes līdzekļu un ostu ierīču mobilizācija kara vajadzībām — likuma pārkāpšana 194^l, 194^z.

Ūdensvads: tā bojāšana 551.

Ugunsgrēks: aizsardzības līdzekļu neievērošana 235—238; dzēšana 236; nepaziņošana par to 239; nepatiesu ziņu došana 444^l; pretdarbība dzēšanai 555; zagšana u. gr. laikā 582.

Uguns sakuršana 392.

Upe: aizlūžņošana 548; virziena grozīšana 388.

Ūtrupe — sk. izsole.

Uzaicinājums: uz nepaklausību 129; uz smagu noziegumu 129; sk. slavēšana.

Uzbrukuma līdzekļi — sk. aizsardzības un uzbr. līdzekļi.

Uzdošanās par citu personu 169; par vainīgo 169.

Uzkūditājs — sk. kūditāji.

Uzmanības neievērošana 227—234; sk. neuzmanība.

Uzmusināšana — sk. musināšana.

Uzpirkšana 149, 150, 158; sk. kukuļošana, labība.

Uzraudzība, atbildīga 39, 41, 55, 423; sk. policijas.

Uztraukums 134, 263; sk. dvēseles uzbudinājums.

Uztura līdzekļi: to zagšana 581.

Uzturēšana — sk. atteikšanās.

Uzturēšanās — sk. pase.

Uzvedums, neatļauts (uz skatuves u. c.) 302.

Uzziņu kantoris: atvēršana bez atļaujas 318.

V.

Vainīguma veidi 48—52.

Vājprātība — sk. gara slimība.

Vājprātīgo nams; nelikumīga turēšana tajā 500.

Valsts augstākā vara un iekārta: dumpis pret to 100—102, 121; tās nonievāšana 128; sk. musināšana.

Valsts noziegums — sk. dumpis, no-devība.

- Valsts Prezidents: vardarbība pret to 100—102; nonievāšana 128.
- Valsts vai sabiedriskas iestādes: necienība pret tām 154, 155; tās karoga, dokumenta, ģerboņa u. c. noplēšana vai bojāšana 155; tās dokumenta viltošana 441; tās zīmoga lietošana 452; tās zinātnes vai mākslas glabātuves bojāšana 562, 563; tās pārstāvja piedalīšanās nelikumīgu aktu noslēgšanā vai apliecināšanā 672.
- Valūtas operācijas — pēc 323.
- Varas... — sk. bezdarbība, pārkāpšana, atņemšana, necienība, nepaklausība v-ai, piesavināšanās, pretošanās v-ai.
- Vārda, citas personas, patvaļīga lietošana 540¹.
- Vārda uzspiedums 350; sk. zīmoga.
- Vārdošana 591¹.
- Vardarbība 100—102, 142, 470, 475 līdz 480; afektā 477; pret diplomātisko agentu 478, pēc 478; pret garīdznieku 98, 477; koppulces izdarīta 121—123; pret kuģa kapteini 479; pret pagastvecāko 480; pret sargu 173, 174, 176, 479; sk. kopošanās, miesas bojājums, mieskārga darbība, piespiešana, slepkavība — afektā.
- Vazaņķība 275; sk. blandonība.
- Vecāki: aizskaršana 532; bērna piegriešana citai ticībai 88, 89; bērna neatdošana vecākiem 503; brīvības atņemšana vecākiem 499; draudi tiem 510; laulībā stāšanās bez v. piekrišanas 417; miesas bojājuma nodarīšana tiem 471; vecāku varas nelietīga lietošana 420, 421; nepaklausība tiem, liegšanās tos uzturēt 419; netiklības paļaušana bērniem 525; slepkavība 454; vardarbība pret tiem 476.
- Vecmāte 196, 466; atteikšanās palīdzēt slimniecei 497.
- Vecums (gadi) 40, 41, 55—58; sk. mazgadīgie, nepilngadīgie.
- Veicināšana, saudzēšana: netiklības 525.
- Vekselis: nepareizs ziņojums par pazaudēšanu 606.
- Velēnu griešana cita zemē 633.
- Vēlēšanu brīvība 150; tās traucēšana Saeimas un pašvaldības vēlēšanās — pēc 155.
- Velkamā josla — sk. tauvas josla.
- Velosipeds, lietošanas noteik. neizpild. 407¹.
- Veneriskas slimības pielaišana 207¹.
- Verdzība — sk. pārdošana.
- Vērtspapīri: neatļauti darījumi ar tiem 320—323; nepareiza izlaišana 324, 326, 329, 331, 580; sk. tālākdošana, viltošana.
- Vērtszīmes 433—435; sk. vērtspapīri, tālākdošana, pārtaisīšana, viltošana.
- Vervēšana, sieviešu, netiklības namiem 527.
- Veselība: tās aizsardzības noteikumu pārkāpšana 207, 210, 211, 218, 311, 646; kaitējums tai — sk. miesas bojājums, sanitārie noteikumi, ēdamvielas, aptieka, zāles.
- Vēstnieks — sk. aģents, diplomātiskais.
- Vēstule — sk. attaisīšana.
- Vēžu ķeršana, neatļauta 246.
- Vieglprātība: kritot bankrotā 603, 604; piesavinoties 574.
- Vienieslodzījums 18—21.
- Viesnīca 266.
- Vilcienu katastrofa 148, 495, 558—560.
- Vilciens — sk. dzelzceļa vilciens.
- Viltošana: apliecības, biļetes vai nozīmes 443; banda viltošanai 279; dokumentu 117, 440—443; intelektuāla 444—447; naudas zīmju un vērtspapīru 427—429; naudai un nodevu seguma zīmei līdzīgi priekšmeti 346; pārtikas līdzekļu 210¹, 211, 218; lopbarības līdzekļu 245¹; pierādījuma 159; pierādījuma par civilstāvokli 438, 439; proves spiedoga 351—353; uzturēšanās zīmju 442; valsts zīmoga 449; vērtszīmju 433—436; zīmoga 449—452; sk. aktu nepatiesība, pārtaisīšana.
- Viltus — sk. pievilšana.
- Vīna dārz: aplaišana ar filokseru 550; bojāšana 549.

Z.

- Zagšana 581—590; jēdziens 581; apbruņotu personu izdarīta 583, 584; atkārtota 585—587; bandā 584; uz dzelzceļa 581; aiz galīga trūkuma 581; iedzīvotāju posta laikā 582; ar ielaušanos 581, 583, 584; iz kapa 582; naktī 581, 583, 584; nepieciešamu uztura līdzekļu 581; sabiedriskas iestādes amat-
- personas izdarīta 578; svētīto un iesvētīto priekšmetu 588; uzbrukšanas un aizstāvēšanās līdzekļu 582; zirga un liellopa 585; sk. nolaupišana.
- Zaimošana, ticības 73, 74, 76.
- Zāles: izgatavošana, pārdošana, izsniegšana 198—203.

Zaudēšana, dienesta tiesību 28; ģimenes tiesību 29; goda nosaukumu un goda zīmju 28; kārtas tiesību 25—28; laulātā tiesību 29; mantisko tiesību 29; mantošanas tiesību 29; pilsonisko tiesību 30; tiesību 12; vecāku varas tiesību 29; sk. brīvības atņemšana.

Zelts: izvešana, pārdošana 352, 353, 355; tā meklēšana 354; iegūšana — sk. proves noteikumu pārkapšana.

Zemes ceļi 403; sk. arī satiksmes ceļi.

Zemes klaušas; to neizpildīšana 194.

Zīdītāja 208.

Ziedojamu vākšana 277.

Zilēšana 591¹.

Zīme: apliecinājuma 347; brīdinājuma 230, 550, 557, 558, 564, 565; goda z. — tās atņemšana 28, — nepiederīgas nēsāšana 272; mērniecības, izlūkojuma 549; nepareiza zīmes došana 559, 567; robežzīme 117, 549; varas z. — noraušana, bojāšana 155; sk. bojāšana, gānišana, naudas z., noplēšana, nozīme, pārtaisīšana, preču nozīme, spiedogs, vērtzīme, viltošana, zīmogs, zīmojums, zīmošana.

Zīmējums 111¹—111³, 112, 112¹.

Zīmogmarkas: noņemšana, viltošana, tālākdošana 433—435.

Zīmognodevas samaksas zīme 299, 346.

Zīmogpapīrs — sk. vērtzīmes.

Zīmogs: 144; izgatavošana 347; lietošana 452; viltošana 449—451; sk. bojāšana.

Zīmojums: proves 348—353; fabrikas, preču 356, 357; sk. zīme — preču, viltošana.

Zīmošana: dārglietu 348—353; nepareizu mēru un svaru 685; pārtikas vielu, preču 686; sk. prove, spiedogs.

Ziņu ievākšana, sniegšana 111—112¹, pēc 138¹ (paskaidr.); no jurid. personām 326; statistisku ziņu no rūpn. un tirdzn. uzņ. — pēc 363; statistisku z. no pašvald. iest. — pēc 138¹ (paskaidr.).

Ziņu neatļauta izpaušana presē 305.

Ziņu, nepareizu, sniegšana 161, 268, 271, 444¹; sējumu un mājlopu skaitīšanā — pēc 138¹ (paskaidr.); nekustamu mantu atsavinot 606²; tautas skaitīšanā 139¹; no dienestpersonas puses 669, 670; no kredītiestāžu, akciju sabiedrību puses 580; no darba devēju puses 377²; tiesai 160, 161, 606; sk. aktu nepatiesība, izplatīšana.

Ziņu un paskaidrojumu neiesniegšana no kredītiest. un tirdzn.-rūpn. uzņēm. — pēc 326; par darba apstākļiem un darbiniekiem 377¹; par nelaimes gadījumiem darbā 377³.

Zirgi: maiņas — pasta ceļos 405; nozieguma ceļā dabūtu z. pieņemšana, pārdošana 618; piegādāšana karaspēkam 193, 684; to zagšana 585.

Zivis: iznīcināšana 550; neatļauta zveja 246, 252, 623.

Zveja — sk. zivis.

Zvērests 158, 160, 161.

Zvēri, plēšigi: viņu turēšana 232.

Zvērināti mērniki: neatļauta mērišana — pēc 151.

Zvērināts piesēdētājs: apspriedes noslēpumu izpaušana 677; atteikšanās no savu pienākumu izpildīšanas 679; ierašanās citas personas vietā 153; kukuļa saņemšana 659, 662; neierašanās tiesā 678; netaisna spriešana 675.

ž.

Žīdi: apdzīves vieta 335; cītīcīgā piegriešana 76; dievkalpošana 278; mācīšana 291; vārda pārgrozīšana 272.

Žūpības apkaņošana: 284—286¹, 315—317; sk. piedzērums, alkoholiski dzērieni.

Saturs.

	Panti	Lap- puses
Priekšvārds pirmam izdevumam		3
„ otram izdevumam		5
„ trešam izdevumam		6
I nodaļa. Noziedzīgi nodarījumi un sodi vispār	1— 72	7
1. nodaļējums. Vispārēji noteikumi	1— 3	7
2. „ Sodu likumu piemērošanas robežas	4— 14	8
3. „ Sodi	15— 38	10
4. „ Nodarījumu pieskaitāmība un noziedzī- gums	39— 47	19
5. „ Vainīguma veidi	48— 52	21
6. „ Sodu mīkstināšana un pārvēršana	53— 59	22
7. „ Apstākļi, kas palielina atbildību	60— 67	25
8. „ Apstākļi, kas nepieļauj sodāmību	68— 72	28
II „ Ticības aizsardzības noteikumu pārkāpšana	73— 98	29
III „ Dumpis pret valsts suverēno varu	99—107	34
IV „ Valsts nodevība	108—119	35
V „ Nemieri	120—137	40
VI „ Nepaklausība likumīgai varai	138—155	45
VII „ Pretdarbība taisnai tiesai	156—178	53
VIII „ Kažaklausības un zemes kļaušu noteikumu pārkāpšana	179—194 ²	59
IX „ Tautas veselības aizsardzības noteikumu pārkāpšana .	195—221	62
X „ Sabiedriskās un personiskās drošības aizsardzības noteikumu pārkāpšana	222—239	68
XI „ Tautas labklājības aizsardzības noteikumu pārkāpšana	240—261	71
XII „ Sabiedriskā miera aizsardzības noteikumu pārkāpšana	262—279	76
XIII „ Sabiedriskās tikumības uzraudzības noteikumu pār- kāpšana	280—289	80
XIV „ Jaunatnes audzināšanas uzraudzības noteikumu pār- kāpšana	290 u.291	82
XV „ Spiestuvju vai citu poligrāfisku iestāžu, preses, bibliotēku, lasītavu un izrāžu uzraudzības noteikumu pārkāpšana	292—309	82
XVI „ Rūpniecības un tirdzniecības uzraudzības noteikumu pārkāpšana	310—363	86
XVII „ Algota darba spēka noteikumu pārkāpšana	364—377 ⁴	97
XVIII „ Būvdarbu izdarīšanas un satiksmes ceļu un satiksmes līdzekļu lietošanas noteikumu pārkāpšana	378—407	101
XIX „ Noziedzīgi nodarījumi pret ģimenes tiesībām	408—426	106
XX „ Naudas, vērtspapīru un zīmju pakalptaisīšana	427—436	109

	Panti	Lap- pušes
XXI nodaja. Dokumentu viltošana	437—452	111
XXII „ Nonāvēšana	453—466	114
XXIII „ Miesas bojājums un vardarbība pret personu	467—480	117
XXIV „ Divkauja	481—488	120
XXV „ Atstāšana briesmās	489—497	121
XXVI „ Noziedzīgi nodarījumi pret personas brīvību	498—512	123
XXVII „ Netiklība	513—529	126
XXVIII „ Goda aizskaršana	530—540	130
XXIX „ Noslēpumu izpaušana	541—546	132
XXX „ Mantas, satiksmes ceļu, brīdinājuma zīmju, robežzīmju un tamlīdzīgu zīmju vai citu priekšmetu bojāšana	547—570	134
XXXI „ Neziņošana par atradumu, svešas mantas piesavināšanās un uzticības nelietīga lietošana	571—580	139
XXXII „ Zagšana, laupīšana un izspiešana	581—590	142
XXXIII „ Krāpšana	591—598	145
XXXIV „ Bankrots, augļošana un citi sodāmas netaisnprātības gadījumi attiecībā uz mantu	599—619	147
XXXV „ Noziedzīgi nodarījumi pret autora tiesībām un izgudro- jumu privilēģijām	620—622	155
XXXVI „ Svešas mantas patvaļīga lietošana	623—635	155
XXXVII „ Valsts un pašvaldības dienesta noziedzīgi nodarījumi	636—687	158
I pielikums (pie 19. p. 2. piez.)		171
II „ (pie 73. p.)		171
III „ (pie 74. p.)		172
Saraksts no 1917. g. 1. marta līdz 1930. g. 31. maijam izdotiem likumiem un noteikumiem, kuri vai nu ievietoti šajā izdevumā vai aizrādīti viņa paskaidrojumos		173
Alfabētisks rādītājs		I